

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

κατά τὸν νόμον 3438 διὰ μίαν πενταετίαν
ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ ἔτους 1931—1932

Ἀριθμὸς ἐγκριτικῆς ἀποφάσεως 34942, 27 Ἰουλίου 1931

ΙΣ ΕΚΤΗ

πρὸς 7.500

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
ΙΩΑΝΝΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ & ΣΙΑΣ Α.Ε.
ΟΔΟΣ ΠΕΣΜΑΤΖΟΓΛΟΥ 3Δ & ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 23

1936

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγρα-
φέως καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐκδότου.

«Εργοστάσιον Γραφικῶν Τεχνῶν» Ἐκδοτικοῦ Οἴκου «Ἐλευθερουδάκης» Α. Ε.
Ἀθήναι—Παπαδιαμαντοπούλου 44.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΦΘΟΓΓΟΙ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

§ 1. *Γράμματα* λέγονται τὰ γραπτὰ σημεῖα, διὰ τῶν ὁποίων παριστάνονται οἱ φθόγγοι, ἤτοι αἱ ἀπλαῖ φωναί, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀποτελεῖται ἐκάστη λέξις· π.χ. ἡ λέξις θεὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ τέσσαρας φθόγγους, οἱ ὅποιοι παριστάνονται διὰ τῶν γραπτῶν σημείων θ, ε, ο καὶ ς.

§ 2. Τὰ γράμματα τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι 24, τὰ αὐτὰ μὲ τὰ γράμματα τῆς νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης. Ἄλλὰ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων δὲν ἐπροφέροντο πάντα τὰ γράμματα ταῦτα ἀκριβῶς, ὅπως τὰ προφερόμεν ἡμεῖς οἱ νέοι Ἕλληνες. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται πρὸς τοῖς ἄλλοις, διατὶ πολλάκις ὁ αὐτὸς φθόγγος τῆς νέας γλώσσης (π.χ. ὁ φθόγγος ι) φαίνεται παριστανόμενος εἰς διαφόρους λέξεις ἢ εἰς διαφόρους συλλαβὰς τῆς αὐτῆς λέξεως διὰ διαφόρων γραμμάτων (π.χ. καὶ διὰ τοῦ η ἢ τοῦ υ)· ῥίς, μῦς, μυστήριον. (Ἰωτακισμός!).

Σημ. Τὸ ἀρχαιότατον Ἑλληνικὸν ἀλφάβητον περιελάμβανε καὶ τὸ γράμμα *Ϝ*, τὸ ὁποῖον διὰ μὲν τὸ σχῆμα του λέγεται *δίγαμμα*, διὰ δὲ τὴν προφορὰν του *β α ϑ*. Ἐπροφέρετο περίπου, ὅπως προφέρεται νῦν τὸ β ἢ ὅπως τὸ υ εἰς λέξεις, ὅποια π.χ. ἡ λέξις *αὔριον*.

α' Φωνήεντα

§ 3. Ἐκ τῶν ἑπτὰ φωνήεντων α, ε, η, ι, ο, υ, ω α') τὸ ε καὶ τὸ ο λέγονται *βραχέα* (ἦτοι σύντομα εἰς τὴν προφορὰν).

β') τὸ η καὶ τὸ ω λέγονται *μακρά* (ἦτοι παρατεταμένα εἰς τὴν προφορὰν), διότι ἀρχῆθεν τὸ μὲν η ἐπροφέρετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν ὡς παρατεταμένον ε (ἦτοι περίπου ὡς *εε*), τὸ δὲ ω ὡς παρατεταμένον ο (ἦτοι περίπου ὡς *οο*).

γ') τὸ α, ι, υ λέγονται *δίχρονα*, διότι ταῦτα ἀρχῆθεν εἰς ἄλλας μὲν συλλαβὰς ἐπροφέροντο βραχέα, εἰς ἄλλας δὲ μακρά.

Σημ. Ἴνα δηλωθῆ ὅτι τὸ δίχρονον φωνὴν συλλαβῆς τινος εἶναι βραχύ, γράφεται ὑπεράνω αὐτοῦ τὸ σημεῖον $\bar{\ }$, ἵνα δὲ δηλωθῆ ὅτι εἶναι μακρόν, γράφεται ὑπεράνω αὐτοῦ τὸ σημεῖον $\acute{\ }$ π.χ. *κιτῆμᾶ*, *κιτῆσις*, *πῆχῦς*—*ᾠρᾶ*, *εἰμή*, *θῦμός*.

β' Σύμφωνα

§ 4. Ἐκ τῶν 17 συμφώνων

1) ἑννέα, ἦτοι τὰ σύμφωνα κ, γ, χ—π, β, φ—τ, δ, θ λέγονται *ἄφωνα*.

2) πέντε, ἦτοι τὰ σύμφωνα μ, ν—λ, ρ—σ (ς) λέγονται *ἡμίφωνα* καὶ

3) τρία, ἦτοι τὰ σύμφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται *διπλᾶ*.

Σημ. Εἰς τὰ ἡμίφωνα συγκαταλέγεται προσέτι τὸ δίγαμμα (*Ϝ*) καὶ ἕτερός τις φθόγγος τῆς ἀρχαιοτάτης Ἑλληνικῆς γλώσσης, τὸ *j* (γιώτ), τοῦ ὁποῖου ὅμως δὲν παρεδόθη γραπτὸν σημεῖον. Τοῦτο ἐπροφέρετο ὅπως τὸ ἰδικόν μας *ι* ἢ τὸ *γι* εἰς λέξεις, ὅποια π.χ. ἡ λέξις (*παιδιά*) *παιδιά*, (*καθάριος*), *κ. θάριος*, *Πανάγιω κ. λ. π.*

§ 5. Τὰ ἄφωνα διαιροῦνται

1) κατὰ τὸ φωνητικὸν ὄργανον, μὲ τὸ ὁποῖον κυρίως προφέρονται, εἰς τὰ *οὐρανικά* κ, γ, χ, εἰς τὰ *χειρικά* π, β, φ, καὶ εἰς τὰ *ὄδοντικά* τ, δ, θ.

2) κατὰ τὸ ποῖον τῆς πνοῆς, ἢ ὁποῖα τὰ συνοδεύει κατὰ τὴν προφορὰν των, εἰς τὰ *ψιλὰ* (ἦτοι λεπτά) κ, π, τ, εἰς τὰ *μέσα* γ, β, δ, καὶ εἰς τὰ *δασέα* (ἦτοι παχέα) χ, φ, θ.

§ 6. Τὰ ἡμίφωνα διαιροῦνται εἰς τὰ *ἐνρινα* μ, ν, εἰς τὰ *ὕγρα* λ, ρ καὶ εἰς τὸ συριστικὸν σ (ς).

Σημ. 1. Ἐνρινον εἶναι καὶ τὸ γ, ὅταν εὐρίσκεται πρὸ τῶν οὐρανικῶν κ, γ, χ ἢ πρὸ τοῦ ξ: *ἀγγεῖον*, *ἄγχω*, *ἄγξω*.

Σημ. 2. Τὰ σύμφωνα ζ, ξ, ψ λέγονται διπλᾶ, διότι πλειστάκις προέρχονται ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο συμφώνων, ἦτοι τὸ μὲν ξ ἐκ τοῦ κ+σ ἢ γ+σ ἢ χ+σ, τὸ δὲ ψ ἐκ τοῦ π+σ ἢ β+σ ἢ φ+σ καὶ τὸ ζ ἐκ τοῦ σ+δ ἢ ἐκ συμπλέγματος ἄλλων συμφώνων: *κόραξ* (κόρακς), Ἐραψ (=Ἐραβς), *Θήβαζς* (=Θήβασδε), *ζάπλουτος* (=διάπλουτος).

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΩΝ

	<i>Οὐρανικά</i>	<i>Χειρικά</i>	<i>Ὄδοντικά</i>
<i>ἄφωνα</i>	κ	π	τ
	γ	β	δ
	χ	φ	θ
<i>ἡμίφωνα</i>	<i>ἐνρινα</i>	μ	ν
	<i>ὕγρα</i>	λ	ρ
	<i>συριστικά</i>	(F, j)	σ(ς)
<i>διπλᾶ</i>	ζ	ξ	ψ

γ' Δίφθογγοι

§ 7. *Διφθόγγους* ἢ ἀρχαία γλῶσσα ἔχει ἔνδεκα, τὰς ἐξῆς·
αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ηυ, ου, α, η, ω. Ἐκ τούτων αἱ ὀκτὼ *αι, ει, οι, υι, αυ, ευ, ηυ, ου* λέγονται *κύριαι*, αἱ δὲ λοιπαὶ τρεῖς *α, η, ω* λέγονται *καταχρηστικάι*.

Σημ. 1. Νῦν ἡ δίφθογγος *αι* προφέρεται ὡς τὸ *ε*, αἱ δὲ δίφθογγοι *ει, οι, υι* καὶ *η* προφέρονται ὡς τὸ *ι*, ἡ δίφθογγος *α* ὡς καὶ τὸ ἀπλοῦν *α* καὶ ἡ δίφθογγος *ω* ὡς τὸ ἀπλοῦν *ω*, αἱ δὲ δίφθογγοι *αυ, ευ, ηυ* προφέρονται πρὸ φωνήεντος μὲν καὶ πρὸ τῶν συμφώνων *β, γ, δ, ζ, λ, μ, ν* καὶ *ρ* ὡς *αβ, εβ, ηβ*, εἰς πᾶσαν δὲ ἄλλην περίπτωσιν ὡς *αφ, εφ, ηφ*. Ἀρχῆθεν ὅμως ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐκάστη δίφθογγος ἐπροφέρετο οὕτως, ὥστε διεκρίνοντο κατὰ τὴν προφορὰν οἱ δύο φθόγγοι, ἦτοι τὰ δύο φωνήεντα, ἐκ τῶν ὁποίων αὕτη ἀποτελεῖται· (πβ. νῦν *νεράδα, ἀυγολέζμονο, ρόζδο*).

Σημ. 2. Τὸ *ι*, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὰς καταχρηστικὰς διφθόγγους ὑπὸ τὸ *α, η, ω*, λέγεται *ὑπογεγραμμένον ἰῶτα*. Τοῦτο ὅμως, ὅταν αἱ δίφθογγοι αὗται γράφονται διὰ κεφαλαίων γραμμάτων, γράφεται κανονικῶς οὐχὶ ὑποκάτω τῶν κεφαλαίων φωνηέντων *Α, Η, Ω*, ἀλλὰ πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτῶν (*Αι, Ηι, Ωι*), καὶ τότε λέγεται *προσγεγραμμένον ἰῶτα*. *Ἄιδης* (πρόφ. ἄιδης), *ΤΗι* *ΘΕΩι* (πρόφ. τῆ θεῶ).

§ 8. Αἱ δίφθογγοι γενικῶς εἶναι μακράι. Μόνον ἡ *αι* καὶ ἡ *οι* λαμβάνονται ὡς βραχεῖαι, ὅταν εὐρίσκονται ἐντελῶς εἰς τὸ τέλος λέξεως κλιτῆς, πλὴν ῥήματος εὐκτικῆς ἐγκλίσεως· *μοῦσαι, πῶλοι, βούλομαι παιδεῦσαι-μούσαις, πῶλοις, παιδεύσαι ἄν, οἴκοι*.

δ' Συλλαβαί. Συλλαβισμός.

§ 9. *Συλλαβὴ* λέγεται τεμάχιον λέξεως ἀποτελούμενον ἀπὸ ἓν ἢ περισσότερα σύμφωνα μεθ' ἑνὸς φωνήεντος ἢ διφθόγγου· *τε-ρά-δρα-χμον, στρα-τεύ-μα-τα*.

Συλλαβὴ λέξεως δύναται νὰ ἀποτελῆται καὶ ἀπὸ ἓν μόνον φωνῆεν ἢ μίαν δίφθογγον· *ι-α, οἰ-ει* (=νομί(ζ)εις).

§ 10. 1) Κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν συλλαβῶν αὐτῆς λέξις τις, ἔὰν μὲν ἔχη μίαν μόνον συλλαβὴν, λέγεται *μονοσύλλαβος* (π.χ. *μῦς*), ἔὰν δὲ ἔχη δύο συλλαβάς, λέγεται *δισύλλαβος* (π.χ. *οἶκος*),

ἐὰν δὲ ἔχη τρεῖς συλλαβάς, λέγεται *τρισύλλαβος* (π.χ. *παιδίον*) καὶ ἐὰν ἔχη περισσοτέρας τῶν τριῶν συλλαβῶν, λέγεται *πολυσύλλαβος* (π.χ. *φιλόσοφος*).

2) Λέξεως ἐχούσης συλλαβάς περισσοτέρας τῆς μιᾶς ἢ τελευταία συλλαβὴ λέγεται *λήγουσα*, ἢ πρὸ τῆς ληγούσης λέγεται *παραλήγουσα* καὶ ἢ πρὸ τῆς παραληγούσης λέγεται *προπαραλήγουσα*, ἢ δὲ πρώτη συλλαβὴ αὐτῆς λέγεται *ἀρκτική*.

§ 11. Ὁ χωρισμὸς λέξεως εἰς τὰς συλλαβάς αὐτῆς λέγεται *συλλαβισμὸς*, γίνεται δὲ οὗτος εἰς τὰς λέξεις τῆς ἀρχαίας γλώσσης κατὰ τοὺς ἑξῆς κανόνας·

α') ἐν σύμφωνον εὐρισκόμενον μεταξὺ δύο φωνηέντων (ἢ διφθόγγων) συλλαβίζεται μὲ τὸ ἐπόμενόν του φωνῆεν (ἢ δίφθογον)· *λέ-γο-μεν*, *ἄ-πει-ροι*.

β') δύο σύμφωνα εὐρισκόμενα μεταξὺ δύο φωνηέντων (ἢ διφθόγγων) συλλαβίζονται μὲ τὸ ἐπόμενόν των φωνῆεν (ἢ δίφθογον), ἐὰν δὲν εἶναι τὰ αὐτὰ καὶ ἐὰν εἶναι ἀρκτικά λέξεως τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης· ἄλλως χωρίζονται καὶ συλλαβίζεται τὸ μὲν πρῶτον μὲ τὸ προηγούμενον, τὸ δὲ δεύτερον μὲ τὸ ἐπόμενον φωνῆεν (ἢ δίφθογον)· *πέ-τρα* (τρόπος), *βά-θρον* (θρόνος), *ἔ-στω* (σταυρὸς)—ἀλλὰ—*βάλ-λω*, *ἐν-νέα*, *ἔλ-κω*, *ἄρ-μα*, *ἔν-τερον*.

Σημ. Καὶ τὰ συμπλέγματα *γμ* ἢ *χμ*, *θμ*, *τν*, *φν*, ἐπειδὴ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰ συμπλέγματα *κμ*, *τμ*, *θν*, *πν*, ἀπὸ τὰ ὅποια ἀρχίζουν λέξεις τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης συλλαβίζονται καὶ αὐτὰ μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· *πρᾶ-γμα*, *αἰ-χμή* (κμητός), *ἀρ-θμός* (τμημα), *φά-τνη* (θνητός), *δά-φνη* (πνέω).

γ') τρία σύμφωνα εὐρισκόμενα μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἀκολουθοῦ φωνήεντος, ὅταν καὶ τὰ τρία ταῦτα σύμφωνα ἢ τοῦλάχιστον τὰ δύο πρῶτα ἔξ αὐτῶν εἶναι ἀρκτικά λέξεως Ἑλληνικῆς· *ἔ-στράτευσε* (στρατός), *ἔ-χθρὸς* (χθές), *δίδα-κτρα* (κτῆμα), *ἰ-σχνὸς* (σχῆμα).

Ἄλλως χωρίζονται, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐκ τῶν τριῶν συμφώνων συλλαβίζεται μετὰ τοῦ προηγούμενου φωνήεντος, τὰ δὲ δύο ἄλλα μετὰ τοῦ ἐπομένου· *ἄρ-κτος*, *ἄν-δρες*, *Ἄμ-βρακία*.

δ') αἱ σύνθετοι λέξεις κατὰ τὸν συλλαβισμὸν χωρίζονται εἰς τὰ συνθετικά των μέρη, ἕκτος ἐὰν κατὰ τὴν σύνθεσιν ἔχη συμβῆ

ἔκθλιψις, ὁπότε καὶ αὐταὶ συλλαβίζονται ὡς ἄπλαϊ λέξεις· προσ-
έχω, συν-άγω, ρουν-εχής, Ἑλλήσ-ποντος, — ἀλλὰ — πα-ρέχω, ὑ-πά-
γω, φί-λιππος, ἄ-γρουνος, πρω-ταγωνιστής.

§ 12. **Ποσότης συλλαβῶν.** Ὁρισμένη τις συλλαβὴ λέξεως λέγεται

1) **φύσει μακρά**, ἐὰν ἔχη μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον· κοί-
τη, κρού-ω.

2) **θέσει μακρά**, ἐὰν ἔχη μὲν βραχὺ φωνῆεν, ἀλλὰ κατόπιν
αὐτοῦ ἀκολουθοῦν δύο ἢ περισσότερα σύμφωνα ἢ ἓν διπλοῦν· ἀ-
στός, ἄλ-λος, ἐ-χθρός, τό-ξον.

3) **βραχεῖα**, ἐὰν ἔχη βραχὺ φωνῆεν, κατόπιν δὲ αὐτοῦ ἄλλο
φωνῆεν ἢ ἓν μόνον ἄπλοῦν σύμφωνον ἢ τίποτε· ἀ-έ-ρες, φύ-γε-τε.

ε' Πνεύματα καὶ τόνοι

1. Τὰ πνεύματα

§ 13. Πᾶσα λέξις, ἢ ὁποία ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν ἢ ἀπὸ ρ,
λαμβάνει ἐπὶ τοῦ ἀρχτικοῦ φωνήεντος ἢ τοῦ ρ σημεῖον πνεύμα-
τος ἢ **πνεῦμα**.

Τὰ πνεύματα εἶναι δύο, ἡ **ψιλή**^{*}, ἥτοι σημεῖον λεπτῆς
πνοῆς, καὶ ἡ **δασεῖα**, ἥτοι σημεῖον παχείας πνοῆς· ἀρετή, ὄρα,
ὁδόν.

Σημ. Τὸ δασὺ πνεῦμα ἐπροφέρετο περίπου ὅπως νῦν τὸ σύμφω-
νον χ· π.χ. ἄμαξα (πρόφ. χάμαξα).

§ 14. **Δασύνονται** (ἥτοι λαμβάνουν πνεῦμα τὴν δασεῖαν)
κανονικῶς πᾶσαι αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζουν ἀπὸ υ ἢ ρ
ὑπνος, ῥήτωρ.

Ἐκ τῶν λοιπῶν λέξεων ἄλλαι μὲν, αἱ πλείσται, **ψιλοῦνται**
(ἥτοι λαμβάνουν πνεῦμα τὴν ψιλήν), ἄλλαι δὲ δασύνονται.

2. Οἱ τόνοι

§ 15. Πάσης δυσυλλάβου, τρισυλλάβου ἢ πολυσυλλάβου λέ-
ξεως μία συλλαβὴ **τονίζεται**, ἥτοι προφέρεται ἰσχυρότερον ἀπὸ

τάς ἄλλας συλλαβὰς τῆς αὐτῆς λέξεως. Ἐπὶ τοῦ φωνήεντος (ἢ τῆς διφθόγγου) τῆς τονιζομένης συλλαβῆς γράφεται ἓν σημεῖον, τὸ ὁποῖον καλεῖται **τόνος**: *κόρη, κῆπος, παίζομεν, ἀγαθὸς μαθητής*.

Σημ. Σημεῖον τόνου κανονικῶς σημειοῦται καὶ ἐπὶ τοῦ φωνήεντος (ἢ τῆς διφθόγγου) τῶν μονοσυλλάβων λέξεων· *μήν, φῶς, παῖς*.

§ 16. Οἱ τόνοι εἶναι τρεῖς, ἤτοι ἡ ὀξεῖα ' , ἡ βαρεῖα ' καὶ ἡ περισπωμένη $\bar{\ }$.

Σημ. Ἡ διαφορὰ τοῦ τόνου δὲν παρέχει οὐδεμίαν αἰσθητὴν διαφορὰν τῆς προφορᾶς τῶν φωνηέντων ἢ τῶν διφθόγγων εἰς ἡμᾶς τοὺς νέους Ἑλληνας, ὅπως οὐδὲ ἡ μακρότης καὶ ἡ βραχύτης αὐτῶν. Πρβλ. (ὁ) *ἐλαιῶν*—(τῶν) *ἐλαιῶν*, *τὸν κῆπον*—*τῶν κήπων*.

3. Κανόνες τοῦ τονισμού

§ 17. Ὁ τονισμὸς τῶν λέξεων τῆς ἀρχαίας γλώσσης γίνεται κατὰ τοὺς ἑξῆς κανόνας:

1) οὐδέποτε λέξις τις τονίζεται ὑπεράνω τῆς προπαραληγουσῆς· (*ἄνθρωπος*) *φιλάνθρωπος*.

2) ὅταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά, ἢ προπαραλήγουσα δὲν τονίζεται· (*Ὀμηρος*) *Ὀμήρου*, (*διδάσκαλον*) *διδασκάλων*.

3) ἡ προπαραλήγουσα καὶ πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὀξύνεται· *πεῖθομαι*, *λόγος*, *ἐλθέ*.

4) μακρὰ παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούσης τονιζομένη ὀξύνεται· *μήτηρ*, *παύω*.

5) μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούσης τονιζομένη περισπᾶται· *μῆτερ*, *παῦε*.

6) ἡ ἀσυναίρετος ὀνομαστική, αἰτιατική καὶ κλητική τῶν ὀνομάτων τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται· ἢ *τιμή*, *τὴν τιμήν*, *ὦ τιμῆ*—*οἱ θεοί*, *τοὺς θεούς*, *ὦ θεοί*—ἢ *ἐσθής*, *ὁ ποιμήν*, *ὁ ἰμάς*.

7) ἡ μακροκατάληκτος γενική καὶ δοτική τῶν ὀνομάτων ἐν γένει τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπᾶται· *κριτοῦ*, *κριτῆ*—*κριτῶν*, *κριταῖς*—*θεοῦ*, *θεῶ*—*θεῶν*, *θεοῖς*.

8) τῶν ὀνομάτων, ὅπου τονίζεται ἡ ἐνικὴ ὀνομαστική, ἐκεῖ τονίζονται καὶ αἱ ἄλλαι πτώσεις, ἐκτὸς ἂν ἐμποδίσῃ ἡ λήγουσα γέρων, γέροντος, γέροντες—ἀλλὰ—γερότων.

9) ἡ ἐκ συναιρέσεως προερχομένη λήγουσα λέξεως τονιζομένη περισπᾶται (τιμάω) *τιμῶ*, (ἠχόος) *ἠχοῦς*. Ἐκτὸς ἐὰν πρὸ τῆς συναιρέσεως ἡ δευτέρα τῶν συναιρουμένων συλλαβῶν ὤξυνετο (ἔσταως) *ἔστώς*, (κλήις, κλήις) *κλείς*.

10) ἡ θέσει μακρὰ συλλαβὴ ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν λαμβάνεται ὡς βραχεῖα: *χειρῶν* ἄξ, *αὔλῃ* ξ.

11) κατὰ τὴν σύνθεσιν ὁ τόνος συνήθως ἀναβιβάζεται ὅσον τὸ δυνατὸν ἀνωτέρω τῆς ληγούσης, ἀλλ' ὅχι καὶ ἀνωτέρω τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ πρώτου συνθετικοῦ (καιρός) *εὔκαιρος*, (δοῦς) *ἀπόδος*, (φρήν) *μεγαλό-φρων*, *μεγαλό-φρον*.

12) *βαρεῖα* τίθεται μόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης λέξεώς τινος ἀντὶ τῆς ὀξείας, ὅταν κατόπιν τῆς λέξεως ταύτης δὲν ὑπάρχῃ σημεῖον στίξεως: ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ *τιμᾶ* τοὺς σοφοὺς ἀνδρας.

§ 18. Κατὰ τὸν τόνον αὐτῆς λέξις τις λέγεται

1) *ὀξύτονος*, ἐὰν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς ληγούσης: ἀνὴρ.

2) *παροξύτονος*, ἐὰν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς παραληγούσης: κώμη.

3) *προπαροξύτονος*, ἐὰν ἔχῃ ὀξεῖαν ἐπὶ τῆς προπαραληγούσης: φιλότιμος.

4) *περισπωμένη*, ἐὰν ἔχῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς ληγούσης: τοῦ κριτοῦ, *τιμῶ*.

5) *προπερισπωμένη*, ἐὰν ἔχῃ περισπωμένην ἐπὶ τῆς παραληγούσης: κῆπος.

6) *βαρύτονος*, ἐὰν ἔχῃ βαρεῖαν ἀντὶ ὀξείας ἐπὶ τῆς ληγούσης, καὶ ἐν γένει ἐὰν τονίζεται οὐχὶ ἐπὶ τῆς ληγούσης: *χειμῶν* βαρὺς ἐπῆλθε—πεύθω, παιδεύω.

4. Θέσις τοῦ τόνου καὶ τοῦ πνεύματος

§ 19. Ὁ τόνος ἢ τὸ πνεῦμα

α) ἐπὶ τῶν ἀπλῶν φωνηέντων καὶ τῶν καταχρηστικῶν διφθόγγων σημειοῦται ὑπεράνω μὲν αὐτῶν, ὅταν ταῦτα γράφονται διὰ μικρῶν γραμμάτων, ἔμπροσθεν δὲ αὐτῶν καὶ πρὸς τὰ ἄνω,

Ἦταν ταῦτα γράφονται διὰ κεφαλαίων ἤως, ὁδός—*Ἡώς*, *Ἐορά-
τιος*—*τῆ θεᾶ*, *ὠδή*—*Ἰδιεῖον* (ἢ *Ἰδιεῖον*). Ἰδὲ § 7, σημ. 2.

β') ἐπὶ τῶν κυρίων διφθόγγων σημειοῦται πάντοτε ὑπεράνω
τοῦ δευτέρου τῶν φωνηέντων, ἐκ τῶν ὁποίων αὐται ἀποτελοῦνται
Αἰγυῆς, *αἰρετός*, *αὐλός*, *οὐρανός*, *σφαῖρα*, *τὰς σφαῖρας*, *Οἰδίπους*.

§ 20. Ὄταν τὸ πνεῦμα καὶ ὁ τόνος συμπίπτουν ἐπὶ τῆς αὐτῆς
συλλαβῆς, τότε ἡ μὲν ὄξεια (ἢ ἡ βαρεῖα) σημειοῦται μετὰ τὸ
πνεῦμα, ἡ δὲ περισπωμένη ὑπεράνω αὐτοῦ. *Ἄρτεμις*, *Ἥρα*,
Ὀμηρος, *αὔρα*, *Αἴας*—*Εὐρος*, *αἶμα*.

ζ' Ἄτονοι καὶ ἐγκλιτικαὶ λέξεις

1. Πρόκλισις

§ 21. Δέκα μονοσύλλαβοι λέξεις, ἦτοι οἱ τέσσαρες τύποι τοῦ
ἄρθρου *ὀ*, *ῆ*, *οἶ*, *αἶ*, αἶ τρεῖς προθέσεις *εἰς*, *ἐν*, *ἐξ* ἢ *ἐκ* καὶ τὰ
τρία μόρια *ὡς*, *εἰ*, *οὐ*, ἐπειδὴ πάντοτε προφέρονται λίαν στενῶς
μετὰ τῆς ἐκάστοτε ἐπομένης λέξεως, δὲν τονίζονται, καὶ δι' αὐτὸ
λέγονται *ἄτονοι λέξεις* ἢ *προκλιτικά*.

Σημ. Τὸ μόριον *οὐ* τονίζεται, ὅταν εὐθύς μετ' αὐτὸ ὑπάρχη στί-
ξις: *ἐτόξευον μὲν, ἐξικνουῦντο δ' οὐ*. *φῆς ἢ οὔ*; *πῶς γὰρ οὔ*;

2. Ἐγκλισις

§ 22. Λέξεις τινὲς μονοσύλλαβοι ἢ δισύλλαβοι προφέρονται
πάντοτε λίαν στενῶς μετὰ τῆς ἐκάστοτε προηγουμένης λέξεως καὶ
διὰ τοῦτο ὁ τόνος αὐτῶν κανονικῶς μεταβιβάζεται εἰς τὴν λήγου-
σαν τῆς προηγουμένης λέξεως (ὡς ὄξεϊα) ἢ ὅλως ἀποβάλλεται
ἄνθρωπος τις ταῦτά φησι τῷ πατρὶ μου.

Αἶ τοιαῦται λέξεις λέγονται *ἐγκλιτικά* ἢ ἀπλῶς *ἐγ-
κλιτικά* (Πρβ. τῆς νέας γλώσσης π.χ. *φώναξέ με*, *μίλησέ μου*
—ὁ φίλος του, *λέγε μας*).

§ 23. Συνήθεις ἐγκλιτικά λέξεις τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι

1) οἱ τύποι τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν *μοῦ*, *μοί*, *μέ*—*σοῦ*,
σοί, *σέ*—(*οὔ*) *οἶ*, (*ἔ*).

2) οἱ τύποι τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας *τίς, τί*, πλὴν τοῦ τύπου αὐτῆς *ἄττα* (=τινά).

3) οἱ τύποι τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος τῶν ῥημάτων *εἰμι* (=εἶμαι) καὶ *φημι* (=λέγω), πλὴν τῶν τύπων αὐτῶν *εἶ* καὶ *φής*.

4) τὰ ἐπιρρήματα *πού, ποί, ποθὲν—πώς, πῆ ἢ πῆ, ποτέ*.

5) τὰ μόρια *γέ, τέ, τοί, πέρ, πώ, νύν*.

6) τὸ πρόσφυμα *δέ*, (ἄσχετον πρὸς τὸν σύνδεσμον *δέ*) *τοιόςδε, Μεγαράδε*.

§ 24. Τῶν ἐγκλιτικῶν ὁ τόνος

1) μεταβιβάζεται εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως (ὡς ὄξεια), ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι προπαροξύτονος (*ἀνθρώπος τις, κήρυκός τις*) ἢ προπερισπωμένη (*σφαῖρά τις, στρατιῶταί τις*) ἢ ἄτονος ἢ ἐγκλιτικῆ (*εἶ τις φησί μοι ταῦτα*).

2) ἀποβάλλεται πάντων μὲν τῶν ἐγκλιτικῶν, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι ὀξύτονος ἢ περισπωμένη (*θεός τις, θεοί τις—ὄρω σε, καλῶ τινα*), μόνον δὲ τῶν μονοσυλλάβων, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος (*γέρον τις, λέγει τι*).

3) διατηρεῖται, ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις εἶναι παροξύτονος καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν δισύλλαβον (*φίλοι τινές, ὀλίγοι εἰσίν*) ἢ ὅταν ἡ προηγουμένη λέξις ἔχη πάθει ἐκθλιψιν (*πολλοὶ δ' εἰσὶν ἀγαθοί*) ἢ ὅταν προηγῆται τοῦ ἐγκλιτικοῦ στίξις (*Ὅμηρος, φασί, τυφλὸς ἦν*) ἢ ὅταν εὐρίσκωνται εἰς τὴν ἀρχὴν προτάσεως (*φάμεν ταῦτα*).

Σημ. Ἐγκλιτικά τινα μὲ ὀρισμένας πρὸ αὐτῶν λέξεις ἐνώνονται καὶ γράφονται μετ' αὐτῶν ὡς μία λέξις (*ὄδε, ἦδε, τόδε—ὄπερ, ἦπερ, ὄπερ—τοιόςδε, τοιάδε, τοιόνδε—οὔτε, ὥπερ, ὥστε* κλπ.). Αἱ ἐκ τῆς ἐνώσεως προερχόμεναι λέξεις διατηροῦν τὸν ἀρχικὸν τῶν τονισμῶν (*ἦ δε, ἦ περ, τοιά δε, οὔ τε, ὡς περ* κλπ.).

ΑΛΛΑ ΣΗΜΕΙΑ ΕΝ Τῷ ΓΡΑΠΤῷ ΛΟΓῷ

§ 25. Ἐκτὸς τῶν σημείων τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ χρησιμοποιοῦνται προσέτι τὰ ἑξῆς σημεῖα·

1) ἡ ὑποδιαστολή (*.*). Αὕτη γράφεται εἰς τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν *ὅτι* πρὸς διάκρισιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ συνδέσμου *ὅτι*.

2) τὰ διαλυτικά (*..*). Ταῦτα γράφονται ὑπεράνω τοῦ *ι* ἢ τοῦ *υ*, ὅταν ζητῆται νὰ δηλωθῇ ὅτι τὸ *ι* ἢ τὸ *υ* δὲν ἀποτελεῖ δίφθογο-

γον μετὰ τοῦ ἀμέσως προηγουμένου φωνήεντος τῆς αὐτῆς λέξεως·
ἀϋπνία, τοῦ Γαίου.

Τὰ διαλυτικά δύνανται νὰ παραλείπωνται, ὅταν ὁ χωρισμὸς τῶν δύο φωνηέντων ὑποσημαίνεται ἐκ τῆς θέσεως τῶν σημείων τῶν τόνων ἢ τῶν πνευμάτων· *ἄυλος, ἀύλου, Γάιος.*

3) ἢ *ἀπόστροφος* (°), σημεῖον τῆς ἐκθλίψεως. (Ἴδὲ κατωτέρω).

4) ἢ *κορωνίς* (°), σημεῖον τῆς κράσεως. (Ἴδὲ κατωτέρω).

5) τὰ *σημεῖα τῆς στίξεως*, ἦτοι

α') ἢ *τελεία στιγμή* (·) Διὰ ταύτης χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων *περίοδοι*, ἦτοι μέρη τοῦ γραπτοῦ λόγου περιέχοντα ἐν ὁπωσδήποτε πλήρῃ νόημα.

β') ἢ *μέση στιγμή* ἢ *ἄνω στιγμή* (·). Διὰ ταύτης χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων κῶλα περιόδου, ἦτοι μέρη αὐτῆς περιέχοντα νόημά τι ὁπωσδήποτε αὐτοτελές.

γ') ἢ *ὑποδιαστολή* ἢ *τὸ κόμμα* (,). Διὰ τούτου κανονικῶς χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων αἱ δευτερεύουσαι προτάσεις ἀπὸ τὰς κυρίας προτάσεις καὶ πᾶν ὄνομα κλητικῆς πτώσεως ἀπὸ τὰς ἄλλας λέξεις τῆς προτάσεως.

δ') *τὸ ἐρωτηματικὸν* (;). Τοῦτο γράφεται κατόπιν λέξεως ἢ εἰς τὸ τέλος προτάσεως ἢ περιόδου ἐκφερομένης ἐρωτηματικῶς.

ε') *τὸ θαυμαστικὸν* ἢ *ἐπιφωνηματικὸν* (!). Τοῦτο γράφεται εἰς τὸ τέλος προτάσεως τινος ἢ περιόδου ἢ καὶ κατόπιν μιᾶς λέξεως ἢ ἀπλῆς φράσεως, ἵνα δηλωθῇ ὅτι ταῦτα ἐκφράζουν θαυμασμὸν τοῦ λέγοντος, ἀναφώνησιν, ἔκπληξιν κ.τ.τ.

ς') τὰ *ἀποσιωπητικά* (...). Διὰ τούτων δηλοῦται ὅτι (ἀποσιωπᾶται, ἦτοι) παραλείπεται νὰ ἐκφρασθῇ λέξις τις ἢ φράσις ἐκ φόβου, ἐντροπῆς κ.τ.τ.

ζ') ἢ *παρένθεσις* (( )). Ἐντὸς ταύτης περικλείεται λέξις τις ἢ φράσις ὀλόκληρος παρεμβαλλομένη μεταξὺ τῶν λέξεων προτάσεως ἢ περιόδου πρὸς ἐπεξήγησιν ἢ συμπλήρωσιν ἐν γένει τῶν λεγομένων.

η') τὰ *εἰσαγωγικά* (« »). Ἐντὸς τούτων περικλείονται λόγοι τινὸς ἀποδιδόμενοι αὐτολεξεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

ΦΘΟΓΓΙΚΑ ΠΑΘΗ

§ 26. Σπανίως αἱ λέξεις διαμένουν ἀπαθεῖς καὶ ἀκέραιαι, ὅπως ἐξ ἀρχῆς ἐπλάσθησαν. Συνήθως συμβαίνουν εἰς αὐτὰς διάφορα πάθη τῶν φθόγγων (ἤτοι τῶν φωνηέντων καὶ τῶν συμφώνων), ἐκ τῶν ὁποίων ἀποτελοῦνται. (Προβλ. νῦν· λέγει, *λέει*, κάθισε, *κάτσε*). Τὰ πάθη ταῦτα καλοῦνται *φθογγικὰ πάθη*, τὰ δὲ συνηθέστερα ἐξ αὐτῶν εἶναι τὰ ἐπόμενα.

α'. Πάθη φωνηέντων καὶ διφθόγγων

Εὐφωνικὰ σύμφωνα

1. Συναίρεσις

§ 27. *Συναίρεσις* λέγεται ἡ ἐντὸς μιᾶς λέξεως συγχώνεσις δύο ἐπαλλήλων φωνηέντων ἢ φωνήεντος καὶ διφθόγγου εἰς ἓν μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον· (Ἀθηνάα) Ἀθηνᾶ, (νόος) νοῦς, (ἀγαπάει) ἀγαπᾶ.

§ 28. Ἡ ἐκ συναίρέσεως προερχομένη συλλαβὴ κανονικῶς τονίζεται, ἐὰν πρὸ τῆς συναίρέσεως ἐτονίζετο ἢ μία ἐκ τῶν δύο συναιρεθειῶν συλλαβῶν *τιμῶμεν* (τιμάομεν)—*ἔθνη* (ἔθνεα), *γέλα* (γέλαε). (Ἴδὲ καὶ § 17, 9).

2. Κράσις

§ 29. *Κράσις* λέγεται ἡ συναίρεσις τοῦ τελικοῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου μιᾶς λέξεως μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος ἢ διφθόγγου τῆς ἀμέσως ἐπομένης λέξεως καὶ ἡ διὰ ταύτης συγχώνεσις τῶν δύο λέξεων εἰς μίαν (τὰ ἄλλα) *τᾶλλα*, (τὸ ὄνομα) *τοῦνομα*, (καὶ εἶτα) *κᾶτα*. (Προβλ. θὰ ἀγαπῶ—θαγαπῶ, τὸ ἐλάχιστον—τοῦλάχιστον).

Ὑπεράνω τοῦ φωνήεντος ἢ τῆς διφθόγγου, ἡ ὁποία προκύπτει ἐκ τῆς κράσεως, γράφεται ἡ κορωνίς. (Ἴδὲ § 25,4). Ὅταν ὅμως ἢ πρώτη ἀπὸ τὰς πασχούσας κράσιν λέξεις εἶναι τις τῶν δασυνομένων τύπων τοῦ ἄρθρου (ὄ, ἦ, οἶ, αἶ) ἢ τῆς ἀναφορικῆς

ἀντωνυμίας (ὅς, ἡ, ὅ), τότε δὲν σημειοῦται ἡ κορωνίς ἀλλὰ ἡ δασεῖα· (ὁ ἀνήρ) ἀνήρ, (ἃ ἄν) ἄν.

§ 30. Κραῖσιν μετὰ ἄλλας λέξεις συνήθως πάσχουν

1) τύποι τοῦ ἄρθρου ἢ τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας (ὅς, ἡ, ὅ) λήγοντες εἰς φωνῆεν ἢ δίφθογγον, καὶ τὸ κλητικὸν ἐπιφώνημα ᾧ· (ὁ ἄνθρωπος) ἄνθρωπος, (τοῦ ἀνδρός) τάνδρός, (τὸ ἱμάτιον) θοιμάτιον, (τὰ αὐτὰ) ταυτά, (ᾧ ἀγαθὲ) ᾠγαθὲ—(ἃ ἐγὼ) ἀγώ, (ὃ ἐφόρει) οὐφόρει, (οὗ ἕνεκα) οὔνεκα.

2) ἡ λέξις ἐγὼ μετὰ τῆς λέξεως οἶδα (=γνωρίζω) καὶ οἶμαι (=νομίζω)· ἐγῶδα, ἐγῶμαι.

3) ὁ σύνδεσμος καὶ καὶ ἡ πρόθεσις πρό· (καὶ ἐγὼ) κἀγώ, (καὶ ὅπως) χῶπως, (πρὸ ἔργου) προῦργον.

4) ὁ σύνδεσμος μέντοι μετὰ τοῦ μορίου ἄν· μεντᾶν.

Σημ. 1. Μετὰ τὴν κραῖσιν ὁ τόνος τῆς πρώτης ἐκ τῶν δύο συγγενευομένων λέξεων ἀποβάλλεται. Ὑπάρχει δὲ εἰς τὸν ἐκ τῆς κράσεως προερχόμενον φθόγγον, ἐὰν τοῦτο ὑπάρχη εἰς τὴν δευτέραν τῶν συναϊρουμένων συλλαβῶν· κἄτα (=καὶ εἶτα), ἐγῶδα (ἐγὼ οἶδα)—ἀλλὰ—κἄπειτα (=καὶ ἔπειτα).

Σημ. 2. Τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας ἕτερος κατὰ τὴν κραῖσιν αὐτῆς μετὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον λαμβάνεται ὁ (ἀρχαιότερος) τύπος ἄτερος· (τοῦ ἀτέρου) θᾶτέρου, (τὸ ἄτερον) θᾶτερον.

3. Ἐκθλιψις

§ 31. Ὅταν λέξις τις λήγῃ εἰς βραχὺ φωνῆεν, πλὴν τοῦ ὕ, ἡ δὲ ἀμέσως ἐπομένη λέξις ἀρχίῃ ὡσαύτως ἀπὸ φωνῆεν ἢ δίφθογγον, συμβαίνει συνήθως ἐκθλιψις, ἥτοι ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχείου φωνήεντος τῆς προηγούμενης λέξεως πρὸ τοῦ ἀρτικοῦ φωνήεντος (ἢ διφθόγγου) τῆς ἀμέσως ἐπομένης· (ἀλλὰ ἐγὼ) ἀλλ' ἐγώ, (οὔτε εἶδον) οὔτ' εἶδον, (ἐπὶ αὐτὸν) ἐπ' αὐτόν, (ἀπὸ ἐκεῖνον) ἀπ' ἐκεῖνον.

Ὑπεράνω τῆς θέσεως τοῦ ἐκθλιβέντος φωνήεντος σημειοῦται ἡ ἀπόστροφος (§ 25, 3), οὐχὶ ὅμως καὶ ὅταν ἡ ἐκθλιψις συμβαίῃ κατὰ τὴν σύνθεσιν λέξεων· (παρὰ ἐμοῦ) παρ' ἐμοῦ—(παρὰ ἔχω) παρέχω.

§ 32. Ἐὰν τὸ ἐκθλιβέν φωνῆεν ἐτονίζετο, ὁ τόνος αὐτοῦ μετὰ τὴν ἐκθλιψιν,

α') εὐὰν μὲν ἡ ἐκθλιβομένη λέξις εἶναι ἄκλιτος, συναποβάλλεται. (ἐπὶ αὐτοῦ) ἐπ' αὐτοῦ.

β') εὐὰν δὲ ἡ ἐκθλιβομένη λέξις εἶναι κλιτὴ ἢ τὸ ἀριθμητικὸν **ἐπτά**, ἀναβιβάζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν αὐτῆς· (δεινὰ ἐπαθον) **δείν' ἐπαθον**—(ἐπτά ἦσαν) **ἐπτ' ἦσαν**.

§ 33. Ἐὰν μετὰ τὴν ἐκθλιψιν μένη εἰς τὸ τέλος τῆς λέξεως ἄφωρον ψιλὸν ἢ δύο ἑτερόφωνα ἄφωνα ψιλὰ, ἢ δὲ ἐπομένη λέξις δασύνεται, τότε τὸ ψιλὸν ἢ τὰ ψιλὰ ἄφωνα τρέπονται εἰς δασέα· (ὑπὸ ἡμῶν) **ὑφ' ἡμῶν**, (κατὰ ἑαυτὸν) **καθ' ἑαυτόν**, (νύκτα ὄλην) **νύχθ' ὄλην**, (ἐπτά ἡμέραι) **ἐφθήμερος**—ἀλλὰ—(σάκκος, ὑφάντης) **σακχυφάντης**.

Σημ. Πλὴν τοῦ ὕ δὲν ἐκθλίβεται προσέτι

α') τὸ τελικὸν ἄ καὶ ο μονοσυλλάβων λέξεων, οἷον **τά, τό, πρό κλπ.**

β) τὸ τελικὸν ἱ τῶν προθέσεων **ἄχρι, μέχρι, περί**, τῶν ἀντωνυμικῶν τύπων **τί, τι** καὶ **ὅ, τι** καὶ τοῦ εἰδικοῦ συνδέσμου **ὅτι**.

4. Προσθετὰ ἢ εὐφωνικὰ σύμφωνα

§ 34. Λέξεις τινὲς λήγουσαι εἰς φωνῆεν, ὅταν ἡ ἀμέσως ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ὡσαύτως ἀπὸ φωνῆεν, προσλαμβάνουν εἰς τὸ τέλος αὐτῶν ἓν τῶν συμφώνων ν ἢ ς ἢ κ, τὰ ὁποῖα τότε καλοῦνται **προσθετὰ ἢ εὐφωνικὰ** σύμφωνα.

§ 35. Τὸ εὐφωνικὸν ν προσλαμβάνουν

1) οἱ τύποι ὀνομάτων, ὀημάτων καὶ ἐπιρρημάτων οἱ λήγοντες εἰς **-σι** καὶ ὁ ὀηματικὸς τύπος **ἐστί**· **ἀνδράσιν ἀγαθοῖς, εἰκοσιν ἄνδρες, παντάπασιν ἀνόμοιός ἐστιν ἐκείνω, λέγουσιν ἡμῖν.**

2) οἱ τύποι τῶν ὀημάτων οἱ λήγοντες εἰς **ε'**· **εἶπεν ἡμῖν.**

§ 36. Τὸ προσθετὸν ἢ εὐφωνικὸν ς προσλαμβάνει τὸ ἐπιρρημα **οὔτω**· (οὔτω λέγουσιν) **οὔτως ἔλεγον.**

Σημ. Τὸ προσθετὸν ν καὶ τὸ προσθετὸν ς δύναται νὰ ὑπάρχη καὶ πρὸ συμφώνου.

§ 37. Τὸ εὐφωνικὸν κ προσλαμβάνει τὸ ἀρνητικὸν μόριον **οὐ**· (οὐ λέγω) **οὐκ ἔλεγον.**

Ὅταν ὁμως ἡ ἐπομένη λέξις δασύνεται, τὸ εὐφωνικὸν κ τρέπεται εἰς **χ**· (οὐκ ἔρχομαι) **οὐχ ἔπομαι.** (πρὸβλ. § 33).

Σημ. Κατὰ τὸ οὐκέτι (=οὐκ ἔτι) ἐσχηματίσθη καὶ ἡ λέξις μηκέτι (=μὴ ἔτι). Ἐνευ δὲ τοῦ εὐφωνικοῦ κ λέγεται οὐ καὶ πρὸ φωνήεντος, ὅταν εὐθὺς μετὰ τὸ οὐ ὑπάρχη στίξις· ἐξικνοῦντο γὰρ οὐ, οὐδ' ἐβλαπτον οὐδέν. (§ 21, Σημ.).

5. Πάθη φωνηέντων

§ 38. Φωνῆεν τι ἐντὸς τοῦ θέματος τῆς αὐτῆς λέξεως ἢ συγγενῶν ἐτυμολογικῶς λέξεων πολλάκις

1) μεταβάλλεται **ποιοτικῶς**, ἥτοι τρέπεται εἰς ἄλλο φωνῆεν τοῦ αὐτοῦ χρόνου· νέμω—νομή, ὀγγνυμι—ὄωγμή. Ὁμοίως ἀμείβω—ἀμοιβή, λείπω—λέλοιπα.

2) μεταβάλλεται **ποσοτικῶς**, ἥτοι ἀπὸ βραχέος γίνεται μακρὸν (ἐκτείνεται) ἢ ἀπὸ μακροῦ γίνεται βραχὺ (συστέλλεται)· ποιέω—ποιητής, ἴσθημι—ἴσταμεν, χιών—χίον-ος.

Συστολὴν εἰς ἀπλοῦν βραχὺ φωνῆεν πάσχουν καὶ δίφθογοι· φεύγω—ἐφῦγον, λείπω—ἔλιπον.

Ἡ ἔκτασις βραχέος φωνήεντος εἰς μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογον μετὰ τὴν ἀποβολὴν συμφώνου ἢ συμφώνων, κατόπιν αὐτοῦ εὐρισκομένων, καλεῖται **ἀντέκτασις** ἢ **ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις**· (μέλλαν-ς) μέλλᾱς, (ἔν-ς) εἶς, (ὀδόντ-ς) ὀδοῦς, (τιθέντ-ς) τιθείς, (φθέρ-ς) φθέρω, φθέρω) φθείρω.

3) πάσχει **ἀντιμεταχώρησιν**, ἥτοι ἐναλλάσσει τὸν χρόνον τοῦ μὲ τὸν χρόνον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου φωνήεντος καὶ γίνεται αὐτὸ μὲν ἀπὸ μακροῦ βραχὺ, τὸ δὲ ἀμέσως μετ' αὐτὸ ἐπόμενον φωνῆεν ἀπὸ βραχέος μακρὸν· (νῶός, νῆός) νεώς, (βασιλῆος) βασιλέως, (βασιλῆᾶ) βασιλεῦ, (ἠοίκειν) ἐφκειν.

4) πάσχει **ἀφομοίωσιν**, ἥτοι γίνεται ὅμοιον πρὸς τὸ φωνῆεν τῆς ἀμέσως ἐπομένης ἢ τῆς ἀμέσως προηγουμένης συλλαβῆς τῆς λέξεως· ἄτερος—ἔτερος, μολάχη—μαλάχη, ὄβελός—ὀβολός, (τέσσαρα—τέσσερα).

5) πάσχει **μετάθεσιν**, ἥτοι ἀλλάσσει θέσιν ἐντὸς τῆς λέξεως· Μυτιλήνη—Μιτυλήνη, Δανούβιος—Δούναβις (Πρὸβλ. νῦν· ὄνειρο—εἶνορο, ὑλακτιῶ, ὑλακτιῶ—ἀλυκτιῶ).

6) πάσχει **συγκοπὴν**, ἥτοι ἀποβάλλεται πατέρα, πατρός (=πατερ-ός), σκόροδον—σκόροdon, γίγνομαι (γιγεν-ομαι), ἔ-σχ-ον (ἔ-σεχ-ον). (Πρὸβλ. νῦν· οἰτάρι—στάρι).

Σημ. Εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ θέμα, ἐκ τοῦ ὁποῦοιου γίνονται πολλαὶ συγγενεῖς λέξεις, δύνανται νὰ παρουσιάζωνται πολλαὶ ὁμοῦ παθήσεις τοῦ φωνήεντος τοῦ θέματος: *φρήν, φρενός, φρονῶ, ἄφρων*—*λείπω, λοιπός, ἔλιπον*—*φέρω, φόρος, φῶρ, δί-φρ-ος*. (*Μετάπτωσις*).

β' Πάθη συμφώνων

1. Τροπαὶ καὶ συγχωνεύσεις συμφώνων

§ 39. Ἐντὸς λέξεώς τινος

1) οὐρανικὸν ἢ χειλικὸν πρὸ ὀδοντικοῦ εὐρισκόμενον, εἰάν εἶναι ἑτερόπουν, (*συμπνευματίζεται*, ἦτοι) γίνεται ὁμόπουν μετὰ τὸ ἐπόμενον ὀδοντικόν: *ταγ-ός, (ταγ-τός) τακ-τός, (ἐ-τάγ-θην) ἐ-τάχ-θην*—*κρούφα, (κρουφ-τός) κρουπ-τός, (κρούφ-θην) κρούβ-θην*. Οὕτω καὶ ἐπ-τά ἀλλὰ ἔβ-δομος, ὄκ-τὼ ἀλλὰ ὄγ-δοος.

Τὰ δυνατὰ δηλαδὴ συμπλέγματα οὐρανικῶν ἢ χειλικῶν μετὰ ὀδοντικῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἶναι *κτ, γδ, χθ—πτ, βδ, φθ*.

Σημ. Τῆς προθέσεως ἐκ τὸ κ δὲν συμπνευματίζεται: *ἐκδέρω, ἐκ-θέω, ἐκφέρω, ἐκχέω, κλπ.*

2) ὀδοντικὸν πρὸ ὀδοντικοῦ ἢ πρὸ τοῦ μ τρέπεται εἰς σ ψεύδομαι, (ἐψεύδ-θην) ἐψεύσ-θην, ἄδω, (ἄδ-μα) ἄσ-μα, πιθ-ανός, (πιθ-τός) πισ-τός.

Σημ. Εἰς τινὰς μεμονωμένας λέξεις διατηρεῖται τὸ ὀδοντικὸν πρὸ ἄλλου ὀδοντικοῦ ἢ πρὸ τοῦ μ: *Πιθεύς, Ἄτιθις—Κάδμος, πυθμήν, ἀτμός*. Ὁμοίως διατηρεῖται τὸ ττ τὸ προελθὸν ἐκ κτ, γτ, χτ: (ιδὲ κατωτέρω).

3) οὐρανικὸν κ ἢ χ πρὸ τοῦ μ γίνεται γ: *διώκω, (διωκ-μός) διωγ-μός, βρέχ-ομαι, (βεβρεχ-μένος) βεβρεγ-μένος*.

Σημ. Εἰς τινὰς μεμονωμένας λέξεις διατηροῦνται τὰ συμπλέγματα κμ καὶ χμ *ἀκμή, αἰχμή*.

4) χειλόφωνον εὐρισκόμενον πρὸ τοῦ μ (*ἀφομοιοῦται* μετὰ αὐτό, ἦτοι) γίνεται καὶ αὐτὸ μ: *κόπ-ος, (κόπ-μα) κόμ-μα, τριβ-ω, (τριβ-μα) τριμ-μα, γράφ-ω, (γράφ-μα) γράμ-μα*.

5) τὸ τ τῆς συλλαβῆς τι κατόπιν φωνήεντος ἢ τοῦ ἐνρίνου ν εἰς πολλὰς λέξεις ἔχει τροπῆ εἰς σ: *πλοῦτ-ος, (πλούτ-ιος) πλούσ-ιος, ἀθάνατος, (ἀθανατ-ία) ἀθανασία, ἐκόντ-τες, (ἐκόντ-ιος, ἐκόνσ-ιος) ἐκούσιος*: (ιδὲ § 38, 2).

Ἐπὶ τῆς ἀνάστασης, αἰτία, ἐναντίος κλπ.

6) ὅταν συμβῆ δύο ἀλλεπάλληλοι συλλαβαὶ νὰ ἀρχίζον ἀπὸ ἄφωνον δασύ, τότε γίνεται **ἀνομοίωσις**, ἥτοι τῆς πρώτης συλλαβῆς τὸ δασὺ τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του ψιλόν· *χορεύω*, (χε-χόρευ-κα) *κε-χόρευ-κα*, *φύω*, (**φέ-φν-κα**) *πέ-φν-κα*, *θύω*, (**θέ-θν-κα**) *τέ-θν-κα*, (ἐ-**θέ-θην**), *ἐτέθην*, *θρέμμα* (= **θρέφ-μα**), *τρέφω* *τροφ-ή*, ἡ *θριξ*, *ταῖς θριξί*—ἀλλὰ—*τριχ-ός*, *τριχ-ες*.

Σημ. Εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἀ' τρέπεται οὐχὶ τῆς πρώτης ἀλλὰ τῆς δευτέρας συλλαβῆς τὸ δασὺ εἰς ψιλόν· ἐλύθην, (λύθηθι) *λύθητι*.

Πολλάκις παραμένει τὸ δασὺ εἰς δύο ἀλλεπαλλήλους συλλαβάς συμφώνως πρὸς ἄλλους συγγενεῖς τύπους τῆς λέξεως: *ὠρθώθη* (ὅπως ὠρθάσω, ὠρθάσω κλπ.)—*ἐθέλχθη* (ὅπως θέλω, ἔθελα, κ.λ.π.), *φάθι* (ὅπως φάτω, φατέ κλπ.).

7) τὸ **ν** πρὸ οὐρανικοῦ καὶ πρὸ τοῦ **ξ** τρέπεται εἰς ἔνρινον γ' (*ἐν-κύπτω*) *ἐγκύπτω*, (*σνν-γράφω*) *συγγράφω*, (*σνν-χέω*) *συγχέω*, (*ἐν-ξύω*) *ἐγξύω*.

8) τὸ **ν** πρὸ χειλικῶν καὶ πρὸ τοῦ **ψ** τρέπεται εἰς **μ'** (*ἐν-πνέω*) *ἐμπνέω*, (*σνν-βάλλω*) *σννβάλλω*, (*ἐν-φύομαι*) *ἐμφύομαι*, (*ἐν-ψυχος*) *ἐμψυχος*.

9) τὸ **ν** πρὸ τοῦ **μ** καὶ πρὸ τῶν ὑγρῶν **λ**, **ρ** εὐρισκόμενον ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτά: (*ἐν-μένω*) *ἐμμένω*, (*σνν-λέγω*) *σννλέγω*, (*σνν-ράπτω*) *σννράπτω*.

Σημ. Εἰς τὸν παθητικὸν παρακείμενον ἐνρινολήκτων τινῶν ῥημάτων καὶ εἰς λέξεις συγγενεῖς πρὸς αὐτὸν ἐκ τοῦ συμπλέγματος **νμ** προέρχεται **σμ** ἀντὶ τοῦ **μμ'**· *μαιῶμαι*, (μεμίαν-μαι) *μεμίασμαι*, *μίασμα*, *ὕφαινω*, (ὕφαν-μαι) *ὕφασμαι*, *ὕφασμα*.

10) οὐρανικὸν (κ, γ, χ) εὐρισκόμενον πρὸ τοῦ **σ** ἐνοῦται μὲ αὐτὸ εἰς **ξ'**· (*φύλακ-ς*) *φύλαξ*, *λέγ-ω*, (ἐλεγ-σα) *ἔλεξα*, (ὄνυχ-ς) *ὄνυξ*.

11) χειλικὸν (π, β, φ) εὐρισκόμενον πρὸ τοῦ **σ** ἐνοῦται μὲ αὐτὸ εἰς **ψ'**· *τρέπ-ω*, (τρέπ-σω) *τρέψω*, ("Αραβ-ς) "Αραψ, *γράφ-ω*, (γράφ-σω) *γράψω*.

12) τὸ ἡμίφωνον j (§ 4, Σημ.)

α') εὐρισκόμενον κατόπιν τοῦ **λ** ἀφομοιώθη πρὸς αὐτό: *ἄγγελ-ος*, (ἄγγέλ-ω) *ἄγγέλλω*, *ἔ-βαλ-ον*, (βάλ-ω) *βάλλω*.

β') εύρισκόμενον κατόπιν τοῦ ρ ἢ τοῦ ν, ὅταν δὲν ὑπῆρχε πρὸ αὐτῶν α ἢ ο, ἀφωμοιώθη κατὰ πρῶτον πρὸς αὐτά, ἔπειτα δὲ ἔγινε ἀπλοποίησης τῶν (δύο) ρρ ἢ νν εἰς ἓν ρ ἢ ν καὶ ἀντέκτασις τοῦ προηγουμένου ε εἰς ει καὶ τοῦ ἰ ἢ ὕ εἰς ἰ ἢ ὕ· (σπέρ-
 -τω, σπέρρω) σπείρω, (οἰκτίρ-τω, οἰκτί'ρω) οἰκτί'ρω, (φύρ-τω, φῦ'ρω) φῦ'ρω, (τέν-τω, τέννω) τείνω, (κλίν-τω, κλί'νω) κλί'νω, (ἀμύν-τω, ἀμῦ'νω) ἀμῦ'νω.

γ') εύρισκόμενον κατόπιν τῶν οὐρανικῶν (κ, γ, χ) καί, σπανιώτερον, κατόπιν τῶν ὀδοντικῶν τ καὶ θ συνεχωνεύθη μετ' αὐτῶν εἰς σσ ἢ ττ (φυλάκ-τω) φυλάσσω ἢ φυλάττω, (τάγ-τω) τάσσω ἢ τάττω, (ταράχ-τω) ταράσσω ἢ ταράττω, (χαρίετ-τω) χαρίεσσα, (πλάτ-τω ἢ πλάθ-τω) πλάσσω.

δ') εύρισκόμενον κατόπιν τοῦ ὀδοντικοῦ δ συνεχωνεύθη μετ' αὐτὸ εἰς ζ· (παίδ-τω) παίζω, (ἐρίδ-τω) ερίζω.

Σημ. Εἰς τινὰς λέξεις τὸ j μετ' τοῦ πρὸ αὐτοῦ γ συνεχωνεύθη εἰς ζ· οἰμωγή, (οἰμώγ-τω) οἰμώζω.

ε') εύρισκόμενον κατόπιν ὀδοντικοῦ ἔχοντος πρὸ αὐτοῦ ν (ἦτοι κατόπιν τοῦ ντ ἢ νδ ἢ νθ) συνεχωνεύθη μετ' αὐτοῦ εἰς σ καὶ ἔπειτα ἔγινε ἀποβολὴ τοῦ ν μετ' ἀντέκτασιν τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήεντος· (πάντ-τω, πᾶ'σσα) πᾶσσα, (ἐκόντ-τω, ἐκόνσα) ἐκοῦσα.

13) τὸ σ ἐντὸς λέξεως εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους εύρισκόμενον κατόπιν ὕγραυ (λ, ρ) ἢ ἐνρίνου (μ, ν) ἀφωμοιώθη κατὰ πρῶτον πρὸς αὐτό, ἔπειτα δὲ ἔγινε ἀπλοποίησης τῶν (δύο) ὕγραυ ἢ ἐνρίνων λλ, ρρ—μμ, νν εἰς ἓν λ, ρ—μ, ν, καὶ ἀντέκτασις τοῦ προηγουμένου βραχέος φωνήεντος, ἦτοι τοῦ ᾶ εἰς η (ἢ ᾱ), τοῦ ε εἰς ει, τοῦ ἰ καὶ ὕ εἰς ἰ καὶ ὕ· (ἡγγελ-σα, ἡγγελλα) ἡγγεῖλα, (ἐφθερ-σα, ἐφθερρα) ἐφθειρα, (ἐνεμ-σα, ἐνεμμα), ἐνεῖμα, (ἐφᾶν-σα, ἐφᾶννα) ἐφῆνα, (ἐφῦρ-σα, ἐφῦρρα) ἐφῦρα. (Πρὸβλ. § 39, 12, β').

Σημ. Εἰς τινὰς λέξεις δὲν ἀφωμοιώθη τὸ σ μετ' τοῦ προηγουμένου ὕγραυ, ἢ μετὰ τὴν ἀφομοίωσιν διετηρήθησαν τὰ δύο ὕγρα· ἄλλος, *Ερση, χέρσος—θάρσος, χερρόνησος.

2. Μεταθέσεις καὶ ἀποβολαὶ συμφώνων

§ 40. 1) Τὸ ἡμίφωνον j ἐντὸς λέξεως εἰς ἀρχαιοτάτους χρόνους εύρισκόμενον κατόπιν τῶν συλλαβῶν αν, αρ, ορ ἔπαθε ἐπέν-

θεσιν, ἤτοι μετετέθη πρὸ τοῦ **ν** ἢ τοῦ **ρ** καὶ ἠνώθη μετὰ τὸ προηγούμενον **α** ἢ **ο** εἰς **αι** ἢ **οι** χαρ-ά, (χάρ-**ω**) χαίρω, (ὕφάν-**ω**) ὑφαίνω, (τάλαν-**α**) τάλαινα (πρὸβλ. νῦν: χαμαίλί—χαῖμαλί).

2) Ἐκ τῶν συμφώνων τελικὰ λέξεων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶναι μόνον τὸ **ν**, τὸ **ρ**, τὸ **ς**, τὸ **ξ** (=κς) καὶ τὸ **ψ** (=πς). Πᾶν ἄλλο σύμφωνον, ὅταν εὐρεθῆ εἰς τὸ τέλος λέξεως, ἀποβάλλεται (τοῦ γάλακτ-ος), τὸ γάλα (ἀντὶ γάλακτ), (τοῦ γέροντ-ος), ὃ γέρον (ἀντὶ ὃ γέροντ).

Σημ. Ἡ πρόθεσις **ἐκ** καὶ τὸ μόριον **οὐκ** (ἢ **οὐχ**) προφέρονται μετὰ τῆς ἐπομένης λέξεως ὡς μία λέξις καὶ ἐπομένως εἰς αὐτὰ τὸ **κ** (ἢ τὸ **χ**) δὲν εἶναι κυρίως τελικόν.

3) Τὸ **σ** μεταξὺ δύο συμφώνων εὐρισκόμενον ἀποβάλλεται (γέγραφ-σθε) γέγραφ-θε, (ἐσπάρ-σθαι) ἐσπάρ-θαι.

Σημ. Οὕτω ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ τύπου τῆς προθέσεως **ἐξ** (=ἐκς) προῆλθεν ὁ τύπος αὐτῆς **ἐκ** πρὸ συμφώνων (ἐξ Κορίνθου, ἤτοι ἐκς Κορίνθου) **ἐκ Κορίνθου**. (Πρὸβλ. § 6, Σημ. 2).

4) Τὸ **σ**, τὸ **ι** καὶ τὸ **φ** εἰς ἀρχαιότερους χρόνους εὐρισκόμενα ἐντὸς λέξεως μεταξὺ φωνηέντων ἢ εἰς τὴν ἀρχὴν λέξεως πρὸ φωνήεντος ἀπεβλήθησαν. Ἀπὸ τὸ **σ** καὶ τὸ **ι** κατὰ τὴν δευτέραν περίπτωσιν προῆλθε δασὺ πνεῦμα (τελεσ-φόρος, ἀλλὰ τέλεσ-ος, τέλε-ος) τέλους, (λέγοι-σο) λέγοι-ο, (σέρπω) ἔρω, (σέπομαι) ἔπομαι, (σίστη-μι) ἴστημι, (σέχω, ἔχω καὶ εἶτα) ἔχω, (τιμά-**ω**) τιμάω-**ω**, (καλέ-**ω**) καλέω-**ω**, (δηλό-**ω**) δηλόω-**ω**, (ἵπαρ) ἵπαρ, (ἵ-**ω**) ἵω, (πνεῦμα, πνέ^φ-ω) πνέω, (Φοῖνος) οἶνος.

Σημ. Τύποι οἱοι **κρέασι**, **γένεσι**, **ἐτέλεσα**, κλπ. προῆλθον ἐκ τῶν τύπων **κρέασ-σι**, **γένεσ-σι**, **ἐτέλεσ-σα** δι' ἀπλοποιήσεως τοῦ **σσ** εἰς **σ**.

5) Ὀδοντικὸν πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται (τάπητ-ς) τάπης, (ἐπίεδ-σα) ἐπίεσα. Οὕτω καὶ ἀναξ (ἐκ τοῦ ἀνακτ-ς), νύξ (ἐκ τοῦ νύκτ-ς). Ἴδὲ § 39, 10.

6) Ὀδοντικὸν μετὰ **ν** πρὸ αὐτοῦ (ἤτοι **ντ**, **νδ**, **νθ**) εὐρισκόμενον πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται μετὰ ἀντέκτασιν τοῦ προηγούμενου βραχέος φωνήεντος (ἱμᾶντ-σι) ἱμᾶσι, (ὀδόντ-ς) ὀδοῦς, (τιθέντ-ς) τιθείς, (πάσχω—πένθ-σομαι) πείσομαι (=θὰ πάθω). (Πρὸβλ. § 39, 12, ε' καὶ 13).

7) Τὸ **ν** πρὸ τοῦ **σ** ἀποβάλλεται μὲ ἀντεκτάσιν (συνήθως εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν τῶν ὀνομάτων) ἢ ἄνευ ἀντεκτάσεως (συνήθως εἰς τὴν δοτικὴν πληθυντικὴν)· (τάλανς) *τάλανς*, (κτένς) *κτεῖς*, ἀλλὰ—(κτεν-σι) *κτεσί*, (γείτον-σι) *γείτοσι*. (Πρβλ. προηγουμένον).

Σημ. Τῆς προθέσεως ἐν τῷ **ν** εἰς συνθέτους μὲ αὐτὴν λέξεις διατηρεῖται καὶ πρὸ τοῦ **σ** καὶ πρὸ τοῦ **ξ** ἢ τοῦ **ρ**: *ἐνοσημαῖω*, *ἐνοσκήπω*, *ἐνζεύγνυμι*, *ἐνράπτω*, *ἐνριος* (ἀλλὰ καὶ *ἐρριος*).

Τῆς δὲ προθέσεως σὺν τῷ **ν** εἰς συνθέτους μὲ αὐτὴν λέξεις, ἐὰν μὲν ἀκολουθῇ ἄπλοῦν **σ**, ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτὸ (σύν-σιτος, σύσ-σιτος), ἐὰν δὲ ἀκολουθῇ **ξ** ἢ **σ** μετ' ἄλλου συμφώνου, ἀποβάλλεται (σύν-ζυγος, σύ-ζυγος—συν-σκευάζω, *συ-σκευάζω*—συν-στρέφω, *συ-στρέφω*).

8) Πᾶν σύμφωνον ἐν γένει, ὅταν ὑπάρχη εἰς δύο ἀλλεπαλλήλους συλλαβὰς μιᾶς λέξεως, δύναται νὰ ἀποβάλλεται δι' **ἀνομοίωσιν**. (Πρβλ. § 39, 6). Οὕτω προῆλθε τὸ *γίνομαι* ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ *γίγνωμαι*, τὸ *γινώσκω* ἐκ τοῦ *γινγνώσκω*, τὸ *ἀγήροχα* ἐκ τοῦ *ἀγήροχα*. (Πρβλ. *πεντήκο-ντα*, *πεντή-ντα*, *πενῆ-ντα*).

Καὶ συλλαβὴ δλόκληρος μιᾶς λέξεως δύναται νὰ ἀποβάλλεται, ὅταν ἡ ἀμέσως ἐπομένη συλλαβὴ ἀρχίζῃ ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἢ ὁμοίον πως σύμφωνον· (*ἀμφιφορεὺς*) **ἀμφορεὺς**, (*σκιμπόπους*) **σκίμπους**.

3. Ἀνάπτυξις συμφώνων

§ 41. 1) Τὸ ἀρχικὸν **ρ** διπλασιάζεται

α') εἰς τὰ ἀπὸ **ρ** ἀρχίζοντα ῥήματα, ὅταν ταῦτα λαμβάνουν αὔξησιν (ἢ ἀναδιπλασιασμόν) *ε*: *ῥέω*—*ῥρεον*, *ῥίπτω* *ῥριπτον*—*ῥριφα*.

β') εἰς πᾶσαν λέξιν ἀρχίζουσαν ἀπὸ **ρ**, ὅταν ἐν συνθέσει εὐρεθῇ πρὸ αὐτοῦ βραχὺ φωνῆεν· *ῥητός*, *ἀπό-ρητος*, *ἄρητος*—*ῥωστός*, *ἄρρωστος*—ἀλλὰ—*εὐ-ρωστος*, *εὐ-ρυνθος*.

2) Μεταξὺ ὑγροῦ καὶ ἐνρίνου ἀνεπτύχθη εἰς τινὰς λέξεις βοηθητικὸς τις φθόγγος πρὸς διευκόλυνσιν τῆς προφορᾶς. Οὕτω μεταξὺ τοῦ **μ** καὶ τοῦ **ρ** ἢ τοῦ **μ** καὶ τοῦ **λ** ἀνεπτύχθη **β** (μεσημερία, μεσημ-ρία) *μεσημ-β-ρία*, (μολ-ὼν λαβέ, μέ-μλω-κα) *μέμβλω-κα* μεταξὺ δὲ τοῦ **ν** καὶ τοῦ **ρ** ἀνεπτύχθη **δ** (*ἄνερ*, *ἀνερός*, *ἀν-ρός*) *ἀν-δ-ρός*.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΤΥΠΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Α' ΓΕΝΙΚΟΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

1. Μέρη τοῦ λόγου

§ 42. 1) Τὰ **μέρη τοῦ λόγου** (ἦτοι τὰ κύρια εἶδη τῶν λέξεων) εἶναι δέκα: ἄρθρον, (ὄνομα) οὐσιαστικόν, (ὄνομα) ἐπίθετον, ἀντωνυμία, μετοχή, ῥῆμα, ἐπίρρημα, πρόθεσις, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

2) Ἐκ τῶν δέκα μερῶν τοῦ λόγου τὰ ἕξ, ἦτοι τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία, ἡ μετοχή καὶ τὸ ῥῆμα, λέγονται **κλιτά**, διότι **κλίνονται**, ἦτοι ἕκαστον ἕξ αὐτῶν παρουσιάζεται εἰς τὸν λόγον ὑπὸ διαφόρους μορφάς (π.χ. θεός, θεοῦ, θεὸν κλπ., λέγω, λέγεις, λέγει κλπ.): τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα λέγονται **ἄκλιτα**, διότι δὲν κλίνονται, ἦτοι ἕκαστον ἕξ αὐτῶν παρουσιάζεται εἰς τὸν λόγον πάντοτε ὑπὸ τὴν αὐτὴν μορφήν (π.χ. ἐν, ἐκεῖ, καί, φεῦ).

§ 43. Αἱ διάφοροι μορφαί, ὑπὸ τὰς ὁποίας παρουσιάζεται εἰς τὸν λόγον ἑκάστη κλιτὴ λέξις, λέγονται **τύποι** αὐτῆς (π.χ. ἦρωσ, ἦρωος, ἦρωα κλπ., λύω, λύεις, λύει κλπ.).

1) Τὸ πρὸς τὸ τέλος μεταβλητὸν μέρος κλιτῆς λέξεως λέγεται **κατάληξις** αὐτῆς (π.χ. —ς, —ος, —α, —ω, —εις, —ει). Τὸ δὲ πρὸς τὴν ἀρχὴν ἀμετάβλητον μέρος κλιτῆς λέξεως λέγεται **θέμα**: (π.χ. ἦρω—, λυ—).

2) Ὁ τελευταῖος φθόγγος τοῦ θέματος (φωνῆεν ἢ σύμφωνον) λέγεται **χαρακτήρ** αὐτοῦ (π.χ. τὸ ω τοῦ θ. ἦρω—, τὸ γ τοῦ θ. λεγ—).

2. Πτώσεις

§ 44. Ἐκ τῶν κλιτῶν μερῶν τοῦ λόγου τὰ πέντε, ἦτοι τὸ ἄρθρον, τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ἐπίθετον, ἡ ἀντωνυμία καὶ ἡ μετοχή, λέγονται **πτωτικά**, διότι ἔχουν **πτώσεις**.

Πτώσεις λέγονται οἱ τύποι, ὑπὸ τοὺς ὁποίους παρουσιάζεται πᾶν πτωτικόν.

Αἱ πτώσεις εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἶναι πέντε· ἡ **ὀνομαστική**, ἡ **γενική**, ἡ **δοτική**, ἡ **αἰτιατική** καὶ ἡ **κλητική**.

1) Ὀνομαστική καλεῖται ἡ πτῶσις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **τίς**; (*Τίς ἦλθεν*; Ὁ Παῦλος).

2) Γενική καλεῖται ἡ πτῶσις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **τίνος**; (*Τίνος εἶναι τὸ βιβλίον*; Τοῦ Παύλου).

3) Δοτική καλεῖται ἡ πτῶσις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **εἰς τίνα**; (*σὲ ποιόν*); (*Εἰς τίνα ἔδωκε τὸ βιβλίον*; Τῷ Παύλῳ = εἰς τὸν Παῦλον).

4) Αἰτιατική καλεῖται ἡ πτῶσις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα ἀπαντῶντες εἰς τὴν ἐρώτησιν **τίνα**; (*ποιόν*); (*Τίνα εἶδες*; Τὸν Παῦλον).

5) Κλητική καλεῖται ἡ πτῶσις, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα, ὅταν θέλωμεν νὰ καλέσωμέν τινα· *Ἀλέξανδρε, ἰατρέ*.

Σημ. Ἐκ τῶν πτώσεων ἡ ὀνομαστική καὶ ἡ κλητική λέγονται μετὰ ὄνομα ὀρθαί πτώσεις, ἡ δὲ γενική, ἡ δοτική καὶ ἡ αἰτιατική πλάγαι πτώσεις.

3. Γένος, ἀριθμός, κλίσις

§ 45. Τὰ πτωτικά ἔκτος τῶν πτώσεων ἔχουν προσέτι **γένος**, **ἀριθμὸν** καὶ **κλίσιν**.

1) Τὰ γένη τῶν πτωτικῶν εἶναι τρία, **ἀρσενικόν**, **θηλυκόν** καὶ **οὐδέτερον**. ὁ **μαθητής**, ἡ **μαθήτρια**, τὸ **δένδρον**.

Σημ. Τὸ γραμματικόν γένος πτωτικοῦ τινος διακρίνεται συνήθως ἐκ τῆς καταλήξεως αὐτοῦ· *οἶκος*, *οἶκι-α*, *μῆλον*. Κανονικῶς ὁμως τὸ γραμματικόν γένος διακρίνεται ἐκ τοῦ ἄρθρου, τὸ ὅποσον δύναται νὰ προτάσεται πρὸ τοῦ πτωτικοῦ, καὶ ἀρσενικά μὲν εἶναι τὰ πτωτικά, τῶν ὁποίων δύναται νὰ προτάσεται τὸ ἄρθρον ὁ, θηλυκὰ ἐκεῖνα τῶν ὁποίων δύναται νὰ προτάσεται τὸ ἄρθρον ἡ, καὶ οὐδέτερα ἐκεῖνα τῶν ὁποίων δύναται νὰ προτάσεται τὸ ἄρθρον τό· ὁ *λίθος*, ἡ *ράβδος*, τὸ *κοράσιον*.

Δὲν συμφωνεῖ δὲ πάντοτε τὸ γραμματικὸν γένος πρὸς τὸ γένος τὸ φυσικόν, ἤτοι δύναται ὄνομά τι νὰ εἶναι γραμματικῶς γένους ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ, ἐνῶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ σημαίνόμενον ὄν εἶναι φυσικῶς γένους οὐδετέρου (ὁ λίθος, ἡ ἄβδος), καὶ ἀντιστρόφως δύναται ὄνομά τι νὰ εἶναι γραμματικῶς γένους οὐδετέρου, ἐνῶ τὸ ὑπ' αὐτοῦ σημαίνόμενον ὄν εἶναι φυσικῶς ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ γένους· (τὸ μειράκιον=ὁ νέος, τὸ κοράσιον=ἡ κόρη).

2) Οἱ ἀριθμοὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἶναι τρεῖς, ὁ ἐνικός, ὅστις δηλοῖ ἐν ὄν, ὁ πληθυντικός, ὅστις δηλοῖ πολλὰ ὄντα, καὶ ὁ δυνικός, ὅστις δηλοῖ δύο ὄντα· (τὸ ὀφθαλμῶ=οἱ δύο ὀφθαλμοί).

3) Αἱ κλίσεις εἶναι τρεῖς, ἡ πρώτη, ἡ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη.

Σημ. Ἡ πτώσις, τὸ γένος, ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ κλίσις λέγονται παρεπόμενα (ἤτοι παρακολουθήματα) τῶν πτωτικῶν.

Τὸ ἄρθρον

§ 46. Ἡ ἀρχαία γλῶσσα ἔχει μόνον ὀριστικὸν ἄρθρον ὁ, ἡ, τό. Τοῦτο κλίνεται ὡς ἑξῆς·

Ἐνικός				Πληθυντικός		
Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	
ὄν.	ὁ	ἡ	τὸ	οἱ	αἱ	τά
γεν.	τοῦ	τῆς	τοῦ	τῶν	τῶν	τῶν
δοτ.	τῷ	τῇ	τῷ	τοῖς	ταῖς	τοῖς
αἰτ.	τὸν	τὴν	τὸ	τούς	τάς	τά

(Δυνικός ὄνομ. καὶ αἰτ. τῶ, γεν. καὶ δοτ. τῶν καὶ διὰ τὰ τρία γένη. Σπανιώτεροι τύποι τοῦ θηλυκοῦ προσέτι εἶναι τά, ταῖν).

Σημ. Τὸ ἄρθρον δὲν ἔχει κλητικὴν. Τῆς δὲ κλητικῆς τῶν ὀνομάτων προτάσσεται συνήθως τὸ ἐπιφώνημα ὦ, τὸ ὅποιον ἕνεκα τούτου καλεῖται κλητικὸν ἐπιφώνημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΟΝΟΜΑΤΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

1. Ὅρισμὸς καὶ διαίρεσις τῶν οὐσιαστικῶν

§ 47. Ὄνόματα οὐσιαστικά λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι

σημαίνουν πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα, πράξιν, κατάστασιν ἢ ιδιότητα.

1) Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια σημαίνουν πρόσωπα, ζῶα ἢ πράγματα, λέγονται **συγκεκριμένα**: Ἀριστοτέλης, θεός, λέων, τράπεζα.

2) Τὰ οὐσιαστικά, τὰ ὅποια σημαίνουν πράξιν, κατάστασιν ἢ ιδιότητα, λέγονται **ἀφηρημένα**: θυσία, ἡρεμία, λευκότης.

§ 48. Τὰ συγκεκριμένα οὐσιαστικά λέγονται

1) **ὀνόματα κύρια**, ὅταν σημαίνουν ἓν μόνον ὠρισμένον πρόσωπον ἢ ζῶον ἢ πρᾶγμα: Περικλῆς, Βουκεφάλας, Σπάρτη, Πίνδος.

2) **ὀνόματα προσηγορικά**, ὅταν σημαίνουν ἓν σύνολον ὁμοειδῶν προσώπων ἢ ζῶων ἢ πραγμάτων: μαθητής, ἵππος, ὄρος.

2. Γένος τῶν οὐσιαστικῶν

§ 49. Τὰ πλεῖστα ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν ἔχουν ἓνα μόνον τύπον καὶ ἓν μόνον γένος: ὁ ἀνήρ, ἡ γυνή, τὸ τέκνον—ὁ κίων, ἡ θύρα, τὸ ξύλον.

Τὰ τοιαῦτα οὐσιαστικά καλοῦνται **μονοκατάληκτα καὶ μονογενῆ**, ἐὰν δὲ εἶναι ὀνόματα ζῶων, καλοῦνται **ἐπίκοινα**: ὁ ἱεραξ, ἡ γαλῆ.

Ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν ὅμως, τὰ ὅποια σημαίνουν ζῶντα ὄντα,

1) πολλὰ ἔχουν μὲν ἓνα μόνον τύπον ἀλλὰ δύο γένη, ἀρσενικὸν καὶ θηλυκόν: ὁ παῖς, ἡ παῖς—ὁ ἵππος, ἡ ἵππος—ὁ βοῦς, ἡ βοῦς.

Ταῦτα καλοῦνται **μονοκατάληκτα καὶ διγενῆ** ἢ **κοινοῦ γένους**.

2) πολλὰ ἔχουν δύο τύπους, ἓνα διὰ τὸ ἀρσενικὸν γένος καὶ ἓνα διὰ τὸ θηλυκόν: ὁ μαθητής, ἡ μαθήτρια—ὁ ἱερεὺς, ἡ ἱέρεια—ὁ λέων, ἡ λέαινα.

Ταῦτα λέγονται **δικατάληκτα καὶ διγενῆ**.

Σημ. Τῶν ἐπικοίνων οὐσιαστικῶν τὸ φυσικὸν γένος καθορίζεται, ἐὰν ὑπάρχῃ ἀνάγκη, διὰ τῶν ἐπιθέτων ὁ ἄρσεν, ἡ ἄρσεν—ὁ θήλυς, ἡ θήλυ. ὁ ἄρσεν ἀετός, ἡ ἄρσεν ἀλώπηξ—ὁ θήλυς ἀετός, ἡ θήλυς ἀλώπηξ. (Πρβλ. καὶ νῦν: ἀρσενικός—θηλυκός ἀετός, ἀρσενική—θηλυκή ἀλεπού).

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

I. Πρώτη κλίσις

1. Ἀσυναίρετα

§ 50. Κατὰ τὴν *πρώτην κλίσιν* κλίνονται ὀνόματα ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ μόνον, ἀρσενικά λήγοντα εἰς —*ας* ἢ —*ης* καὶ θηλυκὰ εἰς —*α* ἢ —*η*.

§ 51. ΑΡΣΕΝΙΚΑ

Ἐνικὸς

ὄν. ὁ ταμί <i>ας</i> (θ. ταμ <i>α</i> -)	Ἀτρείδ <i>ης</i> (θ. Ἀτρειδ <i>α</i> -)	βουλευτῆ <i>ς</i> (θ. βουλευτ <i>α</i> -)
γεν. τοῦ ταμί <i>ου</i>	Ἀτρείδ <i>ου</i>	βουλευτοῦ
δοτ. τῷ ταμί <i>α</i>	Ἀτρείδ <i>η</i>	βουλευτῆ <i>ῃ</i>
αἰτ. τὸν ταμί <i>αν</i>	Ἀτρείδ <i>ην</i>	βουλευτῆ <i>ν</i>
κλ. ὃ ταμί <i>α</i>	Ἀτρείδ <i>η</i>	βουλευτ <i>ά</i>

Πληθυντικὸς

ὄν. οἱ ταμί <i>αι</i>	Ἀτρεῖδ <i>αι</i>	βουλευτ <i>αι</i>
γεν. τῶν ταμί <i>ων</i>	Ἀτρειδ <i>ων</i>	βουλευτ <i>ων</i>
δοτ. τοῖς ταμί <i>αις</i>	Ἀτρείδ <i>αις</i>	βουλευτ <i>αῖς</i>
αἰτ. τοὺς ταμί <i>ας</i>	Ἀτρείδ <i>ας</i>	βουλευτ <i>άς</i>
κλ. ὧ ταμί <i>αι</i>	Ἀτρεῖδ <i>αι</i>	βουλευτ <i>αι</i>

§ 52. ΘΗΛΥΚΑ

Ἐνικὸς

ὄν. ἡ μάχαιρ <i>α</i> (θ. μαχαιρ <i>α</i> -)	φρουρ <i>ά</i> (θ. φρουρ <i>α</i> -)	μοῦσ <i>α</i> (θ. μουσ <i>α</i> -)
γεν. τῆς μαχαιρ <i>ας</i>	φρουρ <i>ᾶς</i>	μούσ <i>ης</i>
δοτ. τῇ μαχαιρ <i>α</i>	φρουρ <i>ᾶ</i>	μούσ <i>η</i>
αἰτ. τὴν μάχαιρ <i>αν</i>	φρουρ <i>άν</i>	μούσ <i>αν</i>
κλ. ᾧ μάχαιρ <i>α</i>	φρουρ <i>ά</i>	μούσ <i>α</i>

Πληθυντικὸς

ὄν. αἱ μάχαιρ <i>αι</i>	φρουρ <i>αῖ</i>	μούσ <i>αι</i>
γεν. τῶν μαχαιρ <i>ων</i>	φρουρ <i>ων</i>	μουσ <i>ων</i>

δοτ. ταῖς μαχαίραις	φρουραῖς	μούσαις
αἰτ. τὰς μαχαίρας	φρουράς	μούσας
κλ. ὧ μάχαιραι	φρουραὶ	μούσαι

Ἑνικὸς

Πληθυντικὸς

ὄν. ἡ νύμφη (θ. νυμφα-)	τιμῆ (θ. τιμα-)	αἱ νύμφαι	τιμαὶ
γεν. τῆς νύμφης	τιμῆς	τῶν νυμφῶν	τιμῶν
δοτ. τῇ νύμφῃ	τιμῇ	ταῖς νύμφαις	τιμαῖς
αἰτ. τὴν νύμφην	τιμὴν	τὰς νύμφας	τιμὰς
κλ. ᾧ νύμφῃ	τιμῇ	ᾧ νύμφαι	τιμαὶ

§ 53. ΦΑΙΝΟΜΕΝΙΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΚΛΙΤΩΝ

Ἑνικὸς

Πληθυντικὸς

	Ἀρσενικὸν	Θηλυκὸν	Ἀρσ. καὶ Θηλ.
ὄν.	ᾶς ἢ ης	ᾶ ἢ ἄ ἢ ἡ	αι
γεν.	ου	ᾶς ἢ ης	ῶν
δοτ.	α ἢ η	α ἢ η	αις
αἰτ.	ᾶν ἢ ην	ᾶν ἢ ἄν ἢ ην	ᾶς
κλ.	ᾶ ἢ η ἢ ἄ	ᾶ ἢ ἄ ἢ ἡ	αι

Σημ. Αἱ καταλήξεις αὗται προήλθον ἐκ συγχωνεύσεως τῶν ἀρχικῶν κυρίως καταλήξεων μετὰ τοῦ χαρακτῆρος, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ πρωτόκλιτα εἶναι *α ἢ η* π.χ. ἡ κατάληξις τῆς ἑνικ. ὀνομαστικῆς —*ας* προήλθεν ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτῆρος *α* μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως —*ς*, ἡ κατάληξις τῆς πληθ. γενικῆς —*ων* ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτῆρος *α* μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως —*ων*, ἡ κατάληξις τῆς πληθ. αἰτιατικῆς —*ας* ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτῆρος *α* μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως —*νς* (—ανς=ᾶς. Πρβλ. § 40, 7).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 54. Τὰ πρωτόκλιτα ὀνόματα

1) εἰς τὸν πληθυντικὸν (καὶ τὸν δυϊκὸν) ἔχουν πάντα τὰς αὐτὰς καταλήξεις.

2) τὸ *α* εἰς τὴν κατάληξιν —*ας* (καθὼς καὶ εἰς τὴν κατάληξιν —*α* τοῦ δυϊκοῦ) τὸ ἔχουν πάντοτε μακρόν· ὁ ὀρθοθηρῶς, τοὺς Ἀτρεΐδᾶς, τῆς χώρᾶς, τὰς σφαιρᾶς, (τῶ Ἀτρεΐδᾶ, τῶ ὄρᾶ).

3) εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγου-

σης καὶ περισπῶνται· τῶν Ἀτρειδῶν, τῶν γεφυρῶν, τῶν σφαιρῶν. (*Ἀλλὰ οἱ ἐτησίαι=τὰ μελέμια, τῶν ἐτησίων).

Ἴδὲ καὶ § 17, 6, 7 καὶ 8.

§ 55. Ἐκ τῶν εἰς —ης ληγόντων ἀρσενικῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν εἰς ᾧ

1) τὰ ἐθνικά· ᾧ Πέρσα, ᾧ Σκύθα.

2) τὰ εἰς -της· ᾧ πολῖτα, ᾧ δικαστά· δεσπότης, ᾧ δέσποτα.

3) τὰ εἰς -άρχης, -μέτρης, -πώλης, -τρίβης, -ώνης κ.λ.π. (ἦτοι τὰ σύνθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὄημα)· ᾧ γυμνασιάρχα, ᾧ γεωμέτρα, ᾧ παιδοτρίβα.

§ 56. Τῶν θηλυκῶν πρωτοκλίτων εἰς -α τὸ α τοῦτο, ἐὰν μὲν πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη φωνῆεν ἢ ρ, λέγεται **καθαρὸν α** (οἰκί-α, ὠρ-α), ἐὰν δὲ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη σύμφωνον, πλὴν τοῦ ρ, λέγεται **μὴ καθαρὸν α**· (ῥίζ-α, μοῦσ-α, ἄκανθ-α).

Κατὰ κανόνα τῶν θηλυκῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων

1) τὸ καθαρὸν α εἶναι μακρόν· βασιλεῖα, θήρᾱ.

2) τὸ μὴ καθαρὸν α εἶναι βραχὺ καὶ εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ τρέπεται εἰς η· γλῶσσᾱ (γλώσσης, γλώσση)— μᾶζᾱ (μάζης, μάζη).

Σημ. Τὸ καθαρὸν α εἶναι βραχὺ

1) εἰς τὰ προπαροξύτονα ὀνόματα, ὡς εὐσέβειᾱ, ἀλήθειᾱ, Φώκαιᾱ, Χαιρώνειᾱ, εὐνοιά κλπ.

2) εἰς τὰ ὀνόματα γραῖᾱ, μαῖᾱ, μυῖᾱ.

3) εἰς τὰ ἐξῆς εἰς -ρα δισύλλαβα ὀνόματα· μοῖρᾱ, πεῖρᾱ, προφῶρᾱ σφαῖρᾱ καὶ σφῦρᾱ.

2. Συνηρημένα

§ 57. Τῶν πρωτοκλίτων οὐσιαστικῶν ὅσα εἶχον ἀρχῆθεν πρὸ τοῦ χαρακτῆρος α τοῦ θέματος ἄλλο α ἢ ε, τὰ πλεῖστα ἔπαθον συναίρεσιν, διὸ καλοῦνται **συνηρημένα πρωτόκλιτα ὀνόματα**· (*Ἀθηνᾶ) Ἀθηνᾶ, (μνάα) μνᾶ, (*Ἐρμέας) Ἐρμῆς, (γέα) γῆ.

§ 58. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνικὸς

ὄν. ὁ Ἐρμῆς(θ. Ἐρμεα, Ἐρμη) ἢ μνᾶ(θ. μναα, μνα) γαλῆ(θ. γαλεα, γαλη)
γεν. τοῦ Ἐρμοῦ τῆς μνᾶς γαλῆς

δοτ.	τῶ	Ἐρμη	τῆ	μνη	γαλή
αἰτ.	τὸν	Ἐρμῆν	τὴν	μνην	γαλήν
κλ.	ῶ	Ἐρμη	ῶ	μνη	γαλή

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	Ἐρμαῖ	αἱ	μναῖ	γαλαῖ
γεν.	τῶν	Ἐρμῶν	τῶν	μνῶν	γαλῶν
δοτ.	τοῖς	Ἐρμαῖς	ταῖς	μναῖς	γαλαῖς
αἰτ.	τούς	Ἐρμαῖς	τάς	μναῖς	γαλαῖς
κλ.	ῶ	Ἐρμαῖ	ῶ	μναῖ	γαλαῖ

§ 59. Τὰ συνηρημένα πρωτόκλιτα ὀνόματα

1) ἔχουν καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναιρέτων, πλὴν ὅτι τὸ εα εἰς τὸν ἐνικὸν τὸ συναίρουσιν εἰς η' (ὁ Ἐρμείας—Ἐρμηῆς—ἐνῶ—τούς Ἐρμείας—Ἐρμαῖς).

2) εἶναι εἰς πάσας τὰς πτώσεις περισπώμενα· (ἴδὲ § 17, 9).

Σημ. Τὸ ὄνομα ὁ βορέας λαμβάνεται εἰς πάσας τὰς πτώσεις καὶ ἀσυναιρέτως καὶ συνηρημένως, ἀλλὰ συνηρημένον ἐκφέρεται μὲ διπλοῦν ρ· ὁ βορέας—ὁ βορραῖς, τοῦ βορέου—τοῦ βορραῖ, τῶ βορέα—τῶ βορραῖ κλπ.

II. Δευτέρα κλίσις

1. Ἄσυναίρετα

§ 60. Ἡ δευτέρα κλίσις περιλαμβάνει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν, ἀρσενικά καὶ θηλυκά λήγοντα εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν εἰς —ος καὶ οὐδέτερα λήγοντα εἰς —ον.

§ 61. α' ΑΡΣΕΝΙΚΑ ΚΑΙ ΘΗΛΥΚΑ

Ἐνικὸς

	(θ. ἀνθρωπο-)	(θ. ἰατρο-)	(θ. ψηφο-)	(θ. ὁδο-)
ὄν.	ὁ ἀνθρώπος	ἰατρός	ἡ ψήφος	ὁδός
γεν.	τοῦ ἀνθρώπου	ἰατροῦ	τῆς ψήφου	ὁδοῦ
δοτ.	τῶ ἀνθρώπῳ	ἰατρῶ	τῆ ψήφῳ	ὁδῶ
αἰτ.	τὸν ἀνθρώπον	ἰατρὸν	τὴν ψήφον	ὁδὸν
κλ.	ῶ ἀνθρωπε	ἰατρὲ	ῶ ψήφε	ὁδὲ

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ	ἄνθρωποι	ἰατροὶ	αἱ	ψῆφοι	ὄδοι
γεν.	τῶν	ἀνθρώπων	ἰατρῶν	τῶν	ψήφων	ὁδῶν
δοτ.	τοῖς	ἀνθρώποις	ἰατροῖς	ταῖς	ψήφοις	ὁδοῖς
αἰτ.	τοὺς	ἀνθρώπους	ἰατροὺς	τάς	ψήφους	ὁδοὺς
κλ.	ὧ	ἄνθρωποι	ἰατροὶ	ὧ	ψῆφοι	ὄδοι

§ 62. Β' ΟΥΔΕΤΕΡΑ

Ἐνικός

Πληθυντικός

(θ. ποτηριο—) (θ. φυτο—)

ὄν.	τὸ	ποτήριον	φυτὸν	τὰ	ποτήρια	φυτὰ
γεν.	τοῦ	ποτηρίου	φυτοῦ	τῶν	ποτηρίων	φυτῶν
δοτ.	τῷ	ποτηρίῳ	φυτῷ	τοῖς	ποτηρίοις	φυτοῖς
αἰτ.	τὸ	ποτήριον	φυτὸν	τὰ	ποτήρια	φυτὰ
κλ.	ὧ	ποτήριον	φυτὸν	ὧ	ποτήρια	φυτὰ

§ 63. ΦΑΙΝΟΜΕΝΙΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΙΣ ΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΟΚΛΙΤΩΝ

Ἐνικός

Πληθυντικός

Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδ.
—ος	—ον	—οι	—ᾶ
—ου	—ου	—ων	—ων
—ω	—ω	—οις	—οις
—ον	—ον	—ους	—ᾶ
—ε	—ον	—οι	—ᾶ

Σημ. Αἱ καταλήξεις αὗται προῆλθον ἐκ συγχωνεύσεως τῶν ἀρχικῶν κυρίως καταλήξεων μετὰ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ θέματος, ὁ ὁποῖος εἰς τὰ δευτερόκλιτα εἶναι ο (ἢ ε): π.χ. ἡ κατάληξις *-ος* ἢ *-ον* προῆλθεν ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτῆρος ο μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως *-ς* ἢ *-ν*, ἡ κατάληξις *-ους* ἐκ συγχωνεύσεως τοῦ χαρακτῆρος ο μετὰ τῆς κυρίως καταλήξεως *-νς* (*-ονς=ους*, § 40, 7).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 64. Τῶν δευτεροκλίτων ὀνομάτων

1) τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν αἱ καταλήξεις εἶναι αἱ αὐταὶ εἰς πάσας τὰς πτώσεις.

2) τῶν οὐδέτερον αἰ καταλήξεις διαφέρουν τῶν καταλήξεων τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ ἑνικοῦ καὶ εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ πληθυντικοῦ.

§ 65. 1) Τὰ οὐδέτερα (οἰασδῆποτε κλίσεως) ἔχουν τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, ἥτοι τὴν ὀνομαστικὴν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν.

2) Ἡ κατ᾽ ἄξιν α εἰς τὰ οὐδέτερα εἶναι βραχεῖα· τὰ δῶρᾶ, τὰ μῆλᾶ, (τὰ ποιήματᾶ).

Ἴδὲ καὶ § 17, 2, 3, 4, 5, 6, 7 καὶ 8.

2. Συνηρημένα

§ 66. Τῶν δευτεροκλίτων οὐσιαστικῶν, ὅσα εἶχον ἀρχῆθεν πρὸ τοῦ χαρακτῆρος ο τοῦ θέματος ἄλλο ο ἢ ε, τὰ πλεῖστα ἔλαθον συναίρεσιν, διὸ καλοῦνται *συνηρημένα δευτερόκλιτα ὀνόματα* (νόος) νοῦς, (ὄστέον) ὄστοῦν. (Πρβλ. § 57).

§ 67. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἑνικὸς

θ. (ἐκπλοο, ἐκπλου-) (θ. ῥοο, ῥου-) (θ. προχοο, προχου-) (θ. ὄστεο, ὄστου-)				
ὄν. ὁ ἐκπλοῦς ῥοῦς ἢ πρόχους τὸ ὄστοῦν				
γεν. τοῦ ἐκπλοῦ ῥοῦ τῆς πρόχου τοῦ ὄστοῦ				
δοτ. τῷ ἐκπλω ῥῶ τῇ πρόχῳ τῷ ὄστῳ				
αἰτ. τὸν ἐκπλοῦν ῥοῦν τὴν πρόχουν τὸ ὄστοῦν				

Πληθυντικὸς

ὄν. οἱ ἐκπλοῖ ῥοῖ αἱ πρόχοι τὰ ὄστᾶ			
γεν. τῶν ἐκπλων ῥῶν τῶν πρόχων τῶν ὄστῶν			
δοτ. τοῖς ἐκπλοῖς ῥοῖς ταῖς πρόχοις τοῖς ὄστοις			
αἰτ. τοὺς ἐκπλοῦς ῥοῦς τὰς πρόχους τὰ ὄστᾶ			

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 68. Τὰ συνηρημένα δευτερόκλιτα ὀνόματα

1) ἔχουν καὶ μετὰ τὴν συναίρεσιν τὰς καταλήξεις τῶν ἀσυναίρετων, πλὴν ὅπου τὰ ἀσυναίρεται ἔχουν εἰς τὴν κατάληξιν ο ἢ ε,

ταῦτα ἔχουν **ου** (προερχόμενον ἐκ τῆς συναιρέσεως τοῦ **ο+ο** ἢ **ε+ο**).

2) τονίζονται εἰς πάσας τὰς πτώσεις εἰς τὴν συλλαβὴν, εἰς τὴν ὁποίαν τονίζεται ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ (τὰ σύνθετα παρὰ τὸν κανόνα § 28).

2) δὲν ἔχουν κλητικὴν (οὐδὲ δυϊκὸν ἀριθμὸν).

2. Ἄττικόκλιτα

§ 69. Ὄνόματά τινα τῆς δευτέρας κλίσεως λήγουν οὐχὶ εἰς **-ος, -ον** ἀλλὰ εἰς **-ως, -ων** ὁ Ἄθως, ἡ ἄλως, ὁ νεώς. Ταῦτα λέγονται **ἀττικόκλιτα**, διότι τὰ μετεχειρίζοντο πρὸ πάντων οἱ ὀμιλοῦντες τὴν Ἄττικὴν διάλεκτον.

§ 70. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἐνικὸς

(θ. νεω-)	(θ. Μενελεω-)	(θ. ἄλω-)	(θ. ἀνώγεω-)
ὄν. ὁ νεώς	Μενέλεως	ἡ ἄλως	τὸ ἀνώγεων
γεν. τοῦ νεῶ	Μενέλεω	τῆς ἄλω	τοῦ ἀνώγεω
δοτ. τῷ νεῶ	Μενέλεω	τῇ ἄλω	τῷ ἀνώγεω
αἰτ. τὸν νεῶν	Μενέλεων	τὴν ἄλω	τὸ ἀνώγεων
κλ. ᾧ νεώς	Μενέλεως	ᾧ ἄλως	ᾧ ἀνώγεων

Πληθυντικὸς

ὄν. οἱ νεῶ	αἱ ἄλω	τὰ ἀνώγεω
γεν. τῶν νεῶν	τῶν ἄλων	τῶν ἀνώγεων
δοτ. τοῖς νεῶς	ταῖς ἄλως	τοῖς ἀνώγεω
αἰτ. τοὺς νεῶς	τὰς ἄλως	τὰ ἀνώγεω
κλ. ᾧ νεῶ	ᾧ ἄλω	ᾧ ἀνώγεω

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 71. Τὰ ἀττικόκλιτα ὀνόματα

1) ἔχουν εἰς τὰς καταλήξεις πασῶν τῶν πτώσεων **ω** ὑπὸ τοῦτο δὲ ὑπάρχει **ι** ὑπογεγραμμένον, ὅπου ἡ ἀντίστοιχος κατάληξις τῶν κοινῶν δευτεροκλίτων ὀνομάτων ἔχει **ι** (τῷ νεῶ—~~τῷ~~ θεῶ, οἱ νεῶ—οἱ θεοί).

- 2) ἔχουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν.
 3) τονίζονται εἰς πάσας τὰς πτώσεις ὅπου καὶ ὅπως ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ ὁ λεῶς, τοῦ λεῶ, ὁ Δεξιλέως, τοῦ Δεξιλέω, ὁ ταῶς, τοῦ ταῶ, τῶ ταῶ, κλπ.

Σημ. Ἀττικὸκλιτὰ τινὰ ὀνόματα σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν ἄνευ τοῦ τελικοῦ ὡς τὸν Ἄθω, τὴν ἄλω, τὴν ἔω, τὴν Κῶ, τὸν Μίνω, (κατὰ τὴν τρίτην κλίσιν).

III. Τρίτη κλίσις

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 72. Ἡ τρίτη κλίσις περιλαμβάνει ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν γενῶν (ὅπως καὶ ἡ δευτέρα κλίσις).

Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα λήγουν εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν εἰς ἓν τῶν φωνηέντων α, ι, υ, ω ἢ εἰς ἓν τῶν ληκτικῶν συμφῶνων (ν, ρ, σ, ξ, ψ), εἰς δὲ τὴν ἐνικὴν γενικὴν εἰς -ος (καὶ σπανιώτερον εἰς -ως ἢ -ους).

§ 73. Τὰ τριτόκλιτα ὀνόματα λέγονται *περιτοσύλλαβα*, διότι κανονικῶς εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις ἔχουν μίαν συλλαβὴν περισσότερην τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς (καὶ κλητικῆς).

§ 74. 1) Τῶν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων ἄλλα μὲν σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν μὲ τὴν κατάληξιν -ς, καὶ ταῦτα λέγονται *καταληκτικὰ* (στάχυ-ς, γίγα-ς), ἄλλα δὲ τὴν σχηματίζουν ἄνευ καταλήξεως, καὶ ταῦτα λέγονται *ἀκατάληκτα* (λιμήν, γέρον).

2) Τὰ οὐδέτερα τριτόκλιτα ὀνόματα οὐδεμίαν κατάληξιν ἔχουν εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν.

§ 75. Τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων

1) ἄλλα μὲν εἶναι *μονόθεμα*, ἥτοι σχηματίζονται ἐξ ἑνὸς θέματος εἰς πάσας τὰς πτώσεις (σωλήν, σωλήν-ος, κλπ.), ἄλλα δὲ εἶναι *διπλόθεμα*, ἥτοι σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων (λιμήν, λιμέν-ος, κλπ.).

2) τῶν διπλοθέμων τὸ ἓν θέμα, ὅταν τοῦτο ἔχη εἰς τὴν τελευταίαν συλλαβὴν τοῦ μακροῦ φωνῆεν, λέγεται *ισχυρὸν* (λιμην-, χιον-), τὸ δὲ ἕτερον, τὸ ἔχον εἰς τὴν τελευταίαν συλλαβὴν τοῦ βραχὺ φωνῆεν, λέγεται *ἀσθενὲς* (λιμεν-, χιον-).

§ 76. Τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων τὸ θέμα γενικῶς εὐρίσκει-
ται ἐκ τῆς ἐνικῆς γενικῆς, ἀφοῦ ἀφαιρεθῆ ἡ κατάληξις αὐτῆς **-ος**
(*Ἕλλην-ος, γίγαντ-ος*). Ἐὰν δὲ τὸ ὄνομα εἶναι διπλόθεμον, τὸ
ἕτερον τῶν θεμάτων αὐτοῦ εὐρίσκεται ἐκ τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς
(*λιμέν-ος, λιμὴν—χιόν-ος, χιών*).

§ 77. 1) Κατὰ τὸν χαρακτῆρα τοῦ θέματος αὐτῶν τὰ τριτό-
κλιτα ὀνόματα διαιροῦνται εἰς **φωνηεντόληκτα** (*στάχυν-ς, στά-
χυν-ος, πόλι-ς, πόλε-ως*) καὶ εἰς **συμφωνόληκτα** (*ἀγών, ἀγῶν-ος,
γέρον, γέροντ-ος*).

2) Τὰ συμφωνόληκτα τριτόκλιτα ὀνόματα ὑποδιαιροῦνται εἰς
ἀφωνόληκτα, ἧτοι μὲ χαρακτῆρα **ἄφωνον** (*φύλαξ, φύλακ-ος,
πατρίς, πατρίδ-ος*) καὶ εἰς **ἡμιφωνόληκτα**, ἧτοι μὲ χαρακτῆρα
ἡμίφωνον (*λιμὴν, λιμέν-ος, ῥήτωρ, ῥήτορ-ος*).

Α΄ ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

§ 78. Τὰ φωνηεντόληκτα τριτόκλιτα ὀνόματα τὰ πλεῖστα εἶναι
γένους ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ, ἐλάχιστα δὲ εἶναι γένους οὐδετέρου.

§ 79. α΄ Καταληκτικὰ εἰς **-ως, -ωος, ἢ -υς, -υος**, μονόθεμα.

Ἐνικὸς

	(θ. ἦρω-)	(θ. θω-)	(θ. ἰχθύ-)	(θ. δρου-)
ὀν.	ὁ ἦρω-ς	θῶ-ς	ἰχθύ-ς	ἡ δρού-ς
γεν.	τοῦ ἦρω-ος	θω-ὸς	ἰχθύ-ος	τῆς δρου-ὸς
δοτ.	τῷ ἦρω-ι	θω-ι	ἰχθύ-ι	τῇ δρου-ί
αἰτ.	τὸν ἦρω-α	θῶ-α	ἰχθύ-ν	τὴν δρού-ν
κλ.	ῶ ἦρω-ς	θῶ-ς	ἰχθύ	ῶ δρού

Πληθυντικὸς

ὀν.	οἱ ἦρω-ες	θῶ-ες	ἰχθύ-ες	αἱ δρού-ες
γεν.	τῶν ἦρώ-ων	θώ-ων	ἰχθύ-ων	τῶν δρου-ῶν
δοτ.	τοῖς ἦρω-σι	θω-σί	ἰχθύ-σι	ταῖς δρου-σί
αἰτ.	τούς ἦρω-ας	θῶ-ας	ἰχθύ-ς	τάς δρού-ς
κλ.	ῶ ἦρω-ες	θῶ-ες	ἰχθύ-ες	ῶ δρού-ες

Σημ. Κατὰ τὸ ὄνομα *ἰχθύς* κλίνεται καὶ τὸ ὄνομα *ὁ ἔγγελος* εἰς
τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν. (Ἴδὲ καὶ § 81, Σημ.).

Ὅμοιως δὲ κλίνονται καὶ τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα *ι* ὀνόματα *ὁ κῆς*,

ὁ, ἡ οἷς (ἐκ τοῦ οἷς) καὶ τὸ κύριον ὄνομα ὁ *Συέννεσις*, προσέτι δὲ τὰ ὀνόματα ἡ *τίγρις* καὶ ἡ *τύρσις* εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν· ὁ *κίς*, τοῦ *κι-ός*, τῶ *κι-ί*, τὸν *κί-ν*, οἱ *κί-ες*, τῶν *κι-ῶν*, τοῖς *κι-οί*, τοὺς *κί-ς*, *κλπ.*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 80. Τῶν εἰς *-υς*, *-υος* τριτοκλίτων ὀνομάτων

1) ἡ ἐνικὴ κλητικὴ σχηματίζεται ἄνευ καταλήξεως, ἡ ἐνικὴ αἰτιατικὴ μὲ τὴν κατάληξιν *-ν* ἀντὶ *-α* καὶ ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ μὲ κατάληξιν *-ς* ἀντὶ *-ας*. (ὦ *ἰχθύ*, τὸν *ἰχθύ-ν*, τοὺς *ἰχθύ-ς*).

2) οἱ μονοσύλλαβοι τύποι καὶ ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ ἐν γένει, ὅταν τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν, περισπῶνται παρὰ τὸν κανόνα (§ 17, 6)· ὁ *μῦς*, τὸν *μῦν*, ὦ *μῦ*, τοὺς *μῦς*—τὰς *ὄφρῦς*, τοὺς *ἰχθῦς*.

§ 81. β' Καταληκτικὰ ἀρσ. καὶ θηλ. εἰς *-ις*, *-εως* ἢ *-ύς*, *-εως*, διπλόθεμα, καὶ τὸ οὐδέτερον τὸ *ἄστν*.

Ἐνικὸς

(θ. πρυτανι-πρυτανε-)	(θ. πολι-πολε-)	(θ. πελεκυ-πελεκε-)	(θ. ἄστν-ἄστε-)
ὄν. ὁ πρύτανι-ς	ἡ πόλι-ς	ὁ πέλεκυ-ς	τὸ ἄστν
γεν. τοῦ πρυτάνε-ως	τῆς πόλε-ως	τοῦ πελέκε-ως	τοῦ ἄστε-ως
δοτ. τῶ πρυτάνει	τῇ πόλει	τῶ πελέκει	τῶ ἄστει
αἰτ. τὸν πρύτανι-ν	τὴν πόλι-ν	τὸν πέλεκυ-ν	τὸ ἄστν
κλ. ὦ πρύτανι	ὦ πόλι	ὦ πέλεκυ	ὦ ἄστν

Πληθυντικὸς

ὄν. οἱ πρυτάνεις	αἱ πόλεις	οἱ πελέκεις	τὰ ἄστη ἄστε-α)
γεν. τῶν πρυτάνε-ων	τῶν πόλε-ων	τῶν πελέκε-ων	τῶν ἄστε-ων
δοτ. τοῖς πρυτάνε-σι	ταῖς πόλε-σι	τοῖς πελέκε-σι	τοῖς ἄστε-σι
αἰτ. τοὺς πρυτάνεις	τὰς πόλεις	τοὺς πελέκεις	τὰ ἄστη
κλ. ὦ πρυτάνεις	ὦ πόλεις	ὦ πελέκεις	ὦ ἄστη

Σημ. Κατὰ τὸ ὄνομα ἡ πόλις ἐκτὸς πολλῶν ἄλλων κλίνονται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ τὰ ὀνόματα *τίγρις* καὶ *τύρσις*. Κατὰ δὲ τὸ ὄνομα ὁ πέλεκυς κλίνονται τὰ ὀνόματα ὁ *πῆχυς*, ὁ *πρέσβυς* καὶ τὸ ὄνομα ὁ ἔρχελυς εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν. (Ἰδὲ § 79, *Σημ.*).

§ 82. Καταλήξεις τῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εἶναι

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδέτ.	Ἄρσ. καὶ Θηλ.	Οὐδέτ.
ὄν.	-ς ἢ -	-	-ες	-ᾶ
γεν.	-ος (ἢ -ως)	-ος ἢ -ως	-ων	-ων
δοτ.	-ῖ	-ῖ	-σῖ	-σῖ
αἰτ.	-ᾶ ἢ -ν	-	-ᾶς ἢ -ς(-νς)	-ᾶ
κλ.	-ς ἢ -	-	-ες	-ᾶ

Σημ. Ἡ κατάληξις τῆς ἐνικῆς γενικῆς -ως προῆλθεν ἐξ ἀντιμεταχωρήσεως πόλη-ος, πόλι-ως — βασιλῆ-ος, βασιλέ-ως. (Ἴδὲ § 38, 3).

Ἡ δὲ κατάληξις τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς -νς γίνεται -ς μετ' ἀποβολὴν τοῦ ν τοῦ πρὸ τοῦ -ς. Ἴδὲ § 40, 7 καὶ 38, 3.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

εἰς τὰ εἰς —ις ἢ —υς, γεν. —εως ὀνόματα.

§ 83. Τὰ εἰς -ις ἢ -υς, γεν. -εως φωνηεντόληκτα ὀνόματα

1) σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων, ἦτοι τὰ μὲν λήγοντα εἰς -ις ἐξ ἐνὸς θέματος εἰς -ι (πρυτανι-, πολι-) καὶ ἐξ ἐτέρου εἰς -ε (πρυτανε-, πολε-), τὰ δὲ λήγοντα εἰς -υς ἐξ ἐνὸς θέματος εἰς -υ (πελεκυ-, πηχυ-) καὶ ἐξ ἐτέρου εἰς -ε (πελεκε-, πηχε-) καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου θέματος, τοῦ λήγοντος εἰς ι ἢ υ, σχηματίζεται ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ, ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου, τοῦ λήγοντος εἰς ε, πᾶσαι αἱ ἄλλαι πτώσεις.

2) τὸν χαρακτῆρα ε μετὰ τοῦ ἐπομένου ι ἢ ε τῶν καταλήξεων τὸν συναιροῦν εἰς εἰ (πόλι-ε, πόλι-ε—πόλι-ε-ς, πόλι-ε-ς).

3) εἰς τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ ἔχουν κατάληξιν οὐχὶ -ος ἀλλὰ -ως, καὶ εἰς τὴν πῶσιν ταύτην καθὼς καὶ εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται εἰς τὴν προπαραλήγουσαν παρὰ τὸν κα νόνα (§ 17, 2) πόλι-ως, πήχε-ων.

4) τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τὴν σχηματίζουν ἄνευ καταλήξεως καὶ τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν μὲ τὴν κατάληξιν -ν, τὴν δὲ πληθυντικὴν αἰτιατικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν (αἰ πόλι-ε-ς—τὰς πόλι-ε-ς. οἱ πήχε-ις—τοὺς πήχε-ις).

Σημ. Τοῦ οὐδετέρου ὀνόματος τὸ ἄστν εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ὁ χαρακτῆρ ε συναιρεῖται μὲ τὴν κατάληξιν α εἰς η (ἄστε-α) ἄστη.

§ 84. γ' Καταληκτικά εἰς *-εύς*, γεν. *-έως*, εἰς *-αῦς* καὶ εἰς *-οῦς*, μονόθεμα.

Ἐνικὸς

	(θ. ἰππευ-)	(θ. ἀλιευ-)	(θ. γραυ-)	(θ. βου-)
ὄν.	ὁ ἰππεύ-ς	ἀλιεύ-ς	ἡ γραῦ-ς	ὁ βοῦ-ς
γεν.	τοῦ ἰππέ-ως	ἀλιέως καὶ ἀλιῶς	τῆς γρα-ός	τοῦ βο-ός
δοτ.	τῷ ἰππεῖ	ἀλιεῖ	τῇ γρα-ῖ	τῷ βο-ῖ
αἰτ.	τὸν ἰππέ-ᾱ	ἀλιέα καὶ ἀλιᾱ	τὴν γραῦ-ν	τὸν βοῦ-ν
κλ.	ὃ ἰππεῦ	ἀλιεῦ	ὃ γραῦ	ὃ βοῦ

Πληθυντικὸς

	οἱ ἰππεῖς	ἀλιεῖς	αἱ γραῖ-ες	οἱ βό-ες
ὄν.	οἱ ἰππεῖς	ἀλιεῖς	αἱ γραῖ-ες	οἱ βό-ες
γεν.	τῶν ἰππέ-ων	ἀλιέων καὶ ἀλιῶν	τῶν γρα-ῶν	τῶν βο-ῶν
δοτ.	τοῖς ἰππεῦ-σι	ἀλιεῦσι	ταῖς γραυ-σί	τοῖς βου-σί
αἰτ.	τοὺς ἰππέ-ᾱς	ἀλιέας καὶ ἀλιᾱς	τὰς γραῦ-ς	τοὺς βοῦ-ς
κλ.	ὃ ἰππεῖς	ἀλιεῖς	ὃ γραῖ-ες	ὃ βό-ες

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 85. Τῶν εἰς *-εύς* ἢ *-αῦς* ἢ *-οῦς* φωνηεντολόγητων ὀνομάτων ὁ χαρακτήρ *υ* μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται *βασιλεύς*, *βασιλεῦ*, *βασιλεῦσι*—*γραῦς*, *γραῦν*, *γραυσι*—ἀλλὰ—*βασιλέως*, *βασιλέα*—*γραός*, *γραῖες*. (*Ἰδὲ § 40, 4).

§ 86. Τῶν εἰς *-εύς* φωνηεντολόγητων ὀνομάτων

1) τὸ *ε* τοῦ θέματος τὸ μένον μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ χαρακτῆρος *υ* συναιρεῖται μὲ τὸ ἐπόμενον *ι* ἢ *ε* τῶν καταλήξεων εἰς *ει* (ἰππέ-ῖ) *ἰππεῖ*, (ἰππέ-ες), *ἰππεῖς*, (ἰππέ-ε) *ἰππεῖ* (ποβλ. § 83, 2).

2) ἡ ἐνικὴ κλητικὴ σχηματίζεται ἀπὸ τὸ θέμα μόνον ἄνευ καταλήξεως *ὦ βασιλεῦ*.

3) ἡ ἐνικὴ γενικὴ ἔχει κατάληξιν οὐχὶ *-ος* ἀλλὰ *-ως*, καὶ τὸ *α* τῆς καταλήξεως τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς καὶ τῆς πληθυντικῆς αἰτιατικῆς εἶναι μακρόν. (*Ἰδὲ § 38, 3).

§ 87. Ὅσα φωνηεντόληκτα εἰς *-εύς* ἔχουν φωνῆεν πρὸ τοῦ τελικοῦ *ε* τοῦ θέματος, συνήθως συναιροῦν τὸ *ε* τοῦτο μὲ τὸ ἐπόμενον *ω* καὶ *α* τῶν καταλήξεων (τῆς γενικῆς καὶ αἰτιατικῆς τοῦ

ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ)· (Εὐβοέως) *Εὐβοῶς*, (Εὐβοέων) *Εὐβοῶν*. (Εὐβοέα) *Εὐβοᾶ*, (Εὐβοέας) *Εὐβοᾶς*.

§ 88. δ' Ἀκατάληκτα εἰς *-ῶ*, γεν. *-οῦς*, διπλόθεμα.

Ἐνικὸς

	(θ. Λητω-, Λητο-)		(θ. ἦχω-, ἦχο-)
ὄν.	ἦ Λητῶ		ἦ ἦχῶ
γεν.	τῆς Λητοῦς (ἐκ τοῦ Λητό-ος)		τῆς ἦχοῦς
δοτ.	τῆ Λητοῖ (ἐκ τοῦ Λητό-ϊ)		τῆ ἦχοϊ
αἰτ.	τὴν Λητῶ (ἐκ τοῦ Λητό-α)		τὴν ἦχῶ
κλ.	ῶ Λητοῖ		ῶ ἦχοϊ

Σημ. Τὰ ὀνόματα ταῦτα κανονικῶς ἔχουν μόνον ἐνικὸν ἀριθμὸν, ὁσάκις δὲ σχηματίζονται καὶ εἰς τὸν πληθυντικόν, κλίνονται εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν· ἢ *λεχῶ*, *τῆς λεχοῦς*, *κλπ.*—*αἱ λεχοί*, *τῶν λεχῶν*, *ταῖς λεχοῖς*, *τὰς λεχοῦς κλπ.*

Εἰς τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν ὀξύνονται παρὰ τὸν κανόνα (§ 17,3).

Β' ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

1. Ἄφωνόληκτα

§ 89. Τὰ ἄφωνόληκτα τριτόκλιτα ὀνόματα εἶναι

1) *οὐρανικόληκτα*, ἥτοι μὲ χαρακτηριστῆρα οὐρανικὸν (κ, γ, χ).

2) *χειλικόληκτα*, ἥτοι μὲ χαρακτηριστῆρα χειλικὸν (π, β, φ).

3) *ὀδοντικόληκτα*, ἥτοι μὲ χαρακτηριστῆρα ὀδοντικὸν (τ, δ, θ).

§ 90. Οὐρανικόληκτα καὶ χειλικόληκτα, καταληκτικὰ εἰς *-ξ*, *-ψ*, *-ς*, μονόθεμα.

Ἐνικὸς

ὄν.	ὁ φύλαξ	ἦ φλόξ	ὁ ὄνυξ
γεν.	τοῦ φύλακ-ος	τῆς φλογ-ὸς	τοῦ ὄνουχ-ος
δοτ.	τῷ φύλακ-ι	τῆ φλογ-ι	τῷ ὄνουχ-ι
αἰτ.	τὸν φύλακ-α	τὴν φλόγ-α	τὸν ὄνουχ-α
κλ.	ῶ φύλαξ	ῶ φλόξ	ῶ ὄνυξ

Πληθυντικὸς

ὄν.	οἱ φύλακ-ες	αἱ φλόγ-ες	οἱ ὄνουχ-ες
γεν.	τῶν φυλάκ-ων	τῶν φλογ-ῶν	τῶν ὄνουχ-ων

δοτ.	τοῖς φύλαξι	ταῖς φλοξί	τοῖς ὄνουξι
αἰτ.	τοὺς φύλακ-ας	τάς φλόγ-ας	τοὺς ὄνουχ-ας
κλ.	ὧ φύλακ-ες	ὧ φλόγ-ες	ὧ ὄνουχ-ες

Ἑνικὸς

Πληθυντικὸς

ὄν.	ὁ κώνωψ	Ἄραψ	οἱ κώνωπ-ες	Ἄραβ-ες
γεν.	τοῦ κώνωπ-ος	Ἄραβ-ος	τῶν κωνώπ-ων	Ἀράβ-ων
δοτ.	τῷ κώνωπ-ι	Ἄραβ-ι	τοῖς κώνωπι	Ἀραψι
αἰτ.	τὸν κώνωπ-α	Ἄραβ-α	τοὺς κώνωπ-ας	Ἀραβ-ας
κλ.	ὧ κώνωψ	Ἄραψ	ὧ κώνωπ-ες	Ἀραβ-ες

Σημ. Οἱ τύποι τῆς ἑνικ. ὀνομ. καὶ τῆς πληθυντ. δοτ. προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων φύλακ-ς, φλόγ-ς, ὄνουχ-ς, κώνωπ-ς, Ἄραβ-ς—φύλακ-σι, φλογ-σί, ὄνουχ-σι, κώνωπ-σι, Ἄραβ-σι. Ἰδὲ § 39, 10 καὶ 11.

§ 91. Ὀδοντικὸς ληκτα. α' Καταληκτικὰ εἰς -ς, μονόθεμα.

Ἑνικὸς

ὄν.	ὁ τάπης	ἡ Ἑλληνίς	ὁ ὄρνις
γεν.	τοῦ τάπητ-ος	τῆς Ἑλληνίδ-ος	τοῦ ὄρνιθ-ος
δοτ.	τῷ τάπητ-ι	τῇ Ἑλληνίδ-ι	τῷ ὄρνιθ-ι
αἰτ.	τὸν τάπητ-α	τὴν Ἑλληνίδ-α	τὸν ὄρνιν
κλ.	ὧ τάπης	ὧ Ἑλληνίς	ὧ ὄρνι

Πληθυντικὸς

ὄν.	οἱ τάπητ-ες	αἱ Ἑλληνίδ-ες	οἱ ὄρνιθ-ες
γεν.	τῶν τάπητ-ων	τῶν Ἑλληνίδ-ων	τῶν ὄρνιθ-ων
δοτ.	τοῖς τάπη-σι	ταῖς Ἑλληνί-σι	τοῖς ὄρνι-σι
αἰτ.	τοὺς τάπητ-ας	τάς Ἑλληνίδ-ας	τοὺς ὄρνιθ-ας
κλ.	ὧ τάπητ-ες	ὧ Ἑλληνίδ-ες	ὧ ὄρνιθ-ες

Ἑνικὸς

Πληθυντικὸς

ὄν.	ὁ ἀνδριάς	ἐλέφας	οἱ ἀνδριάντ-ες	ἐλέφαντες
γεν.	τοῦ ἀνδριάντ-ος	ἐλέφαντος	τῶν ἀνδριάντ-ων	ἐλεφάντων
δοτ.	τῷ ἀνδριάντ-ι	ἐλέφαντι	τοῖς ἀνδριᾶ-σι	ἐλέφασι
αἰτ.	τὸν ἀνδριάντ-α	ἐλέφαντα	τοὺς ἀνδριάντ-ας	ἐλέφαντας
κλ.	ὧ ἀνδριάς	ἐλέφαν	ὧ ἀνδριάντ-ες	ἐλέφαντες

Σημ. Οἱ τύποι τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ τῆς πληθυντ. δοτικῆς προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *τάπητ-ς*, *Ἑλληνίδ-ς*, *ῥονιθ-ς*, *ἀνδριάντ-ς*, *ἐλέφαντ-ς* — *τάπητ-σι*, *Ἑλληνίδ-σι*, *ῥονιθ-σι*, *ἀνδριάντ-σι*, *ἐλέφαντ-σι*. Ἴδὲ § 40, 5 καὶ 6.

§ 92. α' Ἀκατάληκτα εἰς *-ων*, *-οντος*, διπλόθεμα, καὶ οὐδέτερα εἰς *-α*, *-ατος*.

	<i>Ἐνικὸς</i>	<i>Πληθυντικὸς</i>	<i>Ἐνικὸς</i>	<i>Πληθυντικὸς</i>
ὄν.	ὁ γέρον	οἱ γέροντ-ες	τὸ σῶμα	τὰ σώματ-α
γεν.	τοῦ γέροντ-ος	τῶν γερόντ-ων	τοῦ σώματ-ος	τῶν σωμάτ-ων
δοτ.	τῷ γέροντ-ι	τοῖς γέρου-σι	τῷ σώματ-ι	τοῖς σώμα-σι
αἰτ.	τὸν γέροντ-α	τοὺς γέροντ-ας	τὸ σῶμα	τὰ σώματ-α
κλ.	ὃ γέρον	ὃ γέροντ-ες	ὃ σῶμα	ὃ σώματ-α

Σημ. Οἱ τύποι τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς καὶ κλητικῆς προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *γέροντι*, *γέροντι*, *σῶματ*, οἱ δὲ τῆς πληθυντικῆς δοτικῆς ἐξ ἀρχικῶν τύπων *γέροντ-σι*, *σώματ-σι*. Ἴδὲ § 40, 5 καὶ 6.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 93. Τὰ ἀρσενικά καὶ θηλυκὰ ἀφωνόληκτα ὀνόματα κανονικῶς σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν εἰς *α* (τὸν *τάπητα*, τὴν *πατρίδα*) καὶ τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν (ὃ *τάπητ*, ὃ *πατρίς*, ὃ *ἰμάς*, ὃ *ὄδους*).

Ἐξαίρουνται καὶ

1) τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν τὰ βαρύτενα ὀδοντικόληκτα εἰς *-ις* τὴν σχηματίζουν εἰς *-ν* (κατὰ τὰ φωνηεντόληκτα εἰς *-ις*, *-εως*)· ἢ *ἔρις*—τὴν *ἔρον*, ἢ *χάρις*—τὴν *χάριν*, (ὅπως ἢ *πόλις*—τὴν *πόλιν*).

2) τὴν ἐνικὴν κλητικὴν

α') τὰ *-ις* βαρύτενα ὀδοντικόληκτα, τὸ δεξιότονον ὄνομα ἢ *τυραννίς* καὶ τὸ ὄνομα ὁ *παῖς* (=πά-ις) τὴν σχηματίζουν ἄνευ τῆς καταλήξεως *-ς* (κατὰ τὰ εἰς *-ις* φωνηεντόληκτα)· ὃ *παῖ*, ὃ *τυραννί*, ὃ *Ἄρτεμι*, ὃ *Ἄγι*, ὃ *ἔρι*, ὃ *ῥονι*, (ὅπως ὃ *πρύτανι*, ὃ *πόλι*).

β') τὰ εἰς *-ας* (*-αντος*) βαρύτενα ὀδοντικόληκτα τὴν σχηματίζουν ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα ὃ *ἐλέφαν* (=ἐλέφαντ), ὃ *γίγαν* (=γίγαντ). Ἴδὲ § 40, 2.

Σημ. 1. Τὰ ὀνόματα ἢ ἀλώπηξ (τῆς ἀλώπεκ-ος) καὶ ὁ πούς (τοῦ ποδ-ός) σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων, ἐξ ἰσχυροῦ (ἀλωπηκ-, πουδ-) εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ τὴν κλητικὴν καὶ ἐξ ἀσθενοῦς (ἀλωπεκ-, ποδ-) εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις.

Τὸ δὲ ὄνομα ἢ *θριξ* σχηματίζεται ἐκ τοῦ (ἀρχικοῦ) θέματος *θριχ-* εἰς τὴν ὀνομαστικὴν καὶ τὴν κλητικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ (ἢ *θριξ*, ὦ *θριξ*, ταῖς *θριξί*), καὶ ἐκ τοῦ θέματος *τριχ-* εἰς τὰς ἄλλας πτώσεις (τῆς *τριχός*, τῆ *τριχί*, κλπ. Ἰδὲ § 39, 6).

Σημ. 2. Ὀδοντικόληκτά τινα ὀνόματα μὲ θέμα λῆγον εἰς -ντ ἔπαυον συναίρεσιν ἐντὸς τοῦ θέματος (τοῦ α+ω ἢ α+ο εἰς ω, τοῦ α+ει ἢ α+ε εἰς α καὶ τοῦ ο+ει ἢ ο+ε εἰς ου). ὁ *Ξενοφῶν* (= Ξενοφάνων), τοῦ *Ξενοφῶντος* (= Ξενοφάνοντ-ος) κλπ. ὁ *ἀλλᾶς* (= ἀλλάεντ-ς, ἀλλάεις), τοῦ *ἀλλᾶντ-ος* (= ἀλλάεντ-ος) κλπ. ὁ *πλακοῦς* (= πλακόεντ-ς, πλακόεις), τοῦ *πλακοῦντος* (= πλακόεντ-ος) κλπ. Ἰδὲ § 17, 9, § 28, § 40, 5 καὶ 6.

2. Ἡμιφωνόληκτα

§ 94. Τὰ ἡμιφωνόληκτα τριτόκλιτα ὀνόματα εἶναι

- 1) *ἐνρινόληκτα*, ἥτοι μὲ χαρακτῆρα τοῦ θέματος ἔνρινον (ν).
- 2) *ὕγρλόληκτα*, ἥτοι μὲ χαρακτῆρα ὕγρον (λ, ρ).
- 3) *σιγμόληκτα*, ἥτοι μὲ χαρακτῆρα σ.

α) Ἐνρινόληκτα

§ 95. 1. Καταληκτικὰ εἰς -ις, γεν. -ῖνος, καὶ ἀκατάληκτα εἰς -άν, γεν. -ᾶνος, -ην, γεν. -ηνος καὶ -ων, γεν. -ωνος, μονόθεμα.

Ἐνικὸς

	(θ. δελφιν.)	(θ. παιαν.)	(θ. Ἑλλην.)	(θ. χιτων.)
ὄν.	ὁ δελφίς	παιάν	Ἑλλην	χιτῶν
γεν.	τοῦ δελφῖν-ος	παιᾶν-ος	Ἑλλην-ος	χιτῶν-ος
δοτ.	τῷ δελφῖν-ι	παιᾶν-ι	Ἑλλην-ι	χιτῶν-ι
αἰτ.	τὸν δελφῖν-α	παιᾶν-α	Ἑλλην-α	χιτῶν-α
κλ.	ὧ δελφίς	παιάν	Ἑλλην	χιτῶν

Πληθυντικός

ὄν.	οἱ δελφῖν-ες	παιᾶν-ες	Ἑλλην-ες	χιτῶν-ες
γεν.	τῶν δελφίν-ων	παιάν-ων	Ἑλλήν-ων	χιτών-ων

δοτ.	τοῖς	δελφῖ-σι	παιᾶ-σι	Ἑλλη-σι	χιτῶ-σι
αἰτ.	τοὺς	δελφῖν-ας	παιᾶν-ας	Ἑλλην-ας	χιτῶν-ας
κλ.	ὧ	δελφῖν-ες	παιᾶν-ες	Ἑλλην-ες	χιτῶν-ες

Σημ. Καταληκτικὸν ἐνρινόληκτον εἶναι καὶ τὸ μοναδικὸν ὄνομα ὁ κτις (τοῦ κτεν-ός, τῷ κτεν-ί, τὸν κτέν-α, ὧ κτις—οἱ κτέν-ες, τῶν κτεν-ῶν, τοῖς κτε-σί, τοὺς κτέν-ας, κλπ.).

Οἱ τύποι δελφίς, κτις, δελφῖσι, παιᾶσι, Ἑλλησι, χιτῶσι κ.τ.τ. προήλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων δελφίν-ς, κτέν-ς, δελφῖν-σι, παιᾶν-σι, χιτῶν-σι. Ἴδὲ § 40, 7.

§ 96. 2. Ἀκατάληκτα εἰς -ην, γεν. -ενος, -ων, γεν. -ονος, διπλόθεμα.

Ἐνικὸς

(θ. ποιμν—, ποιμεν—)	(θ. χελιδων—, χελιδον—)	(θ. κίων—, κιον—)
ὄν. ὁ ποιμῆν	ἡ χελιδῶν	ὁ κίων
γεν. τοῦ ποιμέν-ος	τῆς χελιδόν-ος	τοῦ κίων-ος
δοτ. τῷ ποιμέν-ι	τῇ χελιδόν-ι	τῷ κίων-ι
αἰτ. τὸν ποιμέν-α	τὴν χελιδόν-α	τὸν κίων-α
κλ. ὧ ποιμῆν	ῶ χελιδῶν	ῶ κίων

Πληθυντικὸς

ὄν. οἱ ποιμέν-ες	αἱ χελιδόν-ες	οἱ κίων-ες
γεν. τῶν ποιμέν-ων	τῶν χελιδόν-ων	τῶν κίων-ων
δοτ. τοῖς ποιμέ-σι	ταῖς χελιδό-σι	τοῖς κίο-σι
αἰτ. τοὺς ποιμέν-ας	τάς χελιδόν-ας	τοὺς κίων-ας
κλ. ὧ ποιμέν-ες	ῶ χελιδόν-ες	ῶ κίων-ες

Σημ. Οἱ τύποι τῆς πληθυντικῆς δοτικῆς προήλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων ποιμέν-σι, χελιδόν-σι, κίων-σι. Ἴδὲ § 40, 7.

β') Ὑγρόληκτα

§ 97. 1. Ἀκατάληκτα εἰς -ήρ, γεν. -ῆρος, μονόθεμα, καὶ εἰς -ήρ, γεν. -έρος, -ωρ, γεν. -ορος, διπλόθεμα.

Ἐνικὸς

(θ. κρατηρ—)	(θ. ἀθηρ—, ἀθερ—)	(θ. ῥητωρ—, ῥητορ—)
ὄν. ὁ κρατῆρ	ἄθηρ	ῥήτωρ
γεν. τοῦ κρατῆρ-ος	ἀθέρ-ος	ῥήτορ-ος

δοτ.	τῷ	κρατῆρ-ι	ἄθέρ-ι	ῥήτορ-ι
αἰτ.	τὸν	κρατῆρ-α	ἄθέρ-α	ῥήτορ-α
κλ.	ᾧ	κρατῆρ	ἄθηρ	ῥήτορ

Πληθυντικὸς

ὄν.	οἱ	κρατῆρ-ες	ἄθέρ-ες	ῥήτορ-ες
γεν.	τῶν	κρατῆρ-ων	ἄθέρ-ων	ῥητόρ-ων
δοτ.	τοῖς	κρατῆρ-σι	ἄθέρ-σι	ῥήτορ-σι
αἰτ.	τοὺς	κρατῆρ-ας	ἄθέρ-ας	ῥήτορ-ας
κλ.	ᾧ	κρατῆρ-ες	ἄθέρ-ες	ῥήτορ-ες

Σημ. 1. Κατὰ τὸ ὄνομα ὁ κρατῆρ κλίνεται ἐκτὸς ἄλλων καὶ τὸ ὄνομα ὁ σωτῆρ (τοῦ σωτήρος), καὶ κατὰ τὸ ὄνομα ὁ ἀθῆρ κλίνεται καὶ τὸ ὄνομα ὁ ἀστῆρ (τοῦ ἀστέρος), ἀλλὰ τὸ μὲν ὄνομα ὁ σωτῆρ σχηματίζει ἐνικὴν κλητικὴν ᾧ σώτερ, τὸ δὲ ὄνομα ὁ ἀστῆρ πληθυντικὴν δοτικὴν τοῖς ἀστράσι (κατὰ τὰ συγκοπτόμενα).

Σημ. 2. Ὑγρόληκτον μὲ χαρακτηριστῆρα λ εἶναι μόνον τὸ ὄνομα ὁ ἄλς (τοῦ ἁλός, τῷ ἁλί, τὸν ἄλα, ᾧ ἄλς—οἱ ἄλεις, τῶν ἁλῶν, τοῖς ἁλοῖ, τοὺς ἄλας, κλπ.).

2. Οὐδέτερα

§ 98. Οὐδέτερα ὑγρόληκτα εἶναι τὰ ὀνόματα τὸ ἕαρ καὶ τὸ νέκταρ, εὐχρηστα μόνον εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν.

Τὸ ὄνομα τὸ ἕαρ ἐκφέρεται καὶ συνηρημένως· τὸ ἕαρ—ῆρ, τοῦ ἕαρος—ῆρος, τῷ ἕαρι—ῆρι—κλπ. (Ἴδὲ § 65 καὶ § 73, 2).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

εἰς τὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ὀνόματα.

§ 99. Τὰ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ὀνόματα

1) τὰ διπλόθεμα σχηματίζουν ἐκ μὲν τοῦ ἰσχυροῦ θέματος τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, ἐκ δὲ τοῦ ἀσθενοῦς τὰς ἄλλας πτώσεις· ὁ λιμήν, ἡ χιών, ὁ αἰθήρ, ὁ κοσμήτωρ—τοῦ λιμέν-ος, τῆς χιόν-ος, τοῦ αἰθέρ-ος, τοῦ κοσμήτορ-ος, κλπ.

2) τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τὴν σχηματίζουν τὰ πλεῖστα ὁμοίαν μὲ τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν· ἡ ἀκτίς—ᾧ ἀκτίς, ὁ πελεκάν—ᾧ πελε-

κάν, ὁ ποιμήν—ὦ ποιμήν, ἡ χελιδών—ὦ χελιδών, ὁ ἀστήρ—ὦ ἀστήρ.

Ἐξαιροῦνται ἐκ τῶν διπλοθέμων τὰ βαρύτερα εἰς *-ων* (γεν. *-ονος*) καὶ *-ωρ* (γεν. *-ορος*), τὰ ὅποια σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὸ ἀσθενὲς θέμα· ὁ γείτων—ὦ γείτων, ὁ αὐτοκράτωρ—ὦ αὐτοκράτωρ.

Τὰ κύρια ὀνόματα Ἐγαμέμνων καὶ Ἀριστογείτων καὶ τὰ ὅμοια εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουν προσέτι τὸν τόνον· ὦ Ἀγάμεμνον, ὦ Ἀριστόγειτον.

3. Συγκοπτόμενα

§ 100. Ἀκατάληκτα εἰς *-ηρ*, γεν. *-ρος*, διπλόθεμα

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

Ἐνικὸς

(θ. πατηρ-, πατερο-, ἀνηρ-, ἀνερο-)

ὄν. ὁ πατήρ ἀνήρ οἱ πατέρ-ες ἄνδρ-ες ἡ Δημήτηρ
γεν. τοῦ πατρ-ὸς ἀνδρ-ὸς τῶν πατέρ-ων ἀνδρ-ῶν τῆς Δήμητρ-ος
δοτ. τῷ πατρ-ὶ ἀνδρ-ὶ τοῖς πατρ-ά-σι ἀνδρ-ά-σι τῇ Δήμητρ-ι
αἰτ. τὸν πατέρ-α ἀνδρ-α τοὺς πατέρ-ας ἀνδρ-ας τὴν Δήμητρ-α
κλ. ὦ πάτερ ἄνερ ὦ πατέρ-ες ἄνδρ-ες ὦ Δήμητερ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 101. Τὰ διπλόθεμα εἰς *-ηρ* ὑγρόληκτα ὀνόματα *πατήρ*, *μήτηρ*, *θυγάτηρ*, *γαστήρ*, *Δημήτηρ* καὶ *ἀνήρ* λέγονται *συγκοπτόμενα*, διότι (*συγκόπτουν*, ἦτοι) ἀποβάλλουν τὸ *ε* τοῦ ἀσθενοῦς θέματος, τὰ μὲν ὀνόματα *πατήρ*, *μήτηρ*, *θυγάτηρ* καὶ *γαστήρ* εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ, τὸ δὲ ὄνομα *Δημήτηρ* εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ, καὶ τὸ ὄνομα *ἀνήρ* εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ καὶ εἰς πάσας τὰς πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ (καὶ τοῦ δυϊκοῦ). (Ἰδὲ § 41, 2).

Πάντα τὰ συγκοπτόμενα ὀνόματα εἰς τὴν δοτικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μεταξὺ τοῦ συγκεκομμένου θέματος καὶ τῆς καταλήξεως *-σι* ἔχουν *α* βραχύ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ τονίζονται *μητρ-ά-σι*, *θυγατρ-ά-σι*, *γαστρ-ά-σι*.

§ 102. Ἐκ τῶν συγκοπτομένων ὀνομάτων

1) τὰ μὲν ὀνόματα *πατήρ, μήτηρ, θυγάτηρ* καὶ *γαστήρ* εἰς τὴν γενικὴν καὶ δοτικὴν τοῦ ἐνικοῦ, τὸ δὲ ὄνομα *ἀνὴρ* καὶ εἰς ταύτας τὰς πτώσεις καὶ εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγουσῆς· *μητρός, μητρὶ—ἀνδρός, ἀνδρὶ, ἀνδρῶν.*

2) τὸ ὄνομα *Δημήτηρ* εἰς πάσας τὰς βραχυκαταλήκτους πτώσεις τονίζεται εἰς τὴν προπαραλήγουσαν.

3) τὰ ὀνόματα *πατήρ, θυγάτηρ* καὶ *ἀνὴρ* εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουν τὸν τόνον· *ὦ πάτερ, θύγατερ, ἄνερ.*

4) τὸ ὄνομα *γαστήρ* ἔχει τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν ὀνομαστικὴν· *ὦ γαστήρ* (κανονικῶς. Πρβλ. § 99, 2).

γ') Σιγμόληκτα

§ 103. α' Οὐδέτερα εἰς *-ας*, γεν. *-ως* (ἢ *-ατος*).

Ἐνικός

(θ. κερασ-)

Πληθυντικός

ὄν.	τὸ κέρας ἢ τὸ κέρας	τὰ κέρα ἢ τὰ κέρατ-α
γεν.	τοῦ κέρως τοῦ κέρατ-ος	τῶν κερῶν τῶν κεράτ-ων
δοτ.	τῷ κέρει τῷ κέρατ-ι	τοῖς κέρα-σι
αἰτ.	τὸ κέρας τὸ κέρας	τὰ κέρα τὰ κέρατ-α
κλ.	ὦ κέρας ὦ κέρας	ὦ κέρα ὦ κέρατ-α

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 104. Σιγμόληκτα οὐδέτερα εἰς *-ας* εἶναι ἕξ· *κέρας, κρέας—γέρας, γῆρας—πέρας, τέρας*. Τούτων

1) ὁ χαρακτήρ *σ* μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται καὶ τὰ συναντώμενα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ *σ* φωνήεντα συναιροῦνται (κρέασ-ος, κρέα-ος=) *κρέως*, (κρέασ-ι, κρέα-ῖ=) *κρέα*, κλπ. Ἴδὲ καὶ § 40,4.

2) σχηματίζονται ὡς σιγμόληκτα μόνον ἐκ θέματος εἰς *-ασ* τὰ ὀνόματα *κρέας, γέρας* καὶ *γῆρας* (τὸ *κρέας*, τοῦ *κρέως*, τῷ *κρέα*, κλπ.). Ὡς σιγμόληκτον δὲ ἅμα καὶ ὡς ὀδοντικόληκτον ἐκ θέματος εἰς *-ατ* σχηματίζεται τὸ ὄνομα *τὸ κέρας* καὶ τὸ ὄνομα *τὸ τέρας* εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν (τὰ *τέρα* ἢ *τέρατα*, τῶν *τερῶν* ἢ *τεράτων*, κλπ.). Τὰ ὀνόματα *τὸ πέρας* καὶ *τὸ τέρας* ἐκ σιγμόληκτου θέματος εἰς *-ασ* σχηματίζουν μόνον τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν, τὰς δὲ ἄλλας πτώσεις τὰς σχηματί-

ζουν μόνον ἐκ θέματος εἰς **-ατ** (κατὰ τὰ εἰς **-α** οὐδέτερα ὀδοντικό-
ληκτα· τὸ *πέρας*, τοῦ *πέρατ-ος*, κλπ. τὰ *πέρατ-α*, τῶν *περάτ-ων*,
κλπ. τὸ *τέρας*, τοῦ *τέρατ-ος* κλπ.). Ἴδὲ § 92.

Σημ. Τὸ ἐκ συναιρέσεως τοῦ **α+α** προελθὸν **ā** τῆς πληθυντικῆς
ὀνομαστικῆς, αἰτιατικῆς καὶ κλητικῆς τῶν ὀνομάτων τούτων δύναται νὰ
βραχύνεται κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ ἄλλα οὐδέτερα· τὰ *γέρᾱ* ἢ *γέρῶ*
(ὄπως τὰ *δῶρᾱ*).

§ 105. β' Οὐδέτερα εἰς **-ος**, γεν. **-ους**.

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

(θ. στελεχες-)

(θ. χρεες-)

ὄν.	τὸ	στέλεχος	χρέος	τὰ	στελέχη	χρέα
γεν.	τοῦ	στελέχους	χρέους	τῶν	στελεχῶν	χρεῶν
δοτ.	τῷ	στελέχει	χρέει	τοῖς	στελέχεσι	χρέεσι
αἰτ.	τὸ	στέλεχος	χρέος	τὰ	στελέχη	χρέα
κλ.	ῶ	στέλεχος	χρέος	ῶ	στελέχη	χρέα

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 106. Τῶν σιγμολήκτων οὐδετέρων εἰς **-ος**

1) τὸ θέμα λήγει εἰς **-εσ**, ἀλλὰ τὸ **ε** τὸ πρὸ τοῦ χαρακτηῆρος **σ**
εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν (αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν) τρέπεται
εἰς **ο**· (θ. ἔθνεσ-) τὸ *ἔθνος*, ῶ *ἔθνος*. (§ 38, 1).

2) ὁ χαρακτηρ **σ** μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται, τὰ δὲ
συναντώμενα μετὰ τὴν ἀποβολὴν αὐτοῦ φωνήεντα συναιροῦνται,
ἦτοι τὸ **ε+α** εἰς **η** ἢ, ἂν προηγῆται ἄλλο **ε**, εἰς **ā** (τὰ *βέλεα*—
βέλη, τὰ *χρέεα*—*χρέα*), τὸ **ε+ι** εἰς **ει** (τῷ *δάσε-ϊ*—*δάσει*), τὸ
ε+ο εἰς **ου** (*ῥοε-ος*—*ῥοους*), τὸ **ε+ω** εἰς **ω** (τῶν *τειχέ-ων*—*τει-*
χῶν). Ἴδὲ καὶ § 40,4) Σημ

Σημ. Μερικὰ τῶν σιγμολήκτων οὐδετέρων εἰς **-ος** τὴν πληθυντικὴν
γενικὴν τὴν σχηματίζουν ἀσυναίρετον (τῶν *ἀνθέων*, τῶν *χειλέων*) ἢ ἀσυν-
αίρετον ἅμα καὶ συνηρημένην (τῶν *ὄρεων* ἢ τῶν *ὄρῶν*).

§ 107. γ' Ἀρσενικά. Ἀκατάληκτα εἰς **-ης**, γεν. **-ους** (ἢ **-ῆς**
γεν. **-έους**), διπλόθεμα.

(θ. Σωκρατις, Σωκρατες-) (θ. Ἡρακλεης-, Ἡρακλεες-)

ὄν.	ὁ	Σωκράτης	Ἡρακλῆς	(οἱ	Σωκράται	Ἡρακλεῖς
γεν.	τοῦ	Σωκράτους	Ἡρακλέους	τῶν	Σωκρατῶν	Ἡρακλέων
δοτ.	τῷ	Σωκράτει	Ἡρακλεῖ	τοῖς	Σωκράταις	—
αἰτ.	τὸν	Σωκράτη	Ἡρακλέα	τοὺς	Σωκράτας	Ἡρακλεῖς
κλ.	ὧ	Σώκρατες	Ἡράκλεις	ὧ	Σωκράται	Ἡρακλεῖς)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 108. Τὰ ἄρσενικά σιγμόληκτα οὐσιαστικά εἰς *-ης*, γεν. *-ους* (ἢ *-ῆς*, γεν. *-έους*) εἶναι πάντα κύρια ὀνόματα (σύνθετα, μὲ δευτέρον συνθετικὸν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὄνομα σιγμόληκτον οὐδέτερον εἰς *-ος* ἢ ὄῆμα) Πολυκράτης (πολύς, κράτος)—Δημοσθένης (δῆμος, σθένος)—Ἀγαθοκλῆς (ἀγαθός, κλέος)—(ἄριστος, φαίνομαι) Ἀριστοφάνης, (δῆμος, χαίρω) Δημοχάρης κλπ.

Ταῦτα 1) σχηματίζονται ἐκ δύο θεμάτων, ἕξ ἰσχυροῦ εἰς *-ησ* εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ ἕξ ἀσθενοῦς εἰς *-εσ* εἰς πάσας τὰς ἄλλας πτώσεις. Τούτου ὁ χαρακτήρ *σ* μεταξὺ δύο φωνηέντων ἀποβάλλεται καὶ τὰ συναντώμενα φωνήεντα συναιροῦνται, ὅπως εἰς τὰ σιγμόληκτα οὐδέτερα εἰς *-ος* (§ 106, 5).

2) εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν ἀναβιβάζουν τὸν τόνον· ὧ Ἀριστοτέλες, ὧ Δημοσθένης, ὧ Ἀγαθόκλεις (= Ἀγαθόκλεες).

3) ὁσάκις λαμβάνονται εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν, σχηματίζονται εἰς τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τὰ μὲν εἰς *-ης*, γεν. *-ους* συνήθως κατὰ τὴν ἀ' κλίσιν, τὰ δὲ εἰς *-ῆς*, γεν. *-έους* (ἦτοι τὰ εἰς *-κλῆς*) κατὰ τὴν τρίτην.

Σημ. Τὰ εἰς *-ης*, γεν. *-ους* σχηματίζουν τὴν ἐνικὴν αἰτιατικὴν καὶ εἰς *-ην* (κατὰ τὰ πρωτόκλιτα)· τὸν Σωκράτην, τὸν Δημοσθένην, (ὅπως τὸν Ἀριστείδην).

§ 109. Τὰ ληγοντα εἰς *-κλῆς* συναιροῦν προσέτι τὸ *ε* τῆς συλλαβῆς *-κλε*, ὅπου μετ' αὐτὸ ἀκολουθεῖ *η* ἢ *ε* ἢ *ει*· (Θεμιστοκλέης) Θεμιστοκλῆς, (Θεμιστόκλεες) Θεμιστόκλεις, (Θεμιστοκλέει) Θεμιστοκλεῖ.

§ 110. δ' Θηλυκά. Ἀκατάληκτα εἰς **-ως**, γεν. **-οῦς**, διπλόθεμα.

Ἐνικὸς

	(θ. αἰδωσ-, αἰδοσ-)	(θ. Ἥωσ-, Ἥοσ-)
ὄν.	ἡ αἰδῶς	ἡ Ἥως
γεν.	τῆς αἰδοῦς (ἐκ τοῦ αἰδόσ-ος)	τῆς Ἥοῦς
δοτ.	τῇ αἰδοῖ (» » αἰδόσ-ι)	τῇ Ἥοῖ
αἰτ.	τὴν αἰδῶ (» » αἰδόσ-α)	τὴν Ἥῶ
κλ.	ῶ αἰδῶς	ῶ Ἥως (προβλ. § 88).

**ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Εἰς τὰ τριτοκλίτα ὀνόματα**

§ 111. Αἱ καταλήξεις 1) τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν τριτοκλίτων ὀνομάτων εἶναι αἱ αὐταί.

2) τῶν οὐδετέρων τριτοκλίτων διαφέρουν ἀπὸ τὰς καταλήξεις τῶν ἀρσενικῶν καὶ τῶν θηλυκῶν μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν. (Ἰδὲ § 64, § 65 καὶ § 74, 2).

§ 112. Τῶν καταλήξεων τῆς τρίτης κλίσεως **-ι, -σι, -α** καὶ **-ας** τὸ δίχρονον **ι** καὶ **α** εἶναι βραχύ· κλητῆρῖ, κλητῆρσῖ, κλητῆρᾶ, κλητῆρᾶς.

§ 113. Τὰ μονοσύλλαβα τριτόκλιτα ὀνόματα εἰς τὴν γενικὴν καὶ τὴν δοτικὴν παντὸς ἀριθμοῦ τονίζονται ἐπὶ τῆς καταλήξεως (παρὰ τὸν κανόνα § 17, 8)· ὁ θῆρ—τοῦ θηρός, τῶ θηρῖ—τῶν θηρῶν, τοῖς θηρσῖ—(τοῖν θηροῖν). Ἀλλὰ τὰ μονοσύλλαβα ὀνόματα ἢ δᾶς, ὁ θῶς, τὸ οῦς, ὁ παῖς, ὁ Τρώς καὶ τὸ φῶς εἰς τὴν πληθυντικὴν γενικὴν τονίζονται κανονικῶς· τῶν δάδων, τῶν θῶων, τῶν ὄτων, τῶν παίδων, τῶν Τρώων, τῶν φῶτων.

§ 114. Περισπῶνται παρὰ τὸν κανόνα, ἂν καὶ δὲν προέρχονται ἐκ συναίρεσεως (§ 17,6)

1) ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ καὶ κλητικὴ τοῦ ὀνόματος ἢ γλαῦξ.

2) ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τῶν εἰς **-εύς**· ῶ γραμματεῦ, ῶ Θεσεῦ.

3) ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ, αἰτιατικὴ καὶ κλητικὴ τῶν ὀνομάτων τὸ πῦρ, τὸ οῦς. (Ἰδὲ καὶ § 80,2).

Σημ. Περισπῶνται κανονικῶς αἱ λέξεις παῖς καὶ φῶς, διότι προῆλθον ἐκ συναίρεσεως (πάις, φᾶος). Ἡ δὲ λέξις ἢ κλεις προῆλθεν ἐξ ἀρχαιοτέρου τύπου κληίς, καὶ κανονικῶς ὀξύνεται. (Ἰδὲ § 17,9).

Ο ΔΥΪΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

§ 115. Ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς τῶν ὀνομάτων πάσης κλίσεως ἔχει δύο μόνον τύπους, ἥτοι ἓνα διὰ τὴν ὀνομαστικὴν, τὴν αἰτιατικὴν καὶ τὴν κλητικὴν, καὶ ἓνα διὰ τὴν γενικὴν καὶ τὴν δοτικὴν. Αἱ δὲ καταλήξεις τοῦ δυϊκοῦ τῶν ὀνομάτων εἶναι

- 1) τῆς α' κλ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. **-α**, γεν. καὶ δοτ. **-αιν**.
- 2) τῆς β' κλ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. **-ω**, γεν. καὶ δοτ. **-οιν**.
- 3) τῆς γ' κλ. ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. **-ε**, γεν. καὶ δοτ. **-οιν** π.χ.
 α') τῶν βουλευτά, τοῖν βουλευταῖν—τῶ μούσα, τοῖν μούσαιν.
 β') τῶν ἰατρῶ, τοῖν ἰατροῖν—τῶ νήσω, τοῖν νήσοιν—τῶ δένδρω, τοῖν δένδροιν.
 γ') τῶν ἥρω-ε, τοῖν ἥρώ-οιν—τῶ βό-ε, τοῖν βο-οῖν—τῶ φύλακ-ε, τοῖν φυλάκ-οιν—τῶ πόλει, τοῖν πολέ-οιν—τῶ βασιλεῖ, τοῖν βασιλέ-οιν—(τῶ σκέλει, τοῖν σκελοῖν). (Ἴδὲ § 106,2).

ΑΝΩΜΑΛΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

§ 116. Πολλὰ οὐσιαστικά ὀνόματα δὲν σχηματίζονται καὶ δὲν κλίνονται **ὀμαλῶς**, ἥτοι κατὰ πάντα συμφώνως μὲ τοὺς κανόνας μῆς τῶν τριῶν κλίσεων, διὸ λέγονται **ἀνώμαλα**.

Ἐκ τῶν ἀνωμάτων οὐσιαστικῶν καλοῦνται

1) **ἑτερογενῆ**, ὅσα εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἔχουν (**ἑτερον**, ἥτοι) διάφορον γένος ἀπὸ τὸ γένος τοῦ ἐνικοῦ, ἢ συγχρόνως τὸ αὐτὸ γένος καὶ διάφορον ὁ **λύχνος**—τὰ **λύχνα**, ὁ **σῖτος**—τὰ **σῖτα**, ὁ **δεσμός**—οἱ **δεσμοὶ** καὶ τὰ **δεσμά**, τὸ **στάδιον**—τὰ **στάδια** καὶ οἱ **στάδιοι**. (πρβ. νῦν: ὁ **πλοῦτος**—τὰ **πλούτη**, ὁ **ναῦλος**—οἱ **ναῦλοι** καὶ τὰ **ναῦλα**).

2) **διπλογενῆ**, ὅσα εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν ἐκφέρονται κατὰ δύο γένη· ὁ **ζυγός** καὶ τὸ **ζυγόν**, πληθ. τὰ **ζυγά**—ὁ **νῶτος** καὶ τὸ **νῶτον**, πληθ. τὰ **νῶτα** (Πρβλ. νῦν: τὸ **πεῦκο**, ὁ **πεῦκος**—τὰ **πεῦκα**).

3) **ἑτερόκλιτα**, ὅσα εἰς τὸν ἓνα ἀριθμὸν κλίνονται κατὰ τινὰ κλίσειν, εἰς τὸν ἄλλον δὲ κατ' ἄλλην, ἢ εἰς τινὰς μὲν πτώσειν κατὰ τινὰ κλίσειν, εἰς ἄλλας δὲ κατ' ἄλλην, οἷον

α') ὁ **πρεσβευτής**, τοῦ **πρεσβευτοῦ** κλπ. (κατὰ τὴν α' κλίσειν) οἱ **πρέσβεις**, τῶν **πρέσβεων**, κλπ. (κατὰ τὴν γ').

β') τὸ πῦρ, τοῦ πυρός, κλπ. (κατὰ τὴν γ' κλίσιν)—τὰ πυρά, τῶν πυρῶν, τοῖς πυροῖς, κλπ. (κατὰ τὴν β').

γ') ἡ γυνή (κατὰ τὴν α' κλίσιν), τῆς γυναικός, τῇ γυναικί, τὴν γυναῖκα, ᾧ γύναι—αἱ γυναῖκες, τῶν γυναικῶν, ταῖς γυναιξί, κλπ. (κατὰ τὴν γ'). Πρβλ. § 102, 1.

δ') ὁ Θαλῆς (=Θαλέης), τοῦ Θαλέω, τῷ Θαλῆ, τὸν Θαλῆν, ᾧ Θαλῆ (κατὰ τὰ συνηρ. τῆς α' κλίσεως καὶ τὰ ἀττικόκλιτα)—τοῦ Θάλητος, τῷ Θάλητι, τὸν Θάλητα (κατὰ τὴν γ').

ε') ὁ Ἄρης, τοῦ Ἄρεως (ἀρχῆθεν Ἄρηος), τῷ Ἄρει, τὸν Ἄρη καὶ Ἄρην, ᾧ Ἄρες (κατὰ τὴν γ' καὶ τὴν α' κλίσιν).

Ὁμοίως ὁ Ἄστυάγης, (Κυαξάρης, Τισσαφέρης καὶ ἄλλα ξενικά ὀνόματα)—τοῦ Ἄστυάγου, τῷ Ἄστυάγει (κατὰ τὴν γ' κλίσιν)—τὸν Ἄστυάγην, ᾧ Ἄστυάγη (κατὰ τὴν α').

στ') ὁ ἄμνος, τοῦ ἄμνοῦ, κλπ. (κατὰ τὴν β' κλίσιν) καὶ τοῦ ἄρνός, τῷ ἄρνί, τὸν ἄρνα—οἱ ἄρνες, τῶν ἄρνῶν, τοὺς ἄρνας (ἐκ θ. ἄρην—, ἄρν—τοῦ σπανίου ὀνόματος τῆς γ' κλίσεως ὁ ἄρην). Πρβλ. § 101, κ. ε.

ζ') ὁ υἱός, τοῦ υἱοῦ, κλπ. (κατὰ τὴν β' κλίσιν)—τοῦ υἱέος, τῷ υἱεῖ—οἱ υἱεῖς, τῶν υἱέων, τοῖς υἱεῖσι, τοὺς υἱεῖς (κατὰ τὴν γ').

η') ὁ ὄνειρος, τοῦ ὄνειρου, κλπ. (κατὰ τὴν β' κλίσιν)—τοῦ ὄνειρατος (ἐξ ἀχρήστου ὀνομ. τὸ ὄνειραρ), τῷ ὄνειρατι—τὰ ὄνειρατα, τῶν ὄνειράτων κλπ. (κατὰ τὴν γ').

θ') ὁ Οἰδίπους, τοῦ Οἰδίποδος, τῷ Οἰδίποδι, ᾧ Οἰδίπους (κατὰ τὴν γ' κλίσιν)—τοῦ Οἰδίπου, τὸν Οἰδίπουν (κατὰ τὰ συνηρημένα τῆς β').

ι') ὁ χρώς, τοῦ χρωτός, τῷ χρωτί, τὸν χρωτα (κατὰ τὴν γ' κλίσιν), τῷ χρωῖ (κατὰ τὰ ἀττικόκλιτα, εἰς τὴν φράσιν ἐν χρωῖ—ἕως τὸ δέρμα).

4) μεταπλαστά, ὅσα κλίνονται μὲν κατὰ μίαν ὄρισμένην κλίσιν εἰς πάσας τὰς πτώσεις, ἀλλὰ τὸ θέμα των (μεταπλάσσεται, ἦτοι) μεταβάλλεται. (Πρβλ. τὸ γράψιμ-ον, τοῦ γραψίματ-ος).

α') ὁ κύων, τοῦ κυν-ός, τῷ κυνί, τὸν κύνα, ᾧ κύον—οἱ κύνες, τῶν κυνῶν, τοῖς κυσὶ κλπ. (θ. κυων—, κυον-, κυν-).

β') ὁ μάρτυς, τοῦ μάρτυρος, κλπ. ᾧ μάρτυς—οἱ μάρτυ-

ρες, τῶν μαρτύρων, τοῖς **μάρτυ-σι**, τοὺς **μάρτυρας** κλπ. (θ. μαρτυ-, μαρτυρ-).

γ') ὁ **σήs**, τοῦ σε-ός, οἱ σέες, τῶν σέων, τοὺς σέας—τοῦ **σητ-ός**, οἱ σῆτες, τῶν σητῶν, τοὺς σῆτας. (θ. σησ-, σεσ-, σητ-).

δ') ἡ **κλειs**, τῆs κλειδ-ός, τῆ κλειδί, τὴν κλειδα καὶ τὴν **κλειῖν**—αἱ κλειδες κλπ., τὰς κλειδας καὶ τὰς **κλειs**. (θ. κλειδ-, κλει-).
Ποβλ. § 93, 1.

ε') ἡ **ναῦs**, τῆs νε-ώς (ἀρχῆθεν νηός), τῆ νη-ί, τὴν ναῦν, ὧ ναῦ—αἱ νῆες, τῶν νεῶν, ταῖs ναυσί, τὰς ναῦs, ὧ νῆες. (θ. ναυ-, νη-, νε-).

στ') ἡ **χειρ**, τῆs χειρ-ός, κλπ. αἱ χεῖρες, τῶν χειρῶν, ταῖs **χερ-σί**, τὰς χεῖρας, κλπ. δυῖκ. τῷ χεῖρε, τοῖν **χερ-οῖν**. (θ. χειρ-, χερ-).

ζ') τὸ **γόγνυ**, τοῦ γόνατ-ος, τῷ γόνατ-ι, τὸ γόγνυ—τὰ γόνατα, τῶν γονάτων, τοῖs γόνασι, κλπ. (θ. γονυ-, γονατ-).

η') τὸ **δόρρυ**, τοῦ δόρατ-ος, κλπ. (ὅπως τὸ προηγούμενον).

θ') τὸ **ἥπαρ**, τοῦ ἥπατ-ος, τῷ ἥπατι, τὸ ἥπαρ—τὰ **ἥπατα**, τῶν ἥπάτων, κλπ. (θ. ἥπαρ-, ἥπατ-).

Ὅμοίως τὸ **δέλεαρ** (τοῦ δελέατ-ος), τὸ **στέαρ** (τοῦ στέατ-ος), τὸ **φρέαρ** (τοῦ φρέατ-ος).

ι') τὸ **ὔδωρ**, τοῦ ὔδατ-ος, τῷ ὔδατι, τὸ ὔδωρ—τὰ ὔδατα, τῶν ὑδάτων, τοῖs ὑδασι, κλπ. (θ. ὑδωρ-, ὑδατ-).

ια') τὸ **οὔs**, τοῦ ὠτ-ός, τῷ ὠτ-ί, τὸ οὔs—τὰ ὄτα, τῶν ὠτων, τοῖs ὠσί, τὰ ὄτα—τὸ ὄτε, τοῖν ὄτοιιν. (θ. οὔσ-, ὠτ-). Ἰδὲ § 113, § 114.

ιβ') ὁ **Ἀπόλλων**, τοῦ Ἀπόλλωνος, τῷ Ἀπόλλωνι, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ **Ἀπόλλω**, ὧ **Ἀπολλων**. (θ. Ἀπολλων-, Ἀπολλων-, Ἀπολλο-).

ιγ') ὁ **Ποσειδῶν** (ἀρχῆθεν Ποσειδάων), τοῦ Ποσειδῶνος, τῷ Ποσειδῶνι, τὸν Ποσειδῶνα καὶ **Ποσειδῶ**, ὧ **Πόσειδον**.

ιδ') ὁ **Ζεῦs**, τοῦ Δι-ός, τῷ Δι-ί, τὸν Δί-α, ὧ Ζεῦ. (θ. Ζευ-, Δι-).

ιε') ἡ **Πνύξ**, τῆs Πυκν-ός, τῆ Πυκν-ί, τὴν Πύκν-α. (θ. Πυκν-, Πυκν-).

5) **ιδιόκλιτα**, ὅσα δὲν κλίνονται κατὰ μίαν τῶν τριῶν κλίσεων ἀλλὰ κατὰ (**ιδίαν**, ἥτοι) ἰδιαιτέραν κλίσιν. Εἶναι δὲ ἰδιόκλιτα

α') μερικά προσηγορικά ὀνόματα εἰς -ās, ὡς ὁ φαγās, ὁ καταφαγās κλπ.

β') πολλὰ κύρια ὀνόματα συντετμημένα, ἰδία δὲ ξενικά, οἷον ὁ Ἀλεξās, (ἐκ τοῦ ὁ Ἀλέξανδρος), τοῦ Ἀλεξᾶ, τῷ Ἀλεξᾶ, τὸν Ἀλεξᾶν, ᾧ Ἀλεξᾶ. (Ποβλ. Γεράσιμος—Μεμᾶς).

ὁ Φιλῆς, (ἐκ τοῦ ὁ Φιλήμων), τοῦ Φιλῆ, τῷ Φιλῆ, τὸν Φιλῆν, ᾧ Φιλῆ. (Ποβλ. Σπυρίδων—Πίπης).

ὁ Διονῦς, (ἐκ τοῦ ὁ Διονύσιος), τοῦ Διονῦ, τῷ Διονῦ, τὸν Διονῦν, ᾧ Διονῦ.

ὁ Ἰησοῦς, τοῦ Ἰησοῦ, τῷ Ἰησοῦ, τὸν Ἰησοῦν, ᾧ Ἰησοῦ (Ἐβραϊκὸν ὄνομα).

ὁ Νεκῶς, τοῦ Νεκῶ, τῷ Νεκῶ, τὸν Νεκῶν, ᾧ Νεκῶ (Αἰγυπτιακὸν ὄνομα).

6) ἄκλιτα, ὅσα δὲν κλίνονται, ἤτοι ἔχουν τὸν αὐτὸν τύπον εἰς πάσας τὰς πτώσεις. Ἄκλιτα δὲ εἶναι

α') ἡ λέξις τὸ χρεῶν (=ἡ ἀνάγκη), τοῦ χρεῶν, τῷ χρεῶν.

β') πολλὰ ὀνόματα προσώπων ἢ πραγμάτων εἰλημμένα, ὁπωσδήποτε ἀμετάβλητα, ἐκ ξένων γλωσσῶν, οἷον ὁ Ἀδάμ (τοῦ Ἀδάμ, κλπ.), ὁ Δαυὶδ (τοῦ Δαυίδ, κλπ.), ὁ Ἰώβ (τοῦ Ἰώβ, κλπ.), τὸ Πάσχα (τοῦ Πάσχα, κλπ. λέξεις Ἐβραϊκαί)—τὸ ἄλφα (τοῦ ἄλφα, κλπ.), τὸ βῆτα (τοῦ βῆτα, κλπ.), τὸ γάμμα (τοῦ γάμμα, κλπ. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δίγαμμα, τοῦ δίγαμμα, κλπ.), τὸ δέλτα, ὡς καὶ τὰ λοιπὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων, ἀρχῆθεν λέξεις Φοινικαί. (Ποβλ. νῦν: ὁ Γκαῖτε, ὁ Κλεμανσῶ—τὸ φοντ μπόλ, τὸ ρεκόρ—τὸ τραμ, τὸ ζενίθ, τὸ ραδίϋ).

7) ἑλλειπτικά, ὅσα δὲν εἶναι εὔχρηστα εἰς πάντας τοὺς ἀριθμοὺς ἢ εἰς πάσας τὰς πτώσεις (ἑλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν—ἑλλειπτικά κατὰ πτώσιν).

α') Ἐλλειπτικά κατ' ἀριθμὸν εἶναι

1) τὰ κύρια ὀνόματα. Ταῦτα κανονικῶς ἀπαντῶσιν ἢ εἰς μόνον τὸν ἑνικὸν ἢ εἰς μόνον τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν: Μενέλαος, Ἀριστείδης—ὁ Πειραιεύς, οἱ Δελφοί, ἡ Κέρκυρα, αἱ Ἀθῆναι—ὁ Ὀλυμπος, ἡ Πίνδος, τὸ Πιῶν, τὰ Κεράνια—τὰ Ὀλύμπια, τὰ Παναθήναια, τὰ Διονύσια. (ποβλ. ὁ Πύργος, ἡ Καρδίτσα, αἱ Σπέτσαι, τὰ Χριστούγεννα κλπ.)

2) τὰ ὀνόματα τῶν μετᾶλλων ἢ φυσικῶν σωμάτων ἢ φαινομέ-

νων· ὁ ἄργυρος, ὁ σίδηρος, ὁ χρυσός—ἡ γῆ, ὁ οὐρανός, ὁ ἀήρ,
τὸ ἔαρ, οἱ ἐτησίαι (=τὰ μετέμια)—ἡ νεότης, τὸ γῆρας κλπ.

β) Ἑλλειπτικά κατὰ πτώσιν (ἢ ἅμα καὶ κατ' ἀριθμὸν) εἶναι

1) αἱ λέξεις τὸ ὄφελος, τὸ ὄναρ, τὸ ὕπαρ (=ὀπτασία ἐν
ἐγορηγόρσει), εὐχρηστοὶ μόνον κατ' ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν
τοῦ ἐνικοῦ. (Πρὸβλ. νῦν τὸ σέβας—τὰ σέβη, τὰ ἄρματα—τὰ ὄπλα).

2) ἡ λέξις μάλη, εὐχρηστος μόνον εἰς τὴν γενικὴν (εἰς τὴν
φράσιν ὑπὸ μάλης=ὑπὸ τὴν μασχάλην).

3) ἡ λέξις νέωτα, αἰτιατικῆς ἐνικοῦ, εὐχρηστος εἰς τὴν φρά-
σιν ἐς νέωτα (=τοῦ χρόνου).

4) αἱ λέξεις ὦ τᾶν (=ὦ φίλε) καὶ ὦ μέλε (=καλέ μου).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

ΤΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Ὅρισμός. Γενικαὶ παρατηρήσεις

§ 117. Ἐπιθέτα λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν
ποιότητα ἢ ιδιότητα οὐσιαστικοῦ τινος· (ἄρτος) λευκός, (οἰκία)
ὑψηλή, (ὄπλον) βαρύ.

§ 118. Ἐκ τῶν ἐπιθέτων

1) τὰ πλεῖστα ἔχουν τρία γένη, ἀρσενικόν, θηλυκὸν καὶ οὐδέ-
τερον, καὶ λέγονται **τριγενῆ**· ὁ καλός, ἡ καλή, τὸ καλόν—ὁ ἄκαρ-
πος, ἡ ἄκαρπος, τὸ ἄκαρπον—ὁ εὐθύς, ἡ εὐθεΐα, τὸ εὐθὺ—ὁ
εὐγενής, ἡ εὐγενής, τὸ εὐγενές.

2) πολλὰ ἔχουν δύο μόνον γένη, τὸ ἀρσενικὸν καὶ τὸ θηλυ-
κόν, καὶ λέγονται **διγενῆ**· ὁ φυγᾶς, ἡ φυγᾶς—ὁ ἄρπαξ, ἡ ἄρπαξ.

§ 119. Ἐκ τῶν τριγενῶν ἐπιθέτων

1) ὅσα ἔχουν τρεῖς καταλήξεις, ἥτοι μίαν δι' ἕκαστον γένος,
λέγονται **τρικατάληκτα**· κακός, κακή, κακόν—βαρύς, βαρεῖα,
βαρύ.

2) ὅσα ἔχουν δύο καταλήξεις, ἥτοι μίαν διὰ τὸ ἀρσενικὸν καὶ
τὸ θηλυκὸν καὶ μίαν διὰ τὸ οὐδέτερον, λέγονται **δικατάλη-
κτα**· ὁ, ἡ βάρβαρος, τὸ βάρβαρον—ὁ, ἡ εὐελπίς, τὸ εὐελπί.

§ 120. Τὰ διγενῆ ἐπίθετα εἶναι **μονοκατάληκτα** ὁ πένης, ἡ πένης—ὁ βλάξ, ἡ βλάξ.

§ 121. 1) Τῶν τρικαταλήκτων ἐπιθέτων τὸ θηλυκὸν κλίνεται πάντοτε κατὰ τὴν α' κλίσιν, τὸ δὲ ἄρσενικὸν καὶ τὸ οὐδέτερον ἄλλων μὲν κατὰ τὴν β' κλίσιν, καὶ ταῦτα λέγονται **δευτερόκλιτα**, ἄλλων δὲ κατὰ τὴν γ' κλίσιν, καὶ ταῦτα λέγονται **τριτόκλιτα** (δικαι-ος, δικαί-α δικαι-ον—εὐρ-ύς, εὐρ-εῖα, εὐρ-ύ).

2) Τὰ δικατάληκτα ἐπίθετα κλίνονται ἄλλα μὲν κατὰ τὴν β' κλίσιν, ἄλλα δὲ κατὰ τὴν γ' ὁ, ἡ βάνασ-ος, τὸ βάνασ-ον—ὁ, ἡ εὐγενής, τὸ εὐγενές.

3) Τὰ μονοκατάληκτα ἐπίθετα κλίνονται τὰ πλεῖστα κατὰ τὴν γ' κλίσιν.

ΚΛΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Α' Δευτερόκλιτα

§ 122. 1. Ἄσυναίρετα

Ἐνικὸς

(θ. καλο-, καλᾶ-, καλο-)			(θ. δικαιο-, δικαιᾶ-, δικαιο-)		
καλ-ὸς	καλ-ῆ	καλ-ὸν	δικαι-ος	δικαί-α	δικαι-ον
καλ-οῦ	καλ-ῆς	καλ-οῦ	δικαί-ου	δικαί-ας	δικαί-ου
καλ-ῶ	καλ-ῆ	καλ-ῶ	δικαί-ω	δικαί-α	δικαί-ω
καλ-ὸν	καλ-ῆν	καλ-ὸν	δικαι-ον	δικαί-αν	δικαι-ον
καλ-ὲ	καλ-ῆ	καλ-ὸν	δικαι-ε	δικαί-α	δικαι-ον

Πληθυντικὸς

καλ-οὶ	καλ-αὶ	καλ-ᾶ	δικαι-οι	δικαι-αι	δικαι-α
καλ-ῶν	καλ-ῶν	καλ-ῶν	δικαί-ων	δικαί-ων	δικαί-ων
καλ-οῖς	καλ-αῖς	καλ-οῖς	δικαί-οις	δικαί-αις	δικαί-οις
καλ-οὺς	καλ-ὰς	καλ-ᾶ	δικαί-ους	δικαί-ας	δικαι-α
καλ-οὶ	καλ-αὶ	καλ-ᾶ	δικαι-οι	δικαι-αι	δικαι-α

Ἴδὲ § 52 κ. ε.—§ 61 κ. ε.

§ 123. Τῶν τρικαταλήκτων εἰς -ος ἐπιθέτων τὸ θηλυκὸν

1) κανονικῶς λήγει εἰς -ῆ σοφός, σοφή—τερπνός, τερπνή.

Ἄλλ' ὅταν πρὸ τῆς καταλήξεως -ος τοῦ ἄρσενικοῦ ὑπάρχη φω-

νηεν ἢ *ο*, τότε τὸ θηλυκὸν λήγει εἰς *α* μακρόν· *νέ-ος, νέ-ᾶ, τέ-λει-ος, τελεί-ᾶ, νεκρ-ός, νεκρ-ά*· (πλὴν ὄγδο-ος, ὄγδό-η).

2) εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν καὶ γενικὴν τονίζεται ὅπου καὶ ὅπως τὸ ἄρσενικὸν εἰς τὰς αὐτὰς πτώσεις· *πλούσιαι, πλουσίων* (πλούσιοι, πλουσίων), *ἀρχαῖαι, ἀρχαίων* (ἀρχαῖοι, ἀρχαίων), *μικραί, μικρῶν* (μικροί, μικρῶν).

§ 124. Ἐκ τῶν εἰς *-ος* ἐπιθέτων δικατάληκτα εἶναι

1) τὰ πλεῖστα τῶν συνθέτων εἰς *-ος*· (ὁ, ἦ) *ἄ-καρπος*, (ὁ, ἦ) *ἄ-θάνατος*, (ὁ, ἦ) *ἐπί-τιμος*, (ὁ, ἦ) *ἔν-δοξος*, κλπ.

2) μερικὰ ἄπλᾶ λήγοντα εἰς *-ειος* ἢ *-ιος* ἢ *-ιμος*· (ὁ, ἦ) *βό-ο-ειος*, (ὁ, ἦ) *γαμήλ-ιος*, (ὁ, ἦ) *δόκ-ιμος*.

3) τὰ ἐπίθετα *βάνασος, βάρβαρος, ἡμερος, ἡρεμος, ἡσυχος, κίβδηλος, λάβρος, λάλος*.

Σημ. Μερικὰ σύνθετα εἰς *-ος* εἶναι τρικατάληκτα, ὡς *ἀνάξιος, ἀνταξία, ἀντάξιον—ἐναντίος, ἐναντία, ἐναντίον—πάγκαλος, παγκάλῃ, πάγκαλον*.

Ὅμοιως τὰ εἰς *-ικός* παρασύνθετα· (ἔξεταστής) *ἔξεταστικός, ἔξεταστική, ἔξετασικόν*—(εὐδαίμων) *εὐδαιμονικός, εὐδαιμονική, εὐδαιμονικόν*.

Μερικὰ δὲ ἄπλᾶ ἢ σύνθετα εἰς *-ος* εἶναι συγχρόνως τρικατάληκτα καὶ δικατάληκτα· ὁ *βέβαιος, ἡ βεβαία ἢ βέβαιος, τὸ βέβαιον—ὁ ἔρημος, ἡ ἐρήμη ἢ ἔρημος, τὸ ἔρημον—ὁ ἀνάιτος, ἡ ἀναίτια ἢ ἀνάιτος, τὸ ἀνάιτον—ὁ ἀνάξιος, ἡ ἀναξία ἢ ἀνάξιος, τὸ ἀνάξιον*.

§ 125. 2. Συνηρημένα

Ἐνικὸς

(θ. χρυσεο-, χρυσεᾶ-, χρυσεο-)

χρυσοῦς	χρυσῆ	χρυσοῦν
χρυσοῦ	χρυσῆς	χρυσοῦ
χρυσῶ	χρυσῆ	χρυσῶ
χρυσοῦν	χρυσῆν	χρυσοῦν

(θ. εὐνόο-, εὐνοῦ-)

ὁ, ἦ	εὐνοῦς	τὸ εὐνοῦν
τοῦ, τῆς	εὐνοῦ	τοῦ εὐνοῦ
τῶ, τῇ	εὐνώ	τῶ εὐνώ
τόν, τὴν	εὐνοῦν	τὸ εὐνοῦν

Πληθυντικὸς

χρυσοῖ	χρυσαῖ	χρυσᾶ
χρυσῶν	χρυσῶν	χρυσῶν
χρυσοῖς	χρυσαις	χρυσοῖς
χρυσοῦς	χρυσᾶς	χρυσᾶ

οἱ, αἱ	εὐνοῖ	τὰ εὐνοα
τῶν	εὐνων	τῶν εὐνων
τοῖς, ταῖς	εὐνοῖς	τοῖς εὐνοῖς
τούς, τὰς	εὐνοῦς	τὰ εὐνοα

Ἴδὲ § 66 κ. ἔ.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 126. Τὰ **τρικατάληκτα** συνηρημένα εἰς **-οῦς** κανονικῶς σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς **-ῆ κυανοῦς, κυανῆ—χαλκοῦς, χαλκῆ**. Ἄλλ' ὅταν πρὸ τῆς καταλήξεως **-οῦς** τοῦ ἀρσενικοῦ ὑπάρχη ε ἢ ρ, τότε τὸ σχηματίζουν τὸ θηλυκὸν εἰς **-ᾶ ἔρεοῦς, ἔρεᾶ—κεραμεοῦς, κεραμεᾶ—ἀργυροῦς, ἀργυρᾶ**. (Περβλ. § 123, 1).

§ 127. **Δικατάληκτα** συνηρημένα εἰς **-ους** εἶναι ἐπίθετα σύνθετα μὲ δεύτερον συνθετικὸν τὰς λέξεις **νοῦς, πλοῦς, ῥοῦς, χροῦς** ὁ, ἢ κακόνους, τὸ κακόνουν—ὁ, ἢ εὔπλους, τὸ εὔπλουν—ὁ, ἢ εὔρους, τὸ εὔρουν—ὁ, ἢ ἄχρους, τὸ ἄχρουν.

Σημ. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ ἀριθμητικὰ εἰς **-πλοῦς** εἶναι τρικατάληκτα καὶ κλίνονται κατὰ τὸ συνηρημένον ἐπίθετον ὁ **χρυσοῦς, ἢ χρυσοῆ, τὸ χρυσοῦν** ἀπλοῦς, ἀπλῆ, ἀπλοῦν—διπλοῦς, διπλῆ, διπλοῦν κλπ.

§ 128. Τῶν δικατάληκτων συνηρημένων εἰς **-ους** ἐπιθέτων

1) τὸ **-οα** τοῦ πληθυντικοῦ τοῦ οὐδετέρου μένει ἀσυναίρετον τὰ εὔπλοα, τὰ ἄχροα.

2) ἢ ἐκ συναιρέσεως προερχομένη κατάληξις **-οι** τῆς πληθυντικῆς ὀνομαστικῆς ὡς πρὸς τὸν τονισμὸν λαμβάνεται ὡς βραχεῖα οἱ εὔνοι, οἱ εὔχροι (ὅπως π. χ. οἱ ταῦροι).

§ 129. 3. Ἀττικόκλιτα

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

(θ. ἰλεω-)

ὁ	ἡ	ἰλεως	τὸ	ἰλεων	οἱ	αἱ	ἰλεω	τὰ	ἰλεα
τοῦ,	τῆς	ἰλεω	τοῦ	ἰλεω	τῶν		ἰλεων	τῶν	ἰλεων
τῶ,	τῆ	ἰλεω	τῶ	ἰλεω	τοῖς	ταῖς	ἰλεω	τοῖς	ἰλεω
τὸν,	τὴν	ἰλεων	τὸ	ἰλεων	τούς,	τάς	ἰλεω	τὰ	ἰλεα
	ῶ	ἰλεω	ῶ	ἰλεων	ῶ		ἰλεω	ῶ	ἰλεα

Ἰδὲ § 69 κ. ε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 130. Τὰ ἀττικόκλιτα ἐπίθετα

1) εἶναι δικατάληκτα ὁ, ἢ ἀξιόχρεως, τὸ ἀξιόχρεων—ὁ, ἢ ἀγήρως, τὸ ἀγήρων—ὁ, ἢ ἔμπλεως, τὸ ἔμπλεων—ὁ, ἢ εὔκερως, τὸ εὔκερων. Τρικατάληκτον δὲ εἶναι μόνον τὸ ἐπίθετον πλέως (**πλέα, πλέων**).

2) εἰς τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν, αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν τοῦ οὐδετέρου ἔχουν κατάληξιν οὐχὶ *-ω* ἀλλὰ *-α*, ὅπως τὰ οὐδέτερα τῆς κοινῆς β' κλίσεως *τὰ ἔμπλεα*.

Β' Τριτόκλιτα

§ 131.

1. Φωνηεντόληκτα. Τρικατάληκτα

Ἐνικὸς

εὐθὺν-ς	εὐθειᾶ	εὐθὺ	ἡμισυ-ς	ἡμίσεια	ἡμισυ
εὐθέ-ος	εὐθείας	εὐθέ-ος	ἡμίσε-ος	ἡμισείας	ἡμίσε-ος
εὐθειῖ	εὐθείᾳ	εὐθειῖ	ἡμίσει	ἡμισείᾳ	ἡμίσει
εὐθὺν-ν	εὐθειᾶν	εὐθὺ	ἡμισυ-ν	ἡμίσειαν	ἡμισυ
εὐθὺ	εὐθειᾶ	εὐθὺ	ἡμισυ	ἡμίσεια	ἡμισυ

Πληθυντικὸς

εὐθειῖς	εὐθειᾶι	εὐθέ-α	ἡμίσεις	ἡμίσειαι	ἡμίσε-α (καὶ ἡμίση)
εὐθέ-ων	εὐθειῶν	εὐθέ-ων	ἡμίσε-ων	ἡμισειῶν	ἡμίσε-ων
εὐθέ-σι	εὐθείαις	εὐθέ-σι	ἡμίσε-σι	ἡμισείαις	ἡμίσε-σι
εὐθειῖς	εὐθείας	εὐθέ-α	ἡμίσεις	ἡμισείας	ἡμίσεια (καὶ ἡμίση)
εὐθειῖς	εὐθειᾶι	εὐθέ-α	ἡμίσεις	ἡμίσειαι	ἡμίσεια (καὶ ἡμίση)

§ 132. Τῶν εἰς *-υς* τρικατάληκτων ἐπιθέτων τὰ πλεῖστα εἶναι ὀξύτονα (*βαθύς, βαρύς, εὐρύς, παχύς, ταχύς, κλπ.*)· βαρύτερα δὲ εἶναι μόνον τὸ *ἡμισυς* καὶ *θῆλυς* (θῆλεια, θῆλυ). Τὸ δὲ θηλυκὸν αὐτῶν σχηματίζεται ἐκ τοῦ εἰς *-ε* λήγοντος θέματος μετὰ τὴν κατάληξιν *-ια*· (*βαρέ-ια*) *βαρεῖα*.

§ 133. Κατὰ τὴν γ' κλίσειν κλίνονται καὶ δικατάληκτα ἐπίθετα εἰς *-υς* (γεν. *-υος* ἢ *-εος*) σύνθετα, μετὰ δευτέρου συνθετικὸν ὄνομα φωνηεντόληκτον λῆγον εἰς *-υς* (γεν. *-υος* ἢ *-εως*), ὡς

ὄ,	ἦ	εὐβοτρυ-ς	τὸ	εὐβοτρυ	δίπηχυ-ς	δίπηχυ
τοῦ,	τῆς	εὐβότρυ-ος	τοῦ	εὐβότρυ-ος	διπήχε-ος	διπήχε-ος
τῷ,	τῇ	εὐβότρυ-ϊ	τῷ	εὐβότρυ-ϊ	διπήχει	διπήχει

τόν, τὴν εὐβοτρον-ν τὸ εὐβοτρον κλπ. δίπηχυν-ν δίπηχυν κλπ.
οἶ, αἶ εὐβότρον-ες τὰ εὐβότρον-α διπήχεις διπήχε-α
(καὶ διπήχη)
τῶν εὐβοτρού-ων, τῶν εὐβοτρού-ων, διπήχε-ων, κλπ.

2. Συμφωνόληκτα

§ 134

α' ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΑ

Ἐνικὸς

(θ. ἀπαντ-)

(θ. χαριεντ-, χαριετ-)

ἅπας	ἅπασα	ἅπαν	χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν
ἅπαντ-ος	ἅπάσης	ἅπαντ-ος	χαρίεντ-ος	χαριέσσης	χαρίεντ-ος
ἅπαντ-ι	ἅπάσῃ	ἅπαντ-ι	χαρίεντ-ι	χαριέσση	χαρίεντ-ι
ἅπαντ-α	ἅπασαν	ἅπαν	χαρίεντ-α	χαριέσσαν	χαρίεν
ἅπας	ἅπασα	ἅπαν	χαρίεν	χαρίεσσα	χαρίεν

Πληθυντικὸς

ἅπαντ-ες	ἅπασαι	ἅπαντ-α	χαρίεντ-ες	χαριέσσαι	χαρίεντ-α
ἅπάντ-ων	ἅπασῶν	ἅπάντ-ων	χαριέντ-ων	χαριεσσῶν	χαρίεντ-ων
ἅπα-σι	ἅπάσαις	ἅπα-σι	χαρίε-σι	χαριέσσαις	χαριε-σι
ἅπαντ-ας	ἅπάσας	ἅπαντ-α	χαρίεντ-ας	χαριέσσας	χαρίεντ-α
ἅπαντ-ες	ἅπασαι	ἅπαντ-α	χαρίεντ-ες	χαριέσσαι	χαρίεντ-α

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

(θ. ἄκοντ-)

ἄκων	ἄκουσα	ἄκων	ἄκοντ-ες	ἄκουσαι	ἄκοντ-α
ἄκοντ-ος	ἀκούσης	ἄκοντ-ος	ἄκόντ-ων	ἀκουσῶν	ἄκόντ-ων
ἄκοντ-ι	ἀκούσῃ	ἄκοντ-ι	ἄκου-σι	ἀκούσαις	ἄκου-σι
ἄκοντ-α	ἄκουσαν	ἄκων	ἄκοντ-ας	ἀκούσας	ἄκοντ-α
ἄκων	ἄκουσα	ἄκων	ἄκοντ-ες	ἄκουσαι	ἄκοντ-α

Ἴδὲ § 91 κ.έ.

Σημ. Κατὰ τὸ ἅπας κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον πᾶς, πᾶσα, πᾶν (παντός, παντί—πάντες, πάντων). Ἴδὲ § 39, 12, ε' καὶ § 113—§ 114.

Κατὰ τὸ ἐπίθετον χαρίεις κλίνονται καὶ τὰ ἐπίθετα ἀστερόεις (ἀστερόεσσα, ἀστερόεν), ἰχθυόεις, ἠλέεις, φωνήεις (φωνήεσσα, φωνήεν) κλπ. Τούτων ἡ πληθυντικὴ δοτικὴ καὶ τὸ θηλυκὸν σχηματίζονται ἐκ

θέματος εἰς -στ· (τοῖς φωνήετ-σι=) φωνήεσι, (ἢ φωνήετ-ια=) φωνήεσσα.
Ἰδὲ § 39, 12, γ', § 40, 5.

Κατὰ τὸ ἄκων κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον ἐκών, ἐκοῦσα, ἐκόν.
(Ἰδὲ § 39, 12, ε' καὶ § 92).

§ 135. Ἄφωλόγητα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι προσέτι

1) δικατάληκτα ἐπίθετα σύνθετα, μὲ δεύτερον συνθετικὸν ὄνομα οὐσιαστικὸν τριτόκλιτον ἄφωλόγητον. Τὰ ἐπίθετα ταῦτα κλίνονται κατὰ τὸ πλεῖστον ὅπως καὶ τὸ δεύτερον συνθετικόν των, οἷον
ὁ, ἡ ἄχαρις, τὸ ἄχαρι, (τοῦ, τῆς ἀχάριτ-ος—τόν, τὴν, ἄχαριν κλπ. Ἰδὲ § 93).

ὁ, ἡ εὐελπις, τὸ εὐελπι, (τοῦ, τῆς εὐέλπιδ-ος—τόν, τὴν εὐελπιν κλπ., οἶ, αἶ εὐέλπιδες, τῶν εὐελπίδων κλπ.).

ὁ, ἡ δίπους, τὸ δίπουν, (τοῦ, τῆς δίποδος, τοῦ δίποδος—τόν, τὴν δίπουν, τὸ δίπουν κλπ. Ἰδὲ § 93, Σημ. 1).

ὁ, ἡ μονόδους, τὸ μονόδουν, (τοῦ, τῆς μονόδοντ-ος, τοῦ μονόδοντος, κλπ. Ἰδὲ § 92 κ.ε.).

2) μονοκατάληκτα ἐπίθετα ἀπλᾶ ἢ σύνθετα, οἷον

ὁ, ἡ βλάξ—τοῦ, τῆς βλακ-ός, κλπ. ὁ, ἡ ἄρπαξ—τοῦ, τῆς ἄρπαγ-ος, κλπ.

ὁ, ἡ πένης—τοῦ, τῆς πένητ-ος κλπ. ὁ, ἡ φυγάς—τοῦ, τῆς φυγάδ-ος κλπ.

ὁ, ἡ ἄπαις—τοῦ, τῆς ἄπαιδ-ος κλπ. ὁ, ἡ ἐπηλυσ—τοῦ, τῆς ἐπήλυδ-ος κλπ.

Β' ΕΝΡΙΝΟΛΗΚΤΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΛΗΚΤΑ

§ 136. 1. Τρικατάληκτα

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

(θ. μελαν-)

μέλας	μέλαινα	μέλαν	μέλαν-ες	μέλαιναι	μέλαν-α
μέλαν-ος	μελαίνης	μέλαν-ος	μελάν-ων	μελαινῶν	μελάν-ων
μέλαν-ι	μελαίνη	μέλαν-ι	μέλα-σι	μελαίναις	μέλα-σι
μέλαν-α	μέλαιναν	μέλαν	μέλαν-ας	μελαίνας	μέλαν-α
μέλαν	μέλαινα	μέλαν	μέλαν-ες	μέλαιναι	μέλαν-α

Οὕτω κλίνεται καὶ τὸ ἐπίθετον τάλας (τάλαινα, τάλαν). Ἰδὲ § 40, 1 καὶ 7.

§ 137. Τῶν τριτοκλίτων τρικαταλήκτων ἐπιθέτων τὸ θηλυκὸν

1) λήγει πάντοτε εἰς α βραχύ (ταχύς, ταχεῖᾶ—πᾶς, πᾶσᾶ—
φωνήεις, φωνήεσσᾶ—έκών, έκοῦσᾶ—τάλας, τάλαινᾶ).

2) εἰς τὴν γενικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τονίζεται πάντοτε ἐπὶ τῆς
ληγουσῆς: (τῶν ταχειῶν, πασῶν, φωνηεσσῶν, έκουσῶν, ταλαινῶν).
Ἴδὲ καὶ § 123, 2.

§ 138. Δικατάληκτα

Ἐνικὸς

(θ. εὔδαιμων-, εὔδαιμον-)

(θ. ἄρρην-, ἄρρεν-)

ὁ, ἡ εὔδαιμων τὸ εὔδαιμον ὁ, ἡ ἄρρην τὸ ἄρρεν
τοῦ, τῆς εὔδαιμον-ος τοῦ εὔδαιμον-ος τοῦ, τῆς ἄρρεν-ος τοῦ ἄρρεν-ος
τῷ, τῇ εὔδαιμον-ι τῷ εὔδαιμον-ι τῷ, τῇ ἄρρεν-ι τῷ ἄρρεν-ι
τόν, τὴν εὔδαιμον-α τὸ εὔδαιμον τόν, τὴν ἄρρεν-α τὸ ἄρρεν
ὦ εὔδαιμον ὦ ἄρρεν

Πληθυντικὸς

οἱ, αἱ εὔδαιμον-ες τὰ εὔδαιμον-α οἱ, αἱ ἄρρεν-ες τὰ ἄρρεν-α
τῶν εὔδαιμόν-ων τῶν ἄρρέν-ων
τοῖς, ταῖς εὔδαιμο-σι τοῖς εὔδαιμο-σι τοῖς, ταῖς ἄρρε-σι τοῖς ἄρρε-σι
τούς, τὰς εὔδαιμον-ας τὰ εὔδαιμον-α τούς, τὰς ἄρρεν-ας τὰ ἄρρεν-α
ὦ εὔδαιμον-ες ὦ εὔδαιμον-α ὦ ἄρρεν-ες ὦ ἄρρεν-α

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

ὁ, ἡ ἀπάτωρ τὸ ἀπατορ οἱ, αἱ ἀπάτορ-ες τὰ ἀπάτορ-α
τοῦ, τῆς ἀπάτορ-ος τοῦ ἀπάτορ-ος τῶν ἀπατόρ-ων
τῷ, τῇ ἀπάτορ-ι τῷ ἀπάτορ-ι τοῖς, ταῖς ἀπάτορ-σι τοῖς ἀπάτορ-σι
τόν, τὴν ἀπάτορ-α τὸ ἀπατορ τούς, τὰς ἀπάτορ-ας τὰ ἀπάτορ-α
ὦ ἀπατορ ὦ ἀπάτορ-ες ὦ ἀπάτορ-α

§ 139 Ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶ-
ναι προσέτι μονοκατάληκτα ἐπίθετα ἀπλᾶ ἢ σύνθετα μὲ δεύτερον
συνθετικὸν ὄνομα οὐσιαστικὸν τριτόκλιτον ἐνρινόληκτον ἢ ὑγρό-
ληκτον, οἷον

ὁ, ἡ μάκαρ, τοῦ, τῆς μάκαρ-ος, κλπ. ὁ, ἡ ὑψαύχην, τοῦ, τῆς
ὑψαύχεν-ος, κλπ. ὁ, ἡ μακρόχειρ, τοῦ, τῆς μακρόχειρ-ος, κλπ.

§ 140. Τὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα

1) τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τὴν σχηματίζουν πάντα ὁμοίαν μὲ τὸ θέμα, καὶ ἂν εἶναι διπλόθεμα, ὁμοίαν μὲ τὸ ἀσθενὲς θέμα: ὦ μέλαν, ὦ τάλαν, (ἐλεήμων, τὸ ἐλεῆμον) ὦ ἐλεῆμον, (νοήμων, τὸ νοῆμον) ὦ νοῆμον, (ἄρρην, ἄρρην-ος) ὦ ἄρρην, (ἀπάτωρ, ἀπάτωρ-ος) ὦ ἀπάτωρ.

2) τὰ σύνθετα εἰς *-ων*, τὰ πλεῖστα, ἀναβιβάζουν τὸν τόνον εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ἄρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ καὶ εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν (αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν) τοῦ οὐδέτερου: ὁ, ἡ εὐγνώμων—ὦ εὐγνωμον, τὸ εὐγνωμον, ὁ, ἡ εὐσχήμων, ὦ εὐσχημον, τὸ εὐσχημον—ἀλλὰ—ὁ, ἡ ἀμνήμων—ὦ ἀμνήμον, τὸ ἀμνήμον, ὁ, ἡ μεγαλόφρων—ὦ μεγαλόφρον, τὸ μεγαλόφρον.

γ' ΣΙΓΜΟΛΗΚΤΑ

§ 141. Τὰ σιγμόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα εἶναι πάντα δικατάληκτα, διπλόθεμα, εἰς *-ης* τὸ ἄρσενικὸν καὶ θηλυκὸν καὶ εἰς *-ες* τὸ οὐδέτερον, σύνθετα δὲ τὰ πλεῖστα μὲ δεῦτερον συνθετικὸν ὄνομα οὐδέτερον σιγμόληκτον εἰς *-ος*, ἢ ῥῆμα: ὁ, ἡ ὑγιής, τὸ ὑγιές—ὁ, ἡ εὐγενής, τὸ εὐγενές (εὖ, γένος)—ὁ, ἡ πλήρης, τὸ πλήρες—ὁ, ἡ εὐσεβής, τὸ εὐσεβές (εὖ, σέβομαι)—ὁ, ἡ ἀμελής, τὸ ἀμελές (ἀ, μέλει)—ὁ, ἡ εὐώδης, τὸ εὐώδες (εὖ, ὄζω, θ. ὀδ-).

§ 142. Ἐνικὸς

(θ. ἐπιμελησ-, ἐπιμελεσ-)	(θ. εὐήθησ-, εὐήθεσ-)
ὁ, ἡ ἐπιμελής τὸ ἐπιμελές	ὁ, ἡ εὐήθης τὸ εὐήθες
τοῦ, τῆς ἐπιμελοῦς τοῦ ἐπιμελοῦς	τοῦ, τῆς εὐήθους τοῦ εὐήθους
τῷ, τῇ ἐπιμελεῖ τῷ ἐπιμελεῖ	τῷ, τῇ εὐήθει τῷ εὐήθει
τόν, τὴν ἐπιμελῆ τὸ ἐπιμελές	τόν, τὴν εὐήθη τὸ εὐήθες
ὦ ἐπιμελές	ὦ εὐήθες

Πληθυντικὸς

οἱ, αἱ ἐπιμελεῖς τὰ ἐπιμελῆ	οἱ, αἱ εὐήθεις τὰ εὐήθη
τῶν ἐπιμελῶν	τῶν εὐήθων
τοῖς, ταῖς ἐπιμελέσι τοῖς ἐπιμελέσι	τοῖς, ταῖς εὐήθεσι τοῖς εὐήθεσι
τούς, τὰς ἐπιμελεῖς τὰ ἐπιμελῆ	τούς, τὰς εὐήθεις τὰ εὐήθη
ὦ ἐπιμελεῖς ὦ ἐπιμελῆ	ὦ εὐήθεις ὦ εὐήθη

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 143. Τὰ εἰς *-ης, -ες* σιγμόληκτα τριτόκλιτα ἐπίθετα

1) ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος σχηματίζουσιν μόνον τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ γένους.

2) τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ γένους τὴν μὲν ἐνικὴν κλητικὴν τὴν σχηματίζουν ὁμοίαν μὲ τὸ ἀσθενὲς θέμα, τὴν δὲ πληθυντικὴν αἰτιατικὴν ὁμοίαν μὲ τὴν πληθυντικὴν ὀνομαστικὴν· ὁ, ἡ εὐσεβής, ὦ εὐσεβές—οἱ, αἱ εὐγενεῖς, τούς, τὰς εὐγενεῖς.

3) τὰ βαρύτερα εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ καὶ εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν (αἰτιατικὴν καὶ κλητικὴν) τοῦ οὐδετέρου ἀναβιβάζουσιν τὸν τόνον, εἰς δὲ τὴν πληθυντικὴν γενικὴν παντὸς γένους τονίζονται εἰς τὴν παραλήγουσαν παρὰ τὸν κανόνα· ὁ, ἡ συνήθης, ὦ σύνηθες, τὸ σύνηθες—ὁ, ἡ αὐτάρκης, ὦ αὐταρκες, τὸ αὐταρκες—οἱ, αἱ πλήρεις, τὰ πλήρη, τῶν πλήρων (ἐκ τοῦ πληρέσ-ων, πληρέ-ων)—οἱ, αἱ εὐμεγέθεις, τὰ εὐμεγέθη, τῶν εὐμεγέθων (ἐκ τοῦ εὐμεγεθέσ-ων, εὐμεγεθέων). Ἴδὲ § 28.

Σημ. α' Τονίζονται κανονικῶς εἰς τὴν ἐνικὴν κλητικὴν τοῦ ἀρσενικοῦ καὶ τοῦ θηλυκοῦ καὶ εἰς τὸ οὐδέτερον τὰ σύνθετα τὰ λήγοντα εἰς *-ώδης, -ώλης* καὶ *-ήρης*· εὐώδης, ὦ εὐώδες, τὸ εὐώδες—ἐξώλης, ὦ ἐξώλης, τὸ ἐξώλης—ξιφήρης, ὦ ξιφήρες, τὸ ξιφήρες.

Σημ. β' Ἐπίθετον εἰς *-ης* ἀρχῆθεν ἦτο καὶ ἡ λέξις ἡ *τριήρης* (τῆς τριήρους, τῆ τριήρει, τὴν τριήρη, ὦ τριήρες—αἱ τριήρεις, τῶν τριήρων, ταῖς τριήρεις, τὰς τριήρεις, κλπ.), ἐγένετο δὲ οὐσιαστικὸν ἡ λέξις αὕτη κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως *ναῦς*.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 144. Συνήθη ἀνώμαλα ἐπίθετα τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι πέντε· *μέγας, πολὺς, πρᾶος, σῶος* ἢ *σῶς* καὶ *φροῦδος*.

Ταῦτα κλίνονται ὡς ἐξῆς·

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

(θ. μεγα- καὶ μεγαλο-)

μέγας	μεγάλη	μέγα	μεγάλοι	μεγάλοι	μεγάλα
μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων
μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ	μεγάλοις	μεγάλαις	μεγάλοις
μέγα-ν	μεγάλην	μέγα	μεγάλους	μεγάλας	μεγάλα
ὦ μέγα ἢ μέγαλε	μεγάλῃ	μέγα	μεγάλοι	μεγάλοι	μεγάλα

(θ. πολυ- και πολλο-)

πολύ-ς	πολλή	πολύ	πολλοί	πολλαί	πολλά
πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ	πολλῶν	πολλῶν	πολλῶν
πολλῶ	πολλῆ	πολλῶ	πολλοῖς	πολλαῖς	πολλοῖς
πολύ-ν	πολλήν	πολύ	πολλοὺς	πολλάς	πολλά
πολύ	πολλή	πολύ	πολλοὶ	πολλαί	πολλά

(θ. πραο- και πραε-)

πραῶς	πραεῖα	πραῶν	πραῶι	πραεῖαι	πραέα
πραού	πραεῖας	πραού	πραέων	πραεῖων	πραέων
πραῶ	πραεῖα	πραῶ	πραέσι	πραεῖαις	πραέσι
πραῶν	πραεῖαν	πραῶν κλπ.	πραόους	πραεῖας	πραέα κλπ.

ὁ σῶς ἡ σῶς τὸ σῶν οἱ σῶ αἱ σῶ τὰ σα
τὸν σῶν τὴν σῶν τὸ σῶν τοὺς σῶς τὰς σῶς τὰ σα
Οἱ ἄλλοι τύποι ἀναπληροῦνται ὑπὸ τοῦ ὁμαλοῦ σῶος, σῶα, σῶων.

Τὸ δὲ *φροῦδος, φρούδη* (καὶ *φροῦδος*), *φροῦδον* εἶναι ἐλλειπτικὸν καὶ εὐρίσκειται μόνον εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ τοῦ πληθυντικοῦ.

ΜΕΤΟΧΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

§ 145. *Μετοχαί* λέγονται τύποι τοῦ ῥήματος ἐπιθετικοὶ δηλοῦντες ὅμως, ὅπως καὶ τὸ ῥῆμα, διάθεσιν καὶ χρόνον· *γράφων, γράφουσα, γράφον*—*γραφόμενος, γραφομένη, γραφόμενον*—*γράφας, γράψασα, γράψαν*—*γραφεῖς, γραφεῖσα, γραφέν*.

§ 146. Πᾶσαι αἱ μετοχαί εἶναι τρικατάληκτοι, καὶ τὸ μὲν θηλυκὸν τῶν κλίνεται πάντοτε κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν, τὸ δὲ ἀρσενικὸν καὶ τὸ οὐδέτερον ἄλλων μὲν κατὰ τὴν δευτέραν κλίσιν, ἄλλων δὲ κατὰ τὴν τρίτην. (προβλ. § 121, 1).

§ 147. Αἱ δευτερόκλιτοι μετοχαί λήγουν εἰς *-μενος, -μένη, -μενον*· *γραφόμενος, γραφομένη, γραφόμενον*—*γεγραμμένος, γεγραμμένη, γεγραμμένον*. (Ἴδὲ § 122, καλός, καλή, καλόν).

§ 148. Αἱ τριτόκλιτοι μετοχαί λήγουν

1) εἰς *-ας, -ασα, -αν*· *λούσας, λούσασα, λούσαν*, (τοῦ *λούσαντος, τῆς λουσάσης, τοῦ λούσαντος*, κλπ. ὦ λούσας, ὦ λού-

σασα, ᾧ λοῦσαν—οἱ λούσαντ-ες, αἱ λούσασαι, τὰ λούσαντ-α, τοῖς λούσασι, κλπ. Ἰδὲ § 134, ἄπας).

2) εἰς -εἰς, -εἶσα, -έν· παιδευθεῖς, παιδευθεῖσα, παιδευθέν, (τοῦ παιδευθέντ-ος, τῆς παιδευθείσης, κλπ. ᾧ παιδευθεῖς, ᾧ παιδευθεῖσα, ᾧ παιδευθέν—οἱ παιδευθέντ-ες, αἱ παιδευθεῖσαι, τὰ παιδευθέντ-α, τοῖς παιδευθεῖσι, κλπ. Πρβλ. § 134, χαγρίεις).

3) εἰς -οῦς, -οῦσα, -όν· διδούς, διδοῦσα, διδόν, (τοῦ διδόντ-ος, τῆς διδούσης, τοῦ διδόντ-ος κλπ. ᾧ διδούς, ᾧ διδοῦσα, ᾧ διδόν—οἱ διδόντ-ες, αἱ διδοῦσαι, τὰ διδόντ-α, τοῖς διδοῦσι, κλπ. Πρβλ. § 91, ὀδοῦς, ὀδόντος).

4) εἰς -ύς, -ῦσα, -ύν· ἀπολλύς, ἀπολλῦσα, ἀπολλύν, (τοῦ ἀπολλύντ-ος, τῆς ἀπολλύσης, τοῦ ἀπολλύντ-ος, κλπ. ᾧ ἀπολλύς, ᾧ ἀπολλῦσα, ᾧ ἀπολλύν—οἱ ἀπολλύντ-ες, αἱ ἀπολλῦσαι, τὰ ἀπολλύντ-α, τοῖς ἀπολλῦσι κλπ. Πρβλ. § 91, ἀνδριάς, καὶ § 134).

5) εἰς -ων, -ουσα, -ον, (ἢ -ῶν, -ῶσα, -ῶν, ἢ -ῶν, -οῦσα, -οῦν)· γράφων, γράφουσα, γράφον, (τοῦ γράφοντ-ος, τῆς γράφουσης, τοῦ γράφοντ-ος, κλπ. ᾧ γράφων, ᾧ γράφουσα, ᾧ γράφον—οἱ γράφοντ-ες, αἱ γράφουσαι, τὰ γράφοντ-α, τοῖς γράφουσι κλπ. Ἰδὲ § 134, ἄκων)—τιμῶν (τιμῶντ-ος), τιμῶσα, (τιμώσης), τιμῶν (τιμῶντ-ος. Πρβλ. § 93, Σημ. 2, Ξενοφῶν)—καλῶν (καλοῦντ-ος), καλοῦσα (καλούσης), καλοῦν (καλοῦντ-ος).

6) εἰς -ῶς, -υῖα, -ός· εἰρηκῶς, εἰρηκυῖα, εἰρηκός·

(θ. εἰρηκωσ-, εἰρηκοτ-)	(θ. εἰρηκυσ-)	(θ. εἰρηκοσ-, εἰρηκοτ-)
εἰρηκῶς	εἰρηκυῖα	εἰρηκός
εἰρηκότ-ος	εἰρηκυίας	εἰρηκότ-ος
εἰρηκότ-ι	εἰρηκυία	εἰρηκότ-ι
εἰρηκότ-α	εἰρηκυῖαν	εἰρηκός
ᾧ εἰρηκῶς	ᾧ εἰρηκυῖα	ᾧ εἰρηκός
εἰρηκότ-ες	εἰρηκυῖαι	εἰρηκότ-α
εἰρηκότ-ων	εἰρηκυῖων	εἰρηκότ-ων
εἰρηκό-σι κλπ.	εἰρηκυῖαις κλπ.	εἰρηκό-σι κλπ.

7) εἰς -ῶς, -ῶσα, -ῶς· ἐσιῶς, ἐσιῶσα, ἐσιῶς, (τοῦ ἐσιῶτ-ος, τῆς ἐσιῶσης, τοῦ ἐσιῶτ-ος, κλπ. ᾧ ἐσιῶς κλπ. τοῖς ἐσιῶσι κλπ. Ἰδὲ § 17, 9).

Σημ. Ἡ λύσασα ἐκ τοῦ ἢ λύσαντ-ια, ἢ παιδευθεῖσα ἐκ τοῦ ἢ παιδευθέντ-ια, ἢ διδοῦσα ἐκ τοῦ ἢ διδόντ-ια, ἢ ἀπολλῦσα ἐκ τοῦ ἢ ἀπολ-

λύντ-ια, ἢ γράφουσα ἐκ τοῦ ἢ γράφοντ-ια ('Ἰδὲ § 39, 12, ε'). ἡ εἰρηκνῦα ἐκ τοῦ ἢ εἰρηκνύσ-ια ('Ἰδὲ § 40, 4) τοῖς λύσσασι, τοῖς παιδευθεῖσι, τοῖς διδοῦσι κλπ. ἐκ τοῦ τοῖς λύσαντ-σι, παιδευθέντ-σι, διδόντ-σι κλπ. ('Ἰδὲ § 40,6).

§ 149. Ἡ ἐνικὴ κλητικὴ τοῦ ἀρσενικοῦ (καὶ τοῦ οὐδετέρου) τῶν τριτοκλίτων μετοχῶν εἶναι πάντοτε ὁμοία μὲ τὴν ὀνομαστικὴν· ὁ γράφας—ὁ γράφας, ὁ λυθεῖς—ὁ λυθείς, κλπ.

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 150. Ἡ ἰδιότης ἢ ποιότης, τὴν ὁποῖαν δηλοῖ ἐν ἐπίθετον, δύναται νὰ ὑπάρχη εἰς περισσότερα τοῦ ἑνὸς ὄντα, ἀλλ' εἰς διάφορον βαθμὸν· λευκὸς ὁ ἄρτος, λευκὸν τὸ ὄστουν, λευκὴ ἡ χιών.

1) Ὅταν τὸ ἐπίθετον δηλοῖ, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει ἀπλῶς τὴν δηλουμένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἢ ἰδιότητα, λέγεται ἐπίθετον θετικοῦ βαθμοῦ ἢ θετικόν ὁ ὑψηλὸς Ὀλυμπος.

2) Ὅταν τὸ ἐπίθετον δηλοῖ, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει τὴν δηλουμένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἢ ἰδιότητα εἰς ἀνώτερον βαθμὸν ἐν συγκρίσει πρὸς ἐν ἄλλο οὐσιαστικὸν ὁμοειδὲς ἢ ἑτεροειδές, ἢ ἐν συγκρίσει πρὸς πολλὰ ἄλλα, ὡς ἐν τι λαμβανόμενα, λέγεται ἐπίθετον συγκριτικοῦ βαθμοῦ ἢ συγκριτικόν ὁ Ὀλυμπος ἐστὶν ὑψηλότερος τῆς Ὀσσης—ἵππος λευκότερος χιόνος—χρυσὸς δὲ κρείσσων μυρίων λόγων βροτοῖς.

3) Ὅταν τὸ ἐπίθετον δηλοῖ, ὅτι ἐν οὐσιαστικὸν ἔχει τὴν δηλουμένην ὑπ' αὐτοῦ ποιότητα ἢ ἰδιότητα εἰς ἀνώτατον βαθμὸν καθ' ἑαυτὸ ἢ ἐν συγκρίσει πρὸς πάντα τὰ ἄλλα ὁμοειδῆ ὄντα, λέγεται ἐπίθετον ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ ἢ ὑπερθετικόν ὁ ὑψηλότερος Ὀλυμπος—ὁ Ὀλυμπος ἐστὶ τὸ ὑψηλότερον πάντων τῶν ὀρέων τῆς Ἑλλάδος.

§ 151. Τὸ συγκριτικὸν καὶ τὸ ὑπερθετικὸν ἑνὸς ἐπιθέτου λέγονται μὲ ἐν ὄνομα παραθετικά τοῦ ἐπιθέτου· διακρίνονται δὲ ταῦτα ἀπὸ τοῦ θετικοῦ ἐκ τῆς καταλήξεως αὐτῶν.

Συνήθεις καταλήξεις τῶν παραθετικῶν καὶ εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν εἶναι -τερος, (-τέρα, -τερον) διὰ τὸ συγκριτικὸν καὶ -τατος, (-τάτη, -τατον) διὰ τὸ ὑπερθετικόν.

1. Ὅμαλὰ παραθετικά

§ 152. Τὰ παραθετικά παντὸς ἐπιθέτου κανονικῶς σχηματίζονται ἐκ τοῦ θετικοῦ, ἀφοῦ εἰς τὸ θέμα αὐτοῦ (τοῦ ἀρσενικοῦ γένους) προστεθοῦν αἱ παραθετικάι καταλήξεις, οἷον

ξηρός (θ. ξηρο-),	ξηρό-τερος	ξηρό-τατος
βραχὺς (θ. βραχυ-),	βραχύ-τερος	βραχύ-τατος
ὑγιής (θ. ὑγιεσ-),	ὑγιέσ-τερος	ὑγιέσ-τατος
χαρίεις (θ. χαριετ-)	χαριέσ-τερος	χαριέσ-τατος (§ 39, 2).

§ 153. Τοῦ θέματος τῶν δευτεροκλίτων ἐπιθέτων ὁ χαρακτήρ **ο**, ἐὰν ἢ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι βραχεῖα, μετὰ τὴν προσθήκην τῶν παραθετικῶν καταλήξεων ἐκτείνεται εἰς **ω**.

νέος (θ. νεο-),	νεώ-τερος	νεώ-τατος (')
σοφός (θ. σοφο-),	σοφώ-τερος	σοφώ-τατος
ἱκανός (θ. ἱκανο-),	ἱκανώ-τερος	ἱκανώ-τατος
ἡσυχός (θ. ἡσῦχο-),	ἡσυχώ-τερος	ἡσυχώ-τατος
τίμιος (θ. τιμῖο-),	τιμῶ-τερος	τιμῶ-τατος κλπ.

Ἄλλὰ

ἀνιᾶρός—ἀνιαρότερος, ἀνιαρότατος
ἰσχῦρός—ἰσχυρότερος, ἰσχυρότατος
λιτός—λιτότερος, λιτότατος
ἐντίμιος—ἐντιμότερος, ἐντιμότατος
ἀκίνδυνος—ἀκινδυνότερος, ἀκινδυνότατος
εὐθῦμος—εὐθυμότερος, εὐθυμότατος
ἄλῦπος—ἄλυπότερος, ἄλυπότατος
ἐλαφρός—ἐλαφρότερος, ἐλαφρότατος
σεμνός—σεμνότερος, σεμνότατος
ἐνδοξός—ἐνδοξότερος, ἐνδοξότατος

Ἴδὲ § 12, 2.

§ 154. Πολλῶν ἐπιθέτων τῆς ἀρχαίας γλώσσης τὰ παραθετικά σχηματίζονται οὐχὶ κανονικῶς διὰ τῆς προσθήκης μόνον τῶν παραθετικῶν καταλήξεων **-τερος** καὶ **-τατος** εἰς τὸ θέμα αὐτῶν, ἀλλὰ **κατ' ἀναλογίαν** πρὸς τὰ παραθετικά ἄλλων ἐπιθέτων. (Πρβλ. νῦν

(') Τὰ ἐπίθετα **κενός** καὶ **στενός** ἀρχῆθεν ἦσαν **κεινός**, **στεινός**, καὶ δι' αὐτὸ τὰ ἀρχικά παραθετικά τῶν εἶναι **κενότερος**, **στενότερος**, κλπ.

ἐλαφρός — ἐλαφρύ-τερος, ἀντί ἐλαφρό-τερος, κατὰ τὸ βαρύ-τερος, γλυκὺς — γλυκό-τερος, ἀντί γλυκύ-τερος, κατὰ τὸ πικρό-τερος, κλπ.). Οὕτω

1) τὰ παραθετικά τῶν εἰς **-ων, -ον**, γεν. **-ονος**, τριτοκλίτων ἐπιθέτων καὶ τῶν ἐπιθέτων **ἄσμενος** (=εὐχαριστημένος), **ἐρρωμένος** (=δυνατός) καὶ **πένης** σχηματίζονται εἰς **-έστερος, -έστατος** (κατὰ τὰ παραθετικά τῶν εἰς **-ης, -ες** σιγμολήκτων):

εὐδαίμων (θ. εὐδαιμον-) εὐδαιμον-έσ-τερος εὐδαιμον-έσ-τατος
 ἄσμενος (θ. ἄσμενο-) ἄσμεν-έσ-τερος ἄσμεν-έσ-τατος
 ἐρρωμένος (θ. ἐρρωμενο-) ἐρρωμεν-έσ-τερος ἐρρωμεν-έσ-τατος
 πένης (θ. πενητ-) πεν-έσ-τερος πεν-έσ-τατος.

*Ομοίως σχηματίζονται τὰ παραθετικά τοῦ ἐπιθέτου **ἄπλοῦς** καὶ τῶν ἐπιθέτων τῶν συνθέτων μὲ δεύτερον συνθετικὸν τὸ ὄνομα **νοῦς**:

ἄπλοῦς (θ. ἄπλοο-) ἄπλοῦς-τερος ἄπλοῦς-τατος
 (ἐκ τοῦ ἄπλο-έσ-τερος ἄπλο-έσ-τατος)
 εὔνοος (θ. εὔνοο-) εὔνοῦς-τερος εὔνοῦς-τατος
 (ἐκ τοῦ εὔνο-έσ-τερος εὔνο-έσ-τατος)

2) τὰ παραθετικά τοῦ ἐπιθέτου **παλαιός** σχηματίζονται οὐχὶ μὲ τὸ θέμα αὐτοῦ παλαιο-, ἀλλὰ μὲ θέμα τὸ ἐπίρρημα **πάλαι**: **παλαί-τερος, παλαί-τατος**: (πρβλ. **πρό-πρό-τερος**). Κατὰ δὲ τὰ παραθετικά ταῦτα τοῦ **παλαιός** ἐσχηματίσθησαν κατόπιν (δι' ἀποκοπῆς τοῦ χαρακτῆρος **ο** τοῦ θέματος) καὶ τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων

γεραῖος (γεραί-τερος, γεραί-τατος)
 σχολαῖος (σχολαί-τερός, σχολαί-τατός)

Κατὰ ταῦτα δὲ κατόπιν ἐσχηματίσθησαν τὰ παραθετικά τῶν ἐπιθέτων

ὄπιος (ὄπι-αί-τερος, ὄπι-αί-τατος)
 ἴδιος (ἴδι-αί-τερος, ἴδι-αί-τατος καὶ ἰδιώτερος, ἰδιώτατος)
 ἴσος (ἴσαί-τερος, ἴσαί-τατος).

3) τὰ παραθετικά τῶν μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων **ἄρπαξ, βλάξ, λάλος, κλέπτῃς** καὶ **πλεονέκῃς** σχηματίζονται εἰς **-ίστερος, -ίστατος**: (κατὰ τὰ παραθετικά τοῦ ἐπιθέτου **ἄχαρις** — **ἀχαρίσ-τερος, ἀχαρίσ-τατος**).

ἄρπαξ	(θ. ἄρπαγ-)	ἄρπαγ-ίστερος	ἄρπαγ-ίστατος
βλάξ	(θ. βλακ-)	βλακ-ίστερος	βλακ-ίστατος
λάλος	(θ. λαλο-)	λαλ-ίστερος	λαλ-ίστατος
κλέπτῃς	(θ. κλεπτα-)	κλεπτ-ίστερος	κλεπτ-ίστατος
πλεονέκτης	(θ. πλεονέκτα-)	πλεονεκτ-ίστερος	πλεονεκτ-ίστατος

Σημ. Τοῦ ἐπιθέτου φίλος παραθετικά εἶναι φίλ-τερος καὶ μᾶλλον φίλος—φίλιτος καὶ μάλιστα φίλος.

ΑΝΩΜΑΛΑ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ

§ 155. Μερικῶν ἐπιθέτων τῆς ἀρχαίας γλώσσης τὰ παραθετικά ἔχουν καταλήξεις οὐχὶ -τερος, -τατος ἀλλὰ -ίων, -ιον εἰς τὸ συγκριτικόν, καὶ -ιστος, -ίστη, -ιστον εἰς τὸ ὑπερθετικόν.

Οὕτω μὲ διαφοροῦς φθογγικὰς παθήσεις καὶ ἀνωμαλίας σχηματίζονται τὰ παραθετικά τῶν ἑξῆς ἐπιθέτων·

αἰσχροῦς — ὁ, ἡ αἰσχίων,	τὸ αἰσχιον	(θ. αἰσχ-)	αἰσχιστος	
ἐχθροῦς — ὁ, ἡ ἐχθίων,	τὸ ἐχθιον	(θ. ἐχθ-)	ἐχθιστος	
ἡδύς — ὁ, ἡ ἡδίων,	τὸ ἡδιον	(θ. ἡδ-)	ἡδιστος	
καλός — ὁ, ἡ καλλίων,	τὸ κάλλιον	(θ. καλλ-)	κάλλιστος	
μέγας — ὁ, ἡ μεΐζων,	τὸ μεΐζον	(ἐκ τοῦ μέγ-ιον)	μέγιστος	
ῥάδιος — ὁ, ἡ ῥάων,	τὸ ῥᾶον	(θ. ῥα-)	ῥᾶστος	
ταχύς — ὁ, ἡ θάπτων,	τὸ θᾶπτον	(θ. θαχ-)	τάχιστος	
ἀγαθός — ὁ, ἡ ἀμείνων,	τὸ ἄμεινον	(θ. ἀμεν-)	ἄριστος	
	ὁ, ἡ βέλτιων,	τὸ βέλτιον	(θ. βελτ-)	βέλτιστος
	ὁ, ἡ κρεΐττων,	τὸ κρεΐττον	(θ. κρετ-)	κράτιστος (πβ. κράτος)
	ὁ, ἡ λῶων,	τὸ λῶον	(θ. λω-)	λῶστος
κακός — ὁ, ἡ κακίων,	τὸ κάκιον,	(θ. κακ-)	κάκιστος	
	ὁ, ἡ χείρων,	τὸ χεῖρον	(θ. χερσ-)	χείριστος
	ὁ, ἡ ἥπτων,	τὸ ἥπτον	(θ. ἥκ-)	(ἐπίρ. ἥκιστα)
μικρός —	μικρότερος		μικρότατος	
	ὁ, ἡ ἐλάττων,	τὸ ἐλαπτον	(θ. ἐλαχ-)	ἐλάχιστος
ὀλίγος — ὁ, ἡ μείων,	τὸ μεῖον	(θ. μει-)	ὀλίγιστος	
πολύς — ὁ, ἡ πλέων,	τὸ πλέον	(θ. πλε-)	πλεῖστος	
	(γεν. τοῦ πλείονος καὶ τοῦ πλέονος)			

§ 156. Τὰ εἰς *-ίων (-ων)*, *-ιον (-ον)* συγκριτικὰ κλίνονται κατὰ τὸ ἑξῆς παράδειγμα·

Ἐνικός

Πληθυντικός

(θ. ἀμεινων-, ἀμεινον-καὶ ἀμεινοσ-)

ὁ, ἡ ἀμείνων	τὸ ἄμεινον	οἱ, αἱ ἀμείνον-ες	τὰ ἀμείνον-α
		ἢ ἀμείνους	ἢ ἀμείνω
τοῦ, τῆς ἀμείνον-ος	τοῦ ἀμείνον-ος	τῶν ἀμεινόν-ων	τῶν ἀμεινόν-ων
τῷ, τῇ ἀμείνον-ι	τῷ ἀμείνον-ι	τοῖς, ταῖς ἀμείνο-σι	τοῖς ἀμείνο-σι
τόν, τήν ἀμείνον-α	τὸ ἄμεινον	τούς, τὰς ἀμείνον-ας	τὰ ἀμείνον-α
	ἢ ἀμείνω	ἢ ἀμείνους	ἢ ἀμείνω
ὧ ἀμεινον	ὧ ἀμεινον	ὧ ἀμείνον-ες	ὧ ἀμείνον-α
		ἀμείνους	ἢ ἀμείνω

(Πρβλ. § 138, εὐδαίμων).

Σημ. Οἱ τύποι *ἀμείνω*, *ἀμείνους* σχηματίζονται ἐκ τοῦ σιγμολή-
του θέματος *ἀμεινοσ-* (ἀμείνοσ-α, ἀμείνοσ-ες. Ἴδὲ § 44,4).

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΛΛΕΙΠΤΙΚΑ

§ 157. Παραθετικά ἐπιθέτων σχηματίζονται εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν καὶ διὰ περιφράσεως, ἥτοι τὸ μὲν συγκριτικὸν διὰ τοῦ ἐπιρρήματος *μᾶλλον* καὶ τοῦ θετικοῦ τοῦ ἐπιθέτου, τὸ δὲ ὑπερθε-
τικὸν διὰ τοῦ ἐπιρρήματος *μάλιστα* καὶ τοῦ θετικοῦ τοῦ ἐπιθέτου·
σοφός—μᾶλλον σοφός, μάλιστα σοφός· (πρβλ. νῦν· *πιὸ σοφός, πᾶρα πολὺ σοφός*).

Περιφραστικῶς σχηματίζουν παραθετικά

1) κανονικῶς αἱ μετοχαί· *συμφέρων—μᾶλλον συμφέρων, μάλιστα συμφέρων*.

2) συνήθως μονοκατάληκτα ἐπίθετα· *φιλόγελως—μᾶλλον φιλόγελως, μάλιστα φιλόγελως*· *εὐελπῖς—μᾶλλον εὐελπῖς* κλπ.

§ 158. Πολλὰ ἐπίθετα, ἐπειδὴ δηλοῦν ποιότητα ἢ ἰδιότητα, ἢ ὅποια δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ διαφόρους βαθμούς, δὲν ἔχουν παραθετικά. Τοιαῦτα ἐπίθετα ἄνευ παραθετικῶν εἶναι τὰ δηλοῦντα

1) ὕλην· *χαλκοῦς, ξύλινος*.

2) καταγωγὴν ἢ συγγένειαν· *πατρικὸς—μητρῶος, παππῶος, ἀδελφικὸς, παιδικὸς*.

3) τόπον ἢ χρόνον· *γήινος, θαλάσσιος—ἡμερινός, νυκτερινός*.

4) μέτρον· *σπιθαμαῖος, δίτηχυς*.

Ἐπίσης πολλά σύνθετα μὲ πρῶτον συνθετικὸν τὸ ἐπίθετον πᾶς ἢ τὸ στερητικὸν *ἀ-* πάγκαλος, πάντιμος—ἀθάνατος, ἄνπιός.

§ 159. Ἐπιθέτων τινῶν ἔλλειπει τὸ θετικόν, ἢ ἔκτος τοῦ θετικοῦ ἔλλειπει καὶ τὸ ἕτερον τῶν παραθετικῶν. Τοῦτο συμβαίνει πρὸ πάντων εἰς ἐπίθετα παραγόμενα ἔξ ἐπιρρημάτων ἢ προθέσεων

(ἄνω)	— ἀνώ - τερος	ἀνώ - ταιος
(κάτω)	— κατώ - τερος,	κατώ - ταιος
(πρὸ)	— πρό - τερος,	(πρῶτος)
(ὑπὲρ)	— ὑπέρ - τερος,	ὑπέρ - ταιος
	— ὕστερος,	ὑστατος
(ἐπικρατῶν)	— ἐπικρατέστερος	
(προτιμώμενος)	— προτιμότερος	
—	—	ὑπατος
—	—	ἔσχατος

ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΩΝ

§ 160. Παραθετικά σχηματίζουν καὶ πλεῖστα ἐπιρρήματα, πρὸ πάντων τὰ παραγόμενα ἔξ ἐπιθέτων καὶ τὰ ἔχοντα τοπικὴν σημασίαν.

1) Τῶν ἔξ ἐπιθέτων παραγομένων ἐπιρρημάτων παραθετικὸν συγκριτικοῦ μὲν βαθμοῦ εἶναι ἢ ἐνική αἰτιατική τοῦ οὐδετέρου τοῦ συγκριτικοῦ τοῦ ἐπιθέτου, ὑπερθετικοῦ δὲ βαθμοῦ ἢ πληθυντικὴ αἰτιατική τοῦ οὐδετέρου τοῦ ὑπερθετικοῦ αὐτοῦ.

(δίκαιος)	δικαίως—δικαιότερον,	δικαιοῦτα
(σαφής)	σαφῶς—σαφέστερον,	σαφέστατα
(ἡδύς)	ἡδέως—ἡδιον,	ἡδιστα

Οὕτω καὶ

(ἀγαθός)

εὖ—ἄμεινον, βέλτιον, κρεῖττον—ἄριστα, βέλτιστα, κράτιστα

(ὀλίγος)

ὀλίγον—ἔλαττον, μείον, ἥτιον—ἐλάχιστα, ἥκιστα

(πολύς)

πολύ, μάλα—πλέον, μᾶλλον—πλεῖστον, πλεῖστα, μάλιστα

2) Τῶν τοπικῶν ἐπιρρημάτων τὰ παραθετικά σχηματίζονται συνήθως μὲ τὰς καταλήξεις **-τέρω -τάτω**
 ἄνω — ἀνωτέρω, ἀνωτάτω πέρα — περαιτέρω —
 κάτω — κατωτέρω, κατωτάτω ἐγγὺς — ἐγγυτέρω, ἐγγυτάτω
 πόρρω — πορρωτέρω, πορρωτάτω ἢ ἐγγύτερον, ἐγγύτατα

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Σ'

ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 161. Ἀντωνυμιαί λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται εἰς τὸν λόγον ἀντὶ ὀνομάτων οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων· ἐκεῖνος γράφει (π.χ. ὁ Πλάτων) — τοιοῦτος ἐγένετο Ἀριστείδης (δηλ. δίκαιος).

Αἱ ἀντωνυμιαί εἶναι ἑννέα εἰδῶν· προσωπικαί, δεικτικαί, ὀριστική ἢ ἐπαναληπτική, κτητικαί, αὐτοπαθεῖς, ἀλληλοπαθῆς, ἐρωτηματικαί, ἀόριστοι καὶ ἀναφορικά.

Σημ. Πολλοὶ τύποι τῶν ἀντωνυμιῶν τῆς ἀρχαίας γλώσσης συμπίπτουν μὲ τοὺς ἀντιστοίχους τύπους τῶν ἀντωνυμιῶν τῆς νέας, οἱ πλεῖστοι ὅμως διαφέρουν.

α' Προσωπικαὶ ἀντωνυμιαί

§ 162. Προσωπικαί λέγονται αἱ ἀντωνυμιαί, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν τὰ τρία πρόσωπα τοῦ λόγου, ἤτοι ἐκεῖνον ὃ ὁποῖος ὁμιλεῖ (πρῶτον πρόσωπον), ἐκεῖνον πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπευθύνεται ὁ λόγος (δεύτερον πρόσωπον) καὶ ἐκεῖνο, περὶ τοῦ ὁποῖου γίνεται λόγος (τρίτον πρόσωπον).

Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμιαί εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν κλίνονται ὡς ἑξῆς·

Ἐνικὸς

α' πρόσ.	β' πρόσ.	γ' πρόσ.	α' πρόσ.	β' πρόσ.	γ' πρόσ.
ἐγὼ	σὺ	—	ἡμεῖς	ὑμεῖς	(σφεῖς)
ἐμοῦ, μου,	σοῦ, σου,	(οὗ)	ἡμῶν	ὕμῶν	(σφῶν)

Πληθυντικὸς

ἐμοί, μοι   σοί, σοι   οἶ, οἶ   ἡμῖν   ὑμῖν   σφίσι(ν)
 ἐμέ, με   σέ, σε   (ἐ)   ἡμᾶς   ὑμᾶς   (σφᾶς)
 (Δυϊκ. α' προσ. *νώ, νῶν* — β' προσ. *σφῶ, σφῶν*). Ἴδὲ § 23, 1.

Σημ. Ἐκ τῶν τύπων τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ γ' προσώπου εὐχρηστοί εἶναι κυρίως οἱ τῆς δοτικῆς *οἶ, αἶ*—*σφίσιν*. Ἀντὶ τῆς ἐλλειπούσης ἐνικ. ὀνομαστικῆς αὐτῆς γίνεται χρῆσις τῶν δεικτικῶν *ὄδε, οὗτος ἐκεῖνος*, ἀντὶ δὲ τῶν πλαγίων πτώσεων αὐτῆς γίνεται συνήθως χρῆσις τῶν πλαγίων πτώσεων τῆς ὀριστικῆς ἀντωνυμίας αὐτός.

Ὅταν πρὸς ἔμφασιν προστίθεται εἰς τοὺς τύπους τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τὸ (ἐγκλιτικὸν) μόριον *γέ*, τότε οἱ τύποι τοῦ ἐνικοῦ τῆς προσωπικῆς ἀντωνυμίας τοῦ α' προσώπου τονίζονται ὡς ἐξῆς: *ἐγῶγε, ἐμοῦγε, ἔμοιγε, ἐμέγε*.

β' Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 163. **Δεικτικαὶ** λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὅποιαι δηλοῦν δεῖξιν.

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι αἱ ἐξῆς:

ὄδε, ἥδε, τόδε (=αὐτὸς ἐδῶ, αὐτὸς δά).

οὗτος, αὕτη, τοῦτο (=ἐτοῦτος, αὐτός).

ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο.

τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε — *τοιούτος, τοιαύτη, τοιοῦτο(ν)*
 (=τέτοιος).

τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε — *τοσοῦτος, τосαύτη, τοσοῦτο(ν)*
 (=τόσος).

τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε — *τηλικοῦτος, τηλικαύτη, τηλικοῦτο(ν)* (=τόσον μέγας).

§ 164. Ἐκ τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν

1) ἡ *ὄδε, ἥδε, τόδε* κλίνεται ὅπως ἀκριβῶς τὸ ἄρθρον μὲ τὸ (ἐγκλιτικὸν) *δὲ* κατόπιν αὐτοῦ (τοῦδε, τῆσδε, τοῦδε—τῶδε, τῆδε, τῶδε κλπ. οἶδε, αἶδε, τάδε — τῶνδε κλπ.).

Ὅμοίως αἱ ἀντωνυμίαι *τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε, τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε* καὶ *τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε*, κλίνονται μόνον κατὰ τὸ πρῶτον αὐτῶν μέρος (*τοῖος, τοία, τοῖον* — *τόσος, τόση, τόσον*—*τηλίκος, τηλίκη, τηλίκον*) μὲ τὸ ἐγκλιτικὸν *δὲ* κατόπιν τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε — τοιοῦδε, τοιαῶσδε, τοιοῦδε — τοιῶδε κλπ.

2) ἡ *οὗτος, αὕτη, τοῦτο* κλίνεται ὡς ἐξῆς:

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

ὄν.	οὗτος	αὕτη	τοῦτο	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
γεν.	τούτου	ταύτης	τούτου	τούτων	τούτων	τούτων
δοτ.	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ	τούτοις	ταύταις	τούτοις
αἰτ.	τούτον	ταύτην	τούτο	τούτους	ταύτας	ταῦτα
κλ.	ὃ οὗτος	ὃ αὕτη				

Σημ. Ἐκτὸς τῶν κλητικῶν ὃ οὗτος καὶ ὃ αὕτη ἄλλη κλητικὴ ἀντωνυμία δὲν ὑπάρχει.

3) ἢ *ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο* κλίνεται ὡς δευτερόκλιτον τρι-κατάκλιτον ἐπίθετον, ἀλλὰ χωρὶς *ν* εἰς τὴν ἐνικὴν ὀνομαστικὴν καὶ αἰτιατικὴν τοῦ οὐδετέρου. (*Ἴδὲ § 122, καλός).

4) αἱ ἀντωνυμῖαι *τοιοῦτος, τοσοῦτος* καὶ *τηλικοῦτος* (σύνθετοι ἐκ τῶν ἀρχαιοτέρων ἀντωνυμιῶν *τοῖος, τόσος, τηλίκος* καὶ τῆς ἀντωνυμίας *οὗτος*) κλίνονται ὁμοίως μὲ τὴν ἀντωνυμίαν *οὗτος, αὕτη, τοῦτο* π.χ.

Ἐνικὸς

Πληθυντικὸς

τοιοῦτος	τοιαύτη	τοιοῦτο(ν)	τοιοῦτοι	τοιαῦται	τοιαῦτα
τοιοῦτου	τοιαύτης	τοιοῦτου	τοιοῦτων	τοιοῦτων	τοιοῦτων
τοιοῦτῳ	τοιαύτῃ	τοιοῦτῳ	τοιοῦτοις	τοιαύταις	τοιοῦτοις
τοιοῦτον	τοιαύτην	τοιοῦτο(ν)	τοιοῦτους	τοιαύτας	τοιαῦτα

Ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου τῶν ἀντωνυμιῶν τούτων διαφορεῖται, ἤτοι λήγει εἰς *-ο* ἢ εἰς *-ον* *τοσοῦτο* ἢ *τοσοῦτον, τηλικοῦτο* ἢ *τηλικοῦτον*.

Σημ. Ἴνα ἐπιτείνεται περισσότερον ἢ δεικτικὴ σημασία τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, προσέθετον πολλάκις οἱ ἀρχαῖοι εἰς τὸ τέλος αὐτῶν τὸ λεγόμενον *δεικτικὸν -ί* οὕτως (=οὗτος-ί, *τουτοί, κλπ. αὕτη, ταυτησί, κλπ.* (Πρβλ. *εἰτοῦτο δά, αὐτό δά*).

Ὁ τόνος τότε πίπτει πάντοτε ἐπὶ τοῦ δεικτικοῦ *-ί*, (τὸ ὅποῖον εἶναι μακρόν), ἐὰν δὲ πρὸ αὐτοῦ ὑπάρχη βραχὺ φωνήεν, ἀποβάλλεται ὀδί (=ὄδε -ί), *τουί* (=τοῦτο-ί), *ταυί* (=ταῦτα-ί).

Τὸ δεικτικὸν *-ί* προσλαμβάνουν καὶ δεικτικὰ ἐπιρρήματα, ὡς *ὠδί, οὔτωσί* (=ἔτσι δά).

Υ Ὅριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ

§ 165. Ὅριστικὴ ἢ ἐπαναληπτικὴ λέγεται ἡ ἀντωνυμία *αὐτός, αὐτή, αὐτό*.

Καὶ **ὀριστικὴ** μὲν εἶναι ἡ ἀντωνυμία **αὐτὸς** (κατὰ πᾶσαν πτώσιν), ὅταν λαμβάνεται, ἵνα **ὀρίσῃ τι**, (ἦτοι ἵνα διαστείλῃ, ξεχωρίσῃ τι ἀπὸ ἄλλα ὁμοειδῆ): *Κῦρος ἀποκτεῖναι λέγεται αὐτὸς τῇ ἑαυτοῦ χειρὶ Ἀρταγέρσῃ* (=μόνος του, αὐτοπροσώπως, καὶ ὄχι κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν ἀκολουθῶν του).

Ἐπαναληπτικὴ δὲ εἶναι ἡ ἀντωνυμία **αὐτὸς** (εἰς τὰς πλαγίας μόνον πτώσεις), ὅταν λαμβάνεται, ἵνα **ἐπαναλάβῃ τι**, περὶ τοῦ ὁποίου ἔγινε προηγουμένως λόγος: *Κλεάρχῳ συγγενόμενος ὁ Κῦρος ἠγάσθη τε αὐτὸν καὶ δίδωσιν αὐτῷ μυρίαυς δαρεικοὺς* (=τὸν ἐξετίμησε πολὺ καὶ **τοῦ** δίδει).

§ 166. Ἡ ἀντωνυμία **αὐτὸς** (αὐτή, αὐτό)

1) κλίνεται ὅπως ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία **ἐκεῖνος** (*ἐκεῖνη, ἐκεῖνο*).

2) λαμβάνεται καὶ μετὰ τοῦ ἄρθρου (*ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό*) καὶ τότε σημαίνει **ὁ ἴδιος**, (ὄχι διάφορος).

Σημ. Ὅταν πάσῃ κρᾶσιν μετὰ τοῦ ἄρθρου ἡ ἀντωνυμία **αὐτός**, τότε ἡ ἐνικὴ ὀνομαστικὴ καὶ αἰτιατικὴ τοῦ οὐδετέρου αὐτῆς σχηματίζεται ὄχι μόνον μὲ τὴν κατάληξιν **-ο**, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν κατάληξιν **-ον** (τὸ αὐτό=) *ταῦτό καὶ ταῦτόν*. (Ἴδὲ § 30, 2 καὶ § 164, 4).

δ' Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 167. **Κτητικαὶ** λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν κτήσιν. Κτητικαὶ δὲ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι α' προσώπου, ἐπὶ ἑνὸς κτήτορος, **ἐμός**, *ἐμή, ἐμόν* (=ἰδικός μου). β' προσώπου, ἐπὶ ἑνὸς κτήτορος, **σός**, *σή, σόν* (=ἰδικός σου). α' προσώπου, ἐπὶ πολλῶν κτητόρων, **ἡμέτερος**, *ἡμετέρα, ἡμέτερον* (=ἰδικός μας).

β' προσώπου, ἐπὶ πολλῶν κτητόρων, **ὕμέτερος**, *ὕμετέρα, ὕμετερον* (=ἰδικός σας).

Κτητικὴ ἀντωνυμία τοῦ γ' προσώπου ἀρχῆθεν ἦτο ἐπὶ ἑνὸς μὲν κτήτορος **ἐός**, *ἐή, ἐόν* (=ἰδικός του), ἐπὶ πολλῶν δὲ κτητόρων **σφέτερος**, *σφετέρα, σφέτερον* (=ἰδικός των): ἀλλ' ἡ μὲν **ἐός**, *ἐή, ἐόν* εἶναι ὅλως ἀχρηστος εἰς τοὺς πεζοὺς Ἀττικοὺς συγγραφεῖς, ἡ δὲ **σφέτερος**, *σφετέρα, σφέτερον* σπανία, καὶ ἀντὶ αὐτῶν γίνεται χρῆσις τῆς γενικῆς τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν ἢ τῆς ὀριστικῆς ἢ τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας: *ὁ τούτου πατήρ, ὁ πατήρ αὐτοῦ, τοὺς ἐκεῖνων φίλους, τοὺς ἑαυτῶν φίλους*.

ε' Αυτόπαθεις άντωνυμίας

§ 168. *Αυτόπαθεις* άντωνυμίας λέγονται εκείναι, αί όποΐαι λαμβάνονται έπί αυτόπαθείας, ήτοι όταν δηλοΰται ότι τὸ αυτό πρόσωπον ενεργεί συγχρόνως και πάσχει *γνωθι σαυτὸν* (= γνώρισε *σὺ τὸν ἑαυτὸν σου*).

Αί αυτόπαθεις άντωνυμίας έχουν μόνον τὰς πλαγίας πτώσεις, κλίνονται δὲ ὡς ἑξῆς:

α' προσώπου		β' προσώπου	
Ἐνικὸς			
	Ἄρσ.	Θηλ.	
γεν.	ἑμαυτοῦ	ἑμαυτῆς	σεαυτοῦ
δοτ.	ἑμαυτῶ	ἑμαυτῆ	σεαυτῶ
αἰτ.	ἑμαυτὸν	ἑμαυτήν	σεαυτὸν
			σεαυτῆς
			σεαυτῆ
			σεαυτήν

Πληθυντικὸς

	Ἄρσ.	Θηλ.	Ἄρσ.	Θηλ.
γεν.	ἡμῶν αὐτῶν	ἡμῶν αὐτῶν	ὑμῶν αὐτῶν	ὑμῶν αὐτῶν
δοτ.	ἡμῖν αὐτοῖς	ἡμῖν αὐταῖς	ὑμῖν αὐτοῖς	ὑμῖν αὐταῖς
αἰτ.	ἡμᾶς αὐτούς	ἡμᾶς αὐτάς	ὑμᾶς αὐτούς	ὑμᾶς αὐτάς

γ' προσώπου

Ἐνικὸς			
	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
γεν.	ἑαυτοῦ	ἑαυτῆς	— —
δοτ.	ἑαυτῶ	ἑαυτῆ	— —
αἰτ.	ἑαυτὸν	ἑαυτήν	ἑαυτὸ

Πληθυντικὸς

	Ἄρσ.		Θηλ.
γεν.	ἑαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν	ἑαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν	ἑαυτῶν ἢ σφῶν αὐτῶν
δοτ.	ἑαυτοῖς ἢ σφίσιν αὐτοῖς	ἑαυταῖς ἢ σφίσιν αὐταῖς	ἑαυταῖς ἢ σφίσιν αὐταῖς
αἰτ.	ἑαυτούς ἢ σφᾶς αὐτούς	ἑαυτάς ἢ σφᾶς αὐτάς	(Οὐδ. ἑαυτά)

Σημ. α' Οί τύποι *σεαυτοῦ, σεαυτῆς* κλπ. *ἑαυτοῦ, ἑαυτῆς* κλπ. εὐρίσκονται καὶ συνηρημένοι *σαυτοῦ, σαυτῆς* κλπ. *αὐτοῦ, αὐτῆς* κλπ.

Σημ. β' Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι προῆλθεν ἐκ συνεκφορᾶς τῶν πλαγίων πτώσεων τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν μετὰ τῶν πλαγίων πτώσεων τῆς ὀριστικῆς ἀντωνυμίας *αὐτὸς (ἐμὲ—αὐτὸν=ἐμαυτὸν, σὲ—αὐτὸν=σεαυτὸν* κλπ.), ὅπως τοῦτο καταφαίνεται εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

ζ' Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία

§ 169. Ἡ **Ἀλληλοπαθῆς** λέγεται ἡ ἀντωνυμία, ἡ ὁποία λαμβάνεται ἐπὶ ἀλληλοπαθείας, ἥτοι ὅταν δηλοῦται ὅτι δύο ἢ περισσότερα πρόσωπα ἐνεργοῦν καὶ πάσχουν ἀμοιβαίως· *ἀγαπᾶτε ἀλλήλους* (=ὁ ἕνας τὸν ἄλλον).

Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία ἔχει μόνον τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ πληθυντικοῦ καὶ τοῦ δυϊκοῦ, κλίνεται δὲ ὡς ἐξῆς·

	Πληθυντικός			Δυϊκός
	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	
γεν.	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλοιν
δοτ.	ἀλλήλοις	ἀλλήλαις	ἀλλήλοις	ἀλλήλοιν
αἰτ.	ἀλλήλους	ἀλλήλας	ἀλλήλα	ἀλλήλω

Σημ. Ἡ ἀλληλοπαθῆς ἀντωνυμία προῆλθεν ἐκ συνεκφορᾶς τῶν τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας ἄλλος, ὡς *ἄλλοι—ἄλλους* (=ἀλλήλους) *ἄλλαι—ἄλλας* (=ἀλλήλας) κλπ.

ζ' Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι

§ 170. Ἡ **Ἐρωτηματικαὶ** ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται ἐπὶ ἐρωτήσεως.

Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι

- 1) *τίς, τί* (=ποιός;).
- 2) *πότερος, ποτέρα, πότερον* (=ποιός ἀπὸ τῶν δύο;)
- 3) *πόσος, πόση, πόσον*.
- 4) *ποῖος, ποία, ποῖον* (=ποιᾶς λογῆς;).
- 5) *πηλίκος, πηλίκη, πηλίκον* (=ποιᾶς ἡλικίας, πόσον μεγάλος;)
- 6) *ποδαπός, ποδαπή, ποδαπὸν* (=ἀπὸ ποιοῦ μέρους;)
- 7) *πόστος, πόστη, πόστον* (=ποῖος κατὰ τὴν ἀριθμητικὴν σειρὰν; Πρβλ. *τρίτος, τέταρτος* κλπ.).

8) *ποσταῖος, ποσταία, ποσταῖον* (=ἐντὸς πόσων ἡμερῶν; Πρὸβλ. *τεταρταῖος*).

§ 171. Ἐκτὸς τῆς ἀντωνυμίας *τίς, τί* αἱ λοιπαὶ ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι δευτερόκλιτοι τρικατάληκτοι. (Ἰδὲ § 122).

Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία *τίς, τί* κλίνεται κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὡς ἐξῆς:

<i>Ἐνικὸς</i>		<i>Πληθυντικὸς</i>		<i>Δυνικὸς</i>	
Ἄρσ. καὶ Θηλ.		Οὐδ.	Ἄρσ. καὶ Θηλ.		Οὐδ.
ὄν.	<i>τίς</i>	<i>τί</i>	<i>τίνες</i>	<i>τίνα</i>	<i>τίνε</i>
γεν.	<i>τίνος ἢ τοῦ</i>	<i>τίνος ἢ τοῦ</i>	<i>τίνων</i>	<i>τίνων</i>	<i>τίνοιν</i>
δοτ.	<i>τίνι ἢ τῷ</i>	<i>τίνι ἢ τῷ</i>	<i>τίσι(ν)</i>	<i>τίσι(ν)</i>	<i>τίνοιν</i>
αἰτ.	<i>τίνα</i>	<i>τί</i>	<i>τίνας</i>	<i>τίνα</i>	<i>τίνε</i>

Σημ. Ἡ ἐρωτηματικὴ ἀντωνυμία *τίς, τί* δὲν τονίζεται ὅπως κανονικῶς τονίζονται τὰ μονοσύλλαβα. (Ἰδὲ § 113).

η' Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι

§ 172. Ἀόριστοι λέγονται αἱ ἀντωνυμίαι, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ἀόριστόν τι (ἦτοι οὐχὶ ὄρισμένον) πρόσωπον ἢ πράγμα.

Ἀόριστοι ἀντωνυμίαι τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι

1) *τίς, τί* (=κάποιος. Ἰδὲ § 23, 2).

2) *ὁ δεῖνα, ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα* (=ὁ δεῖνα, ὁ τάδε).

3) *ἔνιοι, ἔνιοι, ἔνια* (=μερικοί).

§ 173. Ἡ ἀόριστος ἀντωνυμία *ἔνιοι, ἔνιοι, ἔνια* εὐρίσκεται μόνον εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν καὶ εἶναι δευτερόκλιτος τρικατάληκτος.

Ἡ *τίς, τί* καὶ *δεῖνα* κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσιν ὡς ἐξῆς:

<i>Ἐνικὸς</i>		<i>Πληθυντικὸς</i>		<i>Δυνικὸς</i>	
Ἄρσ. καὶ Θηλ.		Οὐδ.	Ἄρσ. καὶ Θηλ.		Οὐδ.
ὄν.	<i>τίς</i>	<i>τί</i>	<i>τίνες</i>	<i>τίνα ἢ ἄττα</i>	<i>τίνε</i>
γεν.	<i>τίνος ἢ του</i>	<i>τίνος ἢ του</i>	<i>τίνων</i>	<i>τίνων</i>	<i>τinoῖν</i>
δοτ.	<i>τίνι ἢ τῷ</i>	<i>τίνι ἢ τῷ</i>	<i>τίσι(ν)</i>	<i>τίσι(ν)</i>	<i>τίνοῖν</i>
αἰτ.	<i>τίνα</i>	<i>τί</i>	<i>τίνας</i>	<i>τίνα ἢ ἄττα</i>	<i>τίνε</i>

Ἑνικός**Πληθυντικός**

ὄν. ὁ, ἡ, τὸ δεῖνα
 γεν. τοῦ, τῆς, τοῦ δεῖνος
 δοτ. τῶ, τῇ, τῷ δεῖνι
 αἰτ. τόν, τήν, τὸ δεῖνα

οἱ, αἱ δεῖνες
 τῶν δεῖνων
 (τοῖς δεῖσι)
 τούς, τὰς δεῖνας

Σημ. Ἡ ἀντωνυμία *δεῖνα* λαμβάνεται καὶ ἄκλιτος· τοῦ, τῆς *δεῖνα* — τῶ, τῇ *δεῖνα* — τόν, τήν *δεῖνα* — πληθ. οἱ *δεῖνα*, τῶν *δεῖνα*, κλπ.

§ 174. Ὡς ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι λαμβάνονται καὶ αἱ ἑξῆς λέξεις, αἱ ὁποῖαι εἰδικώτερον καλοῦνται **ἐπιμεριστικαὶ ἀντωνυμῖαι**:

- 1) *πᾶς, πᾶσα, πᾶν* (=καθεὶς) (Ἰδὲ § 134).
- 2) *ἕκαστος, ἐκάστη, ἕκαστον*. (Ἰδὲ § 122).
- 3) *ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο*. (Ἰδὲ § 164, 3, ἐκεῖνος).
- 4) *οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδὲν* (=κανεὶς)
μηδεὶς, μηδεμία, μηδὲν
- 5) *ἀμφοτέροι, ἀμφοτέραι, ἀμφοτέρα* (=καὶ οἱ δύο. Ἰδὲ § 173, ἔνιοι).
- 6) *ἐκάτερος, ἐκατέρα ἐκάτερον* (=καθεὶς ἀπὸ τοὺς δύο).
- 7) *ἕτερος, ἕτερα, ἕτερον* (=ἄλλος, ἐπὶ δύο).
- 8) *οὐδέτερος, οὐδετέρα, οὐδέτερον* (=οὔτε ὁ ἓνας οὔτε ὁ ἄλλος)
μηδέτερος, μηδετέρα, μηδέτερον
- 9) *ποσός, ποσὴ, ποσὸν* (=κάμποσος. Πρβλ. § 170,3).
- 10) *ποιός, ποιὰ, ποιὸν* (=κάποιος λογιῆς. Πρβλ. § 170,4).
- 11) *ἄλλοδαπός, ἄλλοδαπή, ἄλλοδαπὸν* (=ἀπὸ ἄλλον τόπον. Πρβλ. § 170,6).

Σημ. Ἡ ἐπιμεριστικὴ ἀντωνυμία *οὐδεὶς, οὐδεμία, οὐδὲν* (*μηδεὶς, μηδεμία, μηδὲν*) κλίνεται ὅπως τὸ ἀριθμητικὸν *εἷς, μία, ἓν*, ἀλλὰ εἰς τὸ ἀρσενικὸν γένος ἔχει καὶ πληθυντικὸν ἀριθμὸν.

Ἑνικός**Πληθυντικός**

ὄν. οὐδεὶς οὐδεμία οὐδὲν
 γεν. οὐδενός οὐδεμιᾶς οὐδενός
 δοτ. οὐδενὶ οὐδεμιᾷ οὐδενὶ
 αἰτ. οὐδένα οὐδεμίαν οὐδὲν

οὐδένες
 οὐδένων
 οὐδέσι
 οὐδένας

θ' Αναφορικά ἄντωνυμιαί

§ 175. **Ἀναφορικά** λέγονται αἱ ἄντωνυμιαί, διὰ τῶν ὁποίων κανονικῶς ὅλη τις πρότασις **ἀναφέρεται** (ἤτοι ἀποδίδεται) εἰς λέξιν τινὰ ἄλλης προτάσεως: "Ἔστι Δίκης ὀφθαλμός, ὅς τὰ πάνθ' ὁρᾷ.

Ἀναφορικά ἄντωνυμιαί τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι

1) ὅς, ἧ, ὅ (=ὁ ὁποῖος, ἡ ὁποία, τὸ ὁποῖον).

2) ὅσπερ, ἧπερ, ὅπερ (=ὁ ὁποῖος ἀκριβῶς).

3) ὅστις, ἧτις, ὅ,τι (=ὁποῖος, ὁποῖα, ὅποιο).

4) ὁπότερος, ὁποτέρω, ὁπότερον (=ὁποῖος ἀπὸ τοὺς δύο.

Πρβλ. § 170,2).

5) ὅσος, ὅση, ὅσον. (Πρβλ. § 170,3).

6) οἷος, οἷα, οἷον (=τέτοιος πού. Πρβλ. § 170,4).

7) ὁποῖος, ὁποία, ὁποῖον (=ὁποῖος λογῆς. Πρβλ. § 170,4).

8) ἡλικίος, ἡλικία, ἡλικίον
δηλικίος, δηλικία, δηλικίον (=ὅσον μέγας. Πρβ. § 170,5).

9) ὁποδαπός, ὁποδαπή, ὁποδαπὸν (=ἀπὸ τὸν τόπον πού.

Πρβλ. § 170,6).

§ 176. Αἱ ἀναφορικά ἄντωνυμιαί ὅς, ὅσπερ καὶ ὅστις κλίνονται ὡς ἑξῆς (Πρβλ. § 164,3, § 164,1 καὶ § 173).

Ἐνικός

	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.	Ἄρσ.	Θηλ.	Οὐδ.
ὄν.	ὅς	ἧ	ὅ	ὅσπερ	ἧπερ	ὅπερ
γεν.	οὗ	ἧς	οὗ	οὗπερ	ἧσπερ	οὗπερ
δοτ.	ῶ	ἧ	ῶ	ῶπερ	ἧπερ	ῶπερ
αἰτ.	ὄν	ἧν	ὅ	ὄνπερ	ἧνπερ	ὅπερ

Πληθυντικός

ὄν.	οἷ	αἷ	ᾗ	οἷπερ	αἷπερ	ᾗπερ
γεν.	ῶν	ῶν	ῶν	ῶνπερ	ῶνπερ	ῶνπερ
δοτ.	οἷς	αἷς	οἷς	οἷσπερ	αἷσπερ	οἷσπερ
αἰτ.	οὓς	ᾗς	ᾗ	οὓσπερ	ᾗσπερ	ᾗπερ

Ενικός

ὄν.	ὅστις	ἥτις	ὅ,τι
γεν.	οὗτινος ἢ ὅτου	ἥστινος	οὗτινος ἢ ὅτου
δοτ.	ᾧτινι ἢ ὅτω	ἥτινι	ᾧτινι ἢ ὅτω
αἰτ.	ὄντινα	ἥντινα	ὅ,τι

Πληθυντικός

ὄν.	οἵτινες	αἵτινες	ἅτινα ἢ ἅττα
γεν.	ᾧντινων	ᾧντινων	ᾧντινων
δοτ.	οἷσισι	αἷσισι	οἷσισι
αἰτ.	οὓσυνας	ἄσυνας	ἅτινα ἢ ἅττα

§ 177. ΠΙΝΑΞ

τῶν συσχετικῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιρρημάτων

Ἐρωτημα- τικαὶ	Δεικτικαὶ	Ἀόριστοι	Ἀναφορικαὶ
τίς ;	ὄδε, οὗτος, ἐκεῖνος	τίς, οὐδεὶς, ὁ δεῖνα, ἕκαστος, ἄλλος, ἔνιοι	ὅς, ὅστις
πότερος ;	(ὁ ἕτερος)	οὐδέτερος, ἐκάτερος, ἕτερος, ἀμφοτέρω	ὁπότερος
πόσος ;	τοσόσδε, τοσοῦτος	ποσός	ὅσος, ὁπόσος
ποιός ;	τοιόσδε, τοιοῦτος	ποιός	οἷος, ὁποιός
πηλίκος ;	τηλικόσδε, τηλικού- τος		ἠλίκος, ὀπηλίκος
ποδαπός ;			ὀποδαπός
ποῦ ;	ἐνθάδε, ἐνταῦθα, αὐτοῦ, ἐκεῖ	ποῦ	οὔ, ὅπου, ἔνθα
ποῖ ;	ἐνθάδε, ἐνταῦθα, αὐτόσε, ἐκεῖσε	ποῖ	οἷ, ὅποι, ἔνθα
πόθεν ;	ἐνθένδε, ἐντεῦθεν, αὐτόθεν, ἐκεῖθεν,	ποθεν	ὅθεν, ὀπόθεν, ἔνθεν
πότε ;	τότε	ποτέ	ότε, ὀπότε
πηνίκα ;	τηνικάδε,τηνικαῦτα	—	ἠνίκα, ὀπηνίκα
πῆ ;	τῆδε, ταύτη	πῆ	ἦ, ἦπερ, ὀπῆ
πῶς ;	ὧδε, οὕτω(ς)	πῶς	ὡς, ὧπερ, ὀπως

παλαιότερον

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ

§ 178. *Τὰ ἀριθμητικά*, ἤτοι αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ὄρισμένον πλῆθος ἢ μέτρον, εἶναι ὀνόματα ἐπίθετα ἢ οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα.

§ 179. α' *Ἀριθμητικὰ ἐπίθετα*. Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα λέγονται

1) *ἀπόλυτα*, ὅταν δηλοῦν ἀπλῶς ὄρισμένον πλῆθος ὄντων τινῶν· *εἷς στρατιώτης, δέκα ἡμέραι*.

2) *τακτικά*, ὅταν δηλοῦν τὴν τάξιν, ἤτοι τὴν θέσιν τὴν ὁποίαν κατέχει τι ἐντὸς σειρᾶς τινος ὁμοειδῶν ὄντων· *ἡ δεκάτη ἡμέρα τοῦ μηνός, τὸ πέμπτον ἔτος τοῦ πολέμου*.

Τῶν τακτικῶν ἀριθμητικῶν τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῆ μέχοι μὲν τοῦ 19 ἢ κατάληξις *-τος*, ἀπὸ δὲ τοῦ 20 καὶ ἄνω ἡ κατάληξις *-στος*: (τρία) *τρί-τος*, (δέκα) *δέκα-τος* (εἴκοσι) *εἰκο-στός*, (τριακόνα) *τριακο-στός*, (χίλιοι) *χιλιο-στός*. (Ἰδὲ § 122, καλός).

3) *πολλαπλασιαστικά*, ὅταν δηλοῦν ἐκ πόσων ἀπλῶν μερῶν σύγκειται τι ἄλλα *τριπλοῦν*.

Καὶ τῶν πολλαπλασιαστικῶν ἀριθμητικῶν τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῆ ἢ κατάληξις *-πλοῦς* (τρί-α) *τρι-πλοῦς*, (ἑπτὰ) *ἑπτα-πλοῦς*, (Ἰδὲ § 127, Σημ.).

4) *ἀναλογικά*, ὅταν δηλοῦν, ποία ἢ ἀναλογία ποσοῦ τινος πρὸς ἄλλο ποσόν ὁμοειδές, ἤτοι ποσάκις ποσόν τι εἶναι μεγαλύτερον ἄλλου ὁμοειδοῦς ποσοῦ· ὁ τῶν Περσῶν στρατὸς ἦν *δεκαπλάσιος* τοῦ τῶν Ἑλλήνων.

Καὶ τῶν ἀναλογικῶν ἀριθμητικῶν τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ προστεθῆ εἰς αὐτὸ ἢ κατάληξις *-πλάσιος*: (τρία) *τρι-πλάσιος*, (δέκα) *δεκα-πλάσιος*. (Ἰδὲ § 122, δίκαιος).

5) *χρονικά*, ὅταν δηλοῦν χρόνον, ἤτοι τὸν ἀριθμὸν τῆς ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν συμβαίνει τι, ἀφοῦ τοῦτο ἤρχισε προηγου-

μένην τινὰ ἡμέραν· *ἐναταῖος ἀφίκετο εἰς Ἀθήνας* (=τὴν ἐνάτην ἡμέραν, ἀφότου ἐξεκίνησε).

Τὰ χρονικὰ ἀριθμητικὰ σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν τακτικῶν, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῆ ἡ κατάληξις *-αῖος* (τρίτος) *τρι-αῖος*, (τέταρτος) *τεταρτ-αῖος* (πυρετός). (Ἴδὲ § 122, δίκαιος).

§ 180. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν τὰ ἀπὸ τοῦ *πέντε* μέχοι τοῦ *ἐκατὸν* εἶναι ἄκλιτα· τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ *διακόσιοι*, (διακόσια διακόσια) καὶ ἄνω εἶναι τρικατάληκτα δευτερόκλιτα· (§ 122, δίκαιος).

Τὰ τέσσαρα πρῶτα ἀπόλυτα ἀριθμητικὰ κλίνονται ὡς ἐξῆς·

ὄν.	εἷς	μία	ἓν	δύο	τρεις, τρία	τέτταρες, τέτταρα
γεν.	ἑνός	μιας	ἑνός	δυοῖν	τριῶν	τεττάρων
δοτ.	ἐνὶ	μιᾷ	ἐνὶ	δυοῖν	τρισὶ	τέτταρσι
αἰτ.	ἓνα	μίαν	ἓν	δύο	τρεις, τρία	τέτταρας, τέτταρα

Σημ. α' Τὸ *δύο* λαμβάνεται καὶ ὡς ἄκλιτον, ἰδίᾳ μετὰ τοῦ ἄρθρου· π.χ. *τῶν δύο μερῶν, τοῖς δύο μέρεσι*.

Σημ. β' Ἀριθμοὺς συνθέτους, οἱ οἱ ἀριθμοὶ 18, 19—28, 29 κλπ. τοὺς ἐξέφερον οἱ ἀρχαῖοι συνήθως δι' ἀφαιρέσεως ὡς ἐξῆς· *δυοῖν δέοντα εἴκοσι* (=18), *ἑνὸς δέοντα εἴκοσι* (=19), *δυοῖν δέοντα τριάκοντα* (=28), κλπ. (πρβ. *εἴκοσι παρὰ δύο, σαράντα παρὰ ἓνα* κ.τ.τ.).

Τοὺς δὲ ἄλλους συνθέτους ἀριθμοὺς ἐν γένει τοὺς ἐξέφερον οἱ ἀρχαῖοι κατὰ τρεῖς τρόπους, ἥτοι ἢ προέτασσαν τὸν ἐκάστοτε μικρότερον τοῦ μεγαλυτέρου, ὅποτε κανονικῶς ἔθετον μετὰ αὐτῶν τὸν σύνδεσμον *καί*, ἢ προέτασσαν τὸν ἐκάστοτε μεγαλύτερον τοῦ μικροτέρου μετὰ τοῦ *καί* μετὰ αὐτῶν, ἢ ἄνευ τοῦ *καί* ὅπως νῦν· *πέντε καὶ τριάκοντα καὶ διακόσιοι—διακόσιοι καὶ τριάκοντα καὶ πέντε—διακόσιοι τριάκοντα πέντε*.

Ὅμοίως ἐπὶ τῶν τακτικῶν· *πέμπτος καὶ τριακοστὸς—τριακοστὸς καὶ πέμπτος*—(τριακοστὸς πέμπτος).

Σημ. γ' Τοὺς κλασματικούς ἀριθμοὺς οἱ ἀρχαῖοι ἐξέφερον δι' ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κατ' ἀμφοτέρους τοὺς ὄρους προσθέτοντες ὅμως εἰς τὸν ἓνα ἐξ αὐτῶν τὴν λέξιν *μέρος* ἢ *μοῖρα*· π.χ. *τῶν ἐπὶ δύο μερῶν τὰ πέντε ἢ τῶν ἐπὶ αἱ πέντε μοῖραι* ($=\frac{5}{7}$).

Ἐάν δὲ ὁ παρονομαστής ἦτο μόνον κατὰ μίαν μονάδα μεγαλύτερος τοῦ ἀριθμητοῦ, παρελείπετο· *τὰ πέντε μέρη* ($=\frac{5}{6}$), *τὰ ἑννέα μέρη* ($=\frac{9}{10}$).

§ 181. *Ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά*. Τὰ οὐσιαστικὰ ἀριθμητικὰ σημαίνουν ἀφρημένην ἀριθμητικὴν ποσότητα. Ταῦτα πάντα εἶναι θηλυκοῦ γένους καὶ σχηματίζονται τὰ πλεῖστα ἀπὸ τὸ θέμα τῶν

ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῆ ἢ κατάληξις **-άς**, (γεν. **-άδος**)· (δύο) **δυ-άς**, (τρία) **τρι-άς**, (δέκα) **δεκ-άς**, (ἑκατὸν) **ἑκατοντ-άς**.

Σημ. Τοῦ εἰς (μία, ἕν) τὸ οὐσιαστικὸν εἶναι ἡ **μονάς**, τοῦ τέτταρα— ἡ **τετράς**, τοῦ πέντε—ἡ **πέμπας** (=ἡ πεντάς), τοῦ εἴκοσι—ἡ **εἰκάς** (=ἡ εἰκοσάς, εἰκοσαριά), τοῦ τριάκοντα—ἡ **τριακάς** (=ἡ τριακοντάς, τριανταριά).

§ 182. γ' **Ἀριθμητικὰ ἐπιρροήματα.** Ἀριθμητικὰ ἐπιρροήματα λέγονται αἱ λέξεις, μετὰ τὰς ὁποίας δίδεται ὠρισμένη ἀπάντησις εἰς τὴν ἐρώτησιν **ποσάνις**. Καὶ τούτων τὰ πλεῖστα σχηματίζονται ἀπὸ τὸ θέμα τῶν ἀπολύτων, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προστεθῆ ἢ κατάληξις **-νις** ἢ **-άνις**· (ἑπτὰ) **ἐπτά-νις**, (δέκα) **δεκά-νις**—(ἕξ) **ἕξ-άνις**, (πέντε) **πεντ-άνις**.

Τῶν τριῶν πρώτων ἀριθμητικῶν (εἰς, δύο, τρεῖς) ἐπιρροήματα εἶναι τοῦ εἰς—**ἅπαξ** (=μία φορά), τοῦ δύο—**δῖς** (=δύο φορές), τοῦ τρεῖς—**τρις** (=τρεῖς φορές).

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ

Ἑλληνικά σημεῖα	Ἀριθμητικὰ σημεῖα	Ἀπόλυτα	Τακτικά	Ἐπιρροήματα
α'	1	εἰς, μία, ἕν	πρῶτος, -η, -ον	ἅπαξ
β'	2	δύο	δεύτερος, -α, -ον	δῖς
γ'	3	τρεῖς, τρία	τρίτος, -η, -ον	τρις
δ'	4	τέτταρες, τέτταρα	τέταρτος	τετράνις
ε'	5	πέντε	πέμπτος	πεντάνις
ς'	6	ἕξ	ἕκτος	ἕξάνις
ζ'	7	ἑπτὰ	ἕβδομος	ἑπτάνις
η'	8	ὀκτώ	ὀγδοος	ὀκτάνις
θ'	9	ἐννέα	ἕνατος	ἐννάνις
ι'	10	δέκα	δέκατος	δεκάνις
ια'	11	ἑνδεκα	ἐνδέκατος	ἐνδεκάνις
ιβ'	12	δώδεκα	δωδέκατος	δωδεκάνις
ιγ'	13	τρεῖς (τρία) καὶ δέκα	τρίτος καὶ δέκατος	τρισκαιδεκάνις
ιδ'	14	τέτταρες (-ρα) καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος	τετρακαιδεκάνις
ιε'	15	πεντεκαίδεκα	πέμπτος καὶ δέκατος	πεντεκαιδεκάνις
ισ'	16	ἕκκαϊδεκα	ἕκτος καὶ δέκατος	ἕκκαϊδεκάνις
ιζ'	17	ἑπτακαίδεκα	ἕβδομος καὶ δέκατος	ἑπτακαιδεκάνις
ιη'	18	ὀκτωκαίδεκα	ὀγδοος καὶ δέκατος	ὀκτωκαιδεκάνις
ιθ'	19	ἐννεακαίδεκα	ἕνατος καὶ δέκατος	ἐννεακαιδεκάνις

κ'	20	εἴκοσι(ν)	εἰκοστός	εἰκοσάκις
λ'	30	τριακόνα	τριακοστός	τριακοντάκις
μ'	40	τετταράκοντα	τετταρακοστός	τετταρακοντάκις
ν'	50	πεντήκοντα	πεντηκοστός	πεντηκοντάκις
ξ'	60	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός	ἑξηκοντάκις
ο'	70	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός	ἑβδομηκοντάκις
π'	80	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός	ὀγδοηκοντάκις
η'	90	ἑνενήκοντα	ἑννηκοστός	ἑνενηκοντάκις
ρ'	100	ἑκατόν	ἑκατοστός	ἑκατοντάκις
σ'	200	διακόσιοι, -αι, -α	διακοσιοστός	διακοσιάκις
τ'	300	τριακόσιοι, -αι, -α	τριακοσιοστός	τριακοσιάκις
υ	400	τετρακόσιοι, -αι, -α	τετρακοσιοστός	τετρακοσιάκις
φ'	500	πεντακόσιοι, -αι, -α	πεντακοσιοστός	πεντακοσιάκις
χ'	600	ἑξακόσιοι, -αι, -α	ἑξακοσιοστός	ἑξακοσιάκις
ψ'	700	ἑπτακόσιοι, -αι, -α	ἑπτακοσιοστός	ἑπτακοσιάκις
ω'	800	ὀκτακόσιοι, -αι, -α	ὀκτακοσιοστός	ὀκτακοσιάκις
ϑ'	900	ἑνακόσιοι, -αι, -α	ἑνακοσιοστός	ἑνακοσιάκις
α	1000	χίλιοι, -αι, -α	χιλιοστός	χιλιάκις
β	2000	δισχίλιοι, -αι, -α	δισχιλιοστός	δισχιλιάκις
ι	10000	μύριοι, -αι, -α	μυριοστός	μυριάκις
κ	20000	δισμύριοι, -αι, -α	δισμυριοστός	δισμυριάκις

Σημ. Τὸ σημεῖον Ϛ', διὰ τοῦ ὁποῦ οἱ ἀρχαῖοι παρίστανον τὸ 6, καλεῖται *σίγμα*, τὸ δὲ σημεῖον η', διὰ τοῦ ὁποῦ παρίστανον τὸ 90, καλεῖται *κόππα*, καὶ τὸ σημεῖον ϑ', διὰ τοῦ ὁποῦ παρίστανον τὸ 900, καλεῖται *σαμπῖ*.

Πρὸς παράστασιν δὲ τῶν ἀριθμῶν ἐν γένει οἱ ἀρχαῖοι ἐχρησιμοποιοῦν τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου μὲ μίαν κεραίαν πρὸς τὰ ἄνω καὶ δεξιὰ ἢ κάτω καὶ ἀριστερά. Διήρουν δὲ πρὸς τοῦτο τὰ 24 στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου εἰς τρεῖς ὁμάδας, α—θ, ι—π, ρ—ω, καὶ τῆς μὲν πρώτης ὁμάδος τὰ στοιχεῖα τὰ ἐχρησιμοποιοῦν πρῶτον πρὸς παράστασιν τῶν ἀπλῶν μονάδων (α'=1, β'=2, γ'=3, κλπ), τῆς δὲ δευτέρας ὁμάδος πρὸς παράστασιν τῶν δεκάδων (ι'=10, κ'=20, λ'=30, κλπ.) καὶ τῆς τρίτης πρὸς παράστασιν τῶν ἑκατοντάδων (ρ'=100, σ'=200, τ'=300, κλπ.).

Πρὸς παράστασιν δὲ τῶν χιλιάδων ἐχρησιμοποιοῦν τὰ αὐτὰ στοιχεῖα ἀλλὰ μὲ τὴν κεραίαν πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀριστερά· α=1000, β=2000, γ=3000, κλπ. αωκα'=1821, α ϑιβ'=1912, α ϑλζ'=1936.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

ΡΗΜΑΤΑ

Ὅρισμὸς καὶ παρεπόμενα τοῦ ῥήματος. Γενικά τινα περὶ τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῶν.

§ 183. *Ῥήματα* λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὁποῖαι σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ ἢ πάσχει τι ἢ εὐρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν.

§ 184. Πᾶν ῥήμα ἔχει πολλοὺς καὶ διαφόρους τύπους καὶ δι' αὐτῶν δηλοῦνται τὰ *παρεπόμενα* τοῦ ῥήματος, ἧτοι ἡ διάθεσις, ἡ συζυγία, ἡ φωνή, ἡ ἔγκλισις, ὁ χρόνος, τὸ πρόσωπον καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτοῦ. (Ποβλ. § 45, 3, Σημ.).

§ 185. *Διάθεσις* ῥήματος λέγεται ἡ ὑπ' αὐτοῦ σημαυνομένη *κατάστασις τοῦ ὑποκειμένου*. Εἶναι δὲ αἱ διαθέσεις τῶν ῥημάτων τέσσαρες, *ἐνεργητικῆ*, *μέση*, *παθητικῆ* καὶ *οὐδετέρα*.

1) Ῥήματα *ἐνεργητικῆς διαθέσεως* ἢ *ἐνεργητικὰ* λέγονται ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ· ὁ παῖς *χορεύει*, *κρούει τὴν θύραν*.

2) Ῥήματα *μέσης διαθέσεως* ἢ *μέσα* λέγονται ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ, ἢ δὲ ἐνεργεῖα του ἐπιστρέφει εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον· ὁ παῖς *ἐνδύεται* (=ἐνδύει τὸν ἑαυτόν του).

3) Ῥήματα *παθητικῆς διαθέσεως* ἢ *παθητικὰ* λέγονται ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον πάσχει· ὁ παῖς *λούεται ὑπὸ τῆς μητρός*.

4) Ῥήματα *οὐδετέρας διαθέσεως* ἢ *οὐδέτερα* λέγονται ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει τι, ἀλλ' ἀπλῶς εὐρίσκεται εἰς μίαν κατάστασιν· ὁ παῖς *καθεύδει*.

§ 186. *Συζυγία* ῥημάτων λέγεται τρόπος τῆς κλίσεως αὐτῶν. Εἶναι δὲ αἱ συζυγίαι τῶν ῥημάτων δύο, ἧτοι ἡ συζυγία τῶν εἰς -ω, (-ομαι) καὶ ἡ συζυγία τῶν εἰς -μι, (-μαι)· *λύω*, (λύ-ομαι) — *δείκνυ-μι*, (δείκνυ-μαι).

§ 187. *Φωνή* ῥήματος λέγεται ἐν σύνολον τῶν τύπων αὐτοῦ. Πᾶν δὲ ῥήμα ἔχει δύο φωνὰς ἢ δύο σύνολα τύπων, ἧτοι

1) *τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν*, ἧτοι ἐν σύνολον τύπων, τὸ

ὁποῖον ἀρχίζει μὲ τὴν κατάληξιν **-ω ἢ -μι** (λύ-ω, λύ-εις, κλπ. δεί-κνυ-μι, δείκνυ-ς, κλπ.)

2) **τὴν μέσην φωνήν**, ἥτοι ἕτερον σύνολον τύπων, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει μὲ τὴν κατάληξιν **-ομαι ἢ -μαι** (λύ-ομαι, λύ-η, λύ-εται κλπ. δείκνυ-μαι, δείκνυ-σαι κλπ.).

§ 188. **Ἑγκλισις** ῥήματος λέγεται ὁ τύπος αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος δηλοῖ **τὴν ψυχικὴν διάθεσιν τοῦ ὁμιλοῦντος**. Εἶναι δὲ αἱ ἐγκλίσεις τοῦ ῥήματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης τέσσαρες, ἥτοι ἡ **ὀριστική**, ἡ **ὑποτακτική**, ἡ **προστακτική** καὶ ἡ **εὐκτική**.

1) **Ὀριστική** λέγεται ἡ ἐγκλισις τοῦ ῥήματος, ἡ ὁποία παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς βεβαίαν **προσέχομεν**.

2) **Ἐπιτακτική** λέγεται ἡ ἐγκλισις τοῦ ῥήματος, ἡ ὁποία παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς ἐπιθυμητὴν ἢ προσδοκωμένην **προσέχωμεν** (=ἄς προσέχωμεν). **ἐὰν ζητῆς καλῶς, εὐρήσεις**.

3) **Προστακτική** λέγεται ἡ ἐγκλισις τοῦ ῥήματος, ἡ ὁποία παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς ἀξίωσιν ἢ προσταγὴν τοῦ ὁμιλοῦντος **προσέχετε**.

4) **Εὐκτική** λέγεται ἡ ἐγκλισις τοῦ ῥήματος, ἡ ὁποία παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς εὐχὴν τοῦ ὁμιλοῦντος **ὕγιαίνετε** (=εἴθε νὰ ὑγιαίνετε).

Σημ. 1. Ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ (δυνητικοῦ) μορίου **ἂν** κανονικῶς παριστᾷ τὴν πρᾶξιν ὡς δυνατὴν **λέγοιτε ἂν** (=θὰ ἐλέγατε, ἠμπορεῖτε νὰ λέγετε).

Σημ. 2. Ἡ σημασία ἐκάστης ἐγκλίσεως εἶναι οἷα ἀνωτέρω ἐδηλώθη εἰς τὰς ἀνεξαρτήτους προτάσεις. Τίνας δὲ σημασίας λαμβάνει ἐκάστη ἐγκλισις εἰς τὰς δευτερευούσας προτάσεις, διδάσκει τὸ Σύντακτικόν.

§ 189. **Χρόνος** ῥήματος λέγεται τύπος αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου δηλοῦται, πότε γίνεται ἡ πρᾶξις.

Οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης εἶναι ἑπτὰ, οἱ ἐξῆς:

1) ὁ **ἐνεστώτης**, ὁ ὁποῖος δηλοῖ ὅτι ἡ πρᾶξις **γίνεται τῶρα**, ἥτοι καθ' ὃν χρόνον ὁμιλεῖ ὁ λέγων **ὁ μαθητὴς γράφει**.

2) ὁ **παρατατικός**, ὁ ὁποῖος δηλοῖ ὅτι ἡ πρᾶξις **ἐγένετο** (διαρκῶς ἢ ἐπανειλημμένως) εἰς τὸ παρελθόν **ὁ μαθητὴς ἔγραφε**.

3) ὁ **μέλλων** (ὁ ἀπλοῦς), ὁ ὁποῖος δηλοῖ ὅτι ἡ πρᾶξις **θὰ γίνῃ** ἢ **θὰ γίνεταί** εἰς τὸ μέλλον **ὁ μαθητὴς γράψει** (=θὰ γράψῃ ἢ θὰ γράφῃ).

4) ὁ **ἀόριστος**, ὁ ὁποῖος δηλοῖ ἀπλῶς ὅτι ἡ πράξις ἐγένετο εἰς τὸ παρελθόν· ὁ παῖς **ἔγραψε** τὴν ἐπιστολήν.

5) ὁ **παρακείμενος**, ὁ ὁποῖος δηλοῖ ὅτι ἡ πράξις ἔχει γίνει, ἥτοι εἶναι τετελεσμένη· ὁ παῖς **γέγραφε** τὴν ἐπιστολήν (=τὴν ἔχει γραμμένην).

6) ὁ **ὑπερσυντέλικος**, ὁ ὁποῖος δηλοῖ ὅτι ἡ πράξις εἶχε γίνει, ἥτοι ἦτο τετελεσμένη κατὰ τι χρονικὸν σημεῖον τοῦ παρελθόντος· ὁ παῖς **ἐγγράφει** τὴν ἐπιστολήν (=τὴν εἶχε γραμμένην).

7) ὁ **τετελεσμένος μέλλων**, ὁ ὁποῖος δηλοῖ ὅτι ἡ πράξις θὰ ἔχη γίνει, ἥτοι θὰ εἶναι τετελεσμένη κατὰ τι χρονικὸν σημεῖον τοῦ μέλλοντος· **γεγραφῶς ἔσομαι** τὴν ἐπιστολήν (=θὰ ἔχω γράψει τὴν ἐπιστολήν)· ἡ ἐπιστολή **γεγράφεται** (=θὰ ἔχη γραφῆ ἢ θὰ εἶναι γραμμένη).

Σημ. 1. Ἡ σημασία ἐκάστου χρόνου εἶναι οἷα ἐδηλώθη ἀνωτέρω μόνον εἰς τὴν ὀριστικὴν ἐγκλισιν. Περὶ τῆς σημασίας δὲ τῶν χρόνων εἰς τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ἰδὲ τὸ Συντακτικόν.

Σημ. 2. Ὁ ἐνεστώς, ὁ μέλλων (ἀπλοῦς καὶ τετελεσμένος) καὶ ὁ παρακείμενος λέγονται χρόνοι **ἀρκτικοί**, ὁ δὲ παρατατικός, ὁ ἀόριστος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος λέγονται χρόνοι **παραγόμενοι** ἢ **ἱστορικοί** ἢ **παρφημένοι**.

Ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερσυντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων λέγονται προσέτι χρόνοι **συντελικοί**.

§ 190. **Πρόσωπον** ῥήματος λέγεται τύπος αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου δηλοῦται, τίνας προσώπου εἶναι τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ, ἥτοι ἂν τὸ ὑποκείμενον τοῦ ῥήματος εἶναι **πρώτου** προσώπου ἢ **δευτέρου** ἢ **τρίτου**· λέγω (ἐγώ), λέγεις (σύ), λέγει (ἐκεῖνος). Ἰδὲ § 162.

§ 191. **Ἀριθμὸς** ῥήματος λέγεται τύπος αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου δηλοῦται, ἂν τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ περιλαμβάνει ἓν ἢ πολλὰ πρόσωπα ἢ ζῶα ἢ πράγματα· παίζω (ἐγώ, εἷς), παίζομεν (ἡμεῖς, πολλοί), παίζει (ὁ παῖς, εἷς), παίζουνσιν (οἱ παῖδες, πολλοί).

§ 192. Ἐκτὸς τῶν τεσσάρων ἐγκλίσεων τὸ ῥήμα ἔχει προσέτι δύο ὀνομαστικὸς τύπους, ἥτοι τὸ **ἀπαρέμφατον** καὶ τὴν **μετοχήν**.

1) Τὸ ἀπαρέμφατον εἶναι ῥηματικὸν **οὐσιαστικὸν** δηλοῦν συγχρόνως διάθεσιν καὶ χρόνον· **λύειν**, **λύεσθαι**—**λύσαι**, **λυθῆναι**. Καλεῖται δὲ ἀπαρέμφατον, διότι εἰς πάντα χρόνον ἔχει μίαν μό-

νον κατάληξιν, καὶ μόνον του δέν (*παρεμφαίνει*, ἦτοι δέν) δηλοῖ ὠρισμένον πρόσωπον καὶ ἀριθμόν

βούλομαι *λέγειν* = θέλω νὰ λέγω· βουλόμεθα *λέγειν* = θέλομεν νὰ λέγωμεν· βούλονται *λέγειν* = θέλουν νὰ λέγουν.

2) Ἡ μετοχὴ εἶναι ῥηματικὸν *ἐπίθετον* δηλοῦν συγχρόνως διάθεσιν καὶ χρόνον· (ιδεὲ § 145). Καλεῖται δὲ *μετοχή*, διότι *μετέχει* τῶν παρεπομένων καὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ῥήματος.

§ 193. Πᾶσαι αἱ ἐγκλίσεις καὶ οἱ χρόνοι τοῦ ῥήματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης, ἔξαιρέσει ὠρισμένων τύπων αὐτῶν, σχηματίζονται μονολεκτικῶς.

Πρβλ. *ὕγιαίνετε* = εἶθε νὰ ὑγιαίνετε, *λεγέτω* = ἄς λέγη, *κόψω* = θὰ κόψω ἢ θὰ κόπτω, *κέκοφα* = ἔχω κόψει, *ἐκεκόφειν* = εἶχον κόψει—*κοπήσομαι* = θὰ κοπῶ, *κέκομμαι* = ἔχω κοπῆ, *ἐκεκόμην* = εἶχον κοπῆ, κλπ.

§ 194. Τοῦ ῥήματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης

1) ὁ ἀπλοῦς μέλλων δέν ἔχει δύο τύπους ὅπως εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν, ἀλλὰ ἓνα μόνον τύπον, δι' αὐτοῦ δὲ δηλοῦται ἢ μέλλουσα πράξις εἴτε ἀπλῶς *ἐν συνόψει*, εἴτε *κατὰ διάρκειαν* ἢ *ἐπανάληψιν*· *γράφω* = θὰ γράψω ἢ θὰ γράφω.

2) ὁ τετελεσμένος μέλλων

α') τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς ἐν γένει σχηματίζεται περιφραστικῶς, διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ῥήματος *εἰμί* (λύω), *λελυκὼς ἔσομαι* (= θὰ ἔχω λύσει).

β') τῆς μέσης φωνῆς ἐν γένει σχηματίζεται καὶ μονολεκτικῶς καὶ περιφραστικῶς, διὰ τῆς μετοχῆς τοῦ μέσου παρακειμένου καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ῥήματος *εἰμί*

(λύομαι), *λελύσομαι*—*καί*—*λελυμένος ἔσομαι* (= θὰ ἔχω λυθῆ ἢ θὰ εἶμαι λυμένος).

β' Συστατικὰ μέρη τοῦ ῥήματος, θέμα, χαρακτήρ.

§ 195. Εἰς τοὺς ῥηματικοὺς τύπους κανονικῶς διακρίνομεν δύο θέματα, τὸ *χρονικὸν* θέμα καὶ τὸ *ῥηματικόν*.

1) *Χρονικὸν θέμα* λέγεται ἐκεῖνο, ἐκ τοῦ ὁποίου σχηματίζονται οἱ τύποι ἑνὸς ὠρισμένου ἢ ὠρισμένων χρόνων τοῦ ῥήματος. Κανονικῶς δὲ ἔχουν κοινὸν τὸ χρονικὸν θέμα ὁ ἐνεστώς μετὰ τοῦ παρατατικοῦ, ὁ ἀπλοῦς μέλλων μετὰ τοῦ ἀορίστου καὶ ὁ παρα-

κείμενος μετὰ τοῦ ὑπερσυντελικού (καὶ τοῦ τετελεσμένου μέλλοντος).

Προβ. κόπτ-ω, ἔ-κοπτ-ον—κόψ-ω, ἔ-κοψ-α—κέκοφ-α, ἔ-κεκόφ-ειν, (κεκοφ-ῶς ἔσομαι) κλπ.

2) Ῥηματικὸν θέμα λέγεται τὸ ἀρχικὸν θέμα τοῦ ῥήματος, ἥτοι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ βάσις τοῦ σχηματισμοῦ πάντων τῶν χρονικῶν θεμάτων αὐτοῦ. Οὕτω τὸ ῥηματικὸν θέμα τοῦ ῥ. κόπτ-ω εἶναι κοπ-, ἐξ αὐτοῦ δὲ ἐσχηματίσθη τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα (κοπ-τ-), τὸ τοῦ μέλλοντος (κοψ=κοπ-σ-) καὶ τὸ τοῦ παρακειμένου (κε-κοφ-, ἐκ τοῦ κε-κοπ), κλπ.

Σημ. Τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐνίοτε μὲν εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ τοῦ ἐνεστώτος (λύ-ω, λέγ-ω, μέν-ω), συνήθως ὅμως εὐρίσκεται ἐκ τοῦ ἀορίστου β' (ὡς τοῦ βάλλω, ῥηματικὸν θ. βαί-, ἀόρ. β' ἔ-βαλ-ον) καὶ συνηθέστερον ἐκ τινος ἐτυμολογικῶς συγγενοῦς πρὸς τὸ ῥήμα λέξεως· (βλάπτω—βιάβη, τύπτω—τύπος, ῥάπτω—ῥαφή, ἀγγέλλω—ἄγγελος, αἴρω—ἄρ-σις, κλπ.

§ 196. Ὁ χαρακτήρ ἑνὸς χρονικοῦ θέματος λέγεται **χρονικὸς** χαρακτήρ, ὁ δὲ χαρακτήρ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος λέγεται **ῥηματικὸς** χαρακτήρ.

§ 197. Κατὰ τὸν χαρακτήρα τοῦ ῥηματικοῦ θέματος αὐτῶν τὰ ῥήματα διαιροῦνται εἰς **φωνηεντόληκτα** καὶ **συμφωνόληκτα** λύ-ω, χρί-ω—γράφω, κόπτ-ω. (Ἰδὲ § 77).

Ἐποδιαίροῦνται δὲ

1) τὰ μὲν φωνηεντόληκτα ῥήματα εἰς **ἀσυναίρετα** (κωλύ-ω, βασιλεύ-ω, κρού-ω) καὶ εἰς **συνηρημένα** (τιμάω, -ῶ, φιλέω, -ῶ, πληρώω, -ῶ).

2) τὰ δὲ συμφωνόληκτα εἰς **ἄφωνόληκτα** (ἄγ-ω βλέπ-ω, πείθ-ω) καὶ εἰς **ἐνρινόληκτα** ἢ **ὕγρόληκτα** (μέν-ω, ἀγγέλλ-ω, καθαίρ-ω).

§ 198. Κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν διαφόρων τύπων ἑνὸς ῥήματος τὸ ῥηματικὸν θέμα αὐτοῦ ὑφίσταται διαφόρους μετασχηματισμούς, ἄλλους μὲν εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ἄλλους δὲ εἰς τὸ τέλος αὐτοῦ, πρὸ τῶν ῥηματικῶν καταλήξεων.

Προβ. ῥηματικὸν θέμα **ταγ-**, ἐξ οὗ τάσσ-ω ἔ-τασσ-εν, τάξ-ω, ἔ-ταξ-α, τέ-ταχ-α, ἔ-τε-τάχ-ειν, ταχ-θή-σομαι, ἔ-τάχ-θην, τέ-ταχ-ται, κλπ.

1. Αύξησης

§ 199. Οἱ παραγόμενοι χρόνοι τῶν ῥημάτων *εἰς τὴν ὀριστικὴν* ἔχουν αὐξῆσιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέματος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἕκαστος αὐτῶν σχηματίζεται. Ἡ αὐξησης δηλοῖ τὸ παρελθόν, ⁽¹⁾ εἶναι δὲ δύο εἰδῶν, *συλλαβικὴ* καὶ *χρονικὴ*.

1) *Συλλαβικὴν* αὐξῆσιν ἔχουν οἱ παραγόμενοι χρόνοι τῶν ῥημάτων, τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ σύμφωνον. Εἶναι δὲ ἡ συλλαβικὴ αὐξησης ἐν *ε ψιλούμενον* προτασσόμενον πρὸ τοῦ θέματος, ἐκ τοῦ ὁποίου σχηματίζεται ἕκαστος τῶν παραγομένων χρόνων·

πιστεύω—ἐ-πίστευ-ον, ἐ-πίστευσ-α, ἐ-πεπιστεύκ-ειν.

ῥίπτω—ἔρ-ριπτ-ον, ἔρ-ριψ-α, ἔρ-ρίφ-ειν (§ 41, 1).

2) *Χρονικὴν* αὐξῆσιν ἔχουν οἱ παραγόμενοι χρόνοι τῶν ῥημάτων, τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν. Εἶναι δὲ ἡ χρονικὴ αὐξησης *ἕκτασις* τοῦ ἀρκτικοῦ βραχέος φωνήεντος τοῦ θέματος, ἐκ τοῦ ὁποίου σχηματίζεται ἕκαστος τῶν παραγομένων χρόνων (§ 38, 2).

Κατὰ τὴν χρονικὴν αὐξῆσιν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ θέματος

τὸ *α* ἢ *ε* γίνεται *η*: ἀγοράζω, ἠγόραζον—ἐλπίζω, ἠλπιζον.

τὸ *ο* γίνεται *ω*: ὀδύρομαι, ὠδυρόμην.

τὸ *ι* γίνεται *ῑ*: ἱκετεύω, ἱκέτευον.

τὸ *υ* γίνεται *ῡ*: ὑβρίζω, ὑβριζον.

τὸ *αι* ἢ *ει* γίνεται *η̄*: αἰσθάνομαι, ἠσθανόμην—εἰκάζω, ἠκαζον.

τὸ *αυ* ἢ *ευ* γίνεται *ηυ*: αὐξάνω, ἠύξανον—εὐρίσκω, ἠύρισκον.

τὸ *οι* γίνεται *ω̄*: οἰκτίρω, ὤκτιρον.

Σημ. α' Τὸ ἀρκτικὸν *ει* γίνεται κατὰ τὴν αὐξῆσιν *η* προσέτι εἰς τὸν παρατατικὸν τοῦ ῥήματος *εἶμι*—ἦα ἢ ἦειν καὶ εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον τοῦ *οἶδα* (θ. εἶδ-)—ἦδεν. Εἰς τὰ ἄλλα ῥήματα μένει: *εἶκω*—*εἶκον*, *εἶργω*—*εἶργον*, *εἶρω*—*εἶρον*.

Τὸ ἀρκτικὸν *α* ἢ *ε* καίτοι εἶναι μακρόν, τρέπεται κατὰ τὴν αὐξῆσιν εἰς *η* ἢ *η̄* κατ' ἀναλογίαν: *ἀθλῶ*—*ἠθλον*, *ἀργῶ*—*ἠργον*, *ἄδω*—*ἠδον* (ὅπως *ἄγω*—*ἠγον*, *αἰτῶ*—*ἠτουν*).

Σημ. β' Ὑπερσυντέλικοι ῥημάτων, τῶν ὁποίων ὁ παρακείμενος ἔχει

(1) Τὸ *ε* δηλαδή τῆς συλλαβικῆς αὐξήσεως ἀρχῆθεν ἦτο ἐπίρρημα καὶ ἐσήμαινε *τότε*.

ἀναδιπλασιασμόν ε, δὲν ἔχουν αὐξήσιν· ἐστράτευκα - ἐστρατεύκειν, ἐζή-
τηκα - ἐζήτηκειν.

2. Ἀναδιπλασιασμός

§ 200. Οἱ συντελικοὶ χρόνοι (ἦτοι ὁ παρακείμενος, ὁ ὑπερ-
συντέλικος καὶ ὁ τετελεσμένος μέλλων) ἔχουν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ
θέματος ἀναδιπλασιασμόν εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις (καὶ εἰς τὸ
ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν).

Ὁ ἀναδιπλασιασμός δηλοῖ τὸ τετελεσμένον τῆς πράξεως, εἶ-
ναι δὲ δύο εἰδῶν·

1) ἐπανάληψις τοῦ ἀρχικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μετὰ
ἐνὸς ε κατόπιν αὐτοῦ. Τοιοῦτον ἀναδιπλασιασμόν λαμβάνουν τὰ
θέματα, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσι ἀπὸ ἐν ἀπλοῦν συμφωνον πλὴν τοῦ ρ,
ἢ ἀπὸ δύο συμφωνῶν, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον εἶναι ἄφωνον καὶ
τὸ δεύτερον ἔνρινον ἢ ὑγρόν·

παιδεύ-ω	—πε-παίδευ-κα,	ἐ-πε-παιδεύ-κειν
θύ-ω	—τέ-θυ-κα,	ἐ-τε-θύ-κειν
	—(θέ-θυ-κα)	(ἐ-θε-θύ-κειν)
φυτεύ-ω	—πε-φύτευ-κα,	ἐ-πε-φυτεύ-κειν
	—(φε-φύτευ-κα)	(ἐ-φε-φυτεύ-κειν)
χορεύ-ω	—κε-χόρευ-κα,	ἐ-κε-χορεύ-κειν
	—(χε-χόρευ-κα)	(ἐ-χε-χορεύ-κειν) (§ 39,6)
κάμνω (θ. κμη-)	—κέ-κμη-κα	
πνέω (θ. πνευ-)	—πέ-πνευ-κα	
δρῶ (δρα-ω)	—δέ-δρα-κα	
γράφ-ομαι	—γέ-γραμ-μαι,	ἐ-γε-γράμ-μην, γε-γράφ-ομαι

2) ὅτι καὶ ἡ αὐξήσις.

Λαμβάνουν δὲ

α) συλλαβικὴν αὐξήσιν ὡς ἀναδιπλασιασμόν τὰ ῥήματα, τῶν
ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ συμφωνον διπλοῦν ἢ ἀπὸ ρ ἢ ἀπὸ
δύο συμφωνῶν, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἄφωνον
καὶ τὸ δεύτερον ἔνρινον ἢ ὑγρόν, ἢ ὅσων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ
τρία συμφωνῶν·

ζήτῶ	—ἐ-ζήτη-κα	(ὅπως ἐ-ζήτησα)
ρίπτω	—ἔρ-ριφα	(ὅπως ἔρ-ριψα)
σπεῖρ-ω (θ. σπερ-, σπαρ-)	—ἔ-σπαρ-κα	(ὅπως ἔ-σπειρα)

φθείρω-ω (θ. φθερ-, φθαρ-) — *ἔ-φθαρ-κα* (ὅπως *ἔ-φθειρα*)
στρατεύω — *ἔ-στράτευ-κα* (ὅπως *ἔ-στράτευσα*).

β') χρονικὴν αὔξησιν ὡς ἀναδιπλασιασμὸν τὰ ῥήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν·

ἀδικῶ	— <i>ἡδίκη-κα</i>	(ὅπως <i>ἡδίκησα</i>)
ἔρημῶ	— <i>ἡρήμω-κα</i>	(ὅπως <i>ἡρήμωσα</i>)
ὁμολογῶ	— <i>ὠμολόγη-κα</i>	(ὅπως <i>ὠμολόγησα</i>)
αἰτῶ	— <i>ἦτη-κα</i>	(ὅπως <i>ἦτησα</i>)
οἰκῶ	— <i>ῶκη-κα</i>	(ὅπως <i>ῶκησα</i>)

§ 201. β' Αὔξεις καὶ ἀναδιπλασιασμὸς τῶν συνθέτων.

1) *Τὰ μετὰ προθέσεων* σύνθετα (ἢ παρασύνθετα ¹⁾) ῥήματα ἔχουν τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν μετὰ τὴν πρόθεσιν·

εἰσ-πέμπω	<i>εἰσ-έ-πεμπον,</i>	<i>εἰσ-πέ-πομφα</i>
συν-οικῶ (παράνομος)	<i>συν-ῶκουν,</i>	<i>συν-ῶκηκα</i>
παρα-νομῶ (ἐγκώμιον)	<i>παρα-ε-νόμουν,</i>	<i>παρα-νε-νόμηκα</i>
ἐγ-κωμιάζω (ἐν χειρὶ τίθημι)	<i>ἐν-ε-κωμιάζον,</i>	<i>ἐγ-κε-κωμιάκα</i>
ἐγ-χειρίζω	<i>ἐν-ε-χειρίζον</i>	<i>ἐγ-κε-χείρικα</i> (§ 39,6)

2) *Τὰ παρασύνθετα* ῥήματα, τὰ ἔχοντα πρῶτον συνθετικὸν ἄλλην λέξιν ἐκτὸς προθέσεως, ἔχουν τὴν αὔξησιν καὶ τὸν ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τὴν ἀρχήν, ὡς ἐὰν ἦσαν ἀπλᾶ ῥήματα·

(ἄ-δικος)	ἀδικῶ	— <i>ἡδίκουν,</i>	<i>ἡδίκηκα</i>
(δυσ-τυχήs)	δυστυχῶ	— <i>ἐδυστύχουν,</i>	<i>δεδυστύχηκα</i>
(μυθο-λόγος)	μυθολογῶ	— <i>ἐμυθολόγουν,</i>	<i>μεμυθολόγηκα</i>
(οἰκο-δόμος)	οἰκοδομῶ	— <i>ῶκοδόμουν</i>	<i>ῶκοδόμηκα</i>

Σημ. Τὰ παρασύνθετα ῥήματα, εἰς τὰ ὁποῖα πρῶτον συνθετικὸν εἶναι τὸ ἐπίρρημα *εἶ*, συνήθως δὲν λαμβάνουν αὔξησιν οὐδὲ ἀναδιπλασιασμὸν·

(¹) Τί λέγονται *παρασύνθετοι* λέξεις, ἰδὲ κατωτέρω, εἰς τὸ τέλος τοῦ περὶ συνθέσεως κεφαλαίου.

εὐδοκιμῶ	εὐδοκίμουν,	εὐδοκίμησα,	εὐδοκίμηκα
εὐεργετῶ	εὐεργέτουν,	εὐεργέτησα,	εὐεργέτηκα
εὐτυγχῶ	εὐτύχουν,	εὐτύχησα,	εὐτύχηκα
εὐωχοῦμαι	εὐωχούμην	εὐωχήθην	

202. Ἀνωμαλῖαι αὐξήσεως.

1) Τὰ ῥήματα **βούλομαι**, **δύναμαι** καὶ **μέλλω** ἔχουν αὐξησιν κανονικῶς ἔ καὶ ἀνωμάλως ἢ (κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ῥ. **ἐθέλω** ἢ **θέλω**—ἤθελον).

ἐβουλόμην καὶ ἠβουλόμην—ἐβουλήθην καὶ ἠβουλήθην
 ἐδυνάμην καὶ ἠδυνάμην — ἐδυνήθην καὶ ἠδυνήθην
 ἔμελλον καὶ ἠμελλον

2) Τὰ ῥήματα (**κατ**)**άγνυμι**, **ὠνοῦμαι** καὶ **ὠθῶ**, ἐνῶ τὸ θέμα των ἀρχίζει ἀπὸ φωνῆεν, ἔχουν συλλαβικὴν αὐξησιν ἔ **κατ-έ-αξα**, **έ-ωνούμην**, **έ-ώθουν**.

3) Τὰ ῥήματα **ἐθίζω**, **ἐλίττω**, **ἐλκω**, **ἐπομαι**, (**περι**)**έπω**, **ἐργάζομαι**, **ἐρπω**, **έστιῶ**, **έχω** καὶ **έῶ** κατὰ τὴν αὐξησιν τρέπουν τὸ ἀρκτικὸν ε ὄχι εἰς **η** ἀλλὰ εἰς **ει** **εἶθιζον**, **εἴλιπτον**, **εἴλκον**, **εἰπόμην**, **περι εἶπον**, **εἰργαζόμην**, **εἶρπον**, **εἰστίων**, **εἶχον**, **εἶων**.

Σημ. Τοῦ **ἐργάζομαι** ὁ παρατατικὸς καὶ ὁ ἀόριστος σχηματίζεται καὶ μὲ κανονικὴν αὐξησιν **ἠεργαζόμην**, **ἠεργασάμην**.

4) Τὸ ῥήμα **ἀν-οίγω** εἰς πάντας τοὺς παραγομένους χρόνους, τὸ ῥ. **ὄρω** εἰς τὸν παρατατικόν, καὶ τὸ ῥ. **ἀλίσκομαι** εἰς τὸν ἀόριστον ἔχουν καὶ συλλαβικὴν καὶ χρονικὴν αὐξησιν ὁμοῦ **ἀν-έρωρον**, **ἀν-έρωξα**, **έώρων**, **εἶᾶλλον**.

5) Τὸ ῥήμα **ἐορτάζω** κατὰ τὴν αὐξησιν ἐκτείνει ὄχι τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν ἔ ἀλλὰ τὸ κατόπιν αὐτοῦ **ο** **έώρταζον**, **έώρτασα**.

Σημ. Πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω ἀνωμαλῖαι τῆς αὐξήσεως εἶναι φαινομενικαὶ καὶ καὶ ὀφείλονται εἰς διαφόρους φθογγικὰς παθήσεις· π.χ. τὸ ῥήμα **ἐργάζομαι** ἀρχῆθεν ἦτο **Ἔεργάζομαι** καὶ τὸ ῥήμα **έχω** ἀρχῆθεν ἦτο **έσχω**, ὁ παρατατικὸς δὲ αὐτῶν ἀρχῆθεν ἦτο κανονικῶς **έ-Ἔεργαζόμην**, **έ-έσχον**, ἐκ τούτων δὲ κατόπιν προῆλθον οἱ τύποι **εἰεργαζόμην**, **έεσχον**, καὶ μετὰ συναίρεσιν τοῦ **εε** εἰς **ει** τέλος οἱ τύποι **εἰεργαζόμην**, **εἶσχον** (ιδεὲ § 40,4).

Ἐπίσης οἱ τύποι **έώρταζον**, **έώρτασα** προῆλθον ἐκ παλαιότερων κανονικῶν τύπων **ἠόρταζον**, **ἠόρτασα** δι' ἀντιμεταχωρήσεως (§ 38,3).

Ὁμοίως δὲ ἐκ παλαιότερων τύπων **ἀν-ἠφοιγον** ἢ **ἠφόρων** (μὲ ἰσχυροτέρην συλλαβικὴν αὐξησιν ἢ) προῆλθον οἱ τύποι **ἀν-έφογον**, **έφωρον**, (μὲ δασεῖαν κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ δασυνόμενον **ὄρω**) (§ 38,3).

6) Ἐκ τῶν συνθέτων ἢ παρασυνθέτων ῥημάτων

α') τὰ ῥήματα **ἀμφι-έννυμι**, **ἐγγυῶ** (ἐκ τῆς λ. ἐγ-γύη), **ἐμπεδῶ** (ἐκ τῆς λ. ἐμ-πεδος), **ἐναντιοῦμαι** (ἐκ τῆς λ. ἐν-αντίος), **ἐπ-εἶγω**, **ἐπ-ίσταμαι** καὶ **καθ' ἐξομαι** ἔχουν τὴν αὔξησιν ὅλως εἰς τὴν ἀρχήν, ὡσὰν νὰ ἦσαν ἀπλᾶ ἡμφιέννυν, ἡγγύων, ἡμπέδουν, ἡναντιούμην, ἡπειγον, ἡπιστάμην, ἐκαθεξόμην.

β') τὰ ῥήματα **ἐκκλησιάζω** (ἐκ τῆς λ. ἐκ-κλησία), **καθ-εὔδω**, **κάθ-ημαι** καὶ **καθ-ίζω** διαφοροῦνται, ἥτοι ἔχουν τὴν αὔξησιν ἄλλοτε μὲν ὅλως εἰς τὴν ἀρχήν ὡς ἀπλᾶ, ἄλλοτε δὲ μετὰ τὴν πρόθεσιν ἡκκλησιάζον καὶ ἐξ-εκκλησιάζον, ἐκάθειδον καὶ καθ-ἡῦδον, ἐκαθήμην καὶ καθ-ήμην, ἐκάθιζον, ἐκάθισα καὶ καθ-ῖσα.

γ') τὰ ῥήματα **ἀν-έχομαι**, **ἀμφι-σβητῶ** (ἀρχῆθεν ἀμφισβητῶ), **ἐν-οχλῶ** καὶ **(ἐπ)ανορθῶ** ἔχουν συγχρόνως δύο αὔξεις, ἥτοι καὶ ὅλως εἰς τὴν ἀρχήν ὡς ἀπλᾶ καὶ μετὰ τὴν πρόθεσιν ἡν-ειχόμην, ἡμφ-εσβήτουν, ἡν-ώχλουν, (ἐπ)ἡν-ώρθουν.

§ 203. Ἀνωμαλῖαι ἀναδιπλασιασμοῦ.

1) Τὰ ῥ. **γιννώσκω** καὶ **γνωρίζω** ἔχουν ἀναδιπλασιασμὸν τοῦ β' εἴδους, ἀντιστρόφως δὲ τὰ ῥ. **κιῶμαι**, **μιμνήσκομαι** καὶ **πίπτω** ἔχουν ἀναδιπλασιασμὸν τοῦ α' εἴδους, παρὰ τὸν κανόνα (§ 200) ἔγνωκα (θ. γνω-), ἐ γνώρικα (θ. γνωριδ-)—κέκτημαι (θ. κτα-), μέμνημαι (θ. μνη-), πέπτωκα (θ. πτω-).

2) Τὰ ῥ. **ἐθίζω**, **ἐλκω**, **ἐργάζομαι**, **ἐστιῶ** καὶ **ἐῶ** καὶ τὸ ῥ. **(ἀν)οίγω** ἔχουν ἀναδιπλασιασμὸν ὅμοιον μὲ τὴν αὔξησιν τῶν εἰθίκα, εἴλκωκα, εἴργασμαι, εἰστιάκα, εἶακα—(ἀν)έωχα, (ἀν)έωγμαί, (ἀν)εῶξεταί. (§ 202, 3 καὶ 4).

3) Τὰ ῥ. **(κατ)άγγυμι**, **άλισκομαι**, **ὄρῶ**, **ὠθοῦμαι** καὶ **ὠνοῦμαι** ἔχουν ἀναδιπλασιασμὸν ε, ἂν καὶ ἀρχίζουσι ἀπὸ φωνῆεν (κατ)έαγα, ἐάλωκα, ἐόρακα (καὶ ἐώρακα), ἔωσμαι, ἐώνημαι.

4) Τὰ ῥ. **λαμβάνω**, **λαγχάνω**, **λέγω**, **(συλ)λέγω** καὶ **(δια)λέγομαι** ἔχουν ἀναδιπλασιασμὸν εἰ· εἴληφα, εἴληχα, εἴρηκα (θ. Φερ-, Φερε-), (συν)εἴλοχα, (δι)εἴλεγμαί.

Ὅμοίως εἶῶθα (=συνηθίζω), εἶμαρται (=εἶναι πεπωμένον) τῶν ἀχρήστων κατ' ἐνεστῶτα ῥημάτων ἔθω (θ. Φεθ-, Φηθ-) καὶ μείρομαι (θ. σμερ-, σμαρ-).

Σημ. Καί τῶν ἀνωμαλιῶν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἄλλαι μὲν ὀφείλονται εἰς φθογγικὰ παθήσεις, ἄλλαι δὲ εἰς ἀναλογίαν. (Πρβλ. § 202,5, Σημ.).

§ 204. Ἄττικὸς ἀναδιπλασιασμός. Εἰς μερικά ῥήματα, τῶν ὁποίων τὸ θέμα ἀρχίζει ἀπὸ α ἢ ε ἢ ο, κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἐπαναλαμβάνονται οἱ δύο ἀρκτικοὶ φθόγγοι τοῦ θέματος καὶ συγχρόνως ἐκτείνεται τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν αὐτοῦ. Ὁ τοιοῦτος ἀναδιπλασιασμός καλεῖται **ἄττικός**. (Πρβλ. § 96).

ἀκούω	—(θ. ἀκο-)	ἀκ-ήκο-α
ἐλαύνω	—(θ. ἐλα-)	ἐλ-ήλα-κα
ἐλέγχομαι	—(θ. ἐλεγχ-)	ἐλ-ήλεγ-μαι (ἐκ τοῦ ἐλήλεγγ-μαι)
ἐσθίω	—(θ. ἐδε-, ἐδο-)	ἐδ-ήδο-κα
ἔρχομαι	—(θ. ἔλυθ-)	ἐλ-ήλυθ-α
ὄμνυμι	—(θ. ὄμο-)	ὄμ-ώμο-κα
(ἀπ)όλλυμι	—(θ. ὄλε-)	(ἀπ)ολ-ώλε-κα
(ἀπ)όλλυμαι	—(θ. ὄλ-)	(ἀπ)όλ-ωλ-α
ὀρύττω	—(θ. ὀρυχ-)	ὀρ-ώρυχ-α
φέρω	—(θ. ἐνεκ-)	ἐν-ήνοχ-α
ἐγείρομαι	—(θ. ἐγερ-)	ἐγ-ήγερ-μαι
»	—(θ. ἐγορ-)	ἐγορ-ήγο-ρα (μὲ ἐπανάληψιν ὄχι μόνον τῶν δύο ἀρκτικῶν φθόγγων ἐγ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ρ).

Σημ. α' Ἐκ τῶν ῥημάτων τούτων αὔξησιν (χρονικὴν) εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον ἔχουν μόνον ὅσα ἀρχίζουσιν ἀπὸ α ἢ ο.

ἀκήκοα — ἠκηκόειν

ὄμώμοκα — ὠμωμόκειν

Τὰ ἄλλα δὲν λαμβάνουν αὔξησιν εἰς τὸν ὑπερσυντέλικον.

ἐλήλακα — ἐληλόκειν

ἐλήλυθα — ἐληλύθειν

Σημ. β' Ἀναδίπλωσις τοῦ ῥηματικοῦ θέματος συμβαίνει εἰς τινα ῥήματα καὶ κατὰ τὸν σχηματισμὸν δευτέρων χρόνων αὐτῶν ἢ παραγῶγων λέξεων ἐξ αὐτῶν: ἄγ-ω, ἦγ-αγ-ον (ἐκ τοῦ ἄγ-αγ-ον), φέρω, (θ. ἐνεκ-) ἦν-εγκ-ον (ἐκ τοῦ ἐν-ενεκ-ον, ἐν-ενκ-ον § 38,3) — ἄγωγή (ἐκ τοῦ ἄγ-αγ-ή), ἐδωδή (ἐκ τοῦ ἐδ-εδ-ή). Ἴδὲ § 38, 1 καὶ 2.

δ' ΤΟ ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΝ ΡΗΜΑ ΕΙΜΙ (=εἶμι)

§ 205. Ἄρκετοὶ ῥηματικοὶ τύποι τοῦ ῥήματος τῆς ἀρχαίας γλώσσης σχηματίζονται περιφραστικῶς μὲ τὸ ῥῆμα εἶμι ὡς βοηθη-

τικόν. Προβλ. νέας γλώσσης: *ἔχω γράφει* — *εἶχα γράφει, εἶμαι γραμμένος* — *ἤμουν γραμμένος*).

§ 206. Τὸ ῥῆμα *εἶμι* εἶναι ἀνώμαλον, οἱ δὲ χρόνοι αὐτοῦ εἶναι ἔνεστ. *εἶμι*, παρατ. *ἦν* (= ἤμουν), μέλλ. *ἔσομαι* (= θὰ εἶμαι), ἄορ. *ἔγενόμην* (= ὑπῆρξα), παρακ. *γέγονα* (= ἔχω ὑπάρξει), ὑπερσ. *ἔγεγονειν* (= εἶχα ὑπάρξει). Ἐκ τούτων ὡς βοθηθητικοὶ πρὸς σχηματισμὸν τῶν ῥημάτων ἐν γένει λαμβάνονται ὁ ἔνεστῶς, ὁ παρατατικός καὶ ὁ μέλλων, οἱ ὁποῖοι κλίνονται ὡς ἑξῆς:

᾽Οριστικὴ		᾽Υποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτικὴ
᾽Ενεστῶς	Παρατατικός			
εἶμι	ἦ ἢ ἦν	ῶ	εἶη-ν	
εἶ	ἦ-σθα	ῆς	εἶη-ς	ἴσ-θι
ἔσ-τι	ἦν	ῆ	εἶη	ἔσ-τω
ἔσ-μὲν	ἦ-μεν	ῶ-μεν	εἶη-μεν ἢ εἶ-μεν	—
ἔσ-τε	ἦ-τε (ἦσ-τε)	ἦ-τε	εἶη-τε ἢ εἶ-τε	ἔσ-τε
εἶσι	ἦσαν	ῶ-σι	εἶη-σαν ἢ εἶ-εν	ἔσ-των, ὄντων (ἢ ἔσ-τωσαν)
ἔσ-τὸν	ἦσ-τον	ἦ-τον	εἶη-τον ἢ εἶ-τον	ἔσ-τον
ἔσ-τὸν	ἦ-στην	ἦ-τον	εἶή-την ἢ εἶ-την	ἔσ-των

᾽Απαρέμφ. εἶναι. Μετοχὴ ὄν (ὄντ-ος), οὔσα (οὔσης), ὄν (ὄντ-ος)

Μέλλον
 ᾽Οριστ. ἔσομαι, ἔση (ἢ ἔσει), *ἔσται* — ἔσομεθα, ἔσεσθε, ἔσονται
 Εὐκτ. ἔσοίμην, ἔσοιο, ἔσοιτο — ἔσοίμεθα, ἔσοισθε, ἔσοιτο
 ᾽Απαρ. ἔσεσθαι — Μετοχὴ ἐσόμενος, ἐσομένη, ἐσόμενον.

Σημ. Τὸ γ' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἔνεστῶτος (*ἔστι*) τονίζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν (*ἔστι*),

1) ὅταν ἔχη τὴν σημασίαν τοῦ ὑπάρχει ἢ τοῦ ἐπιτρέπεται ἢ εἶναι δυνατόν: *ἔστι θεός* — *ἔστι λαβεῖν*.

2) ὅταν εὐρίσκεται κατόπιν τῶν λέξεων *τοῦτ'* (= τοῦτο), *ἀλλ'* (= ἀλλά), *εἰ, καί, οὐκ* ταῦτ' *ἔστι. οὐκ ἔστι*

3) ὅταν εὐρίσκεται εἰς τὴν ἀρχὴν προτάσεως: *ἔστι τις σοφός*.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Ι. Συζυγία τῶν εἰς -ω ῥημάτων

§ 207. Ἡ συζυγία τῶν εἰς -ω ῥημάτων περιλαμβάνει

1) ῥήματα *βαρύτονα*, ἢτοι ῥήματα λήγοντα εἰς -ω ἄτονον (§ 18, 6): *λύω, πείθω*.

2) ῥήματα *συννηρημένα* ἢ *περισπώμενα*, ἢτοι ῥήματα λήγοντα εἰς ω περισπώμενον: *τιμῶ, φιλῶ* (§ 18, 4).

Ὀριστική

Ὑποτακτική

Χρόνοι ἀρκτικοί. Χρόνοι παραγόμενοι

Ἑνεστώς Παράτατος	<p>λύ'-ω λύ-εις λύ-ει λύ-ομεν λύ-ετε λύ-ουσι</p>	<p>ἔ-λυ-ον ἔ-λυ-ες ἔ-λυ ε(ν) ἔ-λύ-ομεν ἔ-λύ-ετε ἔ-λυ-ον</p>	<p>(ἵνα) λύ-ω λύ-ης λύ-η λύ-ωμεν λύ-ητε λύ-ωσι</p>
Μέλλων	<p>λύ'-σω λύ-σεις λύ-σει λύ-σομεν λύ-σετε λύ-σουσι</p>		
Ἀόριστος α'		<p>ἔ-λυ-σα ἔ-λυ-σας ἔ-λυ-σε(ν) ἔ-λύ-σαμεν ἔ-λύ-σατε ἔ-λυ-σαν</p>	<p>(ἵνα) λύ-σω λύ-σης λύ-ση λύ-σωμεν λύ-σητε λύ-σωσι</p>
Παρακείμενος Ὑπερσυντέλικος	<p>λέ-λυ-κα λέ-λυ-κας λέ-λυ-κε(ν) λε-λύ-καμεν λε-λύ-κατε λε-λύ-κασι</p>	<p>ἔ-λε-λύ'-κειν¹ ἔ-λε-λύ-κεις ἔ-λε-λύ-κει ἔ-λε-λύ-κεμεν² ἔ-λε-λύ-κατε ἔ-λε-λύ-κασαν</p>	<p>(ἵνα) λε-λύ-κω λε-λύ-κης λε-λύ-κη, κλπ. καὶ συνηθέστερον λελυκῶς ᾧ, ἧς, ἧ, λελυκότες ᾧμεν, ἦτε, ᾧσι</p>
Τετέλεσται Μέλλων	<p>λελυκῶς ἔσομαι, ἔσει, ἔσται λελυκότες ἐσόμεθα, ἔσεσθε, ἔσονται</p>		

1) Ἀρχαιότεροι τύποι προσέτι· ἐλελύ-κη, ἐλελύ-κης, ἐλελύ-κει(ν).

2) Μεταγενέστεροι τύποι προσέτι· ἐλελύ-κειμεν, ἐλελύ-κατε, ἐλελύ-κασαν.

Εὐκτική	Προστακτική	² Απαρέμφατον Μετοχή
(εἶθε) λύ-οιμι λύ-οις λύ-οι λύ-οιμεν λύ-οιτε λύ-οιεν	— λῦ-ε λυ-έτω — λύ-ετε λυ-όντων ⁵ ἢ λυ-έτωσαν	λύ-ειν — λύ-ων (λύ-οντος) λύ-ουσα (λυ-ούσης) λῦ-ον (λύ-οντος)
(ὄτι) λύ-σοιμι ³ λύ-σοις λύ-σοι λύ-σοιμεν λύ-σοιτε λύ-σοιεν	—	λύ-σειν — λύ-σων (λύσοντος) λύ-σουσα (λυσούσης) λῦ-σον (λύσοντος)
(εἶθε) λύ-σαιμι λύ-σαις ἢ λύ-σειας ⁴ λύ-σαι ἢ λύ-σειε λύ-σαιμεν λύ-σαιτε λύ-σαιεν ἢ λύ-σειαν	— λῦ-σον λυ-σάτω — λύ-σατε λυ-σάντων ⁵ ἢ λυ-σάτωσαν	λῦ-σαι — λύ-σας (λύσαντος) λύ-σασα (λυσάσης) λῦ-σαν (λύσαντος)
(εἶθε) λε-λύ-κοιμί λε-λύ-κοις λε-λύ-κοι κλπ. καὶ συνηθ. λελυκῶς εἶην, εἶης, εἶη λελυκότες εἶημεν ἢ εἶμεν εἶητε, εἶησαν ἢ εἶεν	— λελυκῶς ἴσθι, ἔστω λελυκότες ἔστε, ἔστων	λελυ-κέναι — λελυ-κῶς (λελυ-κότος) λελυ-κυῖα (λελυ-κυίας) λελυ-κὸς (λελυ-κότος)
(ὄτι) λελυκῶς ἔσοίμην, ἔσοιο, ἔσοιτο ³ λελυκότες ἔσοίμεθα, ἔσοισθε, ἔσοιντο	—	λελυκῶς ἔσεσθαι — λελυκῶς ἔσόμενος λελυκότες ἔσόμενοι

3) Ἡ εὐκτική τοῦ μέλλοντος ἐν γένει οὐδέποτε λαμβάνεται ὡς εὐχετική.

4) Οἱ τύποι τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἐνεργ. ἀορ. α' οἱ λήγοντες εἰς -ειας, -ειε, -ειαν λέγονται *αιολικοὶ* καὶ εἶναι εὐχρηστότεροι τῶν ἄλλων.

5) Οἱ τύποι τοῦ γ' πληθ. τῆς προστακτικῆς οἱ λήγοντες εἰς -ντων εἶναι εὐχρηστότεροι τῶν ληγοντων εἰς -τωσαν.

§ 209. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ βαρυντόνου ῥήματος μέσης φωνῆς,

Ὀριστική

Ὑποτακτική

Χρόνοι ἀρχαίκοι.

Χρόνοι παραγόμενοι.

Ἐνεστώς Παρατατικός	λῦ'-ομαι λύ-η (ἢ λύ-ει) ¹ λύ-εται λυ-όμεθα λύ-εσθε λύ-ονται	ἔ-λῦ-όμεν ἔ-λύ-ου ἔ-λύ-ετο ἔ-λυ-όμεθα ἔ-λύ-εσθε ἔ-λύ-οντο	(ἵνα) λύ-ωμαι λύ-ῃ λύ-ῃται λυ-ώμεθα λύ-ῃσθε λύ-ωνται
Μέσος μέλλον	λῦ'-σομαι λύ-ση (ἢ λύ-σει) ¹ λύ-σεται λυ-σόμεθα λύ-σεσθε λύ-σονται		
Μέσος ἀόριστος α'		ἔ-λῦ-σάμην ἔ-λύ σω ἔ-λύ-σατο ἔ-λυ-σάμεθα ἔ-λύ-σασθε ἔ-λύ-σαντο	(ἵνα) λύ-σωμαι λύ-σῃ λύ-σῃται λυ-σώμεθα λύ-σῃσθε λύ-σωνται
Παρακείμενος Ὑπερσυντέλικος	λέ-λῦ-μαι λέ-λυ-σαι λέ-λυ-ται λε-λύ-μεθα λέ-λυ-σθε λέ-λυ-νται	ἔ-λε-λῦ'-μην ἔ-λέ-λυ-σο ἔ-λέ-λυ-το ἔ-λε-λύ-μεθα ἔ-λέ-λυ-σθε ἔ-λέ-λυ-ντο	(ἵνα) λελυμένος ᾧ λελυμένος ᾧς λελυμένος ᾧ λελυμένοι ᾧμεν λελυμένοι ᾧτε λελυμένοι ᾧσι
Τετελ. Μέλλον	λυ-λῦ'-σομαι ἢ λελυμένος ἔσομαι λε-λύ-ση » ἔσει λε-λύ-σεται » ἔσται λε-λυ-σόμεθα ἢ λελυμένοι ἔσόμεθα λε-λύ-σεσθε » ἔσεσθε λε-λύ-σονται » ἔσονται		

1. Ἐντὶ τῶν εἰς -η παλαιωτέρων τύπων τοῦ προσώπου τούτου συν-
 ηθέστεροι εἶναι οἱ εἰς -ει. Οὕτω δὲ κανονικῶς ἐκφέρονται διὰ τοῦ -ει
 τὰ δευτέρτα ἐνικά τοῦ βούλομαι, οἶσμαι καὶ ὄψομαι (βούλει, οἶει, ὄψει).

Ἐὐκτικὴ

*Προστακτικὴ ᾽Απαρέμφατον
Μετοχὴ*

(εἶθε) λυ-οίμην λύ-οιο λύ-οιτο λυ-οίμεθα λύ-οισθε λύ-οιντο	— λύ-ου λυ-έσθω — λύ-εσθε λυ-έσθων ² ἢ λυ-έσθωσαν	λύ-εσθαι — λυ-όμενος λυ-ομένη λυ-όμενον
(ὄτι) λυ-σοίμην λύ-σοιο λύ-σοιτο λυ-σοίμεθα λύ-σοισθε λύ-σοιντο	— — — — — —	λύ-σεσθαι — λυ-σόμενος λυ-σομένη λυ-σόμενον
(εἶθε) λυ-σαίμην λύ-σαιο λύ-σαιτο λυ-σαίμεθα λύ-σαισθε λύ-σαιντο	— λῦ-σαι λυ-σάσθω — λύ-σασθε λυ-σάσθων ² ἢ λυ-σάσθωσαν	λύ-σασθαι — λυ-σάμενος λυ-σαμένη λυ-σάμενον
(εἶθε) λελυμένος εἶην λελυμένος εἶης λελυμένος εἶη λελυμένοι εἶημεν ἢ εἶμεν λελυμένοι εἶητε ἢ εἶτε λελυμένοι εἶησαν ἢ εἶεν	— λέ-λυ-σο λε-λύ-σθω — λέ-λυ-σθε λε-λύ-σθων ² ἢ λε-λύ-σθωσαν	λε-λύ-σθαι — λε-λυ-μένος λε-λυ-μένη λε-λυ-μένον
λε-λυ-σοίμην ἢ λελυμένος ἔσοίμην λε-λύ-σοιο » ἔσοιο λε-λύ-σοιτο » ἔσοιτο λε-λυ-σοίμεθα ἢ λελυμένοι ἔσοίμεθα λε-λύ-σοισθε » ἔσοισθε λελύ-σοιντο » ἔσοιντο	λε-λύ-σεσθαι ἢ λελυμένος ἔσεσθαι — λε-λυ-σόμενος, -η, -ον ἢ λελυμένος ἔσόμενος, -η, -ον λελυμένοι ἔσόμενοι, -αι, -α	

2. Οἱ εἰς -σθων τύποι εἶναι παλαιότεροι καὶ συνηθέστεροι.

§ 210. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ βαρυτόνου ῥήματος μέσης φωνῆς,

Ἐνεστώτης Ὀριστική Ὑποτακτική
Χρόνοι ἀρκητικοί. Χρόνοι παραγόμενοι

Ἐνεστώτης Παρατατικός	λύ'-ομαι λύ-η (ἢ λύ-ει) λύ-εται κλπ.	ἔ-λυ'-όμην ἔ-λύ-ου ἔ-λύ-ετο κλπ.	(ἵνα) λύ-ωμαι λύ-η λύ-ηται κλπ.
ὅπως τῆς μέσης φωνῆς			
Παθητ. μέλλον α'	λύ-θή-σομαι λυ-θή-ση (ἢ -σει) λυ-θή-σεται λυ-θη-σόμεθα λυ-θή-σεσθε λυ-θή-σονται		
Παθ. ἀόριστος α'		ἔ-λύ'-θην ἔ-λύ-θης ἔ-λύ-θη ἔ-λύ-θημεν ἔ-λύ-θητε ἔ-λύ-θησαν	(ἵνα) λυ-θῶ λυ-θῆς λυ-θῆ λυ-θῶμεν λυ-θῆτε λυ-θῶσι ¹
Παρακείμενος Ὑπεροσυντέλικος	λέ-λύ'-μαι λέ-λυ-σαι λέ-λυ-ται κλπ.	ἔλε-λύ'-μην ἔ-λέ-λυ-σο ἔ-λέ-λυ-το κλπ.	(ἵνα) λελυμένος ᾧ ῆς ῆ κλπ.
ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως			
Τελελ. μέλλον	λε-λύ'-σομαι λε-λύ-ση (ἢ -σει) λε-λύ-σεται κλπ.		
ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως			

1. Οἱ τύποι οὗτοι προῆλθον διὰ συναϊρέσεως ἐκ παλαιότερων τύπων λυ-θή-ω, λυ-θή-ης, λυ-θή-η κλπ.

Εὐκτική	Προστακτική	Ἀπαρέμφατον Μετοχή
(εἶθε) λυ-οίμην λύ-οιο λύ-οιτο κλπ. ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως	— λύ-ου λυ-έσθω κλπ.	λύ-εσθαι — λυ-όμενος λυ-ομένη λυ-όμενον
(ὄτι) λυ-θη-σοίμην λυ-θή-σοιο λυ-θή-σοιτο λυ-θη-σοίμεθα λυ-θή-σοισθε λυ-θή-σοιντο	— λύ-θη-τι ⁴ λυ-θή-τω — λύ-θη-τε λυ-θέ-ντων ἢ λυ-θή-τωσαν	λυ-θή-σεσθαι — λυ-θη-σόμενος λυ-θη-σομένη λυ-θη-σόμενον
(εἶθε) λυ-θείην ² λυ-θείης λυ-θείη λυ-θείημεν ἢ λυ-θειῖμεν λυ-θείητε ἢ λυ-θειῖτε λυ-θείησαν ἢ λυ-θειῖεν ³	— λύ-θη-τι ⁴ λυ-θή-τω — λύ-θη-τε λυ-θέ-ντων ἢ λυ-θή-τωσαν	λυ-θῆναι — λυ-θεις ⁵ (λυ-θέντος) λυ-θειῖσα (λυ-θείσης) λυ-θὲν (λυ-θέντος)
(εἶθε) λελυμένος εἶην εἶης εἶη κλπ. ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως	— λέ-λυ-σο λε-λύ-σθω κλπ.	λε-λύ-σθαι — λε-λυ-μένος, -η, -ον
λε-λυ-σοίμην λε-λύ-σοιο λε-λύ-σοιτο κλπ. ὅπως τῆς μέσης διαθέσεως	—	λε-λύ-σεσθαι — λε-λυ-σόμενος, -η, -ον κλπ.

- Ἐκ τῶν λυ-θε-ιη-ν, λυ-θε-ιη-ς κλπ.
- Οἱ βραχύτεροι τύποι *λυθειῖμεν, λυθειῖτε, λυθειῖεν* εἶναι συνηθέστεροι τῶν μακροτέρων *λυθείημεν, λυθείητε, λυθείησαν*.
- Ἐξ ἀρχικοῦ τύπου *λύ-θη-θι*. Ἴδὲ § 39, 6, Σημ.
- Ἐξ ἀρχικῶν τύπων *λυ-θέ-ντ-ς, λυ-θέ-ντ-ια, λυ-θέ-ντ*. Ἴδὲ § 39, 12.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΝ
ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ

§ 211. Τὰ ῥήματα μέσης καὶ παθητικῆς διαθέσεως, ἤτοι τὰ μέσα καὶ παθητικὰ ῥήματα, ἔχουν πάντας τοὺς χρόνους κοινούς πλὴν τοῦ μέλλοντος καὶ τοῦ ἀορίστου· λύομαι (=λύω τὸν ἑαυτόν μου ἢ λύομαι ὑπὸ ἄλλου), ἐλυόμην, λέλυμαι, ἐλελύμην, λελύσομαι —ἀλλά—λύσομαι (=θά λύσω τὸν ἑαυτόν μου), λυθήσομαι (=θά λυθῶ ὑπὸ ἄλλου), ἐλυσάμην (=ἔλυσα τὸν ἑαυτόν μου), ἐλύθην (=ἐλύθην ὑπὸ ἄλλου).

§ 212 Αἱ καταλήξεις τοῦ μέλλοντος ἐν γένει (ἐνεργητικοῦ, μέσου, παθητικοῦ καὶ μονολεκτικοῦ τετελεσμένου) εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις εἶναι αἱ αὐταὶ μὲ τὰς καταλήξεις τοῦ ἀντιστοίχου ἐνεστῶτος:

λύσ-ω (λύ-ω), λύσ-ομαι, λυθήσ-ομαι, λελύσ-ομαι (λύ-ομαι).

Ἄλλὰ

1) πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ μέσου (ἀπλοῦ ἢ τετελεσμένου μονολεκτικοῦ) μέλλοντος προστίθεται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων ὁ **χρονικὸς χαρακτήρ** αὐτοῦ σ·

(λύ-ω) λύ-σ-ω (λύ-ομαι) λύ-σ-ομαι, λελύ-σ-ομαι.

2) πρὸς σχηματισμὸν τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος προστίθεται εἰς τὸ θέμα πρῶτον τὸ **πρόσφυμα θη** καὶ ἔπειτα ὁ χρονικὸς χαρακτήρ σ πρὸ τῶν καταλήξεων· (λύ-ομαι) λυ-θῆ-σ-ομαι.

§ 213. Χρονικὸν χαρακτήρα σ ἔκτος τοῦ μέλλοντος ἔχει καὶ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος α· ἔλυ-σ-α, ἐλυ-σ-άμην.

§ 214. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος πλείστων ῥημάτων σχηματίζεται εἰς -κα, ὁ δὲ ὑπερσυντέλικος αὐτῶν εἰς -κειν, ἤτοι ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος τῶν φωνηεντολήκτων, τῶν ὀδοντοκλήκτων καὶ τῶν ἐνρινολήκτων ἢ ὑγρολήκτων ῥημάτων ἔχει **χρονικὸν χαρακτήρα κ**· (λύ-ω) λέλυ-κ-α, ἐλελύ-κ-ειν, (πεῖθω, θ. πειθ-) πέπει-κ-α, (φαίνω, θ. φαν-) πέφαγ-κ-α, (καθαίρω, θ. καθαρ-) κεκάθαρ-κ-α.

§ 215. Τὸ σ καὶ τὸ ε, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσιν πᾶσαι σχεδὸν αἱ καταλήξεις τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ καθὼς καὶ τοῦ μέλλοντος ἐνεργ. καὶ μέσου ἢ παθητικοῦ εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις,

πλήν τῆς ὑποτακτικῆς, καὶ εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν λέγονται **θεματικὰ φωνήεντα** τῶν ἐγκλίσεων τούτων.

Σημ. Κανονικῶς τὸ μὲν θεματικὸν φωνῆεν ο ὑπάρχει πρὸ τοῦ μ ἢ τοῦ ν ἢ πρὸ φωνήεντος· *λύ-ο-μεν, λύ-ο-νται, ἔλυ-ο-ν, λύ-ο-ιμεν*· τὸ δὲ θεματικὸν φωνῆεν ε ὑπάρχει πρὸ τοῦ σ ἢ τοῦ τ· *λύ-ε-σθε, λύ-ε-ται*.

Τύποι οἷοι *λύουσι, λέγονσι* κ.τ.τ. προῆλθον ἐκ παλαιότερων τύπων *λύουσι, λέγονσι*, οἱ ὅποιοι πάλιν προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *λύοντι, λέγοντι*. (Ἰδὲ § 39,5 καὶ § 38,2).

Ὅμοίως τύποι οἷος ὁ *λύωσι* προῆλθον ἐκ παλαιότερων *λύωσι—λύωντι*. (Ἰδὲ § 39,5).

Ὅμοίως τύποι οἷοι *λελύκῃσι, γεγράφασι* κ.τ.τ. προῆλθον ἐκ παλαιότερων τύπων *λελύκανσι—λελύκωντι, γεγράφανσι—γεγράφαντι*. (Ἰδὲ § 39,5).

Τύποι δὲ οἷοι οἱ τοῦ β' ἐνικοῦ τοῦ μέσου ἢ παθητικοῦ ἐνεστώτος κλπ. *λύη* (=λύσαι), *λέγη* (=λέγειν) κ.τ.τ. προῆλθον διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιότερων *λύει, λέγει*, οἱ ὅποιοι πάλιν προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *λύσαι, λέγειν*. (Ἰδὲ § 40,4). (Ἰδὲ καὶ ὑποσημ. 1 τῆς σελ.100).

Ὅμοίως τύποι οἷοι *ἐλύου, ἐλέγου* κλπ., *ἐλύσω, ἐτάξω* κλπ., προῆλθον διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιότερων τύπων *ἐλύ-εο, ἐλέγ-εο* κλπ. *ἐλύσ-αο, ἐτάξ-αο, κλπ.*, οἱ ὅποιοι πάλιν προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *ἐλύ-εσο, ἐλέγ-εσο* κλπ. *ἐλύσ-ασο, ἐτάξ-οσο* κλπ. (Ἰδὲ § 40,4).

Ὅμοίως προῆλθον τύποι τῆς εὐκτικῆς οἷοι *λύοιο, παιδεύοιο* κ.τ.τ. ἐξ ἀρχικῶν τύπων *λύ-οισο, παιδεύ-οισο* κλπ. (Ἰδὲ § 40,4).

Ὅμοίως προῆλθον τύποι τῆς προστακτικῆς *λύου, παιδεύου* κλπ. ἐκ παλαιότερων τύπων *λύ-εο, παιδεύ-εο* κλπ., οἱ ὅποιοι πάλιν προῆλθον ἐξ ἀρχικῶν τύπων *λύ-εσο, παιδεύ-εσο* κλπ. (Ἰδὲ § 40,4).

Τοῦ δὲ ἐνεργητικοῦ ἀπαρεμφάτου τύποι οἷοι *λύειν, λέγειν* κλπ. προῆλθον διὰ συναιρέσεως ἐκ παλαιότερων τύπων *λύ-ε-εν, λέγ-ε-εν* κλπ. ἤτοι ἢ κατάληξις τοῦ ἐνεργ. ἀπαρεμφάτου *-ειν* προῆλθεν ἐκ τῆς *-εεν*.

§ 216 Ἡ ὑποτακτικὴ πάντων τῶν χρόνων τῆς τε ἐνεργητικῆς καὶ τῆς μέσης φωνῆς ἔχει θεματικὰ φωνήεντα **ω** καὶ **η** (ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ θεματικὰ φωνήεντα **ο** καὶ **ε** τῆς ὀριστικῆς)· *λύ-ω-μεν* (λύ-ο-μεν), *λύ-η-σθε* (λύ-ε-σθε).

§ 217. Ὁ ἐνεργητικὸς καὶ μέσος ἀόριστος **α'** εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις πλήν τῆς ὑποτακτικῆς καὶ ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος εἰς τὴν ὀριστικὴν ἔχουν θεματικὸν φωνῆεν **α**· *ἐλύσ-α-μεν, ἐλύσ-α-ντο, λύσ-α-ιμεν, λύσ-α-σθε, λύσ-α-ντο—λελύκ-α-μεν*.

§ 218. Ὁ ἐνεργ. ὑπερσυντέλικος εἰς τὴν ὀριστικὴν εἰς μὲν τὸν ἐνικὸν ἔχει θεματικὸν φωνῆεν **ει**, εἰς δὲ τὸν πληθυντικὸν (καὶ τὸν δυϊκὸν) **ε**· *ἐλελύκ-ει-ν, ἐλελύκ-ε-μεν, (ἐλελύ-κε-τον, ἐλελυ-κέ-την)*.

§ 219. 1) Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος εἰς τὴν ὑποτακτικὴν, τὴν εὐκτικὴν καὶ τὴν προστακτικὴν σπανίως σχηματίζεται μονολεκτικῶς (*λελύκω, λελύκοιμι, λελυκέτω*). συνηθέστερον δὲ σχηματίζεται περιφραστικῶς διὰ τῆς μετοχῆς αὐτοῦ καὶ τῶν ἀντιστοίχων ἐγκλίσεων τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ῥήματος *εἰμί*: *λελυκὼς ᾧ, λελυκὼς εἶην, λελυκὼς ἔστω*.

2) Ὁ μέσος παρακείμενος εἰς μὲν τὴν ὑποτακτικὴν καὶ τὴν εὐκτικὴν σχηματίζεται πάντοτε περιφραστικῶς, διὰ τῆς μετοχῆς του καὶ τῶν ἀντιστοίχων ἐγκλίσεων τοῦ ἐνεστώτος τοῦ ῥήματος *εἰμί* (*λελυμένος ᾧ, λελυμένος εἶην*), εἰς δὲ τὴν προστακτικὴν σχηματίζεται καὶ μονολεκτικῶς καὶ περιφραστικῶς: *λέλυσο ἢ λελυμένος ἴσθι*.

§ 220. Εἰς πάντας τοὺς τύπους τοῦ μέσου καὶ παθητικοῦ παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελικοῦ τοὺς σχηματιζομένους μονολεκτικῶς δὲν ὑπάρχουν θεματικὰ φωνήεντα, αἱ δὲ καταλήξεις προστίθενται ἀμέσως εἰς τὸ θέμα αὐτοῦ: *λέλυ-μαι, ἐλέλυ-ντο, λελύ-σθαι, λελυ-μένος*.

§ 221. 1) Καὶ οἱ τύποι τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἐν γένει σχηματίζονται ἄνευ θεματικῶν φωνηέντων, ἀλλὰ πρὸς σχηματισμὸν αὐτῶν προστίθεται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων τὸ πρόσφυμα *θη*, τὸ ὁποῖον πρὸ τοῦ (ἐγκλιτικοῦ) φωνήεντος *ι* καὶ πρὸ τοῦ *ντ* πάσχει συστολὴν καὶ γίνεται *θε*: *ἐλύ-θη-ν, ἐλύ-θησαν—λυ-θε-ῖμεν, λυ-θέ-ντων*. (Ἰδὲ § 38,2 καὶ § 212,2).

2) Τὸ πρόσφυμα *θη* εἰς τὴν ὑποτακτικὴν τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου συναιρεῖται μὲ τὰς καταλήξεις καὶ οὕτω προκύπτουν αἱ (φαινομενικαί) καταλήξεις *-θῶ, -θῆς, -θῆ, κλπ.* (Ἰδὲ § 210, ὑποσ.).

Σημ. Καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἢ κατάληξις *-θῆναι* προῆλθε διὰ συναίρεσως ἐκ τοῦ *-θηέναι* (*λυ-θη-έναι*) *λυ-θηῖναι*.

§ 222. Ἡ εὐκτικὴ ἔχει ἐγκλιτικὰ φωνήεντα *ιη* ἢ ἀπλοῦν *ι*, τὰ ὁποῖα προστίθενται εἰς τὸ θέμα πρὸ τῶν καταλήξεων μετὰ τὸ θεματικὸν φωνῆεν, (ὅπου τοιοῦτον φωνῆεν ὑπάρχει). Τὸ ἐγκλιτικὸν φωνῆεν *ι* συναιρεῖται μετὰ τοῦ προηγούμενου φωνήεντος τοῦ θέματος: *λυ-θε-ίη-μεν, λυ-θε-ῖ-μεν, λύ-ο-ι-μεν, λύσ-α-ι-μεν, λύσ-α-ι-ντο*.

Ο ΔΥΪΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 223. Τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ τῶν ῥημάτων ἐν γένει ἰδιαίτε-
ραι καταλήξεις ὑπάρχουν μόνον διὰ τὸ β' καὶ τὸ γ' πρόσωπον,
εἶναι δὲ αἱ ἑξῆς·

I. Τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς

α') τῆς ὀριστικῆς εἰς τοὺς ἀρχτικοὺς χρόνους καὶ τῆς ὑπο-
τακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος) **-τον, -τον'**
λύ-ε-τον, λύ-ε-τον—λύσ-ε-τον, λύσ-ε-τον—λελύκ-α-τον, λε-
λύκ-α-τον.

λύ-η-τον, λύ-η-τον, λύσ-η-τον, λύσ-η-τον—(λελύκ-η-τον, λε-
λελύκ-η-τον).

β') τῆς ὀριστικῆς εἰς τοὺς παραγομένους χρόνους καὶ τῆς
εὐκτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ ἢ καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φω-
νήεντος) **-τον, -την'**

ἐλύ-ε-τον, ἐλυ-έ-την—ἐλύσ-α-τον, ἐλυσ-ά-την—ἐλελύκ-ε-τον,
ἐλελυκ-έ-την.

λύ-οι-τον, λυ-οί-την—λύ-σοι-τον, λυσ-οί-την—λύσ-αι-τον,
λυσ-αί-την—(λελύκ-οι-τον, λελυκ-οί-την).

γ') τῆς προστακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήεν-
τος) **-τον, -των'**

λύ-ε-τον, λυ-έ-των—λύσ-α-τον, λυσ-ά-των—(λελύκ-ε-τον,
λελυκ-έ-των).

II. Τῆς μέσης φωνῆς (ἔξαιρέσει τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου)

α') τῆς ὀριστικῆς εἰς τοὺς ἀρχτικοὺς χρόνους καὶ τῆς ὑπο-
τακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος) **-σθον, -σθον'**

λύ-ε-σθον, λύ-ε-σθον—λύσ-ε-σθον, λύσ-ε-σθον—λυθήσ-ε-
σθον, λυθήσ-ε-σθον—λέλυ-σθον, λέλυ-σθον,—λελύσ-ε-σθον,
λελύσ-ε-σθον.

λύ-η-σθον, λύ-η-σθον—λύσ-η-σθον, λύσ-η-σθον.

β') τῆς ὀριστικῆς εἰς τοὺς παραγομένους χρόνους καὶ τῆς
εὐκτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ ἢ καὶ τοῦ ἐγκλιτικοῦ φω-
νήεντος) **-σθον, -σθην'**

ἐλύ-ε-σθον, ἐλυ-έ-σθην—ἐλύσ-α-σθον, ἐλυσ-ά-σθην—ἐλέλυ-
σθον, ἐλελύ-σθην.

λύ-οι-σθον, λυ-οί-σθην—λύσ-οι-σθον, λυσ-οί-σθην—λύσ-αι-σθον, λυσ-αί-σθην—λυθήσ-οι-σθον, λυθησ-οί-σθην.

γ') τῆς προστακτικῆς ἐν γένει (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος) -σθον, -σθων

λύ-ε-σθον, λυ-έ-σθων—λύσ-α-σθον, λυσ-ά-σθων—λέλυ-σθον, λελύ-σθων.

Σημ. Τοῦ δυϊκοῦ τοῦ παθητικοῦ ἀορίστου ἐν γένει καταλήξεις εἶναι αἱ τοῦ δυϊκοῦ τῶν ἀντιστοίχων ἐγκλίσεων τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου (ἄνευ τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος): ἐλύθη-τον, ἐλυθή-την—λυθη-τον, λυθῆ-τον—λυθείη-τον ἢ λυθεῖ-τον, λυθειή-την ἢ λυθεῖ-την—λύθη-τον, λυθῆ-των.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ ΤΩΝ ΑΦΩΝΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

α' Ἐνεστῶς καὶ παρατατικός

§ 224. Τῶν ἀφωνολήκτων ῥημάτων ὀλίγα σχηματίζουν τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἀμεταβλήτου, ὡς ἄγ-ω, ἄδ-ω, ἀλείφ-ω, ἀμείβ-ω, ἄρχ-ω, βλέπ-ω, γράφ-ω, διώκ-ω, ἔχ-ω, πείθ-ω, τρέπ-ω, φεύγ-ω, ψεύδ-ω, κλπ.

Τὰ πλεῖστα δὲ τῶν ἀφωνολήκτων ῥημάτων σχηματίζουν τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος μετεσχηματισμένου, ἥτοι

1) τὰ *χειλικόληκτα* ἀφωνόληκτα ῥήματα πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ προσλαμβάνουν εἰς τὸ ῥηματικόν των θέμα τὸ πρόσφυμα τ καὶ οὕτω *λήγουν εἰς -πτω* (θ. κοπ-) *κόπτω*, (θ. βλαβ-, βλάβ-τω) *βλάπτω*, (θ. κρυφ-, κρύφ-τω) *κρύπτω*. (*Ἰδὲ § 39, 1).

2) τὰ *οὐρανικόληκτα* καὶ τὰ *ὀδοντικόληκτα* πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ προσλαμβάνουν εἰς τὸ ῥηματικόν των θέμα τὸ πρόσφυμα j καὶ οὕτω

α') τὰ οὐρανικόληκτα καὶ ἐκ τῶν ὀδοντικόληκτων τὰ ἔχοντα χαρακτηριστῆρα θ ἢ τ λήγουν εἰς τὸν ἐνεστῶτα εἰς *-ττω* ἢ *-σσω*

(θ. φυλακ-, φυλάκ-jω) *φυλάττω* ἢ *φυλάσσω*

(θ. ἀλλαγ-, ἀλλάγ-jω) *ἀλλάττω* ἢ *ἀλλάσσω*

(θ. ταραχ-, ταράχ-jω) *ταράττω* ἢ *ταράσσω*

(θ. ἄρμोट-, ἄρμότ-jω) *ἄρμόττω* ἢ *ἄρμόσσω*

(θ. πυρετ-, πυρέτ-jω) *πυρέττω* ἢ *πυρέσσω* (§ 39, 12, γ').

β') τῶν ὀδοντοκλήκτων τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα δ *λήγουν εἰς τὸν ἐνεστῶτα εἰς -ζω*

(θ. ἐλπίδ-, ἐλπίδ-*j*ω) *ἐλπίζω*

(θ. ὄδ-, ὄδ *j*ω) *ὄζω*

(θ. παιδ-, παιδ-*j*ω) *παίζω*

Σημ. Ἐνεστῶτα εἰς -ζω σχηματίζουσι καὶ τινὰ ῥήματα οὐρανικόληκτα σημαίνοντα συνήθως ἤχον·

(θ. οἰμωγ-, οἰμώγ-*j*ω) *οἰμώζω*

(θ. στεναγ-, στενάγ-*j*ω) *στενάζω*

(θ. ἀλαλαγ-, ἀλαλάγ-*j*ω) *ἀλαλάζω*

(θ. κραγ-, κράγ-*j*ω) *κράζω*

(θ. ὀλολυγ-, ὀλολύγ-*j*ω) *ὀλολύζω*.

β' Οἱ ἄλλοι χρόνοι

§ 225. α' Τῶν ὀδοντοκλήκτων ῥημάτων

1) ὁ μέλλων ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς -σω καὶ ὁ μέσος εἰς -σομαι, ὁ ἀόριστος α' ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς -σα καὶ ὁ μέσος εἰς -σάμην (ὅπως καὶ τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων. Ἴδὲ § 212 κ. ἔ.)

(θ. πειθ-), *πεί-σω* (ἐκ τοῦ πείθ-σω), *πεί-σομαι* (ἐκ τοῦ πείθ-σομαι).

(θ. σπενδ-), *σπεί-σω* (ἐκ τοῦ σπένδ-σω), *σπεί-σομαι* (ἐκ τοῦ σπένδ-σομαι)

(θ. γυμναδ-), *ἐγύμνα-σα* (ἐκ τοῦ ἐγύμναδ-σα), *ἐγυμνα-σάμην* (ἐκ τοῦ ἐγυμναδ-σάμην).

Ἄλλὰ τὰ ὑπερδισύλλαβα ὀδοντοκλήκτα εἰς -ίζω, ὅσα ἔχοντα χαρακτῆρα δ, σχηματίζουσι τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον μέλλοντα ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ εἰς -ιῶ, -ιοῦμαι (κατὰ τὰ εἰς -εω συνηρημένα ῥήματα)

(θ. κομιδ-) *κομιῶ* (κομιεῖς, κομιεῖ), *κομοῦμαι* (κομιεῖ, κομιεῖται).

Σημ. Μέλλοντα ἄσχυρον συνηρημένον κατὰ τὰ εἰς -άω συνηρημένα ῥήματα ἔχει καὶ τὸ ῥήμα *βιβάζω βιβῶ* (βιβᾶς, βιβᾶ κλπ).

2) ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς -κα καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς -κειν

(θ. κομιδ-), *κεκόμι-κα*, *ἐκεκομί-κειν*. (Ἴδὲ § 214).

3) ὁ παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς -σθήσομαι καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' εἰς -σθην

(θ. ψευδ-), *ψευσθήσομαι* (ἐκ τοῦ ψευδ-θήσομαι), *ἐψεύσθην* (ἐκ τοῦ ἐψεύδ-θην).

(θ. ἄρμωτ-), *ἠρμόσθην* (ἐκ τοῦ ἠρμώτ-θην). Ἰδὲ § 39,2.

4) ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς *-σμαι* καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς *-σμην*.

(θ. πειθ-), *πέπεισμαι* (ἐκ τοῦ πέπειθ-μαι), *ἐπεπείσμην* (ἐκ τοῦ ἐπεπεΐθ-μην).

(θ. κομιδ-), *κεκόμισμαι* (ἐκ τοῦ κεκόμιδ-μαι), *ἐκεκομίσμην* (ἐκ τοῦ ἐκεκομίδ-μην).

§ 226. *Τῶν οὐρανικολήκτων ῥημάτων*

1) ὁ μέλλων ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς *-ξω* καὶ ὁ μέσος εἰς *-ξομαι*, ὁ ἀόριστος α' ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς *-ξα* καὶ ὁ μέσος εἰς *-ξάμην*.

(θ. φυλακ-), *φυλάξω*, *ἐφύλαξα* (ἐκ τοῦ φυλάκ-σω, ἐφύλακ-σα).

(θ. ταγ-), *τάξομαι*, *ἐταξάμην* (ἐκ τοῦ τάγ-σομαι, ἐταγ-σάμην). Ἰδὲ § 39, 10.

2) ὁ ἐνεργ. παρακείμενος λήγει εἰς *-χα* καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς *-χειν*, (ἦτοι εἰς τοὺς χρόνους τούτους ὁ οὐρανικὸς χαρακτήρ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος, εἰάν εἶναι ψιλὸν ἢ μέσον, τρέπεται εἰς δασύ).

(θ. κηρυκ-), *κεκήρυχα*, *ἐκεκηρύχειν*

(θ. ταγ-), *τέταχα*, *ἐτετάχειν*.

3) ὁ παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς *-χθήσομαι* καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' εἰς *-χθην*.

(θ. πλεκ-), *πλεχθήσομαι*, *ἐπλέχθην*

(θ. ἀγ-), *ἀχθήσομαι*, *ἤχθην* (ἐκ τοῦ πλεκ-θήσομαι, ἀγ-θήσομαι, κλπ. Ἰδὲ § 39,1).

4) ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς *-γμαι* καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς *-γμην*.

(θ. πλεκ-), *πέπλεγμαι*, *ἐπεπλέγμην* (ἐκ τοῦ πέπλεκ-μαι, ἐπεπλέκ-μην).

(θ. ταραχ-), *τετάραγμαι*, *ἐτεταράγμην* (ἐκ τοῦ τετάραχ-μαι, ἐτεταράχ-μην). Ἰδὲ § 39,3).

227. *Τῶν χειλικολήκτων ῥημάτων*

1) ὁ μέλλων ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς *-ψω* καὶ ὁ μέσος εἰς *-ψομαι*, ὁ ἀόριστος α' ὁ ἐνεργητικὸς λήγει εἰς *-ψα* καὶ ὁ μέσος εἰς *-ψάμην*.

(θ. κοπ-), κόψω, ἔκοψα (ἐκ τοῦ κόπ-σω, ἔκοπ-σα)

(θ. τριβ-), τρίβομαι, ἐτριβάμην (ἐκ τοῦ τριβ-σομαι, ἐτριβ-σάμην)

(θ. γραφ-), γράφομαι, ἐγραψάμην (ἐκ τοῦ γραφ-σομαι, ἐγραφ-σάμην. Ἴδὲ § 39,11).

2) ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος λήγει εἰς **-φα** καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς **-φειν**, (ἦτοι εἰς τοὺς χρόνους τούτους ὁ χειλικὸς χαρακτῆρ τοῦ ὀηματικοῦ θέματος, ἐὰν εἶναι ψιλὸν ἢ μέσον, τρέπεται εἰς δασύ).

(θ. κοπ-), κέκοφα, ἐκεκόφειν

(θ. τριβ-), τέτριφα, ἐτετριφειν. (Πορβλ § 226. 2).

3) ὁ παθητικὸς μέλλων α' λήγει εἰς **-φθήσομαι** καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' λήγει εἰς **-φθην**

(θ. πεμπ-), πεμφθήσομαι, ἐπέμφθην (ἐκ τοῦ πεμπ-θήσομαι, ἐπέμπ-θην).

(θ. καλυβ-), καλυφθήσομαι, ἐκαλύφθην (ἐκ τοῦ καλυβ-θήσομαι, ἐκαλύβ-θην. Ἴδὲ § 39,1).

4) ὁ μέσος παρακείμενος λήγει εἰς **-μμαι** καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος εἰς **-μμην**

(θ. κοπ-), κέκομμαι, ἐκεκόμμην (ἐκ τοῦ κέκοπ-μαι, κλπ.)

(θ. τριβ-), τέτριμμαι, ἐτετριμμην (ἐκ τοῦ τέτριβ-μαι, κλπ.).

(θ. γραφ-), γέγραμμαι, ἐγεγράμμην (ἐκ τοῦ γέγραφ-μαι κλπ.).

§ 228. Ἐκ τῶν ἀφωνολήκτων ὀημάτων

1) τὰ ἔχοντα πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ὀηματικοῦ θέματος **ε**, ἀντὶ τοῦ **ε** τούτου εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἔχουν **ο**

κλέπτω (θ. κλεπ-)—κέκλοφα, ἐκεκλόφειν

τρέπω (θ. τρεπ-)—τέτροφα, ἐτετρόφειν

φέρω (θ. ἐνεκ-)—ἐνήνοχα, ἐνηνόχειν (§ 204).

2) τὰ ὀήματα **στρέφω**, **τρέπω** καὶ **τρέφω** εἰς τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον ἀντὶ τοῦ **ε** τοῦ ὀηματικοῦ θέματος ἔχουν **α** (βραχύ).

(θ. στρεφ-), ἔστραμμαι, ἐστράμμην

(θ. τρεπ-), τέτραμμαι, ἐτετράμμην

(θ. θρεφ-), τέθραμμαι, ἐτεθράμμην.

§ 229. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

κλίσεως μέσου παρακειμένου και υπερσυντελικού
ἀφωνολήκτων ῥημάτων

Ὅριστική		Προστακτική Ἀπαρέμφατον Μετοχή	
ἔψευσ-μαι	ἔψευσ-μην	—	ἔψεῦ-σθαι
ἔψευ-σαι	ἔψευ-σο	ἔψευ-σο	
ἔψευσ-ται	ἔψευσ-το	ἔψεῦ-σθω	ἔψευσ-μένος
ἔψεύσ-μεθα	ἔψεύσ-μεθα	—	ἔψευσ-μένη
ἔψευ-σθε	ἔψευ-σθε	ἔψευ-σθε	ἔψευσ-μένον
ἔψευσμένοι εἰσὶ	ἔψευσμένοι ἦσαν	ἔψεῦ-σθων	
πέπραγ-μαι	ἔπεπράγ-μην	—	πεπρᾶχ-θαι
πέπραξαι	ἔπέπραξο	πέπραξο	
πέπρακ-ται	ἔπέπρακ-το	πεπρᾶχ-θω	πεπραγ-μένος
πεπράγ-μεθα	ἔπεπράγ-μεθα	—	πεπραγ-μένη
πέπραχ-θε	ἔπέπραχ-θε	πέπραχ-θε	πεπραγ-μένον
πεπράγμένοι εἰσὶν	πεπραγμένοι ἦσαν	πεπρᾶχ-θων	
γέγραμ-μαι	ἔγεγράμ-μην	—	γεγράφ-θαι
γέγραψαι	ἔγέγραψο	γέγραψο	
γέγραπ-ται	ἔγέγραπ-το	γεγράφ-θω	γεγραμ-μένος
γεγράμ-μεθα	ἔγεγράμ-μεθα	—	γεγραμ-μένη
γέγραφ-θε	ἔγέγραφ-θε	γέγραφ-θε	γεγραμ-μένον
γεγραμμένοι εἰσὶ	γεγραμμένοι ἦσαν	γεγράφ-θων	

Ἴδὲ § 39 καὶ § 40, 5.

Σημ. Συμφωνολήκτων ῥημάτων ἐν γένει μονολεκτικοὶ τύποι τοῦ γ' πληθυντικοῦ προσώπου τοῦ μέσου παρακειμένου καὶ υπερσυντελικοῦ εἶναι σπανιώτατοι, ὡς τετάχεται (=τεταγμένοι εἰσὶ), γεγράφεται (=γεγραμμένοι εἰσὶ), ἐφθάρεται (=ἐφθαρμένοι εἰσὶ), ἐτετάχато (=τεταγμένοι ἦσαν).

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ
ΤΩΝ ἘΝΡΙΝΟΛΗΚΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΡΟΛΗΚΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

ἀ Ἐνεσιῶς καὶ παρατατικός

§ 230. Καὶ τῶν ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων πολὺ

ὀλίγα σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἀμεταβλήτου, ὡς δέρ-ω, μέν-ω, νέμ-ω, κλπ.

Τὰ πλεῖστα δὲ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ῥήματα σχηματίζουν τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος μετεσχηματισμένου, ἀφοῦ εἰς αὐτὸ προσετέθη τὸ πρόσφωνα j. Οὕτω

1) τῶν ἐχόντων χαρακτηριστὴρα λ τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα ἔχει διπλασιασμένον τὸ λ:

(θ. βαλ-, βάλ-jω) βάλλω

(θ. ἀγγελ-, ἀγγέλ-jω) ἀγγέλλω. (*Ἰδὲ § 39, 12, α').

2) τῶν ἐχόντων χαρακτηριστὴρα ν ἢ ρ τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ἀρχῆθεν ἔληγεν εἰς -αν, -αρ, -εν, -ερ, -ῖν, -ῖρ, -ῦν, -ῦρ, μετεσχηματίσθη εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ λήγει εἰς -αιν, -αιρ, -ειν, -ειρ, -ῖν, -ῖρ, -ῦν, -ῦρ:

(θ. ὑφαν-, ὑφάν-jω) ὑφαίνω

(θ. καθαρ-, καθάρ-jω) καθαίρω

(θ. κτεν-, κτέν-jω) κτείνω

(θ. σπερ-, σπέρ-jω) σπείρω

(θ. κρῖν-, κρίν-jω) κρῖνω, (θ. οἰκτίρ-, οἰκτίρ-jω) οἰκτῖρω

(θ. πλῦν-, πλύν-jω) πλύνω, (θ. σύρ-, σύρ-jω) σῦρω.

*Ἰδὲ § 40, 1 καὶ § 39, 12, β'.

Σημ. Τὸ ῥῆμα *οφείλω* προῆλθεν ἐκ παλαιότερου τύπου *οφέλλω*, ὁ ὁποῖος πάλιν προῆλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου *οφέλω*. (Πρβλ. § 39, 13).

β' Οἱ ἄλλοι χρόνοι

§ 231. Τῶν ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων

1) ὁ ἐνεργητικὸς καὶ ὁ μέσος μέλλων σχηματίζεται ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτηριστῆρος σ (συννηρημένος) εἰς -ῶ, -οῦμαι, (ἦτοι κατὰ τὰ εἰς -έω συννηρημένα ῥήματα):

νέμω (θ. νεμ-, νεμέω) νεμῶ, (νεμέομαι) νεμοῦμαι

μένω (θ. μεν-, μενέω) μενῶ

ἀγγέλλω (θ. ἀγγελ-, ἀγγελέω) ἀγγελῶ

καθαίρω (θ. καθαρ-, καθαρέω) καθαρῶ

κτείνω (θ. κτεν-, κτενέω) κτενῶ

Σημ. Ὁ συννηρημένος οὗτος μέλλων προῆλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου *νεμέ-σω*, *ἀγγελέ-σω* κλπ. Ἰδὲ § 40, 4.

2) ὁ ἐνεργητικὸς καὶ ὁ μέσος ἀόριστος α' σχηματίζεται ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος σ εἰς -α, -**άμην** μὲ ἐκτεταμένον τὸ πρὸ τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ῥηματικοῦ θέματος βραχὺ φωνῆεν, ἥτοι μὲ ἕκτασιν τοῦ ἄ εἰς **η** (ἢ κατόπιν **ε** ἢ **ι** ἢ **ρ** εἰς **ᾱ**), τοῦ **ε** εἰς **ει**, τοῦ **ι** ἢ **υ** εἰς **ι** ἢ **υ**.

ὕφαινω	(θ. ὑφᾶν-)	—ὕφην-α	ὕφην-άμην
λεαίνω	(θ. λεῖν-)	—ἐλέᾱν-α	(λεᾱναι)
μιαίνω	(θ. μιᾶν-)	—ἐμίᾱν-α	(μιᾶναι)
μαραίνω	(θ. μαρᾶν-)	—ἐμάρᾱν-α	(μαρᾶναι)
καθαίρω	(θ. καθᾶρ-)	—ἐκάθηρ-α	ἐκαθηρ-άμην
ἀγγέλλω	(θ. ἀγγελ-)	—ἤγγελ-α	ἤγγελ-άμην
νέμω	(θ. νεμ-)	—ἐνειμ-α	ἐνειμ-άμην
μένω	(θ. μεν-)	—ἔμειν-α	
κρίνω	(θ. κρῖν-)	—ἔκρῖν-α	(κρῖναι)
ἀμύνω	(θ. ἀμῦν-)	—ἤμῦν-α	(ἀμῦναι).

Σημ. α' Οἱ τύποι ο�ὗτοι προῆλθον ἐκ παλαιότερων ὕφαν-σα, ὕφᾶν-να — ἐκάθαρ-σα, ἐκάθᾶρα — ἤγγελ-σα, ἤγγελλα — ἔκριν-σα, ἔκρῖνα, κλπ. Ἰδὲ § 39, 13.

Σημ. β' Ἐχουν **ᾱ** ἀντὶ **η** εἰς τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον ἀόριστον α' προσέτι τὰ ῥήματα *αἴρω*, *ἄλλομαι*, *κερδαίνω* καὶ *κοιλαίνω*, ἂν καὶ δὲν προηγῆται πρὸ τοῦ **α** εἰς τὸ θέμα αὐτῶν (ἄρ-, ἄλ-, κερδαν-, κοιλαν-) ε ἢ **ι** ἢ **ρ** ἤρα (ὑποτ. ᾱ³ρω, εὐκτ. ᾱ³ραιμι, προστ. ᾱρον, ἀπαρφ. ᾱραι), *ἠλάμην*, (ὑποτ. ᾱ³λωμαι, εὐκτ. ᾱ³λᾱίμην, κλπ.), *ἐκέροδᾶνα* (ἀπαρφ. κερδᾶναι), *ἐκοίλᾶνα* (κοιλᾶναι).

Εἰς τὴν ὀριστικὴν ἔχουν **η** ἀντὶ **ᾱ** οἱ ἀόριστοι ἤρα καὶ ἠλάμην ἔνεκα τῆς ἀυξήσεως. (Ἰδὲ § 199, 2, Σημ. α').

3) ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος σχηματίζεται εἰς -**κα** καὶ ὁ ἐνεργητικὸς ὑπερσυντέλικος εἰς -**κειν** (§ 214).

φαίνω	(θ. φαν-)	—πέφαγ-κα (§ 39, 7).
ἀγγέλλω	(θ. ἀγγελ-)	—ἤγγελ-κα, ἤγγέλ-κειν

4) ὁ παθητικὸς μέλλων α' καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος α' σχηματίζονται κανονικῶς εἰς -**θήσομαι**, -**θην**.

μιαίνομαι	(θ. μιαν-)	—μιαν-θήσομαι, ἐμιάν-θην
ἀγγέλλομαι	(θ. ἀγγελ-)	—ἀγγελ-θήσομαι, ἤγγέλ-θην

5) ὁ μέσος παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος

α') τῶν ὑγρολήκτων ῥημάτων σχηματίζεται κανονικῶς εἰς

-μαι, -μην

ἄγγέλλομαι (θ. ἀγγελ-)—ἤγγελ-μαι, ἤγγέλ-μην

αἴρωμαι (θ. ἄρ-) —ἤρ-μαι, ἤρ-μην

β') τῶν ἐνρινολήκτων μὲ χαρακτηριστῆρα **ν** σχηματίζεται ἄλλων μὲν (κανονικῶς) εἰς **-μμαι, -μμην**, ἄλλων δὲ εἰς **-σμαι, -σμην**

ὀξύνομαι (θ. ὀξυν-) —ὠξυμμαι, ὠξύμμην

φαίνομαι (θ. φαν-) —πέφασμαι, ἐπεφάσμην (§ 39,9, Σημ).

§ 232. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ἐνεργ. καὶ μέσου μέλλοντος καὶ μέσου παρακειμένου καὶ ὑπερσυντελείου ἐνρινολήκτων καὶ ὑγρολήκτων ῥημάτων.

Ὀριστικὴ	Εὐκτικὴ.	Ἀπαρέμφατον Μετοχὴ	
νεμ-ῶ	νεμ-οἶμι ἢ νεμ-οίην	νεμ-εἶν	
νεμ-εἰς	νεμ-οἷς ἢ νεμ-οίης		
νεμ-εἶ	νεμ-οἶ ἢ νεμ-οίη		
νεμ-οὔμεν	νεμ-οἶμεν	νεμ-ῶν (νεμ-οὔντος)	
νεμ-εἶτε	νεμ-οἶτε	νεμ-οὔσα (νεμ-ούσης)	
νεμ-οὔσι	νεμ-οἶεν	νεμ-οὔν (νεμ-οὔντος)	
νεμ-οὔμαι	νεμ-οίμην	νεμ-εἶσθαι	
νεμ-εἶ	νεμ-οἶο		
νεμ-εἶται	νεμ-οἶτο		
νεμ-οὔμεθα	νεμ-οίμεθα	νεμ-οὔμενος	
νεμ-εἶσθε	νεμ-οἶσθε	νεμ-ουμένη	
νεμ-οὔνται	νεμ-οἶντο	νεμ-οὔμενον	
ἤγγελ-μαι	ἤγγέλ-μην	—	
ἤγγελ-σαι	ἤγγελ-σο	ἤγγελ-σο	ἤγγέλ-θαι
ἤγγελ-ται	ἤγγελ-το	ἤγγέλ-θω	
ἤγγέλ-μεθα	ἤγγέλ-μεθα	—	ἤγγελ-μένος
ἤγγελ-θε	ἤγγελ-θε	ἤγγελ-θε	ἤγγελ-μένη
ἤγγελμένοι εἰσὶ	ἤγγελμένοι ἦσαν	ἤγγέλ-θων	ἤγγελ-μένον

ᾠξυμ-μαι	ᾠξύμ-μην	—	ᾠξύν-θαι
ᾠξυν-σαι	ᾠξυν-σο	ᾠξυν-σο	
ᾠξυν-ται	ᾠξυν-το	ᾠξύν-θω	ᾠξυμ-μένος ᾠξυμ-μένη ᾠξυμ-μένον
ᾠξύμ-μεθα	ᾠξύμ-μεθα	—	
ᾠξυν-θε	ᾠξυν-θε	ᾠξυν-θε	
ᾠξυμμένοι εἰσὶ	ᾠξυμμένοι ἦσαν	ᾠξύν-θων	
πέφασ-μαι	ἔπεφάσ-μην	—	πεφάν-θαι
πέφαν-σαι	ἔπεφαν-σο	πέφαν-σο	
πέφαν-ται	ἔπεφαν-το	πεφάν-θω	πεφασ-μένος πεφασ-μένη πεφασ-μένον
πεφάσ-μεθα	ἔπεφάσ-μεθα	—	
πέφαν-θε	ἔπεφαν-θε	πέφαν-θε	
πεφασμένοι εἰσὶ	πεφασμένοι ἦσαν	πεφάν-θων	

(Ἴδὲ § 39, 9).

§ 233. Τὰ ἐνρινόληκτα ῥήματα *κλίνω*, *κρίνω*, *πλύνω* καὶ *τείνω* τὸν ἐνεργητικὸν καὶ μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον καὶ τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον α' τοὺς σχηματίζουσι ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος μετ' ἀποβολὴν τοῦ χαρακτηῖρος ν'

(θ. κλιν-)	κέ-κλι-κα,	κέκλι-μαι,	κλι-θήσομαι,	ἐκλί-θην
(θ. κρίν-)	κέ-κρι-κα,	ἐκεκρί-κειν,	κρι-θήσομαι,	ἐκρί-θην
(θ. πλυν-)	πέ-πλυ-κα,	ἐπεπλύ-κειν,	πλυ-θήσομαι,	ἐπλύ-θην
(θ. τεν-, τα-)	τέ-τα-κα,	ἐτετά-κειν,	τα-θήσομαι,	ἐτά-θην

§ 234. Τὰ ἐνρινόληκτα καὶ ὑγρόληκτα ῥήματα, τὰ ἔχοντα θέμα μονοσύλλαβον μὲ θεματικὸν φωνῆεν ε, εἰς τὸν ἐνεργητικὸν παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον α', εἰς τὸν μέσον παρακείμενον καὶ ὑπερσυντέλικον καὶ εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον α' ἢ β' ἀντὶ τοῦ θεματικοῦ φωνήνετος ε ἔχουσι ᾠ. (Πρὸβλ. § 228, 2).

σπείρω (θ. σπερ-)	ἔ-σπαρ-κα,	ἐσπάρ-κειν,	ἔσπαρ-μαι,	ἐσπάρ-μην,
			σπαρ-θήσομαι,	ἐσπάρ-ην
στέλλω (θ. στελ-)	ἔ-σταλ-κα,	ἐστάλ-κειν,	ἔσταλ-μαι,	ἐστάλ-μην,
			σταλ-θήσομαι,	ἐστάλ-ην
τείνω (θ. τεν-, τα-)	τέ-τα-κα,	ἐτετά-κειν,	τέτα-μαι,	ἐτετά-μην,
			τα-θήσομαι,	ἐτά-θην

φθείρω (θ. φθειρ-) ἔ-φθαρ-κα, ἐφθάρκειν, ἐφθαρμαι, ἐφθάρμην,
φθαρ-ήσομαι, ἐφθά-ρην.

ΔΕΥΤΕΡΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

§ 235. Ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος καὶ ὁ μέσος ἀόριστος πολλῶν ῥημάτων σχηματίζεται ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτηρισμοῦ σ καὶ μὲ θεματικὸν φωνῆεν οὐχὶ τὸ α ἀλλὰ τὸ σ καὶ τὸ εἰ ἔλαβ-ο-ν, ἐλαβ-ό-μην. (Ἴδὲ § 213 καὶ § 215).

Ὁ τοιοῦτος ἀόριστος λέγεται ἐνεργητικὸς ἀόριστος β' ἢ μέσος ἀόριστος β', καὶ εἰς μὲν τὴν ὀριστικὴν ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἀντιστοίχου παρατατικοῦ (ἔλαβ-ον, ἐλάμβαν-ον — ἐλαβ-όμην, ἐλάμβαν-όμην), εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις ἔχει τὰς καταλήξεις τοῦ ἀντιστοίχου ἐνεστώτος.

Π.χ. ὁ ἐνεργητικὸς ἀόριστος β' τοῦ ῥ. **βάλλω** καὶ ὁ μέσος ἀόριστος β' τοῦ ῥ. **γίγνομαι** κλίνονται ὡς ἑξῆς:

Ὀριστικὴ	Ὑποτακτικὴ	Εὐκτικὴ	Προστακτικὴ	Ἀπαρέμφατον Μετοχὴ
ἔβαλ-ον	βάλ-ω	βάλ-οιμι	—	βαλ-εῖν
ἔβαλ-ες	βάλ-ης	βάλ-οις	βάλ-ε	
ἔβαλ-ε	βάλ-η	βάλ-οι	βαλ-έτω	βαλ-ὼν
ἔβάλ-ομεν	βάλ-ωμεν	βάλ-οιμεν	—	
ἔβάλ-ετε	βάλ-ητε	βάλ-οιτε	βάλ-ετε	βαλ-οῦσα
ἔβαλ-ον	βάλ-ωσι	βάλ-οιεν	βαλ-όντων	βαλ-ὸν
ἔγεν-όμην	γέν-ωμαι	γεν-οίμην	—	γεν-έσθαι
ἔγέν-ου	γέν-η	γέν-οιο	γεν-οῦ	
ἔγέν-ετο	γέν-ηται	γέν-οιτο	γεν-έσθω	γεν-όμενος
ἔγεν-όμεθα	γεν-ώμεθα	γεν-οίμεθα	—	
ἔγέν-εσθε	γέν-ησθε	γέν-οισθε	γέν-εσθε	γεν-ομένη
ἔγέν-οντο	γέν-ωνται	γέν-οιντο	γεν-έσθων	γεν-όμενον

Σημ. α' Τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου β' τὸ ἀπαρέμφατον καὶ ἡ μετοχὴ, εἴτε ἀπλᾶ εἴτε σύνθετα, τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης λαβεῖν— παραλαβεῖν, λαβὼν (λαβόν)— παραλαβὼν (παραλαβόν).

Πέντε ῥημάτων, ἧτοι τῶν ῥημάτων λέγω, ἔρχομαι, εὐρίσκω,

ὄρῳ καὶ λαμβάνω προσέτι τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἀορίστου β' ἀπλοῦν τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης· εἰπέ, ἐλθέ, εὔρε, ἰδέ, λαβέ. (* Ἀλλὰ πρόσσειπε, ἀπελθε, ἔξευρε, ἔπιδε, παρᾶλαβε).

Σημ. β' Τοῦ μέσου ἀορίστου β' τὸ ἀπαρέμφατον τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης·

(ἄγομαι — ἠγαγόμην) ἀγαγέσθαι

(γίγνομαι — ἐγενόμην) γενέσθαι.

Τὸ δεύτερον ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β' εἴαν μὲν εἶναι πολυσύλλαβον, εἴτε ἀπλοῦν εἴτε σύνθετον, τονίζεται ἐπὶ τῆς ληγούσης (ἐλαβόμεν — λαβοῦ, ἀντιλαβοῦ, ἐγενόμεν — γενοῦ, παραγενοῦ), εἴαν δὲ εἶναι μονοσύλλαβον, συντιθέμενον μὲ δισύλλαβον πρόθεσιν, ἀναβιβάζει τὸν τόνον· (ἔχομαι, ἐσχόμεν — σχοῦ, παρᾶσχον· ἐπομαι, ἐσπόμην — σποῦ, ἐπίσπου).

§ 236. Ὁ ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος πολλῶν ῥημάτων σχηματίζεται ἄνευ τοῦ χρονικοῦ χαρακτηῆρος κ ἢ ἄνευ δασύνσεως τοῦ ψιλοῦ ἢ μέσου ἀφώνου χαρακτηῆρος τοῦ θέματος. (Πρὸβλ. § 214, § 226, 2 καὶ § 227, 2).

Ὁ τοιοῦτος ἐνεργητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος λέγεται *δεύτερος*, κλίνεται δὲ ὅπως ἀκριβῶς ὁ α', ἀλλὰ εἰς τὸ θέμα αὐτοῦ συνήθως ἀντὶ τοῦ ε τοῦ ῥηματικοῦ θέματος ἔχει ο καὶ ἀντὶ τοῦ ἄ ἔχει η (ἢ ᾠ κατόπιν ρ).

κτείνω	(θ. κτεν-)	(ἀπ)έ-κτον-α,	(ἀπ)εκτόν-ειν
τίκτω	(θ. τεκ-)	τέ-τοκ-α,	ἐτετόκ-ειν
λείπω	(θ. λειπ-)	λέ-λοιπ-α,	ἐλελοίπ-ειν
φαίνω	(θ. φᾶν-)	πέ-φην-α,	ἐπεφήν-ειν
μαίνομαι	(θ. μᾶν-)	μέ-μην-α,	ἐμεμήν-ειν
πράττω	(θ. πρᾶγ-)	πέ-πρᾶγ-α,	ἐπεπράγ-ειν
κράζω	(θ. κρᾶγ-)	κέ-κρᾶγ-α,	ἐκεκράγ-ειν.

§ 237. Ὁ παθητ. μέλλων καὶ ὁ παθητ. ἀόριστος πολλῶν ῥημάτων σχηματίζεται μὲ πρόσφυμα η καὶ ὄχι θη, ἥτοι ἄνευ τοῦ θ· *κόπτομαι* (θ. κοπ-) — κοπ-ή-σομαι, ἐκόπ-η-ν

(πρὸβλ. νῦν: ἐγράφ-θη-κα ἢ ἐγράφ-τη-κα καὶ ἐγράφ-η-κα).

Ὁ τοιοῦτος παθητικὸς μέλλων καὶ παθητικὸς ἀόριστος λέγεται *δεύτερος*, κλίνεται δὲ ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ α'.

Π.χ. ὁ παθητικὸς μέλλων β' καὶ ὁ παθητικὸς ἀόριστος β' τοῦ ῥ. *γράφομαι* κλίνονται ὡς ἑξῆς·

*Οριστική	*Υποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική	*Απαρέμφατος Μετοχή
γραφ-ή-σομαι γραφ-ή-σει γραφ-ή-σεται γραφ-η-σόμεθα γραφ-ή-σεσθε γραφ-ή-σονται		γραφ-η-σοίμην γραφ-ή-σοιο γραφ-ή-σοιτο γραφ-η-σοίμεθα γραφ-ή-σοισθε γραφ-ή-σοιντο		γραφ-ή-σεσθα γραφ-η-σόμεν γραφ-η-σομέν γραφ-η-σόμεν
ἐγράφ-ην ἐγράφ-ης ἐγράφ-η ἐγράφ-ημεν ἐγράφ-ητε ἐγράφ-ησαν	γραφ-ῶ γραφ-ῆς γραφ-ῆ γραφ-ῶμεν γραφ-ῆτε γραφ-ῶσι	γραφ-εῖην γραφ-εῖς γραφ-εῖη γραφ-εῖημεν γραφ-εῖητε γραφ-εῖησαν ¹	γράφ-η-θι γράφ-ή-τω — γράφ-η-τε γράφ-έ-ντων	γραφ-ῆ-ναι γραφ-εῖς γραφ-εῖσα γραφ-έν

Σημ. Ὁ παθητικὸς ἀόριστος β' εἰς τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς ἔχει (τὴν ἀρχικὴν) κατάληξιν *-θι* ἀλλάγη-θι, φάνη-θι. (*Ἰδὲ § 210, ὑποσημ. 4).

§ 238. 1) Τὰ ὀήματα (*ἐκ*)πλήττομαι ἢ (*κατα*)πλήττομαι, σήπομαι καὶ τήκομαι εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα καὶ ἀόριστον β' ἀντὶ τοῦ *η* τοῦ ὀηματικοῦ θέματος ἔχουν ᾶ.

(θ. πληγ-) ἐκ-πλᾶγ-ήσομαι κατα-πλᾶγ-ήσομαι
ἐξ-επλᾶ'γ-ην, κατ-επλᾶ'γ-ην
(θ. σηπ-) σᾶπ-ήσομαι ἐσᾶ'π-ην
(θ. τηκ-) τᾶκ-ήσομαι ἐτᾶ'κ-ην

2) Τὰ ὀήματα κλέπτω, πλέκω καὶ τρέπω εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον β' καὶ τὰ ὀήματα στρέφω καὶ τρέφω εἰς τὸν παθητικὸν μέλλοντα β' καὶ εἰς τὸν παθητικὸν ἀόριστον β' ἀντὶ τοῦ *ε* τοῦ ὀηματικοῦ θέματος ἔχουν ᾶ.

(θ. κλεπ-) ἐ-κλάπ-ην, (θ. πλεκ-) ἐ-πλάκ-ην, (θ. τρεπ-) ἐ-τράπ-ην
(θ. στρεφ-) στραφ-ήσομαι, ἐ-στράφ-ην
(θ. τρεφ-) τραφ-ήσομαι, ἐ-τράφ-ην. (Ποβλ. § 228, 2).

1. ἦ: γραφ-εῖμεν, γραφ-εῖτε, γραφ-εῖεν.

§ 239. Σπανίως ὁ αὐτὸς χρόνος ἐνὸς ῥήματος σχηματίζεται καὶ ὡς α' καὶ ὡς β' (1), ὡς (διαφθείρω) *διέφθαρα* καὶ *διέφθορα*, (ἀλλάττομαι) *ἠλλάχθην* καὶ *ἠλλάγην*, (βλάπτομαι) *ἐβλάφθην* καὶ *ἐβλάβην*. Συνήθως δὲ τότε ὁ εἰς τύπος ἔχει διάφορον σημασίαν τοῦ ἐτέρου· π.χ.

πέπεικα (=ἔχω πείσει), *πέποιθα* (=εἶμαι πεπεισμένος)

πέφαγκα (=ἔχω φανερώσει), *πέφηνα* (=ἔχω φανερωθῆ)

ἐτρεψάμην (τινὰ = ἔτρεψά τινα εἰς φυγὴν), *ἐτραπόμην* (= διηθύνην)

ἐφάνθην (= ἀπεδείχθην ὑπὸ ἄλλου), *ἐφάνην* (= ἐδείχθην ἐγώ).

2. ΠΕΡΙΣΠΩΜΕΝΑ ἢ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 240. *Περισπώμενα* ἢ *συνηρημένα* εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν εἶναι τὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα τὰ ἔχοντα χαρακτῆρα α(2) ἢ ε ἢ ο. Ταῦτα διαίρουσιν εἰς τρεῖς τάξεις, ἧτοι

1) τὴν τάξιν τῶν εἰς -άω· *τιμάω*—*τιμῶ*

2) τὴν τάξιν τῶν εἰς -έω· *ποιέω*—*ποιῶ*

3) τὴν τάξιν τῶν εἰς -όω· *δουλόω*—*δουλῶ*.

Κλίνονται δὲ ταῦτα εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα.

1. Μόνον τὸ ῥ. *τρέπω* ἔχει πάντας τοὺς ἀορίστους α' καὶ β', *ἔτρεψα*—*ἔτραπον* (ποιητικός), *ἐτρεψάμην*—*ἐτραπόμην*, *ἐτρέφθην*—*ἐτρέφη*.

2. Τὰ ῥ. *κάω* καὶ *κλάω*, (τὰ ὁποῖα ἀρχῆθεν ἦσαν *κάF-ιω*, *κλάF-ιω*, ἔπειτα *καίF-ω*, *κλαίF-ω*, καὶ τέλος *καί-ω*, *κλαί-ω*) μένουσιν ἀσυναίρετα. Πρβλ. § 40, 1 καὶ 4.

§ 241. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ συνηρημένου ῥήματος εἰς -άω, θ. τιμα-
 ῥ ενεργητικὸν Μέσον καὶ Παθητικὸν

Οριστική ἐνεστώτος	(τιμάω) τιμῶ (τιμάεις) τιμᾶς (τιμάει) τιμᾷ (τιμάομεν) τιμῶμεν (τιμάετε) τιμᾶτε (τιμάουσι) τιμῶσι	(τιμάομαι) τιμῶμαι (τιμάη, -ει) τιμᾷ (τιμάεται) τιμᾶται (τιμάομεθα) τιμῶμεθα (τιμάεσθε) τιμᾶσθε (τιμάονται) τιμῶνται
Οριστική παρατατικού	(ἐτίμαον) ἐτίμων (ἐτίμαες) ἐτίμας (ἐτίμαε) ἐτίμα (ἐτιμάομεν) ἐτιμῶμεν (ἐτιμάετε) ἐτιμᾶτε (ἐτίμαον) ἐτίμων	(ἐτιμάομην) ἐτιμώμην (ἐτιμάου) ἐτιμῶ (ἐτιμάετο) ἐτιμᾶτο (ἐτιμάομεθα) ἐτιμώμεθα (ἐτιμάεσθε) ἐτιμᾶσθε (ἐτιμάοντο) ἐτιμῶντο
Υποτακτική	(τιμάω) τιμῶ (τιμάης) τιμᾶς (τιμάη) τιμᾷ (τιμάωμεν) τιμῶμεν (τιμάητε) τιμᾶτε (τιμάωσι) τιμῶσι	(τιμάωμαι) τιμῶμαι (τιμάη) τιμᾷ (τιμάηται) τιμᾶται (τιμάωμεθα) τιμῶμεθα (τιμάησθε) τιμᾶσθε (τιμάωνται) τιμῶνται
Ἐὐκτιτική	(τιμάοιμι) τιμῶμι ἢ τιμῶην (τιμάοις) τιμῶς ἢ τιμῶης (τιμάοι) τιμῶ ἢ τιμῶη (τιμάοιμεν) τιμῶμεν (τιμάοιτε) τιμῶτε (τιμάοιεν) τιμῶεν	(τιμαοίμην) τιμώμην (τιμάοιο) τιμῶο (τιμάοιτο) τιμῶτο (τιμαοίμεθα) τιμώμεθα (τιμάοισθε) τιμῶσθε (τιμάοιντο) τιμῶντο
Προστακτική	(τίμαε) τίμα (τιμάετω) τιμάτω (τιμάετε) τιμᾶτε (τιμαόντων) τιμώντων	(τιμάον) τιμῶ (τιμαέσθω) τιμάσθω (τιμάεσθε) τιμᾶσθε (τιμαέσθων) τιμάσθων
Ἄπαο.	(τιμάειν) τιμᾶν	(τιμάεσθαι) τιμᾶσθαι
Μετοχή	(τιμάων) τιμῶν (τιμάουσα) τιμῶσα (τιμάον) τιμῶν	(τιμσόμενος) τιμώμενος (τιμαομένη) τιμωμένη (τιμαόμενον) τιμώμενον

§ 242. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ συνηρημένου ὀήματος εἰς -έω, θ. ποιε-
 Ὕνεργητικὸν Μέσον καὶ Παθητικὸν

*Ὀριστικὴ ἐνεστώτης	(ποιέω) ποιῶ (ποιεῖς) ποιεῖς (ποιεῖ) ποιεῖ (ποιέομεν) ποιούμεν (ποιέετε) ποιεῖτε (ποιέουσι) ποιοῦσι	(ποιέομαι) ποιούμαι (ποιέη, -ει) ποιῆ ἢ ποιεῖ (ποιέεται) ποιεῖται (ποιεόμεθα) ποιούμεθα (ποιέεσθε) ποιεῖσθε (ποιέονται) ποιοῦνται
*Ὀριστικὴ παρατατικῆ	(ἐποιέον) ἐποιούν (ἐποιεες) ἐποιεῖς (ἐποιεε) ἐποιεῖ (ἐποιέομεν) ἐποιούμεν (ἐποιέετε) ἐποιεῖτε (ἐποιέον) ἐποιούν	(ἐποιεόμην) ἐποιούμην (ἐποιέου) ἐποιού (ἐποιέετο) ἐποιεῖτο (ἐποιεόμεθα) ἐποιούμεθα (ἐποιέεσθε) ἐποιεῖσθε (ἐποιέοντο) ἐποιοῦντο
*Υποτακτικῆ	(ποιέω) ποιῶ (ποιέης) ποιῆς (ποιέη) ποιῆ (ποιέωμεν) ποιῶμεν (ποιέητε) ποιῆτε (ποιέωσι) ποιῶσι	(ποιέωμαι) ποιῶμαι (ποιέη) ποιῆ (ποιέηται) ποιῆται (ποιεώμεθα) ποιώμεθα (ποιέησθε) ποιῆσθε (ποιέωνται) ποιῶνται
Ἐντικτικῆ	(ποιέοιμι) ποιοῖμι ἢ ποιοίην (ποιέοις) ποιοῖς ἢ ποιοίης (ποιέοι) ποιοῖ ἢ ποιοίη (ποιέοιμεν) ποιοῖμεν (ποιέοιτε) ποιοῖτε (ποιέοιεν) ποιοῖεν	(ποιεοίμην) ποιοίμην (ποιέοιο) ποιοῖο (ποιέοιτο) ποιοῖτο (ποιεοίμεθα) ποιοίμεθα (ποιέοισθε) ποιοῖσθε (ποιέοιντο) ποιοῖντο
Προσκεικτικῆ	(ποιέε) ποίει (ποιέετω) ποιεῖτω (ποιέετε) ποιεῖτε (ποιέόντων) ποιούντων	(ποιέου) ποιού (ποιέεσθω) ποιεῖσθω (ποιέεσθε) ποιεῖσθε (ποιέεσθων) ποιεῖσθων
Ἄπαρ.	(ποιέειν) ποιεῖν	(ποιέεσθαι) ποιεῖσθαι
Μετοχῆ	(ποιέων) ποιῶν (ποιέουσα) ποιούσα (ποιέον) ποιούν	(ποιεόμενος) ποιούμενος (ποιεομένη) ποιουμένη (ποιεόμενον) ποιούμενον

§ 243. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ συνηρημένου ῥήματος εἰς **-όω**, θ. **δουλο-**
Ἐνεργητικὸν Μέσον καὶ Παθητικὸν

Ὁριστικὴ ἐνεστώτις	(δουλόω) δουλῶ (δουλόεις) δουλοῖς (δουλόει) δουλοῖ (δουλόομεν) δουλοῦμεν (δουλόετε) δουλοῦτε (δουλόουσι) δουλοῦσι	(δουλόομαι) δουλοῦμαι (δουλόη, -ει) δουλοῖ (δουλόεται) δουλοῦται (δουλοόμεθα) δουλούμεθα (δουλόεσθε) δουλοῦσθε (δουλόονται) δουλοῦνται
Ὁριστικὴ παρατατικὴ	(ἔδούλοον) ἔδούλουν (ἔδούλοες) ἔδούλους (ἔδούλοε) ἔδούλου (ἔδουλόομεν) ἔδουλοῦμεν (ἔδουλόετε) ἔδουλοῦτε (ἔδούλοον) ἔδούλουν	(ἔδουλοόμην) ἔδουλούμην (ἔδουλόου) ἔδουλοῦ (ἔδουλόετο) ἔδουλοῦτο (ἔδουλοόμεθα) ἔδουλούμεθα (ἔδουλόεσθε) ἔδουλοῦσθε (ἔδουλόοντο) ἔδουλοῦντο
Ἑποτακτικὴ	(δουλόω) δουλῶ (δουλόης) δουλοῖς (δουλόη) δουλοῖ (δουλόωμεν) δουλῶμεν (δουλόητε) δουλῶτε (δουλόωσι) δουλῶσι	(δουλόωμαι) δουλῶμαι (δουλόη) δουλοῖ (δουλόηται) δουλῶται (δουλόόμεθα) δουλώμεθα (δουλόησθε) δουλῶσθε (δουλόωνται) δουλῶνται
Ἐπιτικὴ	(δουλόοιμι) δουλοῖμι ἢ -οίην (δουλόοις) δουλοῖς ἢ -οίης (δουλόοι) δουλοῖ ἢ -οίη (δουλόοιμεν) δουλοῖμεν (δουλόοιτε) δουλοῖτε (δουλόοιεν) δουλοῖεν	(δουλοοίμην) δουλοίμην (δουλόοιο) δουλοῖο (δουλόοιτο) δουλοῖτο (δουλοοίμεθα) δουλοίμεθα (δουλόοισθε) δουλοῖσθε (δουλόοιντο) δουλοῖντο
Προστακτικὴ	(δούλοε) δούλου (δουλοέτω) δουλούτω (δουλόετε) δουλοῦτε (δουλοόντων) δουλούντων	(δουλόου) δουλοῦ (δουλοέσθω) δουλούσθω (δουλόεσθε) δουλοῦσθε (δουλοέσθων) δουλούσθων
Ἄπαρ.	(δουλόειν) δουλοῦν	(δουλόεσθαι) δουλοῦσθαι
Μετοχὴ	(δουλόων) δουλῶν (δουλόουσα) δουλοῦσα (δουλόον) δουλοῦν	(δουλοόμενος) δουλούμενος (δουλοομένη) δουλουμένη (δουλοόμενον) δουλούμενον

§ 244. Εἰς τὰ συνηροημένα ῥήματα γίνονται αἱ ἑξῆς συναιρέσεις·

1) Εἰς τὰ εἰς **-άω**, **-ᾶ** ῥήματα συναιροῦνται

α') τὸ **α+ε** ἢ **α+η** εἰς **ᾶ**· (τίμαε) *τιμᾶ*, (τιμάητε) *τιμᾶτε*

β') τὸ **α+ει** ἢ **α+η** εἰς **ᾶ**· (τιμάει) *τιμᾶ*, (τιμάη) *τιμᾶ*

γ') τὸ **α+ο** ἢ **α+ω** ἢ **α+ου** εἰς **ᾶ**· (τιμάομεν) *τιμᾶμεν*, (τιμάωμεν) *τιμᾶμεν*, (τιμάουσι) *τιμᾶσι*.

Σημ. Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τὸ **α+ει** συναιρεῖται εἰς **ᾶ** ἀπλοῦν (καὶ ὄχι εἰς **ᾶ**), διότι ἡ κατάληξις αὐτοῦ **-ειν** προῆλθεν ἐκ τῆς καταλήξεως **-εεν** καὶ δὲν περιεῖχεν ἑξ ἀρχῆς **ι**. (Ἰδὲ § 215, Σημ.).

2) Εἰς τὰ εἰς **-έω**, **-ᾷ** ῥήματα συναιροῦνται

α') τὸ **ε+ε** εἰς **εῖ**· (ποιέε) *ποιέει*, (ποιέετε) *ποιεῖτε*

β') τὸ **ε+ο** εἰς **οῦ**· (ποιέομεν) *ποιοῦμεν*

γ') τὸ **ε** μὲ μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον εἰς τὸ αὐτὸ μακρὸν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, (ἦτοι **ε+ω=ω**, **ε+η=η**, **ε+ει=ει κλπ.**)· (ποιέω) *ποιῶ*, (ποιέητε) *ποιῆτε*, (ποιέεις) *ποιεῖς*, (ποιέουσι) *ποιοῦσι κλπ.*

3) Εἰς τὰ εἰς **-όω**, **-ῶ** ῥήματα συναιροῦνται

α') τὸ **ο+ε** ἢ **ο+ο** ἢ **ο+ου** εἰς **οῦ**· (δηλόετε) *δηλοῦτε*, (δηλόομεν) *δηλοῦμεν*, (δηλόουσι) *δηλοῦσι*

β') τὸ **ο+η** ἢ **ο+ω** εἰς **ῶ**· (δηλόητε) *δηλῶτε*, (δηλόω) *δηλῶ*

γ') τὸ **ο+ει** ἢ **ο+η** ἢ **ο+οι** εἰς **οῖ**· (δηλόει) *δηλοῖ*, (δηλόη) *δηλοῖ*, (δηλόοιμεν) *δηλοῖμεν*.

Σημ. Εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ἀπαρέμφατον τὸ **ο+ε** συναιρεῖται εἰς **οῦ** (καὶ ὄχι εἰς **οῖ**), διότι ἡ κατάληξις αὐτοῦ **-ειν** προῆλθεν ἐκ τῆς καταλήξεως **-εεν** καὶ δὲν περιεῖχεν ἑξ ἀρχῆς **ι**. (Ἰδὲ § 215, Σημ.).

§ 245. Τὰ ῥ. **ζῶ**, **πεινῶ**, **διψῶ** καὶ **χρῶμαι** ἔχουν θέμα μὲ χαρακτηριστῆρα **η** (καὶ ὄχι **α**), καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα, ἂν καὶ ἐν γένει κλίνονται κατὰ τὰ εἰς **-άω** συνηροημένα ῥήματα, ἐν τούτοις ἔχουν **η** (ἢ **η**) ὅπου τὰ εἰς **-άω** ἔχουν **ᾶ** (ἢ **α**)·

(ζή-ω), **ζῶ**, **ζῆς**, **ζῆ**, **ζῶμεν**, **ζῆτε**, κλπ.

(ἔζη-ον) **ἔζων**, **ἔζης**, **ἔζη**, **ἔζῶμεν**, **ἔζητε** κλπ.

ζῆ, **ζήτηω**, κλπ.—**ζῆν**—**ζῶν**, **ζῶσα**, **ζῶν**.

(πεινή-ω) **πεινῶ**, **πεινῆς**, **πεινῆ**, **πεινῶμεν**, **πεινῆτε**, κλπ.

(ἐπεινή-ον) **ἐπεινῶν**, **ἐπεινῆς**, **ἐπεινή**, **ἐπεινῶμεν**, **ἐπεινῆτε**, κλπ.

πεινῆν κλπ.

(διψή-ω) **διψῶ**, **διψῆς**, **διψῆ**, **διψῶμεν**, **διψῆτε**, κλπ.

(ἐδίψη-ον) ἐδίψων, ἐδίψης, ἐδίψη, ἐδιψῶμεν, ἐδιψήτε κλπ.
διψῆν κλπ.

(χρή-ομαι) χρῶμαι, χρῆ, χρῆται, χρῶμεθα, χρῆσθε κλπ.

(ἐχρη-όμην) ἐχρώμην, ἐχρῶ, ἐχρήτο, ἐχρώμεθα, ἐχρήσθε κλπ.
χρῶ, χρήσθω κλπ.

χρησθαι κλπ.—χρώμενος, χρωμένη, χρώμενον.

Σημ. Τοῦ ῥ. ζῶ οἱ τύποι ζῶ, ζῆς, ζῆ, ζῆτε, ζήτω ὑπάρχουν καί
εἰς τὴν κοινὴν ὀμιλουμένην.

§ 246. Τὰ εἰς **-έω** ῥήματα μὲ μονοσύλλαβον θέμα (ὡς πλέ-ω,
πνέ-ω, δέ-ομαι) συναίρουσιν μόνον ὅπου μετὰ τὸν χαρακτῆρα **ε**
ἀκολουθεῖ **ε** ἢ **ει** τῆς καταλήξεως:

πλέ-ω, πλεῖς, πλεῖ, πλέ-ομεν, πλεῖτε κλπ.

ἐπλε-ον, ἐπλεῖς, ἐπλεῖ, ἐπλέ-ομεν, ἐπλεῖτε κλπ. πλεῖν, κλπ.

δέ-ομαι, δέη (ἢ δέει), δεῖται, δε-όμεθα, δεῖσθε κλπ.

έδε-όμην, έδέου, έδειτο, έδε-όμεθα, έδεισθε κλπ.

δεισθαι—δε-όμενος, δε-ομένη, δε-όμενον.

Σημ. Τὸ ῥ. δέω, τὸ σημαῖνον δένω (καὶ ὄχι ἔχω ἀνάγκην) συνή-
θως συναίρειται εἰς πάντας τοὺς τύπους:

(δέ-ω) δῶ, δεῖς, δεῖ, δοῦμεν, δεῖτε, δοῦσι

(έδεον) έδουν, έδεις, έδει κλπ.

§ 247. Τὸ ῥ. **ῥιγῶ**, τὸ ὁποῖον κλίνεται ἐν γένει κατὰ τὰ εἰς
-όω, ἔχει θέμα μὲ χαρακτῆρα **ω** (καὶ ὄχι **ο**) καὶ διὰ τοῦτο συνη-
ρημένον ἔχει **ω** ἢ **ω**, ὅπου τὰ εἰς **-όω** ἔχουν **ου** ἢ **οι**:

(ῥιγώ-ω) ῥιγῶ, ῥιγῶς, ῥιγῶ, κλπ.

(ἔρριγω-ον) ἔρριγων, ἔρριγως κλπ.

(ῥιγω-οίην) ῥιγώην, ῥιγώης, κλπ.

(ῥιγώ-ειν) ῥιγῶν—(ῥιγώ-ων) ῥιγῶν, ῥιγῶντος κλπ.

§ 248. Τῆς εὐκτικῆς τοῦ ἔνεργ. ἐνεστῶτος τῶν συνηρημένων
ῥημάτων τὰ τρία ἐνικὰ σχηματίζονται συνηθέστερον μὲ τὰς κα-
ταλήξεις **-οίην**, **-οίης**, **-οίη**, αἱ ὁποῖαι λέγονται **ἄττικαι καταλή-**
ξεις:

(τιμαοίην) τιμῶην, (τιμαοίης) τιμῶης, (τιμαοίη) τιμῶη

(καλεοίην) καλοίην, (καλεοίης) καλοίης, (καλεοίη) καλοίη

(δηλοοίην) δηλοίην, (δηλοοίης) δηλοίης, (δηλοοίη) δηλοίη

§ 249. Οἱ ἄλλοι, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ, χρόνοι τῶν φωνηεντολήκτων ῥημάτων ἐν γένει, συνηρημένων καὶ ἀσυναϊρέτων, σχηματίζονται, ἀφοῦ προστεθοῦν εἰς τὸ ῥηματικὸν θέμα αἱ σχετικαὶ καταλήξεις (-σω, -σα, -κα, -κειν, -σομαι, -σάμην, -θήσομαι, -θην, -μαι, -μην).

Ἄλλὰ εἰς τοὺς χρόνους τούτους ὁ βραχὺς χαρακτὴρ τοῦ θέματος πρὸ τῶν (ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων) καταλήξεων τούτων κανονικῶς **ἐκτείνεται**, ἥτοι τὸ ἄ γίνεται **η** (ἢ $\bar{\alpha}$ κατόπιν **ε** ἢ **ι** ἢ **ρ**), τὸ **ε** γίνεται ὡσαύτως **η**, τὸ **ο** γίνεται **ω** καὶ τὸ (ἰ ἢ) ὕ γίνεται (ἰ ἢ) ὕ.

τιμῶ (θ. τιμᾶ-)—τιμῆ-σω, ἐτίμη-σα, τετίμη-κα, ἐτετιμῆ-κειν, τιμῆ-σομαι, ἐτιμη-σάμην, τιμη-θήσομαι, ἐτιμῆ-θην, τετίμη-μαι, ἐτετιμῆ-μην.

εἰῶ (θ. εἰᾶ-)—εἰᾶ'-σω, εἰᾶ'-σα, εἰᾶ'-κα, εἰᾶ'-σομαι, εἰᾶ'-θην, εἰᾶ'-μαι.

ἰῶμαι (θ. ἰᾶ-) —ἰᾶ'-σομαι, ἰᾶ'-σάμην, ἰᾶ'-θην

θηρῶ (θ. θηρᾶ-)—θηρᾶ'-σω, ἐθήρᾶ'-σα, τεθήρᾶ'-κα, ἐτεθηρᾶ'-κειν, θηρᾶ'-σομαι, ἐθηρᾶ'-σάμην, θηρᾶ'-θήσομαι, ἐθηρᾶ'-θην, τεθήρᾶ'-μαι, ἐτεθηρᾶ'-μην

μηνύω (θ. μηνῦ-)—μηνῦ'-σω, ἐμήνῦ-σα, μεμήνῦ-κα, ἐμεμηνῦ'-κειν, μηνῦ'-σομαι, ἐμηνῦ'-σάμην, μηνῦ'-θήσομαι, ἐμηνῦ'-θην, μεμήνῦ-μαι, ἐμεμηνῦ'-μην.

Σημ. (Ἀκροάομαι) ἀκροᾶμαι — ἀκροᾶ'σομαι, ἤκροᾶ'σάμην, ὅπως (θηρᾶομαι, θηρῶμαι), θηρᾶ'σομαι, ἐθηρᾶ'σάμην.

§ 250. Παρὰ τὸν προηγούμενον κανόνα ἀρκετὰ φωνηεντόληκτα ῥήματα εἰς τοὺς ἄλλους, πλὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ, χρόνους πάντας ἢ τινὰς μόνον

1) διατηροῦν τὸν βραχὺν χαρακτῆρα τοῦ θέματος.

2) διατηροῦν τὸν χαρακτῆρα βραχὺν ἢ τὸν ἐκτείνουν καὶ συγχρόνως προσλαμβάνουν **σ** πρὸ τοῦ **θ** τοῦ προσφύματος **θη** (**θε**) ἢ καὶ πρὸ τούτου καὶ πρὸ τῶν καταλήξεων, αἱ ὁποῖαι ἀρχίζου ἀπὸ **μ** ἢ **τ**.

3) παρουσιάζουν προσέτι διαφόρους ἄλλας ἀνωμαλίας, οἷον

ἐπ-αινέ-ω, -ῶ	(παρ-)αινέ-σω ἐπ-αινέ-σομαι (=θαῖἐπαινέσω)	(ἐπ)ήνε-σα (ἐπ-)ηνε-θην	(ἐπ-)ήνε-κα (ἐπ)-ήνη-μαι
αἰρέ-ω, -ῶ (=συλλαμβά- νω, κυριεύω. θ. αἰρε-, Φελ-)	αἰρή-σω	εἶλον	ἦρη-κα
αἰροῦμαι (=ἐκλέγω, προτιμῶ)	αἰρή-σομαι	εἰλόμην	ἦρη-μαι
αἰροῦμαι (=ἐκλέγομαι)	αἶρε-θήσομαι	ἦρέ-θην	ἦρη-μαι
δέω, -ῶ (=δένω)	δή-σω	ἔ-δη-σα	δέ-δε-κα
δέομαι, δοῦμαι	δε-θήσομαι	ἔ-δέ-θην	δέ-δε-μαι
δύ-ω (=βυθίζω)	δύ'-σω	ἔδῦ-σα	δέ-δῦ-κα
δύ-ομαι (=βυθίζομαι)	δύ'-σομαι	ἔδῦν	δέ-δῦ-μαι
θύ-ω (=θυσιάζω)	θύ'-σω	ἔδῦ'-θην	τέ-θῦ-κα
θύ-ομαι (=προσφέρω θυσίαν)	θύ'-σομαι	ἔθῦ-σα	τέ-θῦ-μαι
θύ-ομαι (=θυσιάζομαι)	τύ-θήσομαι	ἔτύ'-θην (§ 29,6)	
λύ-ω	λύ'-σω	ἔλυ-σα	λέλυ-κα
λύ-ομαι	λύ'-σομαι	ἔλυ-σάμην	λέλυ-μαι
	λύ-θή-σομαι	ἔλύ'-θην	
χέ-ω (=χύνω. θ. χευ-, χεῖ-, χυ-)	χέ-ω	ἔχε-α	κέχυ-κα
χέ-ομαι	χέ-ομαι	ἔχε-άμην	κέχυ-μαι
	χύ-θή-σομαι	ἔχύ'-θην	
αἰδέ-ομαι (=ντρέπομαι, σέβομαι. θ. αἰδεσ-, αἰδε-)	αἰδέ-σομαι	ἦδε-σάμην ἦδέ-σ-θην	ἦδε-σ-μαι
ἀνύ-ω ἢ ἀνύτω (=τε- λειώνω)	ἀνῦ'-σω	ἦνῦ-σα ἦνῦ'-σ-θην	ἦνῦ-κα ἦνυ-σ-μαι
γελά-ω, -ῶ (θ. γελασ-, γελα-)	γελά'-σομαι (=θαῖ γελάσω)	ἔγέλα'-σα	γεγέλα'-κα
	γελά'-σ-θή-σομαι	ἔγελά'-σ-θην	γεγέλα'-σ-μαι

σπά-ω, -ῶ (=ἔλκω. θ. σπασ-, σπα-) σπά-ομαι, -ῶμαι	σπᾶ'-σω σπᾶ'-σομαι σπᾶ-σ-θήσομαι	ἔσπᾶ-σα ἔσπᾶ-σάμην ἔσπᾶ'-σ-θην	ἔσπα-κα ἔσπα-σ-μαι
χαλάω, -ῶ (=χαλαρώνω)	χαλᾶ'-σω	ἔχαλᾶ-σα ἔχαλᾶ' σ-θην	
τελέ-ω, -ῶ (=ἔκτελῶ) τελέ-ομαι, -οῦμαι	τελῶ τελε-σ-θήσομαι	ἔτελε-σα ἔτελε-σάμην ἔτελέ-σ-θην	τετέλε-κα τετέλε-σ-μαι
καλέ-ω, -ῶ καλέ-ομαι, -οῦμαι	καλῶ καλοῦμαι κλη-θήσομαι	ἔκάλε-σα ἔκαλε-σάμην ἔκλή-θην	κέκλη-κα κέκλη-μαι
δρά-ω, -ῶ (=πράττω)	δρα'-σω	ἔδρα-σα ἔδρα'-σ-θην	δέδρα-κα δέδρα-μαι
χό-ω ἢ χών-νυμι (=σκε- πάζω μὲ χῶμα)	χώ-σω	ἔχω-σα ἔχώ-σ-θην	κέχω-κα κέχω-σ-μαι
χρί-ω (=ἀλείφω, μυ- ρώνω)	χρῖ'-σω	ἔχρῖ-σα ἔχρῖ-σάμην ἔχρῖ'-σ-θην	κέχρῖ-κα κέχρῖ-μαι
ἀκού-ω θ. ἀκου-, ἀκοῦ-, ἀκο-) θραύ-ω (=σπῶ, συν- τριβῶ)	ἀκού-σομαι (=θὰ ἀκούσω)	ἤκου-σα ἤκού-σ-θην	ἀκήκο-α ἤκου-σ-μαι
κελεύω (=διατάζω)	κελεύ-σω	ἔθραυ-σα ἔθραύ-σ-θην ἔκέλευ-σα ἔκελεύ-σ-θην	τέθραυ-σ-μαι κεκέλευ-κα κεκέλευ-σ-μαι
κλεί-ω (ἢ κλήω)	κλεί-σω	ἔκλει-σα ἔκλει-σάμην	κέκλει-κα
παύ-ω (θ. παυσ-, παυ-)	κλει-σ-θήσομαι παύ-σω παύ-σομαι	ἔκλει-σ-θην ἔπau-σα ἔπau-σάμην	κέκλει-μαι πέπau-κα πέπau-μαι
σει-ω	παυ-σ-θήσομαι σει-σω	ἔπau-σ-θην ἔσει-σα ἔσει-σάμην ἔσει-σ-θην	σέσει-κα σέσει-σ-μαι

πλέ-ω (θ. πλευ-, πλεF-, πλε-)	πλεύ-σομαι ἢ πλευ-σοῦμαι	ἔπλευ-σα	πέπλευ-κα πέ-πλευ-σ-μαι
πνέ-ω (θ. πνευ-, πνεF-, πνε-)	πνεύ-σομαι ἢ πνευ-σοῦμαι	ἔπνευ-σα	πέπνευ-κα

Σημ. Τὸ σ τὸ ὑπάρχον μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῶν ἀπὸ θ, μ, τ ἀρχομένων καταλήξεων εἰς τινα τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων ὑπῆρχεν ἐξ ἀρχῆς εἰς τὸ θέμα αὐτῶν, καὶ ἀόριστοι ὡς ὁ *ἔτέλε-σα*, *ἔγέλα-σα*, προῆλθον ἐκ παλαιότερων τύπων *ἔτέλεισ-σα*, *ἔγέλυσ-σα* δι' ἀπλοποιήσεως τῶν δύο σ εἰς ἓν. (Ἰδὲ § 40, 4, Σημ.).

Εἰς ἄλλα τὸ σ τοῦτο παρενεβλήθη κατ' ἀναλογίαν.

Ὁ συνηρημένος μέλλων τῶν ῥημάτων *καλῶ* καὶ *τελῶ* προῆλθεν ἐξ ἀρχικῶν τύπων *καλέ-σω*, *τελέ-σω*. (Ἰδὲ § 231, 1, Σημ.).

Ὁ ἔνσιγμος καὶ συγχρόνως συνηρημένος μέλλων *πλευσοῦμαι*, *πνευσοῦμαι* τῶν ῥημάτων *πλέω* καὶ *πνέω* καλεῖται *δωρικός*.

II. Συζυγία τῶν εἰς -μι ῥημάτων

§ 251. Τὰ εἰς -μι ῥήματα διαιροῦνται εἰς δύο τάξεις·

1) τὰ φωνηεντόληκτα εἰς -μι, ἦτοι τὰ ἔχοντα ῥηματικὸν θέμα μὲ χαρακτῆρα φωνῆεν· (ῥ. θ. δω-) δί-δω-μι.

2) τὰ συμφωνόληκτα εἰς -μι, ἦτοι τὰ ἔχοντα ῥηματικὸν θέμα μὲ χαρακτῆρα σύμφωνον· (ῥ. θ. δεικ-) δείκ-νυ-μι.

§ 252. Τὰ εἰς -μι ῥήματα ἐν γένει κλίνονται διαφόρως ἀπὸ τὰ εἰς -ω ῥήματα μόνον εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικόν. Τεσσάρων μόνον φωνηεντολήκτων εἰς -μι ῥημάτων, ἦτοι τῶν ῥημάτων *ἴστημι*, *τίθημι*, *ἴημι* καὶ *δίδωμι* κλίνεται διαφόρως ἀπὸ τὰ εἰς -ω ῥήματα καὶ ὁ ἀόριστος β' ἐνεργητικὸς καὶ μέσος.

§ 253. **Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ τῶν εἰς -μι ῥημάτων**

1) τῶν φωνηεντολήκτων, τῶν πλείστων, σχηματίζεται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος, ἀφοῦ τοῦτο λάβη *ἐνεστωτικὸν ἀναδιπλασιασμόν*. Ἐνεστωτικὸς δὲ ἀναδιπλασιασμός εἶναι ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἀρχικοῦ συμφώνου τοῦ θέματος μὲ ἐν *ι* κατόπιν αὐτοῦ·

(ῥ. θ. δω-) *δί-δω-μι*, (ῥ. θ. θη-, *θί-θη-μι*) *τί-θη-μι*, (ῥ. θ. στη-, *σί-στη-μι*) *ἴ-στη-μι*, (ῥ. θ. *ῖ-ῖ-ῖη-μι*) *ἴ-η-μι*. (Ἰδὲ § 39, 6 καὶ § 40, 4).

2) τῶν συμφωνολήκτων σχηματίζεται ἐκ τοῦ ῥηματικοῦ θέματος, ἀφοῦ προστεθῆ εἰς αὐτὸ τὸ πρόσφυμα **νυ**.

(ῥ. θ. ζευγ-) ζεύγ-**νυ**-μι, (ῥ. θ. μειγ-) μείγ-**νυ**-μι.

Σημ. Τῶν σιγμολήκτων εἰς **-μι** ῥημάτων ὁ χαρακτήρ **σ** ἀφωμοιώθη πρὸς τὸ ἐπόμενον **ν** τοῦ πρόσφύματος **νυ** καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα λήγουν εἰς **-ννυμι** (ῥ. θ. κερασ-, κεράσ-νυμι) κερά-**ννυμι**, (ῥ. θ. σβες-, σβέσ-νυμι) σβέ-**ννυμι**. (Πρβλ. *Πέλοπος νῆσος—Πελοπόννησος*).

Κατὰ ταῦτα ἐσχηματίσθη καὶ τὸ ῥ. στρώ-**ννυμι**, τοῦ ὁποίου τὸ ῥηματικὸν θέμα εἶναι **στρω-**.

Τὸ (*ἀπ*)όλλυμι προῆλθεν ἐξ ἀρχικοῦ τύπου (*ἀπ*)όλ-**νυμι**. (Πρβλ. § 230, 2, Σημ.).

§ 254. Τὸ ἐνεστωτικὸν θέμα τῶν εἰς **-μι** ῥημάτων εἶναι **ισχυ-ρὸν** (*ἰστη-*, *δεικνῦ-*, *κλπ.*) καὶ **ἀσθενές** (*ἰσῑά-*, *δεικνῦ-*, *κλπ.* Πρβλ. § 75). Καὶ ἐκ μὲν τοῦ ἰσχυροῦ θέματος σχηματίζονται τὰ τρία ἐνικά πρόσωπα τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος καὶ παρατατικοῦ, τὸ β' ἐνικὸν πρόσωπον τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος καὶ ἡ ὑποτακτικὴ ἐν γένει, ἐκ δὲ τοῦ ἀσθενοῦς θέματος σχηματίζονται πάντες οἱ ἄλλοι τύποι αὐτῶν.

§ 255. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ συμφωνολήκτου ῥήματος εἰς **-μι**, ἥτοι εἰς **-νυμι** (ἢ **-ννυμι**)

Ἐνεργητικὴ φωνή

Μέση φωνή

	δείκ-νῦ-μι	δείκ-νῦ-μαι
<i>*Ὀριστικὴ</i>	δείκ-νῦ-ς	δείκ-νῦ-σαι
	δείκ-νῦ-σι	δείκ-νῦ-ται
<i>*Ἐνεστώς</i>	δείκ-νῦ-μεν	δείκ-νῦ'-μεθα
	δείκ-νῦ-τε	δείκ-νῦ-σθε
	δεικ-νῦ'-ασι	δείκ-νῦ-νται
	ἔδεικ-νῦ-ν	ἔδεικ-νῦ'-μην
<i>*Ὀριστικὴ</i>	ἔδεικ-νῦ-ς	ἔδεικ-νυ-σο
	ἔδεικ-νῦ	ἔδεικ-νυ-το
<i>Παρατατικὸς</i>	ἔδεικ-νῦ-μεν	ἔδεικ-νύ-μεθα
	ἔδεικ-νυ-τε	ἔδεικ-νυ-σθε
	ἔδεικ-νυ-σαν	ἔδεικ-νυ-ντο

Ἑποτακτικὴ	δεικ-νύ-ω, δεικ-νύ-ης, δεικ-νύ-η κλπ.	δεικ-νύ-ωμαι, δεικ-νύ-η, δεικ-νύ-ηται κλπ.
Εὐκτικὴ	δεικ-νύ-οιμι, δεικ-νύ-οις, δεικ-νύ-οι κλπ.	δεικ-νυ-οίμην, δεικ-νύ-οιο, δεικ-νύ-οιτο κλπ.
Προστακτικὴ	δείκ-νῦ, δεικ-νύ'-τω δείκ-νυ-τε, δεικ-νύ-ντων	δείκ-νύ-σο, δεικ-νύ-σθω δείκ-νυ-σθε, δεικ-νύ-σθων
Ἀπαρέμφατον καὶ Μετοχὴ	δεικ-νύ'-ναι δεικ-νύ-ς, δεικ-νύ-σα, δεικ-νύ-ν (Ἰδὲ § 148, 7, Σημ.)	δείκ-νύ-σθαι δεικ-νύ-μενος, δεικ-νυ- μένη, δεικ-νύ-μενον
Μέλλων Ἀόριστος Παρκ.	δείξω ἔδειξα δέδειχα (§ 226, 2)	δείξομαι—δειχ-θήσομαι ἔδειξάμην—ἔδειχ-θην δέδειγ-μαι

§ 256. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ κλίσεως φωνηεντολήχτων
εἰς -μι ὀημάτων

Α' Ἐνεργητικὴ φωνή

1. Ἐνεσιῶς καὶ παρατακτῶς

(θ. ἴστη-, ἴστᾶ-) (θ. τιθη-, τιθε-) (θ. ἴη-, ἴε-) (θ. διδω, διδο-)

Ἐνεσιῶς Ἐνεσιῶς	ἴ-στη-μι	τί-θη-μι	ἴ-η-μι	δί-δω-μι
	ἴστη-ς	τίθη-ς	ἴη-ς	δίδω-ς
	ἴστη-σι	τίθη-σι	ἴη-σι	δίδω-σι
	ἴ-στᾶ-μεν	τί-θε-μεν	ἴ-ε-μεν	δί-δο-μεν
	ἴστᾶ-τε	τίθε-τε	ἴε-τε	δίδο-τε
	ἴστᾶσι	τιθέ-ασι	ἴᾶσι	διδό-ασι

Παρατατικός	ἴ-στη-ν ἴστη-ς ἴστη ἴ-στᾶ-μεν ἴστα-τε ἴστα-σαν	ἔ-τί-θη-ν ἔτιθει-ς ἔτιθει ἔ-τί-θε-μεν ἔτιθε-τε ἔτιθε-σαν	ἴ-η-ν ἴει-ς ἴει ἴ-ε-μεν ἴε-τε ἴε-σαν	ἔ-δί-δου-ν ἔδιδου-ς ἔδιδου ἔδί-δο-μεν ἔδιδο-τε ἔδιδο-σαν
*Υποτακτική	ἴ-στῶ ἴστης ἴστη ἴστῶμεν ἴστητε ἴστῶσι	τι-θῶ τιθῆς τιθῆ τιθῶμεν τιθῆτε τιθῶσι	ἴ-ῶ ἴῆς ἴῆ ἴῶμεν ἴῆτε ἴῶσι	δι-δῶ διδῶς διδῶ διδῶμεν διδῶτε διδῶσι
Εὐκτιχή	ἴ-σταίη-ν ἴσταίη-ς ἴσταίη ἴσταίη-μεν, ἴσταῖ-μεν ἴσταίη-τε, ἴσταῖ-τε ἴσταίη-σαν, ἴσταῖ-εν	τι-θείη-ν τιθείη-ς τιθείη τιθείη-μεν, τιθεῖ-μεν τιθείη-τε, τιθεῖ-τε τιθείη-σαν, τιθεῖ-εν	ἴ-εΐη-ν ἴεΐη-ς ἴεΐη ἴεΐη-μεν, ἴεῖ-μεν ἴεΐη-τε, ἴεῖ-τε ἴεΐη-σαν, ἴεῖ-εν	δι-δοίη-ν διδοίη-ς διδοίη διδοίη-μεν διδοῖ-μεν διδοίη-τε, διδοῖ-τε διδοίη-σαν, διδοῖ-εν
Προσπακτική	ἴ-στη ἴστά-τω ἴστα-τε ἴσάν-των	τί-θει τιθέ-τω τίθε-τε τιθέ-ντων	ἴ-ει ἴε-τω ἴε-τε ἴε-ντων	δί-δου διδό-τω δίδο-τε διδόν-των
*Απαρ.	ἴ-στᾶ'-ναι	τι-θέ-ναι	ἴ-έ-ναι	δι-δό-ναι
Μετοχή	ἴ-στάς (ἴσάν-τος) ἴ-στάσα (ἴ-στάσης) ἴ-σάν (ἴσάν-τος)	τι-θεῖς (τιθέν-τος) τι-θεισα (τι-θεισης) τι-θὲν (τιθέν-τος)	ἴ-εῖς (ἴέν-τος) ἴ-εῖσα (ἴεί-σης) ἴ-ὲν (ἴέν-τος)	δι-δοὺς (δι-δό-ντος) δι-δοῦσα (δι-δοῦσης) δι-δὸν (διδόν-τος)

2. Ἀόριστος

Ὁριστική	ἔ-στη-ν ἔ-στη-ς ἔ-στη ἔ-στη-μεν ἔ-στη-τε ἔ-στη-σαν	ἔ-θη-κα ἔ-θη-κας ἔ-θη-κε ἔ-θε-μεν ἔ-θε-τε ἔ-θε-σαν	ἦ-κα ἦ-κας ἦ-κε εἶ-μεν εἶ-τε εἶ-σαν	ἔ-δω-κα ἔ-δω-κας ἔ-δω-κε ἔ-δο-μεν ἔ-δο-τε ἔ-δο-σαν
Ὑποτακτική	στῶ στῆς στῆ στῶμεν στῆτε στῶσι	θῶ θῆς θῆ θῶμεν θῆτε θῶσι	ῶ ῆς ῆ ῶμεν ῆτε ῶσι	δῶ δῶς δῶ δῶμεν δῶτε δῶσι
Εὐκτακτική	σταίη-ν σταίη-ς σταίη σταίη-μεν, σταῖ-μεν σταίη-τε, σταῖ-τε σταίη-σαν, σταῖ-εν	θείη-ν θείη-ς θείη θείη-μεν, θειῖ-μεν θείη-τε, θειῖ-τε θείη-σαν, θειῖ-εν	εἶη-ν εἶη-ς εἶη εἶη-μεν, εἶ-μεν εἶη-τε, εἶ-τε, εἶη-σαν, εἶ-εν	δοίη-ν δοίη-ς δοίη δοίη-μεν, δοῖ-μεν δοίη-τε, δοῖ-τε δοίη-σαν δοῖ-εν
Προσπακτική	στῆ-θι στή-τω στῆ-τε σταν-των	θέ-ς θέ-τω θέ-τε θέ-ντων	ἔ-ς ἔ-τω ἔ-τε ἔ-ντων	δό-ς δό-τω δό-τε δό-ντων
Ἀπαρ.	στῆναι	θειναι	εἶναι	δοῦναι
Μετοχή	στάς, στάντος στάσα, στάσης σταν, στάντος	θείς, θέντος θεισα, θείσης θέν, θέντος	εἷς, ἔντος εἶσα, εἶσης ἔν, ἔντος	δούς, δόντος δοῦσα, δούσης δόν, δόντος

B' Μέση φωνή
1. Ἐνεστώσ και Παρατατικός

Ἐνεστώσ	ἴ-σᾶ-μαι ἴστα-σαι ἴστα-ται ἴσά-μεθα ἴστα-σθε ἴστα-νται	τί-θε-μαι τίθε-σαι τίθε-ται τιθέ-μεθα τίθε-σθε τίθε-νται	ἴ-ε-μαι ἴε-σαι ἴε-ται ἴέ-μεθα ἴε-σθε ἴε-νται	δί-δο-μαι δίδο-σαι δίδο-ται διδό-μεθα δίδο-σθε δίδο-νται
Ἐνεστώσ Παρατατικός	ἴ-σᾶ'-μην ἴστα-σο ἴστα-το ἴσά-μεθα ἴστα-σθε ἴστα-ντο	ἔ-τι-θέ-μην ἔτιθε-σο ἔτιθε-το ἔτιθέ-μεθα ἔτιθε-σθε ἔτιθε-ντο	ἴ-έ-μην ἴε-σο ἴε-το ἴέ-μεθα ἴε-σθε ἴε-ντο	ἔ-δι-δό-μην ἔδίδο-σο ἔδίδο-το ἔδιδό-μεθα ἔδίδο-σθε ἔδίδο-ντο
Ἐνεστώσ ὑποτακτικῆ	ἴ-σιῶμαι ἴσιῆ ἴσιῆται ἴσιῶμεθα ἴσιῆσθε ἴσιῶνται	τι-σιῶμαι τισιῆ τισιῆται τισιῶμεθα τισιῆσθε τισιῶνται	ἴ-σιῶμαι ἴσιῆ ἴσιῆται ἴσιῶμεθα ἴσιῆσθε ἴσιῶνται	δι-σιῶμαι διδισῆ διδισῆται διδισῶμεθα διδισῆσθε διδισῶνται
Ἐνεστώσ Εὐκτικῆ	ἴ-σιαι-μην ἴσιαι-ο ἴσιαι-το ἴσιαι-μεθα ἴσιαι-σθε ἴσιαι-ντο	τι-σιεί-μην τισιεῖ-ο τισιεῖ-το τισιεί-μεθα τισιεῖ-σθε τισιεῖ-ντο	ἴ-εί-μην ἴεῖ-ο ἴεῖ-το ἴεί-μεθα ἴεῖ-σθε ἴεῖ-ντο	δι-σιοί-μην διδισοῖ-ο διδισοῖ-το διδισοί-μεθα διδισοῖ-σθε διδισοῖ-ντο
Ἐνεστώσ Προστακτικῆ	ἴ-στα-σο ἴσά-σιθ ἴστα-σθε ἴσά-σιθων	τί-θιε-σο τιθέ-σιθ τίθιε-σθε τιθέ-σιθων	ἴ-ε-σο ἴέ-σιθ ἴε-σθε ἴέ-σιθων	δί-δο-σο διδό-σιθ δίδο-σθε διδό-σιθων

Ἰστιά-σθαι	τί-θε-σθαι	ἴ-ε-σθαι	δί-δο-σθαι
ἴ-στά-μενος ἴστα-μένη ἴστά-μενον	τι-θέ-μενος τιθε-μένη τιθέ-μενον	ἴ-έ-μενος ἴε-μένη ἴέ-μενον	δι-δό-μενος διδο-μένη διδό-μενον

2. Ἀόριστος

Ἰστιά-σθαι	τί-θε-σθαι	ἴ-ε-σθαι	δί-δο-σθαι
ἴ-στά-μενος ἴστα-μένη ἴστά-μενον	τι-θέ-μενος τιθε-μένη τιθέ-μενον	ἴ-έ-μενος ἴε-μένη ἴέ-μενον	δι-δό-μενος διδο-μένη διδό-μενον
Ἰστιά-σθαι	τί-θε-σθαι	ἴ-ε-σθαι	δί-δο-σθαι
ἴ-στά-μενος ἴστα-μένη ἴστά-μενον	τι-θέ-μενος τιθε-μένη τιθέ-μενον	ἴ-έ-μενος ἴε-μένη ἴέ-μενον	δι-δό-μενος διδο-μένη διδό-μενον
Ἰστιά-σθαι	τί-θε-σθαι	ἴ-ε-σθαι	δί-δο-σθαι
ἴ-στά-μενος ἴστα-μένη ἴστά-μενον	τι-θέ-μενος τιθε-μένη τιθέ-μενον	ἴ-έ-μενος ἴε-μένη ἴέ-μενον	δι-δό-μενος διδο-μένη διδό-μενον

Μετοχή	Ἀπαρ.	θί-σθαι	ἔ-σθαι	δό-σθαι
		θί-μενος θι-μένη θί-μενον	ἔ-μενος ἔ-μένη ἔ-μενον	δό-μενος δο-μένη δό-μενον

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

§ 257. 1) Οἱ τύποι τῶν εἰς **-μι** ῥημάτων οἱ κλινόμενοι διαφορώς ἀπὸ τὰ εἰς **-ω** ῥήματα σχηματίζονται ἄνευ θεματικοῦ φωνήεντος, αἱ δὲ προσωπικαὶ καταλήξεις προστίθενται ἀμέσως εἰς τὸ θέμα. Πρὸβλ. *ἴστα-μεν, δείκνυ-μεν—λέγ-ο-μεν* (§ 215).

2) Πάντα τὰ εἰς **-μι** ῥήματα εἰς τὴν ὑποτακτικὴν ἔχουν τὰς καταλήξεις τῶν εἰς **-ω** ῥημάτων, τὰ δὲ εἰς **-νυμι** ἔχουν τὰς καταλήξεις τῶν εἰς **-ω** καὶ εἰς τὴν εὐκτικὴν *δεικνύ-οιμι, δείκνυ-οίμην*.

3) Εἰς τὰ φωνηεντόληκτα εἰς **-μι** ῥήματα αἱ καταλήξεις τῆς ὑποτακτικῆς συναιροῦνται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν τοῦ θέματος, ἥτοι

α') τὸ **η+η** εἰς **η** καὶ τὸ **η+η** εἰς **η'** (*ἰστή-ητε*) *ἰστήτε, (τιθή-ης) τιθής*.

β') τὸ **η+ω** ἢ **ω+η** ἢ **ω+ω** εἰς **ω** καὶ τὸ **ω+η** εἰς **ω'** (*ἰστή-ω*) *ἰστώ, (διδώ-ητε) διδώτε, (διδώ-ω) διδώ—(διδώ-η) διδώ*.

4) Εἰς τὴν εὐκτικὴν τῶν φωνηεντολήκτων εἰς **-μι** ῥημάτων τὸ **ι** τῶν ἐγκλιτικῶν φωνηέντων **ιη** ἢ **ι** συναιρεῖται μὲ τὸ προηγούμενον φωνῆεν τοῦ (ἀσθενοῦς) θέματος **α** ἢ **ε** ἢ **ο** εἰς **αι, ει, ου** (*ἴστα-ίη-ν*) *ἰσταίην, (τιθε-ί-μεθα) τιθείμεθα, (διδο-ίη-ν) διδοίην*. (Πρὸβλ. § 222).

5) Τῆς καταλήξεως τῆς μέσης φωνῆς **σο** τὸ **σ** διατηρεῖται εἰς τὸ β' ἐνικὸν τοῦ παρατατικοῦ, εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεστώτος καὶ εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἀορίστου β' *εἴμην* *ἐδείκνυσο, δείκνυσο, ἐτίθεισο, τίθεισο, ἴστασο—εἶσο* (ἀλλὰ *ἰσταῖο, ἔθου, δοῦ* κλπ. §, 40, 4).

§ 258. 1) Τῶν ῥημάτων *τίθημι* καὶ *ἵημι* τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος καὶ τὸ β' καὶ γ' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ παρατατικοῦ αὐτῶν κανονικῶς σχηματίζονται

κατὰ τὰ συνηρημένα ῥήματα (εἰς **-έω**)· *τίθει, ἴει—εἰτίθεις, εἰτίθει, ἴεις, ἴει*. Οὕτω σχηματίζεται σπανίως καὶ τὸ β' ἐνικὸν τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεστώτος· *τιθεῖς* (=τίθης), *ίεις* (=ἴης).

2) Τοῦ ῥ. **δίδωμι** τὰ τρία ἐνικά τῆς ὀριστικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ παρατατικοῦ καὶ τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος αὐτοῦ σχηματίζονται ὁμοίως κατὰ τὰ συνηρημένα ῥήματα (εἰς **-όω**)· *εδίδουν, ἐδίδους, ἐδίδου—δίδου*.

§ 259. Ἄοριστον β' κατὰ τὰ εἰς **-μι** κλινόμενον τὸ μὲν ῥῆμα **ἴσθημι** ἔχει μόνον ἐνεργητικῆς φωνῆς (**ἔσθην**), τὰ δὲ ῥήματα **τίθημι, ἴημι** καὶ **δίδωμι** ἔχουν καὶ ἐνεργητικῆς καὶ μέσης φωνῆς· *ἔθηκα, ἐθέμην—ἦκα, εἴμην—ἔδωκα, ἐδόμην*.

§ 260. Ὁ ἄοριστος **ἔσθην**

1) εἰς πάσας τὰς ἐγκλίσεις πλὴν τῆς εὐκτικῆς καὶ τῆς μετοχῆς (καὶ τοῦ δευτέρου τύπου τοῦ γ' πληθυντικοῦ τῆς προστακτικῆς **σιάντων**) σχηματίζεται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ θέματος (**σθη-**).

2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἔχει κατάληξιν **-θι**· *σιῆ-θι*.

§ 261. Οἱ ἄοριστοι **ἔθηκα, ἦκα** καὶ **ἔδωκα**

1) εἰς τὰ τρία ἐνικά τῆς ὀριστικῆς σχηματίζονται ὡς πρῶτοι ἄοριστοι, ἀλλὰ μὲ χαρακτηριστῆρα **κ**. (Πρβλ. § 213).

2) εἰς τὸ β' ἐνικὸν τῆς προστακτικῆς ἔχουν κατάληξιν **-ς**· *θέ-ς, ἔ-ς, δό-ς*.

3) εἰς τὰς ἄλλας πλὴν τῆς ὀριστικῆς καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐγκλίσεις ἐν γένει σχηματίζονται ὅπως αἱ ἀντίστοιχοι ἐγκλίσεις τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστώτος (ἄνευ ἐνεστωτικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ). Πρβλ. *θῶ, θῆς, θῆ κλπ.*—*τι-θῶ, τι-θῆς, τι-θῆ κλπ.*

Σημ. Καὶ τῶν μέσων ἄορίστων *ἐθέμην, εἴμην, ἐδόμην* αἱ ἄλλαι πλὴν τῆς ὀριστικῆς ἐγκλίσεις σχηματίζονται ὅπως αἱ ἀντίστοιχοι ἐγκλίσεις τοῦ μέσου ἐνεστώτος (ἄνευ ἐνεστωτικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ). Πρβλ. *θῶμαι, θείμην, κλπ.*—*τι-θῶμαι, τι-θειμην, κλπ.*

§ 262. Ὁ τόνος τῶν εἰς **-μι** ῥημάτων, ὅταν ταῦτα συντίθενται μετὰ προθέσεως,

1) εἰς τὴν προστακτικὴν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ μέσου ἄορίστου β' ἀναβιβάζεται, ἀλλ' ὄχι καὶ πέραν τῆς ληγούσης τῆς προθέσεως, ἐὰν αὕτη εἶναι δισύλλαβος· *ἀνά-σθηθι, ἀπό-δος, ἐπί-θες, ἀπό-δοτε, κατά-θου, κατά-θεσθε*.

Ἄλλὰ τοῦ β' ἐνικοῦ τῆς προστακτικῆς τοῦ μέσου ἀορίστου β' ὁ τόνος δὲν ἀναβιβάζεται, ὅταν τοῦτο συντίθεται μὲ πρόθεσιν μονοσύλλαβον ἢ μὲ δισύλλαβον πάσχουσαν πρὸ αὐτοῦ ἔκθλιψιν. (θοῦ) *ἐνθοῦ*, (οῦ, ἀπο- οῦ) *ἀφοῦ* (τοῦ ῥ. ἀφ-ίεμαι).

2) εἰς τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν διατηρεῖται ὅπου καὶ ἐπὶ τοῦ ἀπλοῦ· (ἰσάναί) *ἀφισάναί*, (τιθέναι) *συντιθέναι*, (δοῦναι) *ἀποδοῦναι*, (θέσθαι) *μεταθέσθαι*—(ἰστάς) *συνιστάς*, (τιθεῖς) *μετατιθεῖς*.

§ 263. Οἱ ἄλλοι χρόνοι τῶν φωνηεντολήκτων εἰς *-μι* ῥημάτων *ἴστημι*, *τίθημι*, *ἴημι* καὶ *δίδωμι* σχηματίζονται ὅπως τῶν φωνηεντολήκτων ἐν γένει ῥημάτων, ἤτοι ἄλλοι ὁμαλῶς καὶ ἄλλοι ἀνωμάλως. (Ἴδὲ § 249 κ. ἔ.).

<i>Ἐνεσιῶς</i>	<i>Μέλλον</i>	<i>Ἀόριτος</i>	<i>Παρακείμενος</i>
ἴστημι (=στή- νω. ῥ. θ. στή-, σιᾶ-)	στή-σω στή-σομαι σιᾶ-θήσομαι ἔστηξω	ἔστη-σα ἔστη-σάμην, (ἔστη-ν) ἔσιᾶ'-θην	ἔστηκα (=στέκο- μαι) εἰστή-κειν (=ἔ- στεκόμην)
τίθημι (=θέ- τω. ῥ. θ. θη-, θε-)	θή-σω θή-σομαι τε-θήσομαι	(ἔθη-κα) ἔτέ-θην (§ 39, 6)	τέθη-κα (ἢ τέ- θει-κα) τέθει-μαι (κεῖμαι = εἶμαι τοποθετημένος)
ἴημι (=ῥίπτω. ῥ. θ. ἦ-, ἔ-) (§ 253, 1)	ἦ-σω ἦ-σομαι ἔ-θήσομαι	(ἦ-κα) εἶ-θην	εἶ-κα εἶ-μαι
δίδωμι (=δί- δω. ῥ. θ. δω-, δο-)	δώ-σω δώ-σομαι δο-θήσομαι	(ἔδω-κα) ἔδό-θην	δέδω-κα δέδο-μαι

§ 264. Ὁ παρακείμενος *ἔστηκα* καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος *εἰστήκειν* ἔκτος τῶν κανονικῶν τύπων ἔχουν καὶ δευτέρους τύπους σχηματιζομένους κατὰ τὰ εἰς -μι ἔκ τοῦ θέματος *ἔστα-*. Τοιοῦτοι τύποι συνήθεις εἶναι οἱ ἑξῆς:

Ὅριστ. *ἔστα-μεν, ἔστα-τε, ἔστασι*. Ὑπερσ. *ἔστα-σαν*. Ἄπαρ. *ἔστα-ναι*. Μετχ. *ἔστώς, ἐστῶσα, ἐστώς* (ἢ ἐστός, κατὰ τὰ πολλὰ οὐδέτερα τῆς μετοχῆς τοῦ ἔνεργ. παρακειμένου, π.χ. τὸ γεγον-ός), γεν. *ἐστώτος, ἐστώσης, ἐστώτος*.

§ 265. Ἄλλα ῥήματα εἰς -μι, συμφωνόληκτα κλινόμενα εἰς τὸν ἐνεστώτα καὶ τὸν παρατατικὸν κατὰ τὸ *δείκνυμι*, ὑπάρχουν ἀρκετά, ὡς *κατ-άγνυμι, ἀμφι-έννυμι, ζεύγνυμι, ζώννυμι, μείγνυμι*, κλπ.

Φωνηεντόληκτα δὲ εἰς -μι ῥήματα συνήθη εἶναι τὰ ἑξῆς ἔξ κλινόμενα κατὰ τὸ *ἴστημι—ἴσταμαι*.

Ἐνεστώς-Παρατ.	Μέλλον	Ἀόριστος	Παρακείμενος
ὀ-νί-νη-μι (= ὠ-φελῶ) πρτ. <i>ὠφέλουν</i> ὀ-νί-να-μαι ὠνινά-μην	ὀνή-σω ὀνή-σομαι	ὠνή-σα ὠνή-μην ὠνή-θην	ὀ. θ. ὀνη-, ἐνεστ. θ. ὀ-νι-νη-, ὀ-νι-να-
πίμ-πλη-μι (= γεμίζω) ἐ-πίμπλη-ν πίμ-πλα-μαι ἐπιμπλά-μην	πλή-σω πλη-σ-θή-σομαι	ἔπλη-σα ἔπλησά-μην ἔπλή-σ-θην	ὀ. θ. πλη-, ἐνεστ. θ. πι-μ-πλη-, πι-μ-πλα-
πίμ-πρη-μι (= πυροπολῶ, καίω) ἐ-πίμπρη-ν πίμ-πρα-μαι (ἐπιμπράμην)	πρή-σω	ἔπρη-σα ἐπρή-σ-θην	ὀ. θ. πρη-, ἐνεστ. θ. πι-μ-πρη-, πι-μ-πρα-

ἀγα-μαι (= (ἀγά-σομαι) (ἡγα-σάμην) θαυμάζω) ἡγάμην		(ἡγά-σάμην) ἡγά-σ-θην		ῥ. θ. ἀγα-
δύνα-μαι ἔδυνά-μην, (ἐ- δύνω, ἐδύνατο, κλπ.)	δυνή-σομαι	ἔδυνή-θην(ἢ ἔδυνά-σθην)	δεδύνη-μαι	ῥ. θ. δυνα- Ἰδὲ § 202,6
ἐπί-σταμαι (= ἐπιστήσομαι (ἡπιστή- γνωρίζω καλῶς) ἡπιστά-μην (ἡ- πίστω, ἡπίστα- το, κλπ.)		(ἡπιστή- θην)		ῥ. θ. ἐπι-στα- Ἰδὲ § 202,6

Ὁμοίως πρὸς τὸν παρατατικὸν καὶ τὸν ἐνεστώτα τῶν τριῶν τελευταίων (ἀποθετικῶν) ῥημάτων κλίνεται καὶ ὁ (ἄσιγμος) μέσος ἀόριστος α' (τοῦ ῥ. ἀνοῦμαι) ἐπριάμην (=ἡγόρασα), ἐπρίω, ἐπρίατο, ἐπρίαμεθα κλπ.

Ἡ ὑποτακτικὴ καὶ ἡ εὐκτικὴ πάντων τούτων τονίζεται κατὰ τὰ βαρύτερα:

Ὑποτ. δύνωμαι, δύνῃ, δύνῃται κλπ.

ἐπίστωμαι, ἐπίσῃ, ἐπίσῃται, κλπ.

πρίωμαι, πρίῃ, πρίῃται, κλπ.

Εὐκτ. δυναίμην, δύναιω, δύναιτο κλπ.

**Ἄοριστοι β' βαρυτόνων ῥημάτων
κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι.**

§ 266. Ὁ ἀόριστος β' μερικῶν βαρυτόνων ῥημάτων κλίνεται κατὰ τὰ εἰς -μι, ὁμοίως μὲ τὸν ἀόριστον β' ἔστην* (Ἰδὲ § 260).

Τὸ ῥηματικὸν θέμα τῶν ῥημάτων τούτων ἔχει χαρακτηρισ

1) $\bar{\alpha}$ ἢ η — $\bar{\alpha}$. ἀποδιδράσκω—ἀπ-έδρᾱ-ν (θ. δρᾱ—, δρᾶ—)
βαίνω—ἔβη-ν (θ. βῆ-, βᾶ-).

- φθάνω—ἐφθην-ν (θ. φθη-, φθᾶ-)
 2) η-ε· ῥέω—ἐρρῶν-ν (θ. ῥυη-, ῥυε-)
 χαίρω—ἐχάρην-ν (θ. χαρη-, χαρε-)
 3) ω—ο· ἀλίσκομαι—ἐάλων-ν (θ. Φαλω-, ἄλω-, ἄλο-)
 ζῶ—ἐβίω-ν (θ. βιω-, βιο-).
 γινώσκω—ἐγνων-ν (θ. γνω-, γνο-.)
 4) ῡ—ϋ̄· δύομαι—ἐδϋ-ν (θ. δϋ-, δϋ̄-)
 φύομαι—ἐφϋ-ν (θ. φϋ-, φϋ̄-).

Ὁριστική	(ἀπ-) ἔδρα-ν ἔδρα-ς ἔδρα ἔδρα-μεν ἔδρα-τε ἔδρα-σαν	ἔβην-ν ἔβη-ς ἔβη ἔβη-μεν ἔβη-τε ἔβη-σαν	ἔρ-ρῶν-ν ἔρ-ρῶν-ς ἔρ-ρῶν ἔρ-ρῶν-μεν ἔρ-ρῶν-τε ἔρ-ρῶν-σαν	ἔγνων-ν ἔγνων-ς ἔγνων ἔγνων-μεν ἔγνων-τε ἔγνων-σαν	ἔδϋ-ν ἔδϋ-ς ἔδϋ ἔδϋ-μεν ἔδϋ-τε ἔδϋ-σαν
Ἑποτακτική	δραῶ δραῶς δραῶ δραῶμεν κλπ.	βῶ (πβ. στῶ) βῆς βῆ βῶμεν κλπ.	ῥωῶ (πβ. θῶ) ῥωῆς ῥωῆ ῥωῶμεν κλπ.	γνωῶ (πβ. δω) γνωῶς γνωῶ γνωῶμεν κλπ.	δύ-ω(πβ. δεικνύω) δύ-ης δύ-η δύ-ωμεν κλπ.
Εὐκτική	δραίην-ν δραίην-ς δραίην δραῖ-μεν κλπ.	βαίην-ν βαίην-ς βαίην βαῖ-μεν κλπ.	ῥυεῖην-ν ῥυεῖην-ς ῥυεῖην ῥυεῖ-μεν κλπ.	γνωίην-ν γνωίην-ς γνωίην γνωῖ-μεν κλπ.	
Προστακτική	δραῖ-θι δραῖ-τω δραῖ-τε δραῖ-ντων	βῆ-θι βῆ-τω βῆ-τε βά-ντων		γνωῖ-θι γνωῖ-τω γνωῖ-τε γνωῖ-ντων	δϋ-θι δύ-τω δϋ-τε δύ-ντων
Ἀπαρ.	δραῖ-ναι	βῆ-ναι	ῥωῆ-ναι	γνωῖ-ναι	δϋ-ναι

Μετοχή	δράς, δράντος δραῖσα, δράσης δράν, δράντος	βάς, βάντος βᾶσα, βάσης βάν, βάντος	ῥυείς, ῥυέντος ῥυεῖσα, ῥυείσης ῥυέν, ῥυέντος	γνούς, γνόντος γνοῦσα, γνούσης γνόν, γνόντος	δύς, δύντος δῦσα, δύσης δύν, δύντος
--------	---	--	---	---	---

§ 267. Κατὰ τὰ εἰς **-μι** μὲ διαφόρους ἀνωμαλίας κλίνονται προσέτι τὰ ἑξῆς ῥήματα:

1. **Φημι** = λέγω, συμφωνῶ, ἰσχυρίζομαι. (ῥ. θ. φη-, φᾶ-. Ἰδὲ καὶ § 254).

Ὅριστ. Ἑνεσιῶς	Παρατατικός	Ἑποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική
φη-μί	ῥ-φη-ν	φῶ	φαίη-ν	—
φή-ς (ἢ φήης)	ῥ-φη-σθα	φής	φαίη-ς	φά-θι
φη-σὶ	ῥ-φη	φῆ	φαίη	φά-τω
φᾶ-μὲν	ῥ-φα-μεν	φῶμεν	φαῖ-μεν	—
φα-τὲ	ῥ-φα-τε	φήτε	φαῖ-τε	φά-τε
φᾶσι	ῥ-φα-σαν	φῶσι	φαῖ-εν	φά-ντων

Ἐπαρ. φά-ναι. Μετοχὴ φάσκων, φάσκουσα, φάσκον
Μέλλων φή-σω. Ἐφρ. ῥφη-σα.

Σημ. α' Ὁ παρατατικός ῥφην καθὼς καὶ ἡ ὑποτακτικὴ, ἡ εὐκτικὴ καὶ τὸ ἀπαρέμφατον ἔχουν προσέτι σημασίαν ἀόριστου (=εἶπα, κλπ.).

Σημ. β' Ὄταν τὸ φημι σημαίνῃ ἀπλῶς λέγω, τότε μέλλων αὐτοῦ εἶναι ῥρῶ ἢ λέξω καὶ ἀόριστος εἶπον ἢ ῥφην. Ὄταν δὲ σημαίνῃ συμφωνῶ ἢ ἰσχυρίζομαι, τότε μέλλων αὐτοῦ εἶναι φήσω καὶ ἀόριστος ῥφισα.

2. **Εἶμι** = θὰ πάω. (ῥ. θ. εἶ-, ἰ-).

*Οριστ. Ένεστ.	Παρατατικός	*Υποτακτική	Εὐκτική	Προστακτική
εἶ-μι	ἦ-α ἢ ἦ εἰν	ἴ-ω	ἴ-οιμι	
εἶ	ἦ-εις ἢ ἦ-εἰσθα	ἴ-ης	ἴ-οις	ἴ-θι
εἶ-σι	ἦ-ει	ἴ-η	ἴ-οι	ἴ-τω
ἴ-μεν	ἦ-μεν	ἴ-ωμεν	ἴ-οιμεν	
ἴ-τε	ἦ-τε	ἴ-ητε	ἴ-οιτε	ἴ-τε
ἴ-ασι	ἦ-σαν ἢ ἦ-εσαν	ἴ-ωσι	ἴ-οιεν	ἴ-όντων

*Απαρέμφ. ἰ ἔναι. Μετοχή ἰ-ὼν (ἰόντος), ἰούσα (ιούσης), ἰὸν (ιόντος).

Σημ. α' Εἰς τὰ σύνθετα τοῦ φημί καὶ τοῦ εἶμι ὁ τόνος εἰς τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ εἰς τὴν προστακτικὴν ἀναβιβάζεται: ἀπόφρημι, σύμφαθι—ἀπειμι, ἀπιθι.

Σημ. β' Ὁ ἐνεστώσ εἶμι εἰς μὲν τὴν ὀριστικὴν ἔχει πάντοτε σημασίαν μέλλοντος, εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἐγκλίσεις, τὸ ἀπαρέμφατον καὶ τὴν μετοχὴν ἄλλοτε ἐνεστώτος καὶ ἄλλοτε μέλλοντος (τοῦ ἔρχομαι).

β Οἶδα=γνωρίζω, ἠξεύρω. (ὁ θ. Φειδ-, ἔξ οὗ οἶδ-, ἰδ-).

*Οριστ. Ένεστ.	Παρατατικός	*Υποτακτική	Εὐκτική	Προστακτ.
οἶδ-α	ἤδη ἢ ἤδειν	εἶδῶ	εἰδείην	
οἶ-σθα	ἤδησθα ἢ δεις	εἶδῆς	εἰδείης	ἴσ-θι
οἶδ-ε	ἤδει ἢ δειν	εἶδῆ	εἰδείη	ἴσ-τω
ἴσ-μεν	ἤδε-μεν ἢ σμεν	εἶδῶμεν	εἰδεῖμεν	
ἴσ-τε	ἤδε-τε ἢ στε	εἶδῆτε	εἰδεῖτε	ἴσ-τε
ἴσασι	ἤδε-σαν ἢσαν	εἶδῶσι	εἰδεῖεν	ἴσ-των

*Απαρ. εἶδ-ἔναι. Μετοχή εἶδ-ὼς (εἰδότης), εἶδ-υῖα (εἰδυίας), εἶδ-ὸς (εἰδότης). Μέλλον εἶσομαι καὶ εἰδήσω.

Σημ. Εἰς τὰ σύνθετα τοῦ οἶδα ὁ τόνος εἰς τὴν ὀριστικὴν τοῦ ἐνεστώτος καὶ εἰς τὴν προστακτικὴν ἀναβιβάζεται: σύνοιδα, σύνισθι.

4. Τέθνηκα (=ἔχω ἀποθάνει, παρακείμενος τοῦ θ. θνήσκω) καὶ δέδοικα ἢ δέδια (=φόβοῦμαι, παρακείμενος μὲν σημασίαν ἐνεστώτος, τοῦ οὐχὶ εὐχρόστου θ. δίδω).

Ταῦτα ἔκτος τῶν κανονικῶν τύπων ἔχουν καὶ τοὺς ἑξῆς εὐ-
χρήστους τύπους κατὰ τὰ εἰς **-μι**

α) Ὅριστ. *τέθνα-μεν, τέθνα-τε, τεθνᾶσι*. Ὑπερσ. *ἐτέθνα-σαν*.
Ἀπαρφ. *τεθνά-ναι*. Μετ. *τεθνεὼς* (γεν. *τεθνεῶτος*), *τεθνε-ῶσα*
(γεν. *τεθνεώσης*), *τεθνε-ὼς* ἢ *τεθνεὸς* (γεν. *τεθνεῶτος*. Πρβλ. § 264).

β) Ὅριστ. *δέδι-α, δέδι-ας, δέδι-ε, δέδι-μεν, δέδι-τε, δε-
δία-σι*. Ὑπερσ. *ἐδέδι-σαν*.

Ἀπαρφ. *δεδι-έναι*. Μετχ. *δεδι-ὼς* (*δεδιότος*), *δεδι-νῆα* (*δεδιώας*),
δεδι-ὸς (*δεδιότος*).

5. **Ἔοικα** = ὁμοιάζω. Παρακείμενος μὲ σημασίαν ἐνεστώτος.
(ῥ. θ. *ἔοικ-*, *εἰκ-*, ἕξ οὗ *οἶκ-*, *εοικ-*. Ἴδὲ § 202, 5, Σημ).

Ὅριστ. *ἔοικ-α, ἔοικ-ας, ἔοικ-ε, εἰκ-αμεν* κλπ.

Ὑπερσ. *ἐώκ-ειν, ἐώκ-εις, ἐώκ-ει* κλπ.

Ἀπαρφ. *εἰκ-έναι*. Μετοχὴ *εἰκ-ὼς* (*εἰκότος*), *εἰκ-νῆα*, (*εἰκνίας*)
εἰκ-ὸς (*εἰκότος*).

6. **Κεῖμαι** = κείτομαι, εἶμαι βαλμένος. Ἴδὲ § 263.

Ἐνεστώς	Παρατατικός	Προστακτική	Ἀπαρέμφ. Μετοχὴ
κεῖ-μαι	ἔ-κεῖ-μην	—	κεῖ-σθαι
κεῖ-σαι	ἔ-κει-σο	κεῖ-σο	
κεῖ-ται	ἔ-κει-το	κεῖ-σθω	κεῖ-μενος
κεῖ-μεθα	ἔ-κεῖ-μεθα	—	κει-μένη
κλπ.	κλπ.	κεῖ-σθε κλπ.	κεῖ-μενον

Μέλλων *κεῖ-σομαι, κεί-ση, κεί-σεται* κλπ.

Σημ. Εἰς τὰ σύνθετα, ἔξαιρέσει τοῦ ἀπαρεμφάτου, ὁ τόνος ἀνα-
βιβάζεται *κατάκεισο, ἀλλὰ κατακεῖσθαι*.

7. **κάθ-ημαι**. (ῥ. θ. *καθ-ησ-*, *καθ-η-*).

Ἐνεσιῶς	Παρατατικὸς	Προσιακτικὴ	Ἀπαρέμφ. Μειοχὴ
κάθη μαι	ἔ-καθή-μην	—	καθῆ-σθαι
κάθη-σαι	ἔ-κάθη-σο	κάθη-σο	—
κάθη-ται	ἔ-κάθη-το	καθή-σθω	καθή-μενος
καθή-μεθα	ἔ-καθή-μεθα	—	καθη-μένη
κλπ.	κλπ.	κάθη-σθε κλπ.	καθή-μενον

Μέλλων (συνηρημένος) *καθεδοῦμαι* (ἐκ τοῦ ῥ. *καθέζομαι*)

8) **Χρη** (=ὑπάρχει χρεία, χρειάζεται).

Ὅριστ. ἐνεστ. *χρή*. Πρωτ. *χρηῖν* ἢ *ἐχρηῖν*. Ὑποτ. *χρηῖ*. Εὐκτ. *χρείη*. Ἄπροφ. *χρηῖναι*. Μετχ. (τὸ) *χρεῶν*. (Ἴδὲ § 116, 6, α').

Σημ. Τὸ *χρη* εἶναι ἀρχῆθεν ὄνομα οὐσιαστικὸν (=χρεία, ἀνάγκη), οἱ δὲ ἀνωτέρω τύποι προῆλθον ἐκ συνεκφορᾶς τῶν λέξεων *χρη ἦν*—*χρη ἦ*—*χρη εἶη*—*χρη εἶναι*—*χρη ὄν*. (Ἴδὲ § 38, 3).

ΑΝΩΜΑΛΑ ΡΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΝ Ἡ ΤΗΝ ΣΗΜΑΣΙΑΝ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

§ 268. Α' Πλείστον ῥημάτων τὸ ῥηματικὸν θέμα μεταβάλλεται ποικιλοτρόπως κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν διαφόρων χρόνων αὐτῶν. Οὕτω ῥημάτων τινῶν

1) τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐπαυξάνεται δι' ἑνὸς εἰς πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἐνεσιῶτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ ἢ τινῶν ἢ πάντων τῶν ἄλλων χρόνων· π.χ.

α') ῥ. θ. *δοκ-*, ἔξ οὗ *δοκε-*. (Δοκ-έ-ω) *δοκῶ* (=φαίνομαι), παρατ. (ἔδoκ-ε-ον) *ἐδόκουν*, μέλλ. *δόξω*, ἄορ. *ἔδοξα*, παθ. *παροακμ.* *δέ-δοκ-ται*, ὑπερσ. *ἐδέ-δοκ-το*.

β') ῥ. θ. *νεμ-*, ἔξ οὗ *νεμε-*. *Νέμ-ω* (=μοιράζω, βόσκω), παρτ. *ἐνεμ-ον*, μέλλ. *νεμ-ῶ* (ἐκ τοῦ *νεμ-έ-σω*), ἄορ. *ἐνειμα*, παρακμ. *γε-νέμ-η-κα*.

Νέμ-ομαι, παρατ. *ἐνεμ-όμην*, μέσ. μέλλ. *νεμοῦμαι* (ἐκ τοῦ *νεμ-έ-σομαι*), μέσ. ἄορ. *ἐνειμάμην*, παθ. ἄορ. *ἐνεμ-ή-θην*, παρακμ. *γε-νέμ-η-μαι*. (Ἴδὲ § 249).

γ') ῥ. θ. βουλ-, ἐξ οὗ **βουλε-**. Βούλ-ομαι (=θέλω), παρατ. ἐβουλ-όμην, μέσ. μέλλ. βουλ-ή-σομαι, παθ. ἄορ. ἐβουλ-ή-θην, παρακμ. βεβούλ-η-μαι. (Ἴδὲ § 202,1)

2) τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐπαυξάνεται διὰ τοῦ προσφύματος **σκ** ἢ **ισκ** πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ἔνεστ. καὶ παρατατικοῦ, πολλάκις δὲ συγχρόνως καὶ δι' ἐνεστωτικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ (§ 253, 1)· π.χ.

α') ῥ. θ. γνω-, ἐξ οὗ **γι-γνω-σκ**. Γινώσκ-ω (=γνωρίζω, φρονῶ), παρατ. ἐγίνωσκ-ον, μέσ. μέλλ. γνώ-σομαι, ἄορ. β' ἔγνω (§ 266), παρακμ. ἔγνω-κα, ὑπερσ. ἐγνώ-κειν.

Γινώσκ-ομαι, παρατ. ἐγίνωσκ-όμην, παθ. μέλλ. γνω-σ-θήσομαι, παθ. ἄορ. ἐγνώ-σ-θην, παρακμ. ἔγνω-σ-μαι, ὑπερσ. ἐγνώ-σ-μην.

β') ῥ. θ. εὖρ-, ἐξ οὗ **εὖρ-ισκ-, εὖρε-**. Εὐρίσκ-ω, παρτ. ἠῦρι-σκ-ον, μέλλ. εὖρ-ή-σω, ἄορ. β' ἠῦρον, παρακμ. ἠῦρ-η-κα.

Εὐρίσκ-ομαι, παρτ. ἠῦρισκό-μην, μέσ. μέλλ. εὖρ-ή-σομαι, μέσ. ἄορ. β' εὖρ-όμην, παθ. μέλλ. εὖρ-ε-θήσομαι, παθ. ἄορ. ἠῦρ-έ-θην, παρακμ. ἠῦρ-η-μαι, ὑπερσ. ἠῦρ-ή-μην.

γ') ῥ. θ. μνη-, ἐξ οὗ (**μι-μνη-ισκ-**), **μιμνησκ-**. Ἀνα-μιμνήσκ-ω (=ἐνθυμίζω), παρτ. ἀν-εμίμνησκ-ον, μέλλ. ἀνα-μνή-σω, ἄορ. ἀν-έμνη-σα.

Ἀνα-μιμνήσκ-ομαι, παρτ. ἀν-εμιμνησκ-όμην, παθ. μέλλ. (ἀνα) μνη-σ-θήσομαι, παθ. ἄορ. ἀν-εμνή-σ-θην, παρακμ. μέ-μνη-μαι, ὑπερσ. ἐμε-μνή-μην, τετελ. μέλλ. με-μνή-σομαι.

3) τὸ ῥηματικὸν θέμα ἐπαυξάνεται πρὸς σχηματισμὸν τοῦ θέματος τοῦ ἔνεστώτος καὶ τοῦ παρατατικοῦ

α') διὰ τοῦ προσφύματος **ν**

ῥ. θ. καμ-, ἐκ τούτου δὲ **καμν-**. Κάμν-ω (=κοπιάζω, κουράζομαι), παρτ. ἔκαμν-ον, μέσ. μέλλ. καμοῦμαι (§ 231, 1), ἄορ. β' ἔκαμ-ον, παρακμ. κέ-κμη-κα.

β') διὰ τοῦ προσφύματος **αν** (πολλάκις συγχρόνως μὲ ἐν **ν** πρὸ τοῦ χαρακτηῆρος αὐτοῦ):

ῥ. θ. βλαστ-, ἐκ τούτου δὲ **βλαστ-αν-**. Βλαστάν-ω, παρτ. ἐ-βλάσταν-ον, ἄορ. β' ἔ-βλαστ-ον, ὑπερσ. ἐ-βλαστ-ή-κειν.

ῥ. θ. μαθ-, ἐκ τούτου δὲ **μα-ν-θ-αν-**. Μανθάν-ω, παρτ. ἐ-μάνθ-αν-ον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἔνεργ. σημασίαν) μαθ-ήσομαι, ἄορ. β'

ἔ-μαθ-ον, παρακ. με-μάθ-η-κα, ὑπερσ. ἔ-με-μαθ-ή-κειν. Μαν-θάν-ομαι.

γ') διὰ τοῦ προσφύματος **νε**

ῥ. θ. *ικ-*, ἐκ τούτου δὲ *ικ-νε-*. ('Αφ-ικ-νέ-ομαι) ἀφ-ικνοῦμαι (=φθάνω), παρατ. (ἀφ-ικ-νε-ό-μην) ἀφ-ικνούμην, μέσος μέλλων ἀφ-ίζομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἀφ-ικ-όμην, παρακ. ἀφ-ῖγ-μαι, ὑπερσυν. ἀφ-ίγ-μην.

δ') διὰ τοῦ προσφύματος **νι** ἢ **νυ** (μὲ μετάθεσιν τοῦ *ι* ἢ τοῦ *υ* τούτου πρὸ τοῦ χαρακτηῆρος τοῦ θέματος)

ῥ. θ. *βη-*, *βα-*, ἐκ τούτου δὲ *βα-νι-* καὶ ἐκ τούτου *βαιν-*. Βαίν-ω (=βαδίζω), παρατ. ἔ-βαιν-ον, μέσ. μέλλων (μὲ ἔνεργ. σημασίαν) βή-σομαι, ἀόρ. β. ἔ-βη-ν (§ 266), παρακ. βέ-βη-κα, ὑπερσ. ἔ-βε-βή-κειν. Βαίν-ομαι, παθ. ἀόρ. (παρ)εβάθην, παρακ. βέβαμαι.

ῥ. θ. *ἐλα-*, ἐκ τούτου δὲ *ἐλα-νυ-* καὶ ἐκ τούτου *ἐλανυ-*. Ἐλαύν-ω, παρατ. ἤλανυ-ον, μέλλ. (συνηρημένος) ἐλῶ, (ἐλᾶς, ἐλᾶ, κλπ. ἐκ τοῦ ἐλά-σω), ἀόρ. ἤλα-σα, παρακ. ἐλήλα-κα. Ἐλαύν-ομαι, παρατ. ἤλανυ-ό-μην, μέσ. ἀόρ. ἤλα-σάμην, παθ. ἀόρ. ἤλά-θην, παρακ. ἐλήλα-μαι, ὑπερσ. ἐληλά-μην. ('Ιδὲ § 204).

4) οἱ χρόνοι δὲν σχηματίζονται πάντες ἐξ ἑνὸς θέματος, ἀλλ' ἐκ διαφόρων θεμάτων συγγενῶν κατὰ τὴν σημασίαν· π.χ.

Ἄγορεύ-ω, παρατ. ἠγόρευ-ον, μέλ. ἀγορεύ-σω καὶ (ἀπ-, συν-, προσ-) ἐρῶ, ἀόρ. ἠγόρευσα καὶ (ἀν-, ἀπ-, κατ-, προσ-) εἶπον, παρακ. (ἀν-, συν-, ἀπ-) εἶρηκα, ὑπερσ. εἰρήκειν. Ἄγορεύ-ομαι, παρατ. ἠγορευ-ό-μην, παθ. μέλλ. (ἀνα-, προσ-) ῥηθήσομαι, παθ. ἀόρ. (ἀν-, ἀπ-) ἐρρήθην. (θ. ἀγορευ-, ἐρε-, ῥε-, εἶπ-).

§ 269. Β' Πολλῶν ῥημάτων χρόνοι τινὲς δὲν ἔχουν σημασίαν σύμφωνον μὲ τὴν κατάληξιν αὐτῶν.

Οὕτω ῥήματά τινα ἔχουν

1) ἔνεργητικὸν ἀορίστον ἢ παρακειμένον μὲ σημασίαν μέσου ἢ παθητικοῦ ἀορίστου ἢ παρακειμένου·

ἴστημι—ἔστη-ν (=ἔσταθην, ἔσταμάτησα), ἔστηκα (=στέκομαι). φύω—ἔφυν (=ὑπῆρξα ἐκ φύσεως), πέφυκα (=εἶμαι ἐκ φύσεως).

2) μέσον μέλλοντα μὲ σημασίαν ἔνεργ. ἢ παθ. μέλλοντος·

ᾄδω—ᾄσομαι (=θὰ τραγουδήσω)· ἀδικῶ—ἀδικήσομαι (=θὰ ἀδικηθῶ ὑπ' ἄλλου).

3) παθητικὸν μέλλοντα ἢ ἀόριστον μὲ σημασίαν μέσου μέλλοντος ἢ ἀορίστου·

ἀπαλλάττω—ἀπαλλαγῆσομαι (=θά ἀπαλλάξω τὸν ἑαυτὸν μου), ἀπηλλάγην (=ἀπήλλαξα τὸν ἑαυτὸν μου), ἀνιῶ—ἠνιάθην (=ἐλύπησα τὸν ἑαυτὸν μου).

Σημ. *Ὅπως βλέπει τις εἰς τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα (§ 267 κ. ε.), πολλὰ ῥήματα ἔχουν πολλὰς συγχρόνως ἀνωμαλίας.

ΑΠΟΘΕΤΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ

§ 270. ***Αποθετικά** ῥήματα λέγονται τὰ ῥήματα, τὰ ὅποια ἔχουν μόνον τὴν μέσσην φωνήν· δέχομαι, ἔρχομαι, μάχομαι (δέχω, ἔρχω, κλπ. δὲν ὑπάρχουν).

Τῶν ἀποθετικῶν ῥημάτων

1) ἄλλα ἔχουν μόνον μέσον ἀόριστον (α' ἢ β') μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν·

ἀσπάζομαι—ἠσπασάμην (=ἐχαιρέτισα), αἰσθάνομαι—ἠσθόμην (=ἐκατάλαβα).

Ταῦτα λέγονται **ἀποθετικά μέσα**.

2) ἄλλα ἔχουν μόνον παθητικὸν ἀόριστον μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν· βούλομαι—ἐβουλήθην (=ἠθέλησα), ἐπιμέλομαι—ἐπεμελήθην (=ἐφρόντισα).

Ταῦτα λέγονται **ἀποθετικά παθητικά**.

3) ἄλλα ἔχουν καὶ μέσον καὶ παθητικὸν ἀόριστον, τὸν μὲν μέσον μὲ σημασίαν ἐνεργητικοῦ ἀορίστου, τὸν δὲ παθητικὸν μὲ σημασίαν παθητικοῦ·

αἰτιῶμαι—ἠτιασάμην (=κατηγόρησα), ἠτιάθην (=κατηγορήθην), ἰῶμαι—ἰασάμην (=ἐθεράπευσα), ἰάθην (=ἐθεραπεύθην).

Ταῦτα λέγονται **ἀποθετικά μεικτά**.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

ΑΚΛΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

1. Ἐπιρρήματα.

§ 271. ***Ἐπιρρήματα** λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὅποια προσδιορίζουν συνήθως τὰ ῥήματα δηλοῦσαι **τόπον, χρόνον, τρόπον, ποσὸν** κλπ.

1) **Τοπικά** ἐπιρρήματα· ἐνθάδε (=ἐδῶ), ἐνταῦθα, ἐκεῖ, ἄνω, κάτω κλπ.

2) **Χρονικά** ἐπιρρήματα· νῦν (=τώρα), σήμερον, χθές, αὔριον, τότε κλπ.

3) **Τροπικά** ἐπιρρήματα· ὧδε, οὕτω (=ἔτσι), εὖ, καλῶς, κακῶς κλπ.

4) **Ποσοτικά** ἐπιρρήματα· ἄγαν, λίαν (=πολύ), ἄπαξ, δίς, κλπ.

5) **Βεβαιωτικά** ἢ **ἀρνητικά** ἐπιρρήματα· ναί, μάλιστα, δῆ-
δῆτα—οὐ, μὴ—ἄρα, μῶν (=μήπως) κλπ.

Σημ. Ὡς ἐπιρρήματα λαμβάνονται πολλάκις καὶ τύποι ὀνομάτων ἢ ῥημάτων· δημοσία, ἰδίᾳ, προῖκα (=δωρεάν)—ἄγε, ἴθι, φέρε (=ἔλα) κλπ.

2. Προθέσεις

§ 272. **Προθέσεις** λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις (ἀρχῆθεν ἐπιρρήματα καὶ αὐταί), αἱ ὁποῖαι συνήθως **τίθενται πρὸ** τῶν κλιτῶν λέξεων πρὸς δήλωσιν διαφόρων ἐπιρρηματικῶν σχέσεων, ἄλλαι μὲν καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει, ἄλλαι δὲ μόνον ἐν συντάξει· **παρὰ τὴν θάλασσαν, παραθαλάσσιος, παραπλέω—μέχρι τοῦ θέρους.**

§ 273. 1) Αἱ προθέσεις, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται καὶ ἐν συντάξει καὶ ἐν συνθέσει, λέγονται **κύριαι** καὶ εἶναι 18, ἕξ μονοσύλλαβοι καὶ δώδεκα δισύλλαβοι· εἰς, ἐν, ἐξ ἢ ἐκ, πρό, πρὸς, σύν—ἀνά, διά, κατά, μετὰ, παρὰ, ἀντί, ἀμφί, ἐπί, περί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ· (Ἴδὲ § 33, Σημ., § 39,7 κ.ἕ. § 40,7, Σημ.).

2) Αἱ προθέσεις, αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται μόνον ἐν συντάξει, λέγονται **καταχρηστικαὶ** καὶ εἶναι 9· α) ἄχρι, μέχρι, ἄνευ, χωρὶς, πλήν, ἔνεκα ἢ ἔνεκεν, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετὰ γενικῆς· β) ὥς, νή, μά, αἱ ὁποῖαι συντάσσονται μετὰ αἰτιατικῆς.

3. Σύνδεσμοι

§ 274. **Σύνδεσμοι** λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, (ἀρχῆθεν αἱ πλεῖσται ἐπιρρήματα καὶ αὐταί), αἱ ὁποῖαι λαμβάνονται, ἵνα **συνδέουν** λέξεις ἢ προτάσεις πρὸς ἀλλήλας· Πλάτων **τε** καὶ Ἀριστοτέλης· χαίρω, **ὅτι** εὐδοκιμεῖς.

Οἱ σύνδεσμοι εἶναι

1) **συμπλεκτικοί**· τέ, καί, οὔτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ.

2) **διαξενκτικοί**: ἤ, ἦτοι—ἦ, εἶτε—εἶτε, ἐάντε—ἐάντε, ἄντε—ἄντε, ἦντε—ἦντε.

3) **ἀντιθετικοί**: μέν, δέ, μέντοι, ἀλλά, μήν, ἀλλὰ μήν, εἰ καί, καίτοι, καίπερ, καί μήν.

4) **αἰτιολογικοί**: γάρ, ὅτι, ὥς, διότι, ἐπεί, ἐπειδή.

5) **τελικοί**: ἵνα, ὅπως, ὥς.

6) **συμπερασματικοί**: ἄρα, δή, οὖν, τοίνυν, ὥς, οὐκουν, οὐκοῦν, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν, ὥστε.

7) **χρονικοί**: ὥς, ὅτε, ὁπότε, ἐπεί, ἐπειδή, ἕως, ἔστε, ἄχρι, μέχρι, ἠνίκα, πρὶν.

8) **εἰδικοί**: ὅτι, ὥς.

9) **ὑποθετικοί**: εἰ, ἐάν, ἄν, ἦν.

4. Ἐπιφωνήματα

§ 275. Ἐπιφωνήματα λέγονται αἱ ἄκλιτοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ψυχικόν τι πάθημα, ὡς ἔκρηξιν χαρᾶς, λύπης, θαυμασμοῦ, ἀγανακτήσεως κλπ.

Τὰ ἐπιφωνήματα εἶναι

1) **γελαστικά**: ᾄ ᾄ ᾄ.

2) **θαυμαστικά**: ᾗ, ᾗ, βαβαῖ, παπαῖ!

3) **θρηαστικά** (ἦτοι δηλοῦντα ἐνθουσιασμόν): εὐοῖ.

4) **σχετλιαστικά** (ἦτοι δηλοῦντα σφοδρὰν λύπην ἢ ἀγανάκτησιν): παπαῖ, οὐαῖ, οἴμοι, φεῦ, ἰώ, ἰοῦ!

5) **κλητικά**: ᾠ (Ἰδὲ § 46, Σημ).

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ¹⁾

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄

§ 276. Αἱ πλεῖστοι λέξεις προέρχονται ἔξ ἄλλων λέξεων διὰ **παραγωγῆς** ἢ διὰ **συνθέσεως**. Πρβλ. **γράφ-ω**, **γραφ-εύς**, **γραφ-ή**, **γραμ-μή**, **γράμ-μα**, **γραμματ-εύς**, **γραμματεύ-ω** — (βιβλίον πωλῶ) **βιβλιοπώλης**, (πρῶτος, ἀγωνιστής) **πρωταγωνιστής**.

1) Λέξις, ἡ ὁποία δὲν προέρχεται ἔξ ἄλλης λέξεως, ἀλλὰ σχηματίζεται ἔκ τινος (ῥίζης, ἥτοι) ἀρχικοῦ θέματος διὰ τῆς προσθήκης ἀμέσως εἰς αὐτὸ καταλήξεων μόνον, λέγεται **πρωτότυπος** ἢ **ἀπλῆ** λέξις· (θ. γραφ-) **γράφ-ω**, (θ. πολι-) **πόλι-ς**.

2) Λέξις, ἡ ὁποία προέρχεται ἔκ **μιᾶς** ἄλλης λέξεως διὰ τῆς προσθήκης εἰς τὸ θέμα αὐτῆς παραγωγικοῦ τινος προσφύματος, λέγεται **παράγωγος**· (φύσι-ς) **φυσικὸς**, (ιά-ομαι, ἰῶμαι) **ιατρός**.

3) Λέξις, ἡ ὁποία προέρχεται ἔκ **δύο** ἄλλων λέξεων πρωτοτύπων ἢ παραγῶγων, διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν θεμάτων αὐτῶν, λέγεται **σύνθετος**· (ναῦ-ς, πηγ-νυμι) **ναυπηγός**, (λόγο-ς, γράφ-ω) **λογογράφος**.

Σημ. Μία καὶ ἡ αὐτὴ λέξις εἰς τινὰ σειρὰν συγγενῶν πρὸς αὐτὴν ἐτυμολογικῶς λέξεων δύναται νὰ εἶναι παράγωγος ὡς πρὸς τὴν προηγούμενην καὶ πρωτότυπος ὡς πρὸς τὴν ἐπομένην.

Πρβλ. **πόλι-ς**, (ἐκ ταύτης) **πολί-της**, (ἐκ ταύτης) **πολιτικός** καὶ **πολιτεύω**, (ἐκ ταύτης) **πολίτευ-μα**.

277. Κατὰ τὴν παραγωγὴν καὶ τὴν σύνθεσιν κανονικῶς λαμβάνονται θέματα λέξεων καὶ οὐχὶ ἀκέραιαι λέξεις. Πρβλ. (πόλι-ς) **πολί-της**, (λόγο-ς, γράφ-ω) **λογογράφος**.

(1) ***Ἐτυμος** = ἀληθής, βέβαιος, πραγματικός. ***Ἐτυμολογία** δὲ λέγεται ἡ ἀνάλυσις λέξεως εἰς τὰ συστατικά της μέρη καὶ ἡ εὑρεσις τῆς προελεύσεως καὶ τῆς ἀληθοῦς σημασίας αὐτῆς.

§ 278. Γενική προεισαγωγική παρατήρησις.

1) Κατὰ τὴν παραγωγὴν τὰ θέματα τῶν πρωτοτύπων λέξεων σπανίως μένουں ἀκέραια καὶ ἀμετάβλητα, συνήθως δὲ ἀποβάλλουں ἓνα ἢ περισσοτέρους ἐκ τῶν τελικῶν φθόγγων αὐτῶν, ὑφίστανται ποιοτικὴν μεταβολὴν τοῦ θεματικοῦ φωνήεντος ἢ ἄλλας μεταβολάς (§ 38 κ.έ.).

Προβλ. ὦρα (θ. ὦρα-), ὠραῖος (ἐκ τοῦ ὠρά-ιος), ἀλλὰ ὠρ-ιμος. τέλος (θ. τελεσ-, προβλ. τελεσ-φόρος), τέλειος (ἐκ τοῦ τέλεσ-ιος, τέλε-ιος), ἀλλὰ τελ-ικός.

φρῆν (θ. φρην-, φρεν-), φρον-έω.

2) Αἱ πλείσται παραγωγικαὶ καταλήξεις προέρχονται ἐξ ἄλλων καταλήξεων διὰ τῆς ἐνώσεως μετὰ τινος ἢ μετὰ τινων ἐκ τῶν τελικῶν φθόγγων τοῦ θέματος λέξεων, ἢ διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν στοιχείων δύο ὁμοειδῶν καταλήξεων.

Προβλ. βασιλεύς, βασιλεύ-ω, ἰδιώτ-ης, ἰδιωτ-εύω, πίναξ (πίνακ-ος), πινακ-ίς, (πινακ-ίδ-ος), πινακ-ίδ-ιον.

1. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΡΗΜΑΤΑ

α΄ Ἐξ ὀνομάτων (οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων)

§ 279. Τὰ ἐξ ὀνομάτων παράγωγα ῥήματα ἔχουں ποικίλας σημασίας, συνήθως δὲ σημαίνουں ὅτι τὸ ὑποκείμενον εἶναι ἢ γίνεταί ἢ ἔχει ἢ παρέχει ἢ ποιεῖ ὅ,τι δηλοῖ τὸ πρωτότυπον.

1) Ἀρχικὴ παραγωγικὴ κατάληξις εἶναι -jω.

τιμή, (θ. τιμα-, τιμά-jω) τιμάω -ῶ. ἀνία, (θ. ἀνια-, ἀνιά-jω) ἀνιάω, -ῶ.

ὀφθαλμία, (ὀφθαλμιά-jω) ὀφθαλμιάω, -ῶ.

πόνος, (θ. πονε-, πονέ-jω) πονέω, -ῶ, δοῦλος, (θ. δουλο-, δουλό-jω) δουλόω, -ῶ, βασιλεύς (βασιλεύ-jω) βασιλεύ-ω, φύλαξ, (φυλάκ-jω) φυλάσσω, παῖς, (παῖδ-jω) παῖζω, ἐλπὶς, (ἐλπιδ-jω) ἐλπίζω.

μέλας, (μελάν-jω) μελαίνω, καθαρός, (καθάρ-jω) καθαίρω. (*Ἴδὲ § 39, κ.έ.).

2) Ἐκ παραδειγμάτων οἷα τὰ προηγούμενα προῆλθον αἱ πα-

ραγωγικαὶ καταλήξεις -άω, -ιάω, -έω, -όω, -εύω, -ζω, -άζω, -ίζω, -νω, -αίνω, -ύνω, -αίρω κλπ. (Ἴδὲ § 278, 2).

σφρῆγος—σφριγ-άω, -ῶ, (=ἔχω σφρῆγος), ἐρυθρός—ἐρυθρ-ι-άω, -ῶ (=γίνομαι ἐρυθρός).

εὐδαίμων—εὐδαιμον-έω, -ῶ (=εἶμαι εὐδαίμων), πλήρης—πληρ-όω, -ῶ (=ποιῶ πλήρης), δοῦλος—δουλεύω (=εἶμαι δοῦλος).

δόξα—δοξά-ζω (=ἔχω δόξαν), ἥσυχος. ἥσυχ-άζω.

φενάκη—φενακ-ίζω, ὕστερος—ύστερ-ίζω.

ἡδύς—ἡδύ-νω, ὑγιής—υγι-αίνω, χαλεπός—χαλεπ-αίνω.

λαμπρός—λαμπρ-ύνω, μέγας—μεγαλ-ύνω, μῆκος—μηκ-ύνω, μέγας—μεγ-αίρω, κλπ.

Σημ. α' Ῥήματα παράγωγα ἐξ ὀνομάτων κυρίων ἢ ἔθνικων ἢ ἐξ ὀνομάτων ζώων μὲ τὴν κατάληξιν -άζω, ἢ συνηθέστερον -ίζω, σημαίνουν συνήθως ὅτι τὸ ὑποκείμενον μιμεῖται ἢ ἀκολουθεῖ τὰ φρονήματα ἐκείνου, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον

βοιωτὸς—βοιωτιάζω (=μιμοῦμαι τὰ ἦθη ἢ τὴν γλῶσσαν τῶν Βοιωτῶν), Φίλιππος—φιλιππίζω (=ἀκολουθῶ τὰ πολιτικὰ φρονήματα τοῦ Φιλίππου), πίθηκος—πιθηκίζω. (Πρβλ. παπαγάλος—παπαγαλίζω=μιμῶ σὰν παπαγάλος).

Σημ. β' Ῥήματα παράγωγα ἐξ ὀνομάτων μὲ τὴν κατάληξιν -άω ἢ -ιάω σημαίνουν συνήθως ἢ ἔφραση, ἢτοι σφοδρὰν ἐπιθυμίαν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον, ἢ πάθησιν

θάνατος—θανατιάω (=ἐπιθυμῶ σφοδρῶς τὸν θάνατον), στρατηγός—στρατηγιάω, λίθος—λιθάω (=πάσχω ἀπὸ λιθίασιν), σπλήν—σπληνιάω.

β' Ἐκ ὀημάτων

§ 280. Τὰ ἐξ ἄλλων ὀημάτων παράγωγα ὀήματα εἶναι

1) **ἐναρκτηκιά**, ἢτοι σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἀρχίζει νὰ κάμνη ἢ νὰ πάσχη ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Κατάληξις αὐτῶν εἶναι -σκω

γηράω—γηρά-σκω, ἡβίαω, -ῶ—ἡβία-σκω (=ἀρχίζω νὰ γίνομαι ἔφηβος).

2) **θαμιστικιά**, ἢτοι σημαίνουν ὅτι τὸ ὑποκείμενον ἐκτελεῖ (θαμά, ἢτοι) συχνὰ καὶ εἰς μέγαν βαθμὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Συνήθης κατάληξις αὐτῶν εἶναι -άζω, -ίζω, -ύζω

στένω—στεν-άζω, αἰτῶ—αἰτ-ίζω (=αἰτῶ συχνὰ καὶ πολὺ), ἔρω—ἐρπ-ύζω.

3) *ἔφρετικά*, ἤτοι σημαίνουν *ἔφρουν*, δηλαδή σφοδρὰν ἐπιθυμίαν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Κατάληξις αὐτῶν εἶναι *-ιάω* ἢ *-εῖω* καὶ προσαρτᾶται εἰς τὸ θέμα τοῦ μέλλοντος τοῦ πρωτοτύπου·

κλαίω, (κλαύσ-ομαι) *κλαυσ-ιάω*, *-ῶ*, *τυραννῶ*, (τυραννήσ-ω) *τυραννησ-εῖω* (=ἐπιθυμῶ νὰ τυραννήσω, ἤτοι νὰ γίνω τύραννος). Ποβλ. § 279, 2, Σημ. β'.

γ' Ἐξ ἐπιρρημάτων καὶ ἐπιφωνημάτων

§ 281. Τὰ ἐξ ἐπιρρημάτων ἢ ἐπιφωνημάτων παράγωγα ῥήματα σημαίνουν συνήθως ὅτι τὸ ὑποκείμενον *εἶναι* ἢ *ποιεῖ* ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Κατάληξις αὐτῶν εἶναι *-ζω* (*άζω*, *-ίζω*, *-ύζω*)·

δίχα—*διχά-ζω*, *ἀλαλά*—*ἀλαλά-ζω*, *γρῦ*—*γρύ-ζω*, *ἐγγύς*—*ἐγγ-ίζω*, *ἐλελεῦ*—*ἐλελ-ίζω*. (Ποβλ. νῦν: *γαῦ*, *γαῦ*—*γαυγ-ίζω*, *τσακ*—*τσακίζω*).

2. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

α' Ἐκ ῥημάτων

§ 282. Τὰ ἐκ ῥημάτων παράγωγα οὐσιαστικά σημαίνουν

1) τὸ *ἐνεργοῦν πρόσωπον*. Συνήθεις κατάληξεις αὐτῶν εἶναι *-εύς*, *-ός*, *-της*, *-τήρ*, *-τωρ*. (Θηλυκὰ τῶν εἰς *-της*, *-τήρ*, *-τωρ* σχηματίζονται μὲ τὰς κατάληξεις *-τις*, *-τειρα*, *-τρια*, *-τρίς*)·

γράφω—*γραφ-εύς*, *νέμω*—*νομ-εύς*, *πέμπω*—*πομπ-ός*, *τρέφω*—*τροφ-ός*.

ποιέω—*ποιη-τής*, (*ποιή-τρια*), *πρό-φημι*—*προφή-της*, (*προφῆτις*), *αὔλέω*—*αὔλη-τής*, (*αὔλη-τρίς*).

καλέω—*κλη-τήρ*, *σώζω*—*σωτήρ*, (*σώ-τειρα*), *συλ-λαμβάνω*—*συλ-λήπ-τωρ*, (*συλ-λήπ-τρια*).

Σημ. Παράγωγα ἐκ ῥημάτων οὐσιαστικά εἰς *-τήρ* δηλοῦντα τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον ὀλίγα εἶναι εὐχρηστα εἰς τοὺς πεζοὺς συγγραφεῖς, ὡς *κλητήρ*, *μνηστήρ*, *σωτήρ*. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲ εἰς τοὺς εἰρημένους συγγραφεῖς τὰ τοιαῦτα παράγωγα εἰς *-τήρ* δηλοῦν τὸ ὄργανον· *ζών-νυμι*—*ζωσ-τήρ*, *καίω*—*καν-τήρ*, *νίπτω* (ἢ *νίζω*)—*νιπήρ*, κλπ.

2) τὴν *ἐνέργειαν*. Συνήθεις κατάληξεις αὐτῶν εἶναι *-α*, *-η*, *-ος* (γεν. *-ου*), *-ία*, (*-εῖα*), *-μός*, *-σις*, *-σία*·

φθείρω, (θ. φθερ-) φθορ-ά, τρέπω—τροπ-ή, ἀμείβω—ἀμοιβ-ή,
λέγ-ω—λόγ-ος.

μαίνομαι, (θ. μαν-) μαν-ία, βασιλεύ-ω—βασιλεία, κολακεύω—
κολακεία.

ὀδύρομαι—ὀδυρ-μός, λύω—λύ-σις, πράττω—(πραγ-σις) πρά-
ξις, θύω—θυ-σία.

3) τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας. Συνήθεις καταλήξεις αὐ-
τῶν εἶναι -μα, -μή, -ος, (γεν. -ους).

ποιέω—ποίη-μα, γράφω—γράμ-μα, γραμ-μή, γι-γνώ-σκω—
γνώ-μη, ψεύδομαι—ψευδ-ος.

4) τὸ ὄργανον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -τρον,
-θρον.

ἄρώω, -ῶ—ἄρο-τρον, πλήττω (θ. πληγ-)—πληκ-τρον, κλείω
—κλειθρον.

5) τὸν τόπον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -τήριον,
-τρον, -θρον.

βουλεύομαι—βουλευ-τήριον, δικάζω (θ. δικαδ-)—δικασ-τήριον,
θεάομαι, -ῶμαι—θέα-τρον, βαίνω (θ. βα-)—βά-θρον.

Σημ. Τὸ ὄργανον σημαίνουν καὶ τινὰ τῶν εἰς -εύς· σφάττω—σφα-
γεύς (=τὸ ξίφος), τέμνω—τομεύς (=στυτοτομικὸν ὄργανον, τὸ κοπίδι).

Μερικὰ δὲ τῶν εἰς -τρον, ἰδίᾳ εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ση-
μαίνουν τὴν ἀμοιβὴν διὰ τὴν σχετικὴν ἐνέργειαν.

λύω—τὰ λύτρα, διδάσκω—τὰ δίδακτρα, τρέφω (θ. θρεφ-)—τὰ θρέπ-τρα
(=ἡ ἀμοιβὴ διὰ τὴν τροφήν).

β' Ἐξ ἐπιθέτων

§ 283. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων παράγωγα οὐσιαστικὰ ἐν γένει εἶναι
ἀφρημένα. (Ἰδὲ § 47, 2). Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -ιά,
-ιά, (-ειᾶ, -οιᾶ), -ος (γεν. -ους), -σύνη, -οσύνη, -της, (γεν.
-τητος) ἢ -τής, (γεν. -τήτος).

σοφός—σοφ-ία, κακός—κακ-ία, ἀληθής (θ. ἀληθεσ-, ἀλή-
θεσ-ια, ἀλήθε-ια) ἀλήθεια, εὔνοος, (εὔνο-ια) εὔνοια, εὐρύς—
εὐρ-ος.

δίκαιος—δικαιο-σύνη, σῶφρων—σωφρ-οσύνη, κέρδος—κερδ-
οσύνη, ἱερὸς—ἱερω-σύνη.

ταχ-ύς—ταχύ-της (ταχύτης) ἢ ταχυ-τῆς (ταχυτῆτος).

Σημ. α' Τὰ παράγωγα οὐσιαστικά τῶν ἐπιθέτων βοηθός καὶ ἐνεργός εἶναι βοήθεια, ἐνέργεια (ὅπως ἀλήθεια). Ἀντιθέτως δὲ τοῦ ἐπιθέτου ἀμαθῆς παράγωγον οὐσιαστικὸν εἶναι ἀμαθία (ὅπως σοφία).

Τῶν δὲ ἐπιθέτων ἀγαθός, καλός, ῥάδιος οὐσιαστικά εἶναι ἡ ἀρετή, ἡ καλλονή ἢ τὸ κάλλος, ἡ ῥαστώνη (πρβλ. ὑπερθ. ῥᾶστος).

Σημ. β' Ἐπιθέτων τινῶν τὸ ἀφρημένον οὐσιαστικὸν γίνεται ἐκ τοῦ θηλυκοῦ αὐτῶν, ὅπως εἶναι ἢ μὲ ἀναβιβασμὸν τοῦ τόνου αἴτιος (αἰτία)—ἢ αἰτία, ἄξιος (ἄξία)—ἢ ἄξία, ἀνδρεῖος (ἀνδρεία)—ἢ ἀνδρεία, ἐχθρός (ἐχθρὰ)—ἢ ἐχθρα. (Πρβλ. νῦν : θερμός, θερμή—ἢ θέρημ. ζεστός, ζεστή—ἢ ζέστη).

Παρομοίως δὲ παράγονται οὐσιαστικά ἐν γένει καὶ ἐκ μετοχῶν διὰ καταβιβασμοῦ τοῦ τόνου (ἀκούμαι) ἀκούμενος—Ἀκουμενός, (ἐδεξάμην, δεξάμενος) δεξαμένη—δεξαμενή.

γ' Ἐξ οὐσιαστικῶν

§ 284. Τὰ ἐξ ἄλλων οὐσιαστικῶν παράγωγα οὐσιαστικά εἶναι

1) **παρώνυμα**, σημαίνοντα ἀπλῶς τὸν ἔχοντα σχέσιν μὲ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον, ἢ τὸν ἀνήκοντα εἰς αὐτό. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -εὺς (θηλ. -εια), -της (θηλ. -τις), -ετης, -ίτης, -ώτης, -ιώτης (Πρβλ. § 282, 1).

ἵππος—ἵπ-εὺς, ἱερὸν—ἱερ-εὺς, (ἱερ-εια).

δῆμος—δημό-της, πόλις—πολί-της, (πολι-τις) φυλή—φυλ-έτης.

ὄπλον—ὄπλ-ίτης, θίασος—θιασ-ώτης, στρατιὰ—στρατ-ιώτης.

2) **ὑποκοριστικά**, ἧτοι παριστάνουν τὸ ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου σημαίνόμενον ὡς μικρόν, εἴτε διότι τοῦτο ὄντως εἶναι μικρὸν εἴτε χάριν θωπείας ἢ σκώμματος ἢ καταφρονήσεως. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -ἄριον, -ιον, -ίδιον, -ίς (γεν. -ίδος), -σκος, -ίσκος, -ίσκη, -ύδριον, -ύλλιον

παῖς—παιδ-ἄριον, ῥύαξ—ῥυάκ-ιον, θυγάτηρ—θυγάτρ-ιον, πίναξ—πινάκ-ιον, πινακ-ίς—πινακίδ-ιον.

ξίφος—ξιφ-ίδιον, πύλη—πυλ-ίς, νεανίας—νεανί-σκος, οἶκος—οἰκ-ίσκος, παῖς—παιδ-ίσκη.

νέφος—νεφ-ύδριον, δένδρον—δενδρ-ύλλιον.

(Πρβλ. νῦν : παιδ-ἄκι, ἀνθρωπ-ἄκος, πορτ-οὔλλα, κλπ.).

3) **μεγεθυντικά**, ἧτοι παριστάνουν ὅτι τις ἔχει μέγα τὸ ὑπὸ

τοῦ πρωτοτύπου σημαινόμενον. Συνήθεις καταλήξεις τούτων εἶναι **-ίας, -ίων**

μέτωπον — μετωπ-ίας, γαστήρ — γαστρ-ων, χεῖλος — χείλ-ων.
(Προβλ. νῦν: κεφάλ-ας, δοντ-ᾶς, κοιλ-αρᾶς, κλπ.).

4) **τοπικά**, ἤτοι σημαίνουν τὸν τόπον, ὅπου διαμένει ἢ δοῦν τὸ ὑπὸ τοῦ πρωτοτύπου σημαινόμενον. Συνήθεις καταλήξεις τούτων εἶναι **-ιον, -εῖον**

στρατηγός — στρατήγ-ιον (νῦν: στρατηγ-εῖον), ἔμπορος, ἔμπορ-ιον (= ἔμπορικὸς λιμὴν), χαλκεὺς (χαλκέως, χαλκέ-ιον) — χαλκεῖον.

ἱατρός — ἱατρ-εῖον, διδάσκαλος — διδασκαλ-εῖον (= οἰκία διδασκάλου, σχολεῖον).

5) **περιεκτικά**, ἤτοι σημαίνουν τόπον, ὃ ὁποῖος περιέχει πολλὰ ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι **-ών, -ιά, -ωνιά**

ἐλαία — ἐλαι-ών, ὄρνις — ὄρνιθ-ών, μύρμηξ — μυρμηκ-ιά, ῥόδον — ῥοδ-ών καὶ ῥοδ-ωνιά.

Οὕτω καὶ στρατός — στρατ-ιά.

6) **πατρωνυμικά**, ἤτοι σημαίνουν τὸν υἱὸν ἢ τὴν θυγατέρα ἢ τὸν ἀπόγονον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον (ὄνομα πατρὸς ἢ μητρὸς ἢ προγόνου τινός). Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι **-δης, -άδης, -ιάδης, -ίδης, (-εΐδης, -οΐδης), -ίων** (θηλ. **-άς, γεν. -άδος, -ίς, γεν. -ίδος**)

Βούτης — Βουτά δης, Βορέας — Βορεά-δης, Ἀσκληπιός — Ἀσκληπι-άδης.

Πέλωπ — Πελοπ-ίδης, Ἀτρεὺς — Ατρεΐδης, Ἡρακλῆς — Ἡρακλείδης, Δητῶ — Δητοΐδης, Κρόνος — Κρον-ίων.

Θέσιος — Θεσι-ας (Θεσιιάδος), Δαναός — Δανα-ῆς (Δαναΐδος).

(Προβλ. νῦν κατάληξιν **-πουλλος, -πουλλο**, π.χ. τὸ ἀρχοντόπουλλο).

Σημ. Μὲ τὰ πατρωνυμικά ἔχουν σχέσιν καὶ τὰ ἐκ συγγενικῶν ὀνομάτων παραγόμενα ὀνόματα μὲ τὰς καταλήξεις **-αδοῦς, -αδῆ, -ιδοῦς, -ιδῆ**. ἀνεπι-αδοῦς (= υἱὸς ἀνεπιοῦ ἢ ἀνεπιᾶς, ἤτοι ἐξαδέλφου ἢ ἐξαδέλφης), ἀνεπι-αδῆ, ἀδελφ-ιδοῦς, ἀδελφ-ιδῆ (= κόρη ἀδελφοῦ ἢ ἀδελφῆς).

7) **γονεωνυμικά**, ἤτοι σημαίνουν νεογνὸν ζῴου ἢ μικρὸν κατὰ τὴν ἡλικίαν ζῴον εἶδους τινός. Κατάληξις αὐτῶν εἶναι **-ιδεύς**. ἀετός — ἀετ-ιδεύς, λύκος — λυκ-ιδεύς, λαγὼς — λαγ-ιδεύς.

Μερικῶν ὅμως ζῴων τὸ νεογνὸν δηλοῦται συνήθως δι' ἰδιαιτέρου ὀνόματος, ὡς ἀμνός (=τὸ νεογνὸν τοῦ προβάτου, ἀρνάκι), δέλφαξ (=χοιρίδιον), ἔριφος (=κατσικάκι), μόσχος (=μοσχάρι), νεβρός (=ἐλαφάκι), νεοσσός (=πουλάκι), πῶλος (=ἀλογάκι ἢ γαῖδουράκι πρβλ. πουλάρι), σκύλαξ (=σκυλάκι), σκύμνος (=λεονταράκι).

8) ἔθνικὰ ἢ τοπωνυμικά, ἧτοι σημαίνουν τὸν καταγόμενον ἐκ τινος χώρας ἢ πόλεως ἢ τόπου ἐν γένει, τὸν ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον. Συνήθεις καταλήξεις αὐτῶν εἶναι -ιος, (θηλ. -ία), -εὺς, (θηλ. -ίς), -νός, -ηνός, -ῖνος, -της, (θηλ. -τις), -άτης, -ιάτης, -ήτης, -ίτης, -ώτης.

Κόρινθος — Κορίνθ-ιος, Κορινθ-ία. Μέγαρο — Μεγαρο-εὺς, Μεγαρο-ίς.

Ἄσια — Ἄσια-νός, Λάμψακος — Λαμψακ-ηνός, Τάρας — Ταραντι-ῖνος.

Τεγέα — Τεγέα-της, Τεγεᾶ-τις, Γύθειον — Γυθε-άτης, Κρότων — Κροτων-ιάτης, Αἴγινα — Αἰγινή-της, Ἴος — Ἴ-ήτης, Στάγισ — Σταγισ-ίτης, Σικελία — Σικελι-ώτης, Λαύρειον — Λαυρε-ώτης.

Κατὰ ταῦτα καὶ ἡπειρος — ἡπειρω-ώτης, νῆσος — νησι-ώτης.

Σημ. 1. Τῶν παραγωγικῶν καταλήξεων -ιον, -ίδιον, -ιος, -ίδης τὸ ι, ἐὰν μὲν προηγῆται βραχὺ φωνῆεν, κανονικῶς συναίρειται μετ' αὐτοῦ, ἐὰν δὲ προηγῆται μακρὸν φωνῆεν, ὑπογράφεται ὑπ' αὐτό.

χαλκεὺς (θ. χαλκε-), χαλκεῖον, λέξις (θ. λεξε-), λεξειδῖον, βοῦς (θ. βο-), βοῖδιον, Ἄτρεϋς (θ. Ἄτρε-), Ἄτρεΐδης, Λητώ (θ. Λητο-), Λητοΐδης, Χίος (θ. Χι-, Χί-ιος) Χίος, Λάρισα (θ. Λαρισα-) Λαρισαῖος, Ἄργος (θ. Ἄργεσ-), Ἄργεῖος — γραῦς (θ. γρα-), γράδιον, λαγῶς (θ. λαγω-), λαγῶδιον, Κῶς (θ. Κω-), Κῶος.

Σημ. 2. Εἰς τὰ εἰς -ος οὐδέτερα τριτόκλιτα, προστιθεμένης τῆς ὑποκοριστικῆς καταλήξεως -ίδιον, ἀποβάλλεται ὄχι μόνον ὁ χαρακτήρ τοῦ θέματος σ, ἀλλὰ καὶ τὸ ε τὸ πρὸ αὐτοῦ.

ξίφος (θ. ξιφεσ-), ξιφ-ίδιον, σκάφος (θ. σκαφεσ-), σκαφ-ίδιον, (ὄξος — ὄξειδῖον = ξίδι).

Κατὰ ταῦτα κατόπιν καὶ λέξις — λεξειδῖον (ἐκτὸς τοῦ κανονικοῦ λεξειδῖον), κ.τ.τ.

3. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

α' Ἐκ ὀρημάτων

§ 285. Ἐπίθετα ἐκ ὀρημάτων παράγονται

1) μὲ τὰς καταλήξεις -τος καὶ -τέος (κυρίως ὀρηματικὰ ἐπίθετα). Ἐκ τούτων

α') τὰ εἰς **-τος** σημαίνουν ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου τοῦ ῥήματος, ἢ τὸν δυνάμενον ἢ ἄξιον νὰ πάθῃ ὅ,τι δηλοῖ τὸ ῥήμα·

γράφω — γραπ-τός (= γεγραμμένος), μείγνυμι — μεικ-τός (= μεμειγμένος).

ἀλίσκομαι — ἀλω-τός (= ὁ δυνάμενος νὰ ἀλωθῇ), βαίνω — βα-τός, ἄβα-τός (= ὁ δυνάμενος ἢ μὴ δυνάμενος νὰ πατηθῇ), ἐπαινῶ — ἐπαινε-τός, θανμάζω — θανμασ-τός (= ἄξιος νὰ ἐπαινῆται — νὰ θανμάζεται).

β') τὰ εἰς **-τέος** σημαίνουν ὅτι τις ὀφείλει νὰ πάθῃ ὅ,τι δηλοῖ τὸ ῥήμα·

γράφω — γραπ-τέος (= ὅστις πρέπει νὰ γραφῇ), διαβαίνω — δια-βα-τέος (= ὅστις πρέπει νὰ διαβαθῇ).

(Προβλ. τὸ ἐνοίκιον **προπληρωτέον**, ἀφαιρετέος, πολλαπλασιαστέος, διαιρετέος).

2) μὲ τὰς καταλήξεις **-άς, -ής, -ός, -νός, -ανός, -ρός, -ερός**. Ταῦτα σημαίνουν ὅ,τι καὶ ἡ μετοχὴ τοῦ ἐνεστώτος ἢ τοῦ παρακειμένου τοῦ ῥήματος·

φεύγω (θ. φυγ-) — φυγ-άς (= ὁ φεύγων), μείγ-νυμι (θ. μιγ-) — μιγ-άς (= ὁ μεμειγμένος), ἀ-μιγ-ής (= ὁ μὴ μεμειγμένος), λείπομαι — λοιπ-ός (= ὁ ὑπολειπόμενος).

στίλβω — στιλπ-νός (= ὁ στίλβων), στέγω — στεγ-ανός (= ὁ καλῶς στέγων, ἦτοι καλύπτων), λάμπω — λαμπ-ρός, θάλλω — θαλ-ερός, μαίνω (θ. μια[ν]-) — μα-ρός.

3) μὲ τὰς καταλήξεις **-ικός, -τικός, -ιμος, -μων, -τήριος**. Ταῦτα σημαίνουν ἰκανότητα ἢ ἐπιτηδειότητα ἢ κλίσιν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον·

ἄρχω — ἀρχ-ικός (= ἰκανὸς νὰ ἀρχῇ), ἀμύνομαι — ἀμυν-τικός (= ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἀμύνεσθαι), ἐρίζω (θ. ἐριδ-) — ἐρισ-τικός (= ὁ ἔχων κλίσιν εἰς τὸ ἐρίζειν).

ὠφελῶ — ὠφέλ-ιμος, μάχομαι — μάχ-ιμος (= ἰκανὸς νὰ μάχεται), φρονῶ — φρόν-ιμος.

νοέω — νοή-μων (= ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ νοῆ), ἐλεέω, -ῶ — ἐλεή-μων (= ὁ ἔχων κλίσιν εἰς τὸ νὰ ἐλεῆ), ἐπιλανθάνομαι (θ. ἐπιληθ-) — ἐπιλήσ-μων, σφάζω (θ. σω-) σω-τήριος (= ὁ ἰκανὸς νὰ σφάζῃ).

β' Ἐξ ὀνομάτων

§ 286. Ἐπίθετα ἐξ ὀνομάτων (οὐσιαστικῶν καὶ σπανίως ἐπιθέτων) παράγονται

1) μὲ τὰς καταλήξεις **-ιος** (**-αιος**, **-ειος**, **-οιος**, **-ῶος**), **-κός** (**-ικός**, **-ακός**). Ταῦτα σημαίνουν τὸν ἀνήκοντα ἢ ἔχοντα σχέσιν πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον·

οὐρανός—*οὐράν-ιος*, *ἀγορά*—(*ἀγορά-ιος*) *ἀγοραῖος*, *κῆπος*—*κηπ-αῖος*, *χέρσος*—*χερσ-αῖος*.

οἶκος (θ. οἶκε-, οἰκέ-ιος)—*οἰκεῖος*, *ἵππος*—*ἵππ-ειος*, *βασιλεὺς* (*βασίλει-ιος*)—*βασίλειος* (=τοῦ βασιλέως), *Κίμων*—*Κιμών-ειος*.

γέλως (θ. γελο[σ]-, γελό-ιος)—*γελοῖος*, *ἦρως*—(*ἠρώ-ιος*) *ἠρῶος*, *πάππος*—*παππ-ῶος*.

φύσι-ς—*φυσι-κός*, *πανήγυρι-ς*—*πανηγυρι-κός*, *λίβυ-ς*—*λιβυ-κός*, *θῆλυ-ς*—*θηλυ-κός*, *Ἀθηναῖος*—*Ἀθηνα-ῖκός*, *Ῥόδιος*—*Ῥοδι-ακός* (=τῶν Ῥοδίων).

Σημ. Εἰς *-ειος* (καὶ οὐχὶ εἰς *-ιος*) κανονικῶς λήγουν τὰ ἐπίθετα τὰ παραγόμενα ἐξ ὀνομάτων προσώπων ἢ ζώων· *Ὀμηρος*—*Ὀμηρ-ειος*, *Πυθαγόρας*—*Πυθαγόρ-ειος*, *ὄνος*—*ὄν-ειος*, *κύκνος*—*κύκν-ειος*, *βοῦς* (βο-ός)—*βό-ειος* κλπ.

2) μὲ τὰς καταλήξεις **-εος**, (**-οῦς**), **-ινος**. Ταῦτα σημαίνουν ὕλην ἢ (σπανίως) χρῶμα·

ἄργυρος—(*ἀργύρ-εος*) *ἀργυροῦς*, *χρυσός*—*χρυσοῦς*, *κυάνος*—(*κυάν-εος*) *κυανοῦς*, *λίθος*—*λίθ-ινος*.

3) μὲ τὰς καταλήξεις **-μος**, **-ιμος**. Ταῦτα σημαίνουν τὸν κατάλληλον πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον·

καῦσις—*καύσι-μος* (=κατάλληλος πρὸς καῦσιν), *χοῆσις*—*χορήσι-μος*, *ἐδωδῆ*—*ἐδώδ-ιμος* (=φαγώσιμος), *πένθος*—*πένθ-ιμος*.

4) μὲ τὰς καταλήξεις **-εις** (γεν. **-εντος**), **-όεις**, **-νός**, **-εινός**, **-λός**, **-ηλός**, **-λέος**, **-ρός**, **-αρός**, **-ερός**, **-ηρός**, **-ώδης**. Ταῦτα σημαίνουν *πλησμονήν*, ἥτοι ἀφθονίαν ἐκεῖνου, τὸ ὁποῖον δηλοῖ τὸ πρωτότυπον·

χάρις—*χαρί-εις* (=πλήρης χάριτος), *ἀστὴρ*—*ἀστερ-όεις*, *ἰχθὺς*—*ἰχθυ-όεις*.

σκοτός, (θ. σκοτεσ-, σκοτεσ-νός, σκοτεννός)—*σκοτεινός*, *φῶς*—*φωτ-εινός*. (Πρβλ. § 39, 13).

δέος (θ. δεεσ-)—δειλός, παχὺς—παχυ-λός, φειδῶ—φειδω-
λός, ἀπάτη—ἀπατη-λός, ὕψος—ὑψ-ηλός.

δίψα—διψα-λέος, ψώρα—ψωρα-λέος.

ἀνία—ἀνια-ρός, ἰσχὺς—ἰσχυ-ρός, φθόνος—φθονε-ρός, λίπος
—λιπ-αρός, σκιά—σκι-ερός, λύπη—λυπη-ρός, ὄγκος—ὄγκ-ηρός,
ἄνθος—ἀνθ-ηρός.

ἄφρος—ἀφρ-ώδης (=πλήρης ἀφροῦ).

Σημ. Τὰ εἰς -ώδης σημαίνουν πολλάκις ὁμοιότητα ἢ τὸν ἀρμό-
ζοντα· γάλα—γαλακτι-ώδης (=γαλακτοειδής), σπῆξ—σφηκ-ώδης (=σφη-
κοειδής), παιδάριον—παιδαρι-ώδης (=ἀρμόζων εἰς παιδάριον).

5) μὲ τὰς καταλήξεις -αῖος, -ιαῖος, -ήσιος, -ινός, -ερινός.
Ταῦτα σημαίνουν μέτρον ἢ χρόνον·

πῆχυς—πηχυ-αῖος (=ἔχων μῆκος ἑνὸς πήχεως), στάδι-ον—
σταδι-αῖος, πλέθρον, πλεθρ-ιαῖος, σπιθαμῆ—σπιθαμ-ιαῖος.

ἔτος—ἐτ-ήσιος.

ἡμέρα—ἡμερ-ινός, ἔαρ—ἔαρ-ινός, θέρος—θερ-ινός, φθινό-
πωρον—φθινοπωρ-ινός, μεσημβρία—μεσημβρ-ινός, νύξ—νυκτι-
ερινός, χειμῶν—χειμ-ερινός.

γ' Ἐξ ἐπιρρημάτων

§ 287. Ἐξ ἐπιρρημάτων (ιδίως τοπικῶν καὶ χρονικῶν) παρά-
γονται ἐπίθετα

1) μὲ τὰς καταλήξεις -ιος, -ιμος, -νός, -ινός

πρόσθεν—πρόσθ-ιος ὀπισθεν—ὀπίσθ-ιος, ὄψις—ὄψ-ιος καὶ
ὄψ-ιμος, πρῶν ἢ πρῶτῆ—πρῶ-ιος ἢ πρῶτος καὶ πρῶ-ιμος, πέρσι-
—περσι-νός, χθές—χθεσ-ινός. (Ἴδὲ καὶ § 159).

2) μὲ τὰς καταλήξεις -αῖος, -ικός

ὁάγδην—ὁαγδ-αῖος, χύδην—χυδ-αῖος, καθόλου—καθολ-ικός.

4. ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

§ 288. Ἐπιρρήματα παράγονται ἐκ παντὸς κλιτοῦ μέρους
λόγου ἢ ἐξ ἄλλων ἐπιρρημάτων.

1) Τοπικὰ ἐπιρρήματα παράγονται μὲ τὰς καταλήξεις

α') -ασι, -ησι, -οι, -θι πρὸς δῆλωσιν στάσεως ἐν τόπῳ·

Πλαταιαὶ—Πλαται-ᾶσι (=ἐν Πλαταιαῖς), Ἀθηναῖαι—Ἀθηναί-
αι.

ησι, *Μέγαρα*—*Μεγαρ-οῖ*, *οἶκος*—*οἶκ-οι*, *ἄλλος*—*ἄλλο-θι*, *αὐτός*—*αὐτό-θι*.

β') *-θεν*, *-οθεν*, *-ωθεν* πρὸς δήλωσιν κινήσεως ἀπὸ τόπου· *οἶκος*—*οἶκο-θεν* (=ἐκ τοῦ οἴκου), *ἄλλος*—*ἄλλο-θεν*, *ἐκεῖ*—*ἐκεῖ-θεν*, *ἄνω*—*ἄνω-θεν*, *πᾶς*—*πάντ-οθεν*, *ἀμφότεροι*—*ἀμφοτέρω-θεν*.

γ') *-δε*, *-ξε*, *-σε* πρὸς δήλωσιν κινήσεως εἰς τόπον·

Μέγαρα—*Μεγαρά-δε* (=εἰς τὰ Μέγαρα), *Ἀθῆναι*—(*Ἀθήνας-δε*) *Ἀθήναζε*, *ἄλλος*—*ἄλλο-σε* (=εἰς ἄλλο μέρος).

2) *Χρονικὰ* ἐπιρρήματα παράγονται μὲ τὴν κατάληξιν *-τε*· *ἄλλος*—*ἄλλο-τε*, *ἕκαστος*—*ἐκάστο-τε*.

3) *Τροπικὰ* ἐπιρρήματα παράγονται μὲ τὰς καταλήξεις

α') *-ως*, *-ῶς*· *δίκαιος*—*δικαί-ως*, *κακός*—*κακ-ῶς*, *βαρὺς*—*βαρέ-ως*, *εὐγενής*—*εὐγεν-ῶς*, *ἄλλος*—*ἄλλ-ως*, *ὁμολογούμενος*—*ὁμολογουμέν-ως*, *ἔσκεμμένος*—*ἔσκεμμέν-ως*.

β') *-δην*, *-άδην*, *-ίνδην*, *-δόν*, *-ηδόν*· *βαῖνω* (θ. βα.) *βά-δην*, *μείγ-νυμι*—*μίγ-δην*, *τρέχω*—*τροχ-άδην*, *ἄριστος*—*ἄριστ-ίνδην*, *ἀγέλη*—*ἀγελη-δόν*, *ταῦρος*—*ταυρ-ηδόν*.

γ') *-ί*, *-εἰ*, *-τί*· *ἄμισθος*—*ἀμισθ-ί*, *ἐθέλων*—*ἐθελοντ-ί*, *πάνδημος*—*πανδημ-εἰ*, *ἐλληνίζω*—*ἐλληνισ-τί*, *ὀνομάζω*—*ὀνομασ-τί*.

δ') *-ς*· *ἀναμείγ-νυμι*—(*ἀναμίγ-ς*) *ἀναμίξ*, *ἐναλλάσσω*—(*ἐναλλάγ-ς*) *ἐναλλάξ*.

4) *Ποσοτικὰ* ἐπιρρήματα παράγονται μὲ τὰς καταλήξεις *-κισ*, *-άκισ*·

ἑπτὰ—*ἑπτά-κισ*, *δέκα*—*δεκά-κισ*, *μύριοι*—*μυρι-άκισ*, *πολύς*—*πολλ-άκισ*, *πόσος*—*ποσ-άκισ*. (Ἰδὲ § 182).

Β' ΣΥΝΘΕΣΙΣ

§ 289. *Εἰσαγωγή*. Ἐκ τῶν δύο λέξεων, αἱ ὁποῖαι ἐνούμεναι σχηματίζουν μίαν ἄλλην λέξιν σύνθετον, ἢ ἔχουσα τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῇ συνθέτῳ λέγεται *πρῶτον συνθετικὸν* (μέρος) αὐτῆς, ἢ δὲ ἔχουσα τὴν δευτέραν θέσιν λέγεται *δεύτερον συνθετικὸν* (μέρος) αὐτῆς. Π.χ. ἐν τῇ συνθέτῳ λέξει *ναυπηγός* ἢ λέξις *ναῦς* εἶναι α' συνθετικὸν (μέρος) αὐτῆς, ἢ δὲ λέξις *πήγ-νυμι* β' συνθετικὸν ἐν τῇ συνθέτῳ λέξει *κατάγω* ἢ λέξις *κατὰ* εἶναι α' συνθετικὸν καὶ ἢ λέξις *ἄγω* β' συνθετικὸν.

Ἐκάτερον ἐκ τῶν δύο συνθετικῶν μερῶν μιᾶς συνθέτου λέξεως δύναται νὰ εἶναι κλιτὸν ἢ ἀκλιτὸν *φυγόπονος* (*φεύγω, πόνος*), *εὐγενής* (*εὖ, γένος*), *ὑπεράνω* (*ὑπέρ, ἄνω*).

§ 290. Γενικὴ προεισαγωγικὴ παρατήρησις.

1) Πρωτοκλίτου ἢ δευτεροκλίτου ὀνόματος ὁ χαρακτήρ **α ἢ ο** τοῦ θέματος αὐτοῦ ὡς πρώτου συνθετικοῦ, ὅταν τὸ β' συνθετικὸν ἀρχίζῃ ὡσαύτως ἀπὸ φωνῆεν, κανονικῶς ἀποβάλλεται·

(*κιθάρα*, θ. *κιθαρα-*, ᾠδὴ) *κιθαρ-ωδός*, (*ἵππος*, θ. *ἵππο-*, ἄρχω) *ἵππ-αρχος*.

2) Τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τοῦ β' συνθετικοῦ, ὅταν εἶναι βραχὺ (**ἄ, ε, ο**), κανονικῶς ἐκτείνεται (§ 38, 2)· (*ἄ, ἀέομαι*) *ἀν-ήκεστος*, (*ὑπό, ἀκούω*) *ὑπ-ήκοος*, (*στρατός, ἄγω*) *στρατ-ηγός*, (*λόχος, ἄγω*) *λοχ-ᾶγός*, (*ἄρμα, ἐλαύνω*) *ἄρματ-ηλάτης*, (*εὖ, ὄνομα*) *εὐδ-νυμος*.

Σημ. α') Ἐάν τὸ β' συνθετικὸν ἤρχιζέ ποτε ἀπὸ *Ϝ* ἢ *σ*, τότε διατηρεῖται τὸ τελικὸν *α ἢ ο* τοῦ θέματος τοῦ πρώτου συνθετικοῦ, καὶ συνήθως συναίρειται μὲ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τοῦ β' συνθετικοῦ·

(*θεός, εἶδος, Φεῖδος*) *θεο-ειδής*, (*θύρα, ὄραω, Φοράω, θυρα-ορός*) *θυρ-ωρός*, (*κακός, ἔργον, Φέργον—κακό-εργός*) *κακ οὔργος*, (*κλῆρος, ἔχω, σέχω—κληρόοχος*) *κληροῦχος*.

Σημ. β') Καὶ τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν τοῦ β' συνθετικοῦ δὲν ἐκτείνεται, ἂν τὸ β' τοῦτο συνθετικὸν ἤρχιζέ ποτε ἀπὸ *Ϝ* ἢ *σ*, ἢ ἂν τὸ ἀρκτικὸν φωνῆεν αὐτοῦ εἶναι θέσει μακρὸν (§ 12, 2)·

(*αἰχμή, ἄλωτος Φαλίσκομαι*) *αἰχμ-ἄλωτος*, (*ἡνία, ἔχω, σέχω*) *ἡνίοχος*, (*ἄγχι, ἄλς, σάλς*) *ἀγχι-ἄλος*, (*ναῦς, ἄρχω*) *ναῦ-αρχος*, (τὸ *α* τοῦ ἄρχω εἶναι θέσει μακρὸν).

Αἱ λέξεις *ὄλεθρος* καὶ *ἄροφος* ὡς β' συνθετικά δὲν ἐκτείνουν τὸ ἀρκτικὸν *ο*, ὅταν ἡ πρὸ αὐτοῦ συλλαβὴ εἶναι μακρὰ (φύσει ἢ θέσει)·

δῖ-ῶροφος, *πᾶν-ὄλεθρία*—ἀλλὰ—*χεῦσ-όροφος*, *ψῦχ-όλεθρος*, *ὑψ-όροφος*, (τὸ *υ* τῆς λέξεως ὕψος θέσει μακρὸν). Πρβλ. καὶ § 41, 1, β'.

Α' ΠΡΩΤΟΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΝ

1. Κ λ ι τ ὄ ν

α' Ὀνομα οὐσιαστικόν

§ 291. Τὸ θέμα οὐσιαστικοῦ, ὅταν τοῦτο λαμβάνεται ὡς α' συνθετικόν, κανονικῶς μένει ἀμετάβλητον, ἰδίᾳ ὅταν τὸ οὐσιαστικὸν τοῦτο εἶναι δευτεροκλίτον. (*Ἰδὲ § 50 κ.έ.)

(ἀγορά, θ. ἀγορα-) **ἀγορα-νόμος**, (σκιά, θ. σκια-) **σκια-μαχῶν**,
(νίκη, θ. νικη-) **νικη-φόρος**, (δῆμος, θ. δημο-) **δημο-κρατία**, (λί-
θος, θ. λιθο-) **λιθό-στροφος**, (βούς, θ. βου-) **βου-κέφαλος**, (ναῦς,
θ. ναυ-) **ναυ-μάχος**, (τέλος, θ. τελεσ-) **τελεσ-φόρος**.

Ἄλλὰ

1) συνήθως τὸ θέμα πρωτοκλίτων καὶ τριτοκλίτων ὀνομά-
των λαμβανομένων ὡς πρώτων συνθετικῶν μετασχηματίζεται
κατὰ τὰ δευτερόκλιτα, ἤτοι λήγει εἰς **ο**·

(θ. ἡμερα-) **ἡμερο-δρόμος**, (θ. ὕλη-) **ὕλο-τόμος**, (θ. ἄμαξα-) **ἀμαξο-πηγός**, (θ. παιδ-) **παιδ-ο-νόμος**, (θ. ἰχθυ-) **ἰχθυ-ο-πώλης**,
(θ. κρεασ-) **κρε-ο-πώλης**, (θ. ἄνθεσ-) **ἀνθ-ο-πώλης**, (θ. ῥιν-) **ῥιν-ό-κερωσ**.

2) σπανίως καὶ τὸ θέμα τῶν δευτεροκλίτων καὶ τριτοκλίτων
ὀνομάτων, λαμβανομένων ὡς πρώτων συνθετικῶν, μετασχηματί-
ζεται κατὰ τὰ πρωτόκλιτα, ἤτοι λήγει εἰς **η** ἢ **α**·

(θ. ἔλαφο-) **ἐλαφη-βόλος**, (θ. θανατο-) **θανατη-φόρος**, (θ.
βιβλιο-) **βιβλια-γράφος**, (θ. λαμπαδ-) **λαμπαδ-η-φόρος**.

Σημ. α') Τῶν εἰς **-μα** οὐδετέρων τριτοκλίτων ὀνομάτων λαμβα-
νομένων ὡς πρώτων συνθετικῶν πολλάκις τὸ θέμα ἀποβάλλει τὴν τε-
λικὴν συλλαβὴν ατ·

(θ. ἄρματ-) **ἄρματ-ηλάτης**, (θ. αἷματ-) **αἷματ-ο-σιαγής**, (θ. σωματ-) **σωματ-ο**
ειδής—ἀλλὰ—**σωμ-ασκῶ**, **αἷμ-ο-βαφής**.

Σημ. β') Τῶν ὀνομάτων **γῆ**, **πῦρ**, **ὔδωρ** ὡς πρώτων συνθετικῶν
θέμα εἶναι **γῆ- ἢ γεω-**, **πυρ- ἢ πυρι-** ἢ **πυρο-**, **ὔδατο- ἢ ὕδρο-** ἢ **ὕδρ-**

γῆ-γενής, **γεω-μέτρης**, **γεω-γράφος**
πυρ-φόρος, **πυρι-φλεγής**, **πυρο-ειδής**.
ὔδατο-ειδής, **ὔδρο-πότης**, **ὔδρ-αγωγός**.

β' Ἐπιθέτων

§ 292. Τῶν ἐπιθέτων, λαμβανομένων ὡς πρώτων συνθετι-
κῶν, λαμβάνεται κανονικῶς τὸ θέμα τοῦ ἄρσενικοῦ, οἰοῦδήποτε
γένους καὶ ἂν εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον λαμβάνεται ὡς β' συν-
θετικόν, ἢ τὸ ὅλον σύνθετον·

(ἄκρα, πόλις) **ἀκρό-πολις**, (Μεγάλη, πόλις) **Μεγαλό-πολις**,
(Θερμαὶ πύλαι) **Θερμο-πύλαι**.

(ἄξιος, νίκη) **ἀξιό-νικος**, (διακόσιοι, μέδιμνοι) **διακοσιο-μέ-
διμνος**, (χίλια, τάλαντα) **χιλιο-τάλαντος**.

Σημ. α') Τοῦ ἐπιθέτου ἡμισυς ὡς α' συνθετικοῦ θέμα εἶναι ἡμι- (ἡμί-θεος ἡμι-τάλαντον), τοῦ ἐπιθέτου καλὸς εἶναι καλλι- (καλλι-μορφος, καλλι-νικος) καὶ τοῦ ἐπιθέτου πᾶς εἶναι παντο-, παν- (παντο-πόρος, παν-σέληνος).

Σημ. β') Τῶν τεσσάρων πρώτων κλιτῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν εἰς, δύο, τρεῖς, τέσσαρες λαμβανομένων ὡς πρώτων συνθετικῶν θέμα εἶναι μονο-, δι-, τρι-, τετρα- (ἔν, εἶδος) μονο-ειδής, δί-δραχμον, τρι-πους, τετρα-πηχυς.

Τὰ δὲ ἄκλιτα ἀπόλυτα ἀριθμητικά ὡς πρώτα συνθετικά ἢ μένου ἀμετάβλητα ἢ μετασχηματίζονται καὶ λήγουν εἰς α- (κατὰ τὸ ἑπτά, ἔννεα, δέκα).

πεντέ-πους, πεντά-δραχμον, ἕξ-ἔτης, ἕξα-εῖτης, εἰκοσί-πηχυς, εἰκοσά-πηχυς, ἑκατόμ-πεδος, ἑκατοντα-εῖτης.

γ' Ῥῆμα

§ 293. Τοῦ ῥήματος ὡς πρώτου συνθετικοῦ λαμβάνεται τὸ θέμα ἢ τὸ ῥηματικὸν ἢ τὸ χρονικὸν (κανονικῶς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἀορίστου ἢ μέλλοντος)

1) ἀμετάβλητον, ὅταν τὸ β' συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνῆεν (ἔχω, ἐγγύη) ἐχ-ἐγγυον, φθιν-όπωρον, πειθ-αρχῶ, ῥίψ-ασπις.

2) μετεσχηματισμένον διὰ τῆς προσλήψεως ἑνὸς ε ἢ ι ἢ ο, ὅταν τὸ β' συνθετικὸν ἀρχίζῃ ἀπὸ σύμφωνον· ἐχ-έ-φρων χαιρ-έ-κακος, ἀρχ-ι-τέκτων, κρυσ-ί-ρους, φυγ-ό-δικος, στρεψ-ό-δικος, δωσ-ί-δικος, εὖρησ-ί-λογος.

Σημ. Οὗτω καὶ ἐκ τῶν εἰς -έω συνηρημένων ῥημάτων ὡς πρώτων συνθετικῶν πρὸ φωνήεντος μὲν λαμβάνεται τὸ θέμα ἄνευ τοῦ χαρακτῆρος ε, πρὸ συμφώνου δὲ λαμβάνεται τὸ θέμα μὲ ο ἀντὶ τοῦ χαρακτῆρος ε (φιλέ-ω) φιλ-ἄνθρωπος, (μισέ-ω) μισο-γύνης.

2. Ἄ κ λ ι τ ο ν

§ 294. Ἐκ τῶν ἀκλίτων ὡς πρώτα συνθετικά δύνανται νὰ λαμβάνωνται

1) ἐπιρροήματα. Ταῦτα ἢ μένου ἀπαθῆ ἢ πάσχουν φθογγικὰς παθήσεις ἢ ἀναλογικὸς μετασχηματισμοὺς κατὰ τὸ τέλος αὐτῶν·

ἀεί-μνηστος, ἀγχι-ρους, ἀνω-φερέης, ἀρτι-τελής, εὐ-γενής, παλιν-φθία, παλίο-ροια, χαμαί-ζηλος, ὕψι-πέτης.

(ἀγχι) ἀγχέ-μαχος, (χαμαί) χαμ-ερπής, (ὄψις) ὄψι-μαθής,
(ἔνδον) ἐνδό-μυχος, (ὄπισθεν) ὀπισθό-δομος, ὀπισθο-φύλαξ.

2) αἱ κύριαι προθέσεις. Αὗται

α') ὅταν τὸ β' συνθετικὸν εἶναι ῥῆμα, ἔχουν κανονικῶς ἐπιρρηματικὴν σημασίαν· εἰς-άγω=ἄγω ἐντός, ἐπι-τίθημι=θέτω ἐπάνω, συμ-μένω=μένω μαζί.

β') ὅταν τὸ β' συνθετικὸν εἶναι ὄνομα, ἄλλοτε μὲν ἔχουν ἐπιρρηματικὴν σημασίαν (ἀμφι-θάλασσος = ὁ ἔχων ἀμφοτέρωθεν θάλασσαν, σύν-τροφος = ὁ τρεφόμενος μαζί), ἄλλοτε δὲ τὴν συνήθη προθετικὴν σημασίαν· ἀνά-λογος (=ὁ ἀνὰ λόγον), παρά-λογος (=ὁ παρὰ λόγον), ἐν-τιμος (=ὁ ἐν τιμῇ), ὑπερ-ἄνθρωπος (=ὁ ὑπὲρ ἄνθρωπον). Ἰδὲ § 31 κ. ἐ. § 40, 7, Σημ.

3) ἀχώριστα μόρια. Οὕτω καλοῦνται ἐπιρρηματικαὶ τινες λέξεις, αἱ ὁποῖαι οὐδέποτε λαμβάνονται μεμονωμένοι, ἀλλὰ πάντοτε ἐν συνθέσει ὡς πρῶτα συνθετικά· (πρβλ. νῦν: ξε, π. χ. γράφω — ξεγράφω, λέω — ξελέω).

Ἀχώριστα μόρια τῆς ἀρχαίας γλώσσης συνήθη εἶναι

α') τὸ στερητικὸν ἀ- καὶ τὸ στερητικὸν νη-, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀνευ ἢ ὄχι ἄ-καρπος (=ἀνευ καρποῦ), ἄ-γνωστος (=ὄχι γνωστός), ἀ-τυχής (=ἄτυχος) — νη-ποιεῖ (=ἀτιμωρητί), νηγεμία (=ἔλλειψις ἀνέμου), νωδός (ἐκ τοῦ νη-ὁδοῦς = ἀνευ ὁδόντων).

Τὸ στερητικὸν ἀ- πρὸ φωνήεντος συνήθως γίνεται ἀν· ἀν-άξιος, ἀν-εύθυνος· Ἀλλά· ἀ-ήτιτος, ἀ-οπλος, ἀ-υπνος, ἀκων (ἐκ τοῦ ἀ-έκων), ἀργός (ἐκ τοῦ ἀ-εργός). Πρβλ. § 289, 2, Σημ. α'.

β') τὸ δυσ-, τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ κακός ἢ τοῦ δύσκολος· δυσ-ώδης (=κακῶς ὄζων), δυσ-ειδής (=ἔχων κακὴν μορφήν, ἄσχημος), δυσ-άλωτος (=δυσκόλως ἀλισκόμενος).

γ') τὰ ἐπιτατικά μόρια ἀ-, ἀρι-, ἐρι-, ζα-, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν ἔννοιαν τοῦ πολύ, πάρα πολύ·

ἀ-τενής (=λίαν τεταμένος), ἀ-χανής (=λίαν χαίνων, πολὺ ἐκτεταμένος).

ἀρι-ζήλωτος (=λίαν ζηλωτός), ἐρι-τιμος (=πολύτιμος), ζά-πλουτος (=βαθύπλουτος).

1. Κλιτόν

α' Ουσιαστικόν

§ 295. Σύνθετον ὄνομα μέ οὐσιαστικόν ὡς β' συνθετικόν δυνατὸν νὰ εἶναι καὶ αὐτὸ οὐσιαστικόν, δυνατὸν ὅμως νὰ εἶναι ἐπίθετον.

1) Ὅταν σύνθετον ὄνομα μέ οὐσιαστικόν ὡς β' συνθετικόν εἶναι καὶ αὐτὸ οὐσιαστικόν, τότε τὸ β' συνθετικόν συνήθως μένει ἀμετάβλητον·

(ἄρμα, ἄμαξα) ἄρμ-**άμαξα**, (ξίφος, μάχαιρα) ξίφο-**μάχαιρα**, (ἵππος, δρόμος) ἵπό-**δρομος**, (ἄμφι, θέατρον), ἀμφι-**θέατρον**, (ὄπισθεν, φύλαξ) ὄπισθο-**φύλαξ**.

Σημ. Εἰς μερικά τοιαῦτα σύνθετα τὸ οὐσιαστικόν, τὸ ὁποῖον εἶναι β' συνθετικόν, μετασχηματίζεται εἰς -ον ἢ -ιον·

(πρό, θύρα) πρό-**θυρ-ον**, (ἥμισυς, μέδιμνος) ἥμι-**μέδιμν-ον**, (ἥμισυς, ὀβολός) ἥμι-**ωβόλ-ιον** (πρβλ. ἥμι-**τάλαντ-ον**), (πρό, ἄστν) προ-**άστ-ιον**.

2) Ὅταν σύνθετον ὄνομα μέ οὐσιαστικόν ὡς β' συνθετικόν εἶναι ἐπίθετον, τότε τὸ β' συνθετικόν

α') μένει ἀμετάβλητον, ἂν εἰς τὸ ὄλον σύνθετον παρέχεται μορφή ἐπιθέτου (δικαταλήκτου ἢ μονοκαταλήκτου)·

ἄ-**υπνος**, εὐ-**ἀριθμος**, πάν-**δημος**, ἄ-**τοπος**, εὐ-**δαίμων**, ἀ-**χίτων**, εὐ-**χαρις**, ῥίψ-**ασπις**, εὐ-**παις**, μακρό-**χειρ**.

β') μετασχηματίζεται κατὰ τὰ ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς -ος, -ιος, -ης, -ων·

(μηχανή) πολυ-**μήχαν-ος**, (σπονδή) δμό-**σπονδ-ος**, (σῶμα) ἄ-**σώματ-ος**, (αἷμα) δμ-**αιμ-ος**, (ἄνθρω) ἄν-**ανδρ-ος**, (θάλαττα) ἐπι-**θαλάττ-ιος**, (πατήρ, μήτηρ, γαστήρ) δμο-**πάτρ-ιος**, δμο-**μήτρ-ιος**, δμο-**γάστρ-ιος**, (ἄλς) ἐν-**άλ-ιος**, (τέλος) εὐ-**τελ-ής**, (εἶδος) εὐ-**ειδ-ής**, (μέγεθος) ὑπερ-**μεγέθ-ης**, (φρῆν) ἄ-**φρων**, σώ-**φρων**, (πρᾶγμα) πολυ-**πράγμ-ων**, (κτῆμα) ἄ-**κτῆμ-ων**.

Σημ. Τὰ ὀνόματα πατήρ, μήτηρ καὶ γαστήρ ὡς δευτέρα συνθετικά ἐπιθέτων μέ α' συνθετικόν ἄλλην λέξιν ἐκτός τῆς λέξεως ὁμός (=εἰς καὶ ὁ αὐτός) μεταβάλλουν τὴν λήγουσαν ηρ εἰς ωρ· ἄ-**πάτωρ**, ἄ-**μήτωρ**, προ-**γάστωρ**.

Ἡ λέξις γῆ ὡς β' συνθετικόν ἐπιθέτων μετασχηματίζεται εἰς -γεωσ ἢ -γαιος (ἢ -γειος)· λεπτό-**γεωσ**, μεσό-**γαιος**, (μεσό-**γειος**).

Αἱ λέξεις ἀγορά καὶ ὄνομα ὡς β' συνθετικὰ μετασχηματίζονται εἰς -ήγυρις, -ώνυμος· παν-ήγυρις, ὀμ-ήγυρις, εὐ-ώνυμος, ἀν-ώνυμος.

β' Ἐπίθετον

§ 296. Τὸ ἐπίθετον ὡς β' συνθετικὸν μένει ἀμετάβλητον· (γνω-στος) ἄ-γνωστος, (ἴσος) ἄν-ισος, (ποικίλος) πολυ-ποίκιλος, (συνή-θης) ἀ-συνήθης, (Προβλ. νεοελλ. μον-ἀκριβος, ροδο-κόκκινος).

γ' Ρῆμα

§ 297. Λέξεις σύνθετος μὲ ῥῆμα ὡς β' συνθετικὸν δυνατὸν νὰ εἶναι πάλιν ῥῆμα, δυνατὸν ὅμως νὰ εἶναι ὄνομα οὐσιαστικὸν ἢ ἐπίθετον· (γράφω) ἀντι-γράφω, ζω-γράφος—(ἀκούω) ὑπ-ακούω, ὑπ-ήκοος.

1) Τὸ ῥῆμα ὡς β' συνθετικὸν κανονικῶς μένει ἀμετάβλητον, μόνον ὅταν τὸ α' συνθετικὸν εἶναι πρόθεσις· ἄλλως σχηματίζεται παρασύνθετον ῥῆμα εἰς -έω ἔκ συγγενοῦς συνθέτου ὀνόματος δη-λοῦντος τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον· συγ-γράφω, ἀλλὰ ζωγραφ-έω, -ῶ, (ἔκ τοῦ ζωγράφος)—ἐξ-εργάζομαι, κατ-εργάζομαι, ἀλλὰ εὐ-εργετ-έω, -ῶ (ἔκ τοῦ εὐεργέτης).

Σημ. Σύνθετα ῥήματα οἷα τὰ τῆς νέας γλώσσης βιοπαλαίω, χαρ-τοπαίζω, καλοτρῶγω, κατογράφω, κλπ. κανονικῶς δὲν σχηματίζονται εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν. Ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ὅμως ἀρχίζουν νὰ σχηματίζονται τοιαῦτα σύνθετα, ὡς ἀμπελο-τέμνω, θρονο-κόπτω, κλπ.

2) Ὅταν μὲ ῥῆμα ὡς β' συνθετικὸν σχηματίζεται ὄνομα οὐ-σιαστικὸν ἢ ἐπίθετον, τότε τὸ θέμα τοῦ ῥήματος, τὸ ὁποῖον λαμ-βάνεται ὡς β' συνθετικόν, προσλαμβάνει τὰς καταλήξεις

α') -ς· (θηρά·ω) ὀρνιθο-θήρα-ς, (νικά·ω) ὀλυμπιο-νίκη-ς, (γι-γνώ·σκω) ἀ-γνώ-ς (=ἄγνωστος ἢ ἀγνοῶν), (ᾠνέ·ομαι) τελ-ᾠνη-ς, (πωλέ·ω) βιβλιο-πώλη-ς, (θνήσκω, θ. θνη-) ἡμι-θνή-ς, (πλήττω, θ. πληγ-) οἰστρο-πλήξ (=οἰστροπλήγ-ς).

β') -ης (γεν. -ου), -ος· (ἄρχω) σχολ-ἀρχ-ης, (πέτομαι) ὑπι-πέτ-ης, (γράφω) ζω-γράφ-ος, (πήγ·νυμι) ναυ-πηγ-ός.

γ') -ής (γεν. -οῦς)· (βλάπτω, θ. βλαβ.) ἀ-βλαβ-ής, (μανθάνω, θ. μαθ-) εὐ-μαθ-ής, (σέβομαι) εὐ-σεβ-ής, (πίπτω, θ. πετ-) προ-πετ-ής.

δ') -της, -τωρ (ἴστη-μι, θ. στα-) ἐπι-στά-της, (δίδωμι, θ. δο-) προ-δό-της, (λαμβάνω, θ. ληβ-) ἀντι-λήπ-τωρ.

δ' Ἄκλιτον

§ 298. Λέξεις ἄκλιτος ὡς β' συνθετικὸν μένει ἀμετάβλητος ἐκ-παλαι, ὑπέρ-ευ, ὑπερ-άνω, σύν-αμα.

ΝΟΘΑ ΣΥΝΘΕΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΥΝΘΕΤΑ

§ 299. **Νόθη σύνθεσις.** Μερικαὶ σύνθετοι λέξεις σχηματίζονται κατὰ τε τὸ α' καὶ κατὰ τὸ β' συνθετικόν, ἢ μόνον κατὰ τὸ α', οὐχὶ ἐκ θεμάτων ἀπλῶν, ἀλλ' ἐξ ἀκεραίων τύπων λέξεων (νέα, πόλις) **νεάπολις**, (ἐνῶ ἄκρα πόλις—**ἀκρόπολις**), (ναῦς, νεώς, οἶκος) **νεώσοικος**, (δορί, κτητός) **δορικήτος**, (πᾶσι, γνωστός) **πασίγνωστος**, (νοῦν, ἔχω) **νουνηχής**.

Οὕτω ἐσχηματίσθη καὶ ἡ λέξις **Πελοπόννησος** (ἐκ τῶν λέξεων **Πέλοπος νῆσος**).

Τὰ τοιαῦτα σύνθετα καλοῦνται **νόθα**.

§ 300. 1) Αἱ παράγωγοι λέξεις, αἱ ὁποῖαι παράγονται ἐξ ἄλλων λέξεων (οὐχὶ ἀπλῶν, ἀλλὰ) συνθέτων, λέγονται **παρασύνθετοι** (στρατός, ἄγω—στρατηγός) **στρατηγ-έω, -ῶ**, (σῦκον, φαίνω—συκοφάντης) **συκοφαντι-έω, -ῶ**, (πολύς, προᾶγμα—πολυπράγμων) **πολυπράγμων-έω, -ῶ**.

2) Παρασύνθετα παράγονται καὶ ἐκ δύο ἢ πλειοτέρων λέξεων, αἱ ὁποῖαι συνεκφέρονται μὲν κανονικῶς καὶ ἀποτελοῦν μίαν ἔννοιαν, ἀλλὰ δὲν ἐνοῦνται εἰς μίαν λέξιν σύνθετον.

(Ἄρειος Πάγος) Ἄρειοπαγίτης, (καλὸς κἀγαθὸς) **καλοκαγαθία**, (ἐν χειρὶ τίθημι) **ἐγχειρίζω**, (κατὰ χώραν τίθημι) **καταχωρίζω**, (ὃ ἀπὸ τῶν χειρῶν ἔχων τὸν βίον) **ἀποχειροβίτος**. (Προβλ. νῦν: Μαύρη θάλασσα—**Μαυροθαλασσίτης**, Ἐρυθρὸς Σταυρὸς—**Ἐρυθροσταυρίτης**, ἔξω φρενῶν—**ἐξωφρενικός**).

ΤΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΕΤΩΝ

α' Τονισμός

§ 301. Παρὰ τὸν κανόνα (§ 17, 11) δὲν ἀναβιβάζεται κατὰ τὴν σύνθεσιν ὁ τόνος, ὅταν β' συνθετικὸν εἶναι

1) οὐσιαστικὸν λῆγον εἰς **-ά, -ή, -μός, -εύς, -τής, -τήρ**
(φορὰ) **μισθο-φορά**, (βολή) **προσβολή**, (σιτισμός) **ἐπι-σιτισμός**, (γραφεὺς) **συγ-γραφεύς**, (ἱερεὺς) **ἀρχ-ιερεύς**, (ἀγωνιστής) **ἀντ-αγωνιστής**, (πλωτήρ) **συμ-πλωτήρ**. (Ἄλλὰ δεσμός — σύνδεσμος).

2) ῥηματικὸν ἐπίθετον εἰς **-τέος** ἢ ἐπίθετον ἐν γένει λῆγον εἰς **-ῆς ἢ -ικός**

(δοτέος) **ἀπο-δοτέος**, (σαφής) **ἀ-σαφής**, (ἐπιεικής) **ἀν-επιεικής**, (συμβουλευώ) **συμβουλευτικός**.

Σημ. Τὰ ῥηματικά ἐπίθετα εἰς **-τος** ὡς β' συνθετικά, ὅταν μὲν ἐν τῷ συνθέτῳ ὑπάρχη ἡ ἔννοια τοῦ δυνατοῦ, διατηροῦν τὸν τόνον ἐπὶ τῆς ληγούσης καὶ εἶναι τρικατάκλητα, ὅταν δὲ ἐν τῷ συνθέτῳ ὑπάρχη ἡ ἔννοια τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου, ἀναβιβάξουν τὸν τόνον καὶ εἶναι δικατάληκτα (§ 285, 1, α')

αἰρετός—**ἐξαιρετός**, **-ή, -όν** (=δυνάμενος νὰ ἐξαιρεθῆ) —**ός, ἡ ἐξαιρετός**, **τό ἐξαιρετός** (=ἐξηρημένος, ἐκλελεγμένος).

λυτός—**διαλυτός**, **-ή, -όν** (=δυνάμενος νὰ διαλυθῆ)—**ός, ἡ διάλυτος**, **τό διάλυτος** (=διαλελυμένος). **Οὕτω ό, ἡ ἀγραπτός** (=μὴ γεγραμμένος), **ός, ἡ χειροποίητος** (=χειρὶ πεποιημένος), **ός, ἡ νεόδαρτος** (=νεωστὶ δεδαρμένος).

§ 302. Τὰ εἰς **-ος** σύνθετα, τῶν ὁποίων τὸ μὲν α' συνθετικὸν εἶναι θέμα ὀνομαστικόν, τὸ δὲ β' συνθετικὸν εἶναι θέμα ῥηματικόν, τονίζονται συνήθως, ὅταν μὲν ἔχουν ἐνεργητικὴν σημασίαν, εἰς τὸ β' συνθετικόν, ἤτοι εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὅταν δὲ ἔχουν παθητικὴν ἢ ἀμετάβατον σημασίαν, εἰς τὸ α' συνθετικόν, ἤτοι εἰς τὴν προπαραλήγουσαν.

λογο-γράφος (=ὁ γράφων λόγους)—**αὐτό-γράφος** (=ὁ ὑπ' αὐτοῦ γραφεὶς), **πρωτο-τόκος** (=ἡ τὸ πρῶτον τεκοῦσα)—**πρωτό-τοκος** (=ὁ τεχθεὶς πρῶτος), **αὐτό-μολος** (=ὁ αὐτὸς μολών, ἤτοι ἐλθών).

Ἐὰν ὅμως τὰ τοιαῦτα σύνθετα ἔχουν τὴν παραλήγουσαν φύσει ἢ θέσει μακράν, τότε τονίζονται ἐπὶ τῆς ληγούσης:

ναυ-πηγός, **ἀργυρ-αμοιβός**, **κυν-ηγός**, **ψυχο-πομπός**.

Σημ. Παρὰ τὸν ἀνωτέρω κανόνα ἀναβιβάξουν τὸν τόνον, ἂν καὶ ἔχουν ἐνεργητικὴν σημασίαν,

α') τὰ εἰς **-ος** σύνθετα μετὰ προθέσεως ἢ μετὰ τοῦ ἐπιρρήματος **-εῦ** ἢ μετὰ τῶν ἀχωρίστων μορίων **ἀ-** καὶ **-δυσ-**.

πρό-μαχος, **διά-δοχος**, **εὖ-φορος**, **ἄ-γονος**, **δύσ-τροπος**.

β') τὰ λήγοντα εἰς **-οχος**, **-αρχος** καὶ **-σῦλος** (ἐκ τῶν ῥ' ἔχω, ἀρχω, σῦλω): **ἡνί-οχος**, **ναύ-αρχος**, **ιερό-συλος**.

γ') αἱ σύνθετοι λέξεις **ἐπίβουλος**, **κακοῦργος**, **παροῦργος** (§ 290,2, Σημ. α')

β' Σημασία τῶν συνθέτων

§ 303. Τὰ σύνθετα κατὰ τὴν σημασίαν αὐτῶν διαιροῦνται εἰς τέσσαρας κυρίως τάξεις, ἧτοι

1) τὰ **δριστικά**. Οὕτω καλοῦνται τὰ σύνθετα, εἰς τὰ ὁποῖα, ὅταν ἀναλύονται κατὰ τὴν σημασίαν των, τὸ ἀ' συνθετικὸν γίνεται προσδιορισμὸς τοῦ β' συνθετικοῦ ἐπιθετικὸς ἢ ἐπιρρηματικὸς ἢ κατὰ πῶσιν γενικήν· ἀκρόπολις (= ἄκρα πόλις), παλαιγενής (= πάλαι γενόμενος), ὀψιμαθής (= ὀψὲ μαθῶν), δημογέρον (= τοῦ δήμου γέρον), ὀλιγαρχία (= ὀλίγων ἀρχή), πάμπρωτος (= πάντων πρῶτος).

2) τὰ **ἀντικειμενικά** ἢ **σύνθετα ἐξαρτήσεως**. Οὕτω καλοῦνται τὰ σύνθετα, εἰς τὰ ὁποῖα, ὅταν ἀναλύονται κατὰ τὴν σημασίαν των, τὸ ἐν τῶν συνθετικῶν μερῶν λαμβάνει θέσιν ἀντικειμένου τοῦ ἑτέρου·

λογογράφος (= ὁ γράφων λόγους), δεισιδαίμων (= ὁ δεδιώς, ἧτοι φοβούμενος τοὺς δαίμονας), ἀρχέκακος (= ὁ ἄρχων, ἧτοι κάμνων ἀρχὴν κακοῦ).

3) τὰ **κτητικά**. Οὕτω καλοῦνται τὰ σύνθετα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ἀναλύονται εἰς τὴν μετοχὴν ἔχων (φέρων, παράγων, κλπ.) μὲ ἀντικείμενον αὐτῆς ἀμφοτέρω τὰ συνθετικὰ μέρη τοῦ συνθέτου, τὸ ἐν ὧς ἐπιθετικὸν προσδιορισμὸν τοῦ ἑτέρου·

ἀργυρότοξος (= ὁ ἔχων ἀργυροῦν τόξον), σώφρων (= ὁ ἔχων σώας τὰς φρένας), πολύκαρπος (= ὁ ἔχων ἢ φέρων ἢ παράγων πολλοὺς καρπούς).

(Προβλ. ξανθομάλλης=ἐκεῖνος ποὺ ἔχει ξανθὰ μαλλιά, ἀνοικομάτης=ἐκεῖνος ποὺ ἔχει ἀνοιχτὰ τὰ μάτια του, κλπ.).

4) τὰ **συνδετικά**. Οὕτω καλοῦνται τὰ σύνθετα, τὰ ὁποῖα δηλοῦν ἅπλως συνύπαρξιν τῶν σημασινομένων ὑπὸ τῶν δύο συνθετικῶν μερῶν τοῦ συνθέτου, ἧτοι τὰ σύνθετα τὰ ὁποῖα ἐκφράζουσι ὅ,τι καὶ τὰ δύο συνθετικὰ μέρη αὐτῶν συνδεόμενα διὰ τοῦ **καί**

ιατρόμαντις (= ἱατρὸς συγχρόνως καὶ μάντις), πλουθυγία (= πλοῦτος καὶ ὑγία), τραγέλαφος (= τραγὸς συγχρόνως καὶ ἔλαφος), γλυκύπικρος (= γλυκὺς καὶ πικρὸς).

Σημ. Συνδετικά σύνθετα πολὺ ὀλίγα ἔχει ἡ ἀρχαία γλῶσσα, πλεῖστα δὲ ἡ μεσαιωνικὴ καὶ ἰδίως ἡ νεωτέρα Ἑλληνικὴ, ὡς θεάνθρωπος, ἡμερονύκτιον, ἱατροφιλόσοφος, νυχθημερόν — ἀμπελοχώραφα, γυναικόπαιδα, μαυροκίτρινος, στενόμακρος — ἀνοικοκλείνω, μαινωβγαίνω κλπ.

Ἴδὲ καὶ § 294, § 2.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Ἄγαμαι. Ἰδὲ σελ. 140.

Ἄγνυμι. Ἰδὲ *Κατάγνυμι*.

Ἄγορεύω. Ἰδὲ σελ. 147.

Ἄγω (= ὀδηγῶ, φέρω, θ. ἀγ-), παρτ. ἤγον, μέλλ. ἄξω, ἄορ. β' ἤγαγον (§ 204, Σημ. β'), παρακ. ἤχα ἢ ἀγήοχα (§ 40, 8). — **Ἄγομαι**, παρτ. ἠγόμην, μέσ. μέλλ. ἄξομαι, μέσ. ἄορ. β' ἠγαγόμην, παθ. μέλλ. ἀχθήσομαι, παθ. ἄορ. ἠχθην, παρακμ. ἠγμαι, ὑπερσ. ἠγμην.

Ἄδω (= τραγουδῶ, ψάλλω. θ. ἀειδ-, ἀδ-), παρτ. ἤδον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν) ἄσομαι (= θὰ τραγουδήσω ἢ θὰ τραγουδῶ), ἄορ. ἤσα. — **Ἄδομαι**, παθ. ἄορ. ἤσθην.

Ἄιδουμαι. Ἰδὲ σελ. 127.

Ἄιρέω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 127. Ἰδὲ καὶ *Ἄλισκομαι*.

Ἄιρω (= ὑψώνω, σηκώνω. θ. ἀρ-, ἐξ οὗ αἶρ- § 230, 2), παρτ. ἤρον, μέλ. ἀρῶ, ἄορ. ἤρα (ὑποτ. ἄρω, προστ. ἄρον, κλπ. § 231, 2, Σημ. β'), παρκμ. ἤρακα. — **Ἄιρομαι**, παρτ. ἠρόμην, μέσ. μέλλ. ἀροῦμαι, μέσ. ἄορ. ἠράμην, παθ. ἄορ. ἠρθην, παρκμ. ἠρμαι.

Ἄισθάνομαι (ἀποθετικὸν = καταλαβαίνω. θ. αἰσθ-, ἐξ οὗ αἰσθαν-, § 268, 3, β', αἰσθε-), παρτ. ἠσθάνομην, μέσ. μέλλ. αἰσθήσομαι, μέσ. ἄορ. β' ἠσθόμην, παρκμ. ἠσθημαι, ὑπερσυντ. ἠσθήμην.

Ἄκουμαι (ἀποθετικὸν = θεραπεύω. θ. ἀκεσ-), μέλλ. (συνηρημένος) ἀκοῦμαι, μέσ. ἄορ. ἠκεσάμην (§ 250 1).

Ἄκούω. Ἰδὲ σελ. 128.

Ἄλισκομαι (ἀποθετικόν, παθητικὸν τοῦ αἰρέω, -ῶ, = συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι. θ. φαλ-, ἀλ-, ἐξ οὗ ἄλισκ-, ἄλω- § 202,4,

§ 203, 3, § 266, 3) παρτ. ἡλισκόμην, μέσ. μέλλ. (μὲ παθητικὴν σημασίαν) ἀλώσομαι, ἐνεργ. ἀόρ. β' (μὲ παθ. σημασίαν) ἐάλων, ἐνεργ. παρκ. (μὲ παθ. σημασίαν) ἐάλωκα, ὑπερσ. ἠλώκειν.

Ἀμαρτάνω (= ἀποτυγχάνω. θ. ἀμαρτ-, ἔξ οὗ ἀμαρταν- § 268, 3, β', ἀμαρτε- § 268, 1), παρτ. ἡμάρτανον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) ἀμαρτήσομαι, ἀόρ. β' ἡμαρτον, παρκμ. ἡμάρτηκα.— Παθ. (ἀπροσώπως) ἀμαρτάνεται, παρτ. ἡμαρτάνετο, παθ. ἀόρ. ἡμαρτήθη, παρκμ. ἡμάρτηται.

Ἀμφιέννυμι (ἀμφι-ἐννυμι=ἐνδύω. θ. Φεσ-, ἐσ-, ἔξ οὗ ἐννυ- ἐκ τοῦ ἐσνυ- § 253, 2, Σημ.), παρτ. ἡμφιέννυν, μέλλ. (συνηρημένος) ἀμφιῶ, -εῖς, κλπ. ἀόρ. ἡμφίεσα.— Ἀμφιέννυμαι, παρτ. ἡμφιεννύμην, μέσ. μέλλ. ἀμφιέσομαι, παρκμ. ἡμφίεσμα (§ 202, 6).

Ἀναλίσκω ἢ ἀναλόω, -ῶ (=ἐξοδεύω. θ. ἀν-αλ-, ἔξ οὗ ἀναλισκ- § 258, 2, ἀν-αλο-), παρτ. ἀνήλισκον ἢ ἀνήλουν, μέλλ. ἀναλώσω, ἀόρ. ἀνήλωσα, παρκ. ἀνήλωκα.— Ἀναλίσκομαι, παρτ. ἀνηλισκόμην ἢ ἀνηλούμην, παθ. μέλλ. ἀναλωθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἀνηλώθην, παρκμ. ἀνήλωμαι.

Ἀν-οίγω ἢ ἀνοίγνυμι (ἀνὰ-οἶγω. θ. Φοιγ-, οἶγ-, ἔξ οὗ οἶγνυ-, § 253, 2), παρτ. ἀνέωγον, μέλλ. ἀνοίξω, ἀόρ. ἀνέωξα, παρκμ. ἀνέωχα.— Ἀνοίγομαι, παρτ. ἀνεωρόμην, παθ. ἀόρ. ἀνεώχθην, παρκμ. ἀνέωγμα, τετελ. μέλλ. ἀνεώξομαι (=θά εἶμαι ἀνοικτός). Ἴδὲ § 202, 4.

Ἀνύω ἢ ἀνύτω (=τελειώνω). Ἴδὲ σελ. 127.

Ἀπ-εχθάνομαι (ἀποθετικὸν=καθίσταμαι μισητός. θ. ἐχθ-, ἔξ οὗ ἐχθαν- § 268, 3, β', ἐχθε-), παρτ. ἀπηχθανόμην, μέσ. μέλλ. (μὲ παθ. σημασίαν) ἀπεχθήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' (μὲ παθ. σημασίαν) ἀπηχθόμην, παρκμ. ἀπήχθημαι.

Ἀπο-διδράσκω (=δραπετεύω. θ. δρα-, ἔξ οὗ διδρασκ-, § 268, 2), παρτ. ἀπ-εδίδρασκον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) ἀποδράσομαι, ἀόρ. β' ἀπ-έδρασαν (§ 266), παρκμ. ἀπο-δέδρακα.

Ἀπο θνήσκω (θ. θαν-, θνη-, ἔξ οὗ θνησκ-, ἐκ τοῦ θνησκ- § 268, 2), παρτ. ἀπ-έθνησκον, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) ἀπο-θαροῦμαι, ἀόρ. β' ἀπ-έθανον, παρκμ. τέθνηκα, ὑπερσ. ἐτεθνήκειν, τετελ. μέλλ. τεθνήξω (§ 267, 4).

Ἀπ-όλλυμι (=καταστρέφω, χάνω. θ. ὀλ-, ἔξ οὗ ὀλλυ- ἐκ τοῦ ὀλνυ- § 253, 1, Σημ.), παρτ. ἀπ-ώλλυν, μέλλ. (συνηρημένος)

ἀπ-ολῶ, ἀόρ. ἀπ-ώλεσα, παρκ. ἀπ-ολώλεκα.—'Απ-όλλυμαι, παρτ. ἀπ-ωλλύμην, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) ἀπ-ολοῦμαι, ἀόρ. β' ἀπ-ωλόμην, ἐνεργ. παρκμ. β' (μὲ παθ. σημασίαν) ἀπ-όλωλα (= ἔχω καταστραφῆ, εἶμαι χαμένος), ὑπερσ. ἀπ-ωλώλειν (§ 204).

Ἐρέσκω (θ. ἀρ-, ἀρε-, ἔξ οὗ ἀρεσκ- § 260, 2) παρτ. ἤρεσκον, μέλλ. ἀρέσω, ἀόρ. ἤρεσα—'Αρέσκομαι, παρτ. ἤρεσκόμην, μέσ. ἀόρ. ἤρεσάμην.

Ἐρκέω, -ῶ, ἀόρ. ἤρκεσα (§ 250, 1).

Ἐρώω, -ῶ (=ἀροτριῶ. θ. ἀρο-), ἀόρ. ἤροσα (§ 250, 1).

Ἐφίημι.—'Ἰδὲ Ἐημι.

Ἐφ-ικνέομαι, -οῦμαι (=φθάνω). Ἐιδὲ σελ. 147.

Ἐχθόμαι (ἀποθετικόν=δυσαρεστοῦμαι, ἀγανακτῶ. θ. ἀχθ-, ἀχθεσ-), παρτ. ἤχθόμην, μέσ. μέλλ. ἀχθέσομαι, παθ. ἀόρ. (μὲ μέσην σημασίαν) ἤχθέσθην (§ 250, 2).

Βαίνω (=βαδίζω). Ἐιδὲ σελ. 147.

Βάλλω (=ῥίπτω, κτυπῶ. θ. βαλ-, ἔξ οὗ βαλλ- § 230, 1, βλη-), παρτ. ἔβαλλον, μέλλων (συνηρημένος) βαλῶ, ἀόρ. β' ἔβαλον, παρκμ. βέβληκα, ὑπερσ. ἐβεβλήκειν.—Βάλλομαι, παρτ. ἐβαλλόμην, μέσ. μέλλ. (περι)βαλοῦμαι, μέσ. ἀόρ. β' (περι) ἐβαλόμην, παθ. μέλλ. βληθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐβλήθην, παρκμ. βέβλημαι, ὑπερσ. ἐβεβλήμην.

Βιβάζω (εὐχρηστον, σύνθετον· ἀναβιβάζω, διαβιβάζω κλπ.), παρτ. ἐβίβαζον, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) βιβῶ, -ᾶς, -ᾷ, κλπ., ἀόρ. ἐβίβασα.—Βιβάζομαι, μέσ. μέλλ. (συνηρημένος) βιβῶμαι, -ᾶ, -ᾷται κλπ., μέσ. ἀόρ. ἐβιβασάμην.

Βλαστάνω. Ἐιδὲ σελ. 146.

Βούλομαι. Ἐιδὲ σελ. 146.

Γηράσκω (θ. γηρα-, ἔξ οὗ γηρασκ- § 268, 2), παρτ. ἐγήρασκον, μέλλ. γηράσω καὶ μέσος (μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν) γηράσομαι, ἀόρ. ἐγήρασα καὶ ἀόρ. β' ἐγήραν (§ 266), παρκμ. γεγήρακα. Γίγνομαι (ἀποθετικόν. θ. γεν-, ἔξ οὗ γι-γεν-, γι-γν- § 38,

β, γενε-), παρτ. *ἐγιγνώμην*, μέσ. μέλλ. *γενήσομαι*, μέσ. ἄορ. β' *ἐγενόμην*, παρκμ. *γεγένημα* καὶ ἔνεργ. παρκμ. β' (μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν) *γέγονα*, ὑπερσ. *ἐγεγόνειν*. (Ποβλ. § 253, 1).

Γινώσκω (=γνωρίζω, φρονῶ, ἀποφασίζω). Ἰδὲ σελ. 146.

Δάκνω. (=δαγκάνω θ. δηκ-, δακ-, ἔξ οὗ *δακν-*, § 268, 3, α'), παρτ. *ἔδακνον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργητικὴν σημασίαν) *δήξομαι* (= θὰ δαγκάνω ἢ θὰ δαγκάσω), ἄορ. β' *ἔδακον*. — *Δάκνομαι*, παρτ. *ἔδακνόμην*, παθ. ἄορ. (καὶ ὡς μέσος) *ἐδήχθην*, παρκμ. *δέδηγμα*.

Δέω, -ῶ (=δένω). Ἰδὲ σελ. 127 καὶ § 246, Σημ.

Δέω (=ἔχω ἀνάγκην. θ. δε-, ἔξ οὗ *δεε-* § 268, 1), παρτ. *ἔδεον*, μέλλ. *δεήσω*, ἄορ. *ἐδέησα* (συνήθως ὡς ἀπρόσωπον ῥῆμα *δεῖ*, *ἔδει*, *δεήσει*, *ἐδέησε*, *δεδέηκε*). — *Δέομαι* (=ἔχω ἀνάγκην ἢ παρακαλῶ), παρτ. *ἔδεόμην*, μέσ. μέλλ. *δεήσομαι*, παθ. ἄορ. (μὲ μέσῃν σημασίαν) *ἐδεήθην* (=ἔλαβον ἀνάγκην ἢ παρεκάλεσα), παρκμ. *δεδέημαι* (§ 249).

Δια-λέγομαι (ἀποθετικὸν=συνομιλῶ, συζητῶ), παρτ. *διελεγόμην*, μέσ. μέλλ. *διαλέξομαι*, παθ. ἄορ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν), *διελέχθην*, παρκμ. *διείλεγμα*. Ἰδὲ *Λέγω*.

Δίδωμι. Ἰδὲ σελ. 131 κ.έ.

Δοκέω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 145.

Δράω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 128.

Δύναμαι. Ἰδὲ σελ. 140.

Δύω. Ἰδὲ σελ. 127 καὶ § 266.

Ἐγείρω. (=σηκώνω. θ. *ἐγερ-*, ἔξ οὗ *ἐγειρ-*, § 230, 2, καὶ *ἐγρ-* § 28, 5), παρτ. *ἤγειρον*, μελλ. (συννηρημένος) *ἐγερωῶ*, ἄορ. *ἤγειρα*. — *Ἐγείρομαι*, παρτ. *ἤγειρόμην*, μέσ. ἄορ. β' *ἤγρόμην*, παθ. ἄορ. (καὶ ὡς μέσος) *ἤγέρθην*, παρκμ. β' (μὲ ἀμετάβατον σημασίαν) *ἔγρήγορα* (=εἶμαι ξύπνιος, ἀγρυπνῶ, § 204).

Ἐθέλω ἢ (σπανιώτερον) *θέλω* (θ. *ἐθελ-*, ἔξ οὗ *ἐθελε-*, § 268, 1)

πρτ. ἤθελον, μελλ. ἐθέλησω, ἀόρ. ἠθέλησα, παρκμ. ἠθέληκα, ὑπερσ. ἠθέληκεν (§ 249).

Εἶμι (ἐνεστῶς μὲ σημασίαν μέλλοντος=θά πορευθῶ, θά πάω). Ἰδὲ σελ. 143.

Εἴωθα (παρακείμενος μὲ σημασίαν ἐνεστῶτος=συνηθίζω. θ. Φηθ-, Φωθ-, ὦθ-), ὑπερσ. (μὲ σημασίαν παρατατικοῦ) εἰώθειν (=συνήθιζον. § 203, 4).

Ἐκ-πλήτιω (=προξενῶ ἔκπληξιν), πρτ. ἐξ-έπληττον, μελλ. ἐκ πλήξω, ἀόρ. ἐξ-έπληξα.—Ἐκ-πλήττομαι, πρτ. ἐξ-επλητιόμην, παθ. μέλλ. (μὲ μέσ. σημασίαν) ἐκ-πλαγήσομαι, παθ. ἀόρ. β' (καὶ ὡς μέσος) ἐξ-επλάγην, παρκμ. ἐκ-πέπληγμα, ὑπερσ. ἐξ-επεπλήγημην.

Ὅμοίως σχηματίζονται οἱ χρόνοι τοῦ Καταπλήτιω. Ἰδὲ καὶ Πλήτιω.

Ἐλαύνω (=κτυπῶ νὰ πάη ἐμπρός). Ἰδὲ σελ. 147.

Ἐλκω (=σύρω, τραυῶ. θ. Φελκ-, ἐλκ-, ἐλκυ-), παρτ. εἴλκον, μελλ. ἐλξω, ἀόρ. εἴλκυσσα, παρκμ. εἴλκυσα.—Ἐλκομαι, παρτ. εἴλκόμεμην, μέσ. ἀόρ. εἴλκυσάμην, παθ. ἀόρ. εἴλκυσθήην, παρκμ. εἴλκυσμαι (202, 3).

Ἐμέω, -ῶ (=λάμνω ἐμετόν, ξερονῶ. θ. ἐμεσ-), ἀόρ. ἤμεσα, (§ 250, 1).

Ἔοικα. Ἰδὲ σελ. 144.

Ἐπαινῶ. Ἰδὲ σελ. 127.

Ἐπιλανθάνομαι (ἀποθετικὸν=λησμονῶ), παρτ. ἐπελανθανόμην, μέσ. μέλλ. ἐπιλήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἐπελαθόμην, παρκμ. ἐπιλέλησμαι, ὑπερσ. ἐπελελήσμην. (Ἰδὲ Λανθάνω).

Ἐπιμελέομαι, -οῦμαι ἢ ἐπιμέλομαι (ἀποθετικὸν=φροντίζω. θ. ἐπι-μελ-, ἐπι-μελε-), παρτ. ἐπεμελούμην, μέσ. μέλλ. ἐπιμελήσομαι, παθ. ἀόρ. (ὡς μέσος) ἐπεμελήθην, παρκμ. ἐπιμεμέλημα.

Ἐπίσταμαι (=γνωρίζω καλῶς). Ἰδὲ σελ. 140.

Ἐπομαι (ἀποθετικὸν=ἀκολουθῶ. θ. σεπ-, ἐπ-, σπ-), παρτ. εἰπόμην, μέσ. μέλλ. ἐφομαι, μέσ. ἀόρ. β' ἐσπόμην. (Ἰδὲ § 38, 6, § 40, 4, § 202, 7 καὶ § 235, Σημ. β').

Ἐρχομαι (ἀποθετικόν. Ἐκ τοῦ θ. ἐρχ- σχηματίζεται μόνον ἡ ὀριστικὴ τοῦ ἐνεστῶτος, οἱ δὲ ἄλλοι τύποι ἐκ τοῦ θέματος εἰ-, ἰ-, ἐλνθ-, ἐλθ-), παρτ. ἦρα, μελλ. εἶμι (=θά ἔλθω ἢ θά πάω § 267, 2, Σημ. β'), ἀόρ. β' ἤλθον, παρκμ. ἐλήλυθα, ὑπερσ. ἐηλύθειν (§ 204).

^{Ἐρωτῶ} (θ. ἐρωτα-, ἐρ-, ἐρε-), παρτ. ἠρώτων, μέλλ. ἐρωτήσω καὶ μέσος (μὲ τὴν αὐτὴν σημασίαν) ἐρήσομαι, ἀόρ. ἠρώτησα καὶ μέσ. ἀόρ. β' (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) ἠρόμην, παρκα. ἠρώτηκα.—^{Ἐρωτῶμαι}, παρτ. ἠρωτώμην, παθ. ἀόρ. ἠρωτήθην, παρκμ. ἠρώτημαι.

^{Ἐσθίω} (=τρώγω. θ. ἐδ-, ἐδε-, ἐσθι-, φαγ-), παρτ. ἤσθιον, μέσ. μέλλ. (ἄσιγμος, μὲ ἐνεργ. σημασίαν) ἔδομαι (=θὰ φάγω ἢ θὰ τρώγω), ἀόρ. β' ἔφαγον, παρκ. ἐδήδοκα, παθητ. παρκμ. ἐδήδεσμαι. (§ 204).

Εὐρίσκω. Ἰδὲ σελ. 146.

^{Ἐχω} (θ. σεχ-, ἐχ-, ἐχ-, σχ-, σχε-), παρτ. εἶχον, μέλλ. ἔξω καὶ σχήσω, ἀόρ. β' ἔσχον, (ὑποτ. σχῶ, σχῆς, σχῆ, κλπ., εὐκτ. σχοίην, σχοίης, σχοίη, σχοῖμεν κλπ., ἀλλὰ παράσχοιμι, παράσχοις κλπ., προστ. σχέες, σχέτω κλπ., ἀπαρφ. σχεῖν, μετχ. σχών), παρκμ. ἔσχηκα—^{Ἐχομαι}, παρτ. εἰχόμην, μέσ. μέλλ. ἔξομαι καὶ σχήσομαι, μέσ. ἀόρ. β' (ἐσχόμην, ὑποτ. σχῶμαι, σχῆ, σχῆται κλπ.), παρκμ. ἔσχημαι (§ 38, 6, § 40, 4, § 202, 3).

^{Ἐρω} (=βράζω, θ. ἐψ-, ἐψε-), παρτ. ἤψον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) ἐψήσομαι (=θὰ βράζω ἢ θὰ βράσω), ἀόριστος ἤψησα—^{Ἐρωμαι}.

^{Ζεύγνυμι} (=ζευγνύω, ζεύω. θ. ζευγ-, ἐξ οὗ ζευγνυ-, § 253, 2 καὶ ζυγ-), παρτ. ἐζεύγνυν, ἀόρ. ἔζευξα.—^{Ζεύγνυμαι}, μέσ. ἀόρ. ἐζευξάμην, παθ. ἀόρ. α' ἐζεύχθην καὶ β' ἐζύγην, παρκμ. ἔζευγμαί.

^{Ζῶ} (θ. ζη-, βιω-, βιο-), παρτ. ἔζων, μέλλ. ζήσω καὶ μέσ. (μὲ τὴν ἰδίαν σημασίαν) βιώσομαι, ἀόρ. β' ἐβίωv, παρκμ. βεβίωκα.—Παθ. παρκμ. βεβίωται, μετχ. τὰ βεβιωμένα. (§ 245 καὶ § 266).

^{Ζώννυμι} (=ζωννύω, ζώνω. θ. ζωσ-, ἐξ οὗ ζωννυ- ἐκ τοῦ ζωσνυ- § 253, 2, Σημ.), ἀόρ. ἔζωσα, παθ. παρκμ. ἔζωσμαι ἢ ἔζωμαι (§ 250, 2).

^{Ἦδομαι} (ἀποθετικόν=εὐχαριστοῦμαι. θ. ἦδ-), παθ. μέλλ. (ὡς μέσος) ἠσθήσομαι, παθ. ἀόρ. (ὡς μέσος) ἠσθην (§ 39, 2).

Θέω (=τρέχω. θ. *θευ-*, ἐξ οὗ *θεF-*, *θε-*), πρτ. *ἔθειον*, μέσ. μέλλ. (με ἐνεργ. σημασίαν) *θεύσομαι* (=θά τρέχω ἢ θά τρέξω).—*Θέομαι* (§ 40, 4). Ἰδὲ καὶ *Τρέχω*.

Θιγγάνω (=ἐγγίζω, ψαύω. θ. *θιγ-*, ἐξ οὗ *θιγγαν-*), ἀόρ. β' *ἔθιγον* (§ 268, 3, β').

Θνήσκω. Ἰδὲ *Ἀποθνήσκω*.

Θραύω. Ἰδὲ σελ. 128.

Θύω (=θυσιάζω). Ἰδὲ σελ. 127.

Ἰζω. Ἰδὲ *Καθίζω*.

Ἰημι. Ἰδὲ σελ. 131 κ.έ.

Ἰκνέομαι -οῦμαι. Ἰδὲ *Ἀφικνοῦμαι*.

Ἰλάσκομαι (ἀποθετικὸν=ἐξιλεώνω. θ. *ἰλα-*, ἐξ οὗ *ἰλασκ-*, § 268' 2), πρτ. *ἰλασκόμην*, μέσ. μέλλ. *ἰλάσομαι*, μέσ. ἀόρ. *ἰλασάμην*, παθ. ἀόρ. *ἰλάσθην*.

Ἰστημι. Ἰδὲ σελ. 131 κ.έ.

Καθεζομαι (ἀποθετικὸν=πηγαίνω νὰ καθίσω, θ. *σεδ-*, *εδ-*, ἐξ οὗ *έξ-* ἐκ τοῦ *εδγ-* § 224, 2, β' καὶ *εδε-*), πρτ. (με σημασίαν ἀορίστου) *ἐκαθεζόμην* (=ἐκάθισα), μέσ. μέλλ. (συννηρημένος) *καθεδοῦμαι*.

Καθεύδω (=κοιμῶμαι. *Κατὰ*+*εὔδω*. θ. *εὔδ-*), πρτ. *ἐκάθευδον* ἢ *καθηῦδον*, μέλλ. *καθευδήσω*, (§ 202, 6, β').

Κάθημαι. Ἰδὲ σελ. 145.

Καθίζω (*κατὰ*+*ἴζω*=βάζω ἄλλον νὰ καθίσῃ. θ. *σιδ-*, *ιδ-*, ἐξ οὗ *ἴζ-* ἐκ τοῦ *ιδγ-* § 224, 2, β'), πρτ. *ἐκάθισον*, μέλλ. (συννηρημένος) *καθιῶ -εἶς*, κλπ., ἀόρ. *ἐκάθισα* ἢ *καθῖσα*.—*Καθίζομαι*, πρτ. *ἐκαθιζόμην*, μέσ. μέλλ. *καθιζήσομαι*, μέσ. ἀόρ. *ἐκαθισάμην* (§ 202, 6, β' καὶ § 225, 1).

Καλέω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 128.

Κάμνω. Ἰδὲ σελ. 146.

Κατάγνυμι (*κατὰ*+*ἄγνυμι*=συντριβῶ, τσακίζω. θ. *Φαγ-*, *ἀγ-*

ἔξ οὗ ἄγνυ- § 253), μέλλ. *κατ-άξω*, ἄορ. *κατ-έαξα*—*Κατ-άγνυμαι*, παθ. ἄορ. β' *κατ-εάγην*, ἔνεργ. παρκ. β' (μὲ παθητικὴν σημασίαν) *κατ-έαγα* (=εἶμαι τσακισμένος).

Κεῖμαι. Ἰδὲ σελ. 144.

Κελεύω. Ἰδὲ σελ. 128.

Κεράννυμι (=ἀνακατεύω, ἐπὶ ὑγρῶν. θ. *κερασ-*, ἔξ οὗ *κεραννυ-* ἐκ τοῦ *κερασνυ-* § 253, 2, Σημ., *κρα-*), ἄορ. *ἐκέρασα*—*Κεράννυμαι*, μέσ. ἄορ. *ἐκερασάμην*, παθ. μέλλ. *κραθήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἐκράθην*, παρκ. *κέκραμαι*, ὑπερσ. *ἐκεκράμην*.

Κλαίω ἢ *κλάω* (θ. *κλαν-*, *κλαϜ-*, ἔξ οὗ *κλαϜj*=*κλαι-*, *κλαε-*), παρτ. *ἔκλαιον* ἢ *ἔκλαον*, μέλλ. *κλαήσω* ἢ (μέσος μὲ τὴν ἰδίαν σημασίαν) *κλαύσομαι*, ἄορ. *ἔκλανσα*.—*Κλαίομαι*, μέσ. ἄορ. *ἔκλανσάμην*.

Κλείω. Ἰδὲ σελ. 128.

Κραῖζω (θ. *κρανγ-*, *κραγ-*, ἔξ οὗ *κραϜ*=*κραγj*- § 224, 2, β', Σημ.), ἄορ. β' *ἔκραγον*, παρκ. (μὲ σημασίαν ἔνεστῶτος) *κέκραγα* (=φωναῖζω δυνατά), ὑπερσ. (μὲ σημασίαν παρατ.) *ἐκεκράγειν*. (§ 236).

Κρεμάννυμι (=κρεμῶ. θ. *κρεμασ-*, ἔξ οὗ *κρεμαννυ-*=*κρεμασνυ-* § 253, 3, Σημ.), ἄορ. *ἐκρέμασα*.—*Κρεμάννυμαι*, παθ. ἄορ. *ἐκρεμάσθην*, παρκ. *κρέμαμαι* (ἔνεστῶς μὲ σημασίαν παρκ.)

Λαγχάνω (=λαμβάνω διὰ κλήρου. θ. *ληχ-*, *λαχ-*, ἔξ οὗ *λαχαν-* § 268, 3, β'), παρτ. *ἐλάγχανον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἔνεργ. σημασίαν) *λήξομαι* (=θὰ λάβω διὰ κλήρου), ἄορ. β' *ἔλαχον*, παρκ. *εἶληχα*.—*Λαγχάνομαι*, παθ. ἄορ. *ἐλήχθην*, παρκ. *εἶληγμαι*. (§ 203, 4).

Λαμβάνω (θ. *ληβ-*, *λαβ-*, ἔξ οὗ *λαμβαν-* § 268, 3, β'), παρτ. *ἐλάβανον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἔνεργ. σημασίαν) *λήψομαι* (=θὰ λαμβάνω ἢ θὰ λάβω), ἄορ. β' *ἔλαβον*, παρκ. *εἶληφα*, ὑπερσ. *εἰλήφειν*.—*Λαμβάνομαι*, παρτ. *ἐλαμβανόμην*, μέσ. ἄορ. *ἐλαβόμην*, παθ. μέλλ. *ληφθήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἐλήφθην*, παρκ. *εἶλημμαι*, ὑπερσ. *εἰλήμμην* (§ 203, 4).

Λανθάνω (=μένω ἀπαράτητος, διαφεύγω τὴν προσοχήν. θ.

ληθ-, λαθ-, ἔξ οὗ λανθαν-, § 268, 3, β'), παρτ. ἐλάνθανον, μέλλ. λήσω, ἄορ. β' ἔλαθον, παρκμ. λέληθα, ὑπερσ. ἐλελήθειν. (Ἰδὲ καὶ Ἐπιλανθάνομαι).

Δέγω (θ. λεγ-, Φερε-, ἔρε-, ῥε-, εἶπ-), παρτ. ἔλεγον, μέλλ. λέξω ἢ ἐρῶ (συννηρημένος), ἄορ. α' ἔλεξα ἢ εἶπα, ἄορ. β' εἶπον, παρκμ. εἶρηκα, ὑπερσ. εἰρήκειν.—Δέγομαι, παρτ. ἐλεγόμην, παθ. μέλλ. λεχθήσομαι ἢ ῥηθήσομαι, παθ. ἄορ. ἐλέχθην ἢ ἐρρήθην, παρκμ. λέλεγμαι ἢ εἶρημαι, ὑπερσ. εἰρήμην, τετελ. μέλλ. εἰρήσομαι (§ 203, 4). Ἰδὲ καὶ Διαλέγομαι καὶ Συλλέγω.

Δείπω (=ἄφηνω. θ. λειπ-, λιπ-, λοιπ-), παρτ. ἔλειπον, μέλλ. λείψω, ἄορ. β' ἔλιπον, παρκ. λέλοιπα, ὑπερσ. ἐλελοίπειν (§ 236).—Δείπομαι, παρτ. ἐλειπόμην, μέσ. μέλλ. λείφομαι, μέσ. ἄορ. β' ἐλιπόμην, παθ. μέλλ. λειφθήσομαι, παθ. ἄορ. ἐλείφθην, παρκμ. λέλειμμαι, ὑπερσ. ἐλελείμμην, τετελ. μέλλ. λελείφομαι.

Δεύω (θ. λευ-. Εὐχρηστον τὸ σύνθετον καταλεύω=λιθοβολῶ, φονεύω διὰ λιθοβολισμοῦ), παρτ. κατ-έλενον, ἄορ. κατ-έλευσα. Παθ. μέλλ. κατα-λευσθήσομαι, παθ. ἄορ. κατ-λεύσθην (§ 250, 2).

Μανθάνω. Ἰδὲ σελ. 146.

Μάχομαι (ἀποθετικόν. θ. μαχ-, μαχε-), παρτ. ἐμαχόμην, μέσ. μέλλ. (συννηρημένος) μαχοῦμαι, μέσ. ἄορ. ἐμαχεσάμην, παρκμ. μεμάχημαι.

Μείγνυμι (=σμίγω. θ. μειγ-, ἔξ οὗ μειγνυ- § 253, 2, καὶ μιγ-), παρτ. ἐμείγνυν, μέλλ. μείξω, ἄορ. ἔμειξα.—Μείγνυμαι, παρτ. ἐμειγνύμην, μέσ. ἄορ. ἐμειξάμην, παθ. μέλλ. μειχθήσομαι, παθ. ἄορ. ἐμείχθην (καὶ β' ἐμίγην), παρκ. μέμειγμαί, ὑπερσ. ἐμεμείγμην.

Μέλει (ἀπρόσωπον=ὑπάρχει φροντίς. θ. μελ-, μελε), παρτ. ἔμελε, μέλλ. μελήσει, ἄορ. ἐμέλησε, παρκ. μεμέληκε, ὑπερσ. ἐμεμελήκει.

Μέλλω (=σκοπεύω, ἀναβάλλω. θ. μελλ-, μελλε-), παρτ. ἔμελλον ἢ ἤμελλον (§ 202, 1), μέλλ. μελλήσω, ἄορ. ἐμέλλησα.—Μέλλεται.

Μένω (θ. *μεν-*, *μενε-*), παρτ. *ἔμενον*, μέλλ. (συνηρημένος) *μενῶ*, ἀόρ. *ἔμεινα*, παρκμ. *μεμένηκα* (§ 268, 1).

Μιμνήσκω. (Εὐχρηστα τὰ σύνθετα *ἀναμιμνήσκω* = θυμίζω, *ὑπομιμνήσκω* = ὑπενθυμίζω. θ. *μνη-*, ἔξ οὗ *μιμνησκ* = μιμνησκ- § 268, 2, γ'), παρτ. *ἐμίμνησκον*, μέλλ. *μνήσω*, ἀόρ. *ἔμνησα*. — *Ἄνα-μιμνήσκομαι*, παρτ. *ἐμιμνησκόμην*, μέσ. μέλλ. *μνήσομαι*, παθ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν, ἀπλοῦς) *μνησθήσομαι*, παθ. ἀόρ. (μὲ μέσσην σημασίαν, καὶ ἀπλοῦς) *ἐμνήσθην*, παρκμ. (μὲ σημασίαν ἐνεστώτους) *μέμνημαι* (= ἐνθυμοῦμαι), ὑπερσ. (μὲ σημασίαν παρτ.) *ἐμεμνήμην* (= ἐνεθυμούμην), τετελ. μέλλ. *μεμνήσομαι*.

Νέμω. Ἰδὲ σελ. 145.

- *Νέω* (= πλέω, κολυμβῶ. θ. *νευ-*, *νεF-*, *νε-*), παρτ. *ἔνεον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *νεύσομαι* (= θὰ πλέω ἢ θὰ πλεύσω), ἀόρ. *ἔνευσα*, παρκ. *νένευκα*.

Ξέω (= ξύνω. θ. *ξεσ-*), ἀόρ. *ἔξεσα* (§ 250, 1).

Οἶδα. Ἰδὲ σελ. 143.

Οἶομαι ἢ *οἶμαι* (ἀποθετικόν = νομίζω. θ. *οἶ-*, *οἶε-*), παρτ. *ᾤόμην* ἢ *ᾤόμην*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *οἰήσομαι* (= θὰ νομίζω ἢ θὰ νομίσω), παθ. ἀόρ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *ᾤήθην* (= ἐνόμισα).

Οἶχομαι (ἀποθετικόν. Ἐνεστώτῳ μὲ σημασίαν παρακειμένου = ἔχω ἀπέλθει. θ. *οἶχ-*, *οἶχε-*), παρτ. (μὲ σημασίαν ἀορίστου) *ᾤχόμην* (= ἀπῆλθον), μέσ. μέλλ. *οἶχήσομαι*.

Ὀλλυμι Ἰδὲ Ἀπόλλυμι.

Ὀμνυμι (= ὀμνύω, ὀμόνω. θ. *ὀμ-*, ἔξ οὗ *ὀμνυ-*, § 253, 2, *ὀμο-*), παρτ. *ᾤμνυν*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *ὀμοῦμαι* (= θὰ ὀμνύω ἢ θὰ ὀμόσω), ἀόρ. *ᾤμοσα*, παρκ. *ὀμώμοκα*, ὑπερσ-*ὀμωμόκειν*. — *Ὀμνυμαι*, παρτ. *ᾤμνύμην*, μέσ. ἀόρ. *ὀμοσάμην*,

παθ. μέλλ. ὁμοσθήσομαι, παθ. ἄορ. ὠμόσθην, παρκ. δμώμοται, ὑπερσ. ὠμώμοτο, μετχ. ὁμωμοσμένος. (*Ἰδὲ § 204 καὶ § 250, 1).

᾽Ονίνημι. ᾽Ιδὲ σελ. 139.

᾽Οράω -ῶ (= βλέπω. θ. *Φορα-*, ὄρα-, ὄπ-, *Φειδ-*, *Φιδ-*, *ἰδ-*), παρτ. ἑώραων, μέσ. μέλλ. (μὲ ἔνεργ. σημασίαν) ὄφομαι (= θὰ βλέπω ἢ θὰ ἴδω), ἄορ. β' εἶδον, (ὑποτ. ἴδω, εὐκτ. ἴδοιμι, προστ. ἰδέ, ἀπαρ. ἰδεῖν, μετχ. ἰδών), παρκμ. ἑόρακα ἢ ἑώρακα, ὑπερσ. ἑωράκειν. — ᾽Ορῶμαι, παρτ. ἑωρώμην, μέσ. ἄορ. β' εἰδόμην, (ὑποτ. ἴδωμαι, κλπ.), παθ. μέλλ. ὀφθήσομαι, παθ. ἄορ. ὀφθήην, παρκμ. ἑόραμαι καὶ ὠμαι.

᾽Οφείλω (= χρεωστῶ. θ. *ὀφελ-*, ἔξ οὗ ὀφειλ- ἐκ τοῦ ὀφελν- § 230, 2, Σημ. καὶ ὀφειλε-), παρτ. ὀφείλον, μέλλ. ὀφειλήσω, ἄορ. ὀφείλησα καὶ ἄορ. β' ὀφελον, παρκμ. ὀφείληκα, ὑπερσ. ὀφειλήκειν. — ᾽Οφείλομαι, παρτ. ὀφειλόμην, παθ. ἄορ. (ὀφειλήθηην), μετχ. ὀφειληθεῖσα.

᾽Οφλισκάνω (= καταδικάζομαι νὰ πληρώσω πρόστιμον. θ. ὀφλ-, ἔξ οὗ ὀφλισκαν- § 268, 3, β', καὶ ὀφλε-), παρτ. ὀφλίσκων, μέλλ. ὀφλήσω, (ἄορ. α' μτγν. ὀφλησα καὶ) ἄορ. β' ὀφλον, παρκμ. ὀφληκα, ὑπερσ. ὀφλήκειν.

Παίζω (θ. παιδ-, ἔξ οὗ παιζ- ἐκ τοῦ παιδj- § 224, 2, β' καὶ παιγ-), παρτ. ἔπαιζον, μέσ. μέλλ. (δωρικὸς μὲ ἔνεργ. σημασίαν) παιζοῦμαι (= θὰ παίξω ἢ θὰ παίζω), ἄορ. ἔπαισα. — Παθ. παρκμ. πέπαισα

Παίω (= κτυπῶ. θ. παι-), παρτ. ἔπαιον, μέλλ. παίσω, ἄορ. ἔπαισα, παρκμ. πέπαισα. — Παθ. ἄορ. ἐπαίσθηην. (*Ἰδὲ καὶ τὰ συνώνυμα Πατάσσω, Πλήτιω καὶ Τύπιω).

Πάσχω (θ. πενθ-, παθ-, πασχ-, ἐκ τοῦ παθ-σκ- § 268, 2), παρτ. ἔπασχον, μέσ. μέλλ. πείσομαι (ἐκ τοῦ πένθ-σομαι), ἄορ. β' ἔπαθον, παρκμ. πέπονθα, ὑπερσ. ἐπεπόνθειν.

Πατάσσω (= κτυπῶ. θ. παταγ-), ἄορ. ἐπάταξα. (*Ἰδὲ καὶ τὰ συνώνυμα Πάϊω, Πλήτιω, Τύπιω).

Παύω. ᾽Ιδὲ σελ. 128.

Πεῖθω (θ. πειθ-, πιθ-), παρτ. ἔπειθον, μέλ. πείσω, ἄορ. ἔπεισα,

παρκμ. *πέπεικα*, ὑπερσ. *ἐπελείκειν*.—*Πείδομαι*, παρτ. *ἐπειθόμεν*, μέσ. μέλλ. *πείσομαι*, ἀόρ. β' *ἐπιθόμεν*, παθ. μέλλ. *πεισθήσομαι*, παθ. ἀόρ. *ἐπίσθην*, παρκμ. *πέπεισμαι*, ἔνεργ. παρκμ. β' (μὲ μέσ. σημασίαν) *πέποιθα* (= ἔχω πεποιθήσιν, θαρρῶ), ὑπερσ. *ἐπεποιθέειν*.

Πετάννυμι (= ἀνοίγω. Εὐχρηστον σύνθετον ἀνα-πετάννυμι, κλπ. θ. *πετασ-*, ἔξ οὗ *πετανν-* ἐκ τοῦ *πετασν-* § 253, 2, Σημ. καὶ *πτα-*), παρτ. *ἐπετάννυν*, ἀόρ. *ἐπέτασα*.—*Πετάννυμαι*, παρτ. *ἐπεταννόμεν*, παρκμ. *πέπταμαι*.

Πέτομαι (ἀποθετικὸν=πετώ. θ. *πει-*, *πε-*, *πι-*), μέσ. μέλλ. *πήσομαι*, μέσ. ἀόρ. β' *ἐπιόμεν*.

Πήγγνυμι ἢ *πηγνύω* (=ἐμπήγω. θ. *πηγ-*, ἔξ οὗ *πηγνν-* § 253, 2, καὶ *παγ-*), ἀόρ. *ἔπηξα*.—*Πήγγνυμαι*, παρτ. *ἐπηγνύμεν*, μέσ. ἀόρ. *ἐπηξάμεν*, παθ. μέλλ. β' *παγήσομαι*, παθ. ἀόρ. β' *ἐπάγην*, ἔνεργ. παρκμ. β' (μὲ μέσων σημασίαν) *πέπηγα* (=εἶμαι πεπηγμένος), ὑπερσ. *ἐπεπήγειν*.

Πίμπλημι. Ἰδὲ σελ. 139.

Πίμπρημι. Ἰδὲ σελ. 139.

Πίνω (θ. *πῖ-*, *πῖν-*, *πο-*, *πω-*), παρτ. *ἐπῖνον*, μέσ. μέλλ. (ἄσιγμος, μὲ ἔνεργ. σημασίαν) *πῖομαι* (=θὰ πίνω ἢ θὰ πῖω), ἀόρ. β' *ἐπῖον*, παρκμ. *πέπωκα*.—*Πῖνομαι*, παρτ. *ἐπῖνόμεν*, παθ. ἀόρ. *ἐπόθην*, παρκμ. *πέπομαι*.

Πιπράσκω (=πωλώ. θ. *πρα-*, ἔξ οὗ *πιπρασκ-* § 268, 2), παρκμ. *πέπρακα*, ὑπερσ. *ἐπεπράκειν*.—*Πιπράσκομαι*, παθ. ἀόρ. *ἐπράθην*, παρκμ. *πέπραμαι*, ὑπερσ. *ἐπεπράμεν*, τετελ. μέλλ. *πεπράσομαι*. (Ἰδὲ καὶ *Πωλώ*).

Πίπτω (θ. *πει-*, ἔξ οὗ *πῖπι-*, ἐκ τοῦ *πιπει-* § 38, 6, καὶ *πω-*), παρτ. *ἐπιπτον*, μέσ. μέλλ. (δωρικὸς) *πεσοῦμαι*, ἀόρ. β' *ἔπεσον*, παρκμ. *πέπιτωκα*, ὑπερσ. *ἐπεπτώκειν*.

Πλέκω. Ἰδὲ σελ. 119, § 238, 2.

Πλέω. Ἰδὲ σελ. 129.

Πλήττω (=κτυπῶ. θ. *πληγ-*, *πлаг-*), παρκμ. (μὲ σημ. ἔνεργ.) *πέπληγα*.—*Παθ.* μέλλ. *πληγήσομαι*, παθ. ἀόρ. *ἐπλήγην*, παρκμ. *πέπληγμαί*, τετελ. μέλλ. *πεπλήξομαι*. (Μόνον οὗτοι οἱ χρόνοι τοῦ ἀπλοῦ *πλήττω* μὲ τὴν σημασίαν τοῦ *κτυπῶ* εἶναι εὐχρηστοί, καὶ ἀντ' αὐτῶν δὲ καὶ ἀντ' ἄλλων χρησιμοποιοῦνται οἱ ἀντίστοιχοι

χρόνοι τῶν συνωνύμων ῥημάτων παίω, πατάσσω καὶ τύπτω ἢ συνώνυμοι ἐκφράσεις, ὡς πληγὰς δίδωμι, πληγὰς ἐμβάλλω κ.ἄ.). Ἰδὲ καὶ Ἐκπλήττω.

Πνέω. Ἰδὲ σελ. 129.

Πράττω (θ. *πρᾶγ*), παρτ. ἔπραττον, μέλλ. πράξω, ἄορ. ἔπραξα, παρκμ. πέπραχα καὶ ἀμετάβ. πέπραγα, ὑπερσ. ἐπεπράχειν καὶ ἀμετάβ. ἐπεπράγειν.—Πράττομαι, κλπ.

Πρῶ (=*πριονίζω*. θ. *πρῶ*), ἄορ. ἔπρῳσα.—Παθ. παρκμ. πέπρωμαι (§ 250, 2).

Πτύω, ἄορ. ἐπτύσα (§ 250, 1).

Πιάρνυμαι (ἀποθετικὸν=*φτερνίζομαι*. θ. *πιαρν*-, ἔξ οὗ *πιαρνν*- § 253, 9), ἔνεργ. ἄορ. β' ἔπιταρον.

Πυνθάνομαι (ἀποθετικὸν=*πληροφοροῦμαι*. θ. *πυνθ*-, *πυνθ*-, ἔξ οὗ *πυνθαν*- § 268, 3, β'), παρτ. ἐπυνθανόμην, μέσ. μέλλ. πεύσομαι, μέσ. ἄορ. β' ἐπυνθόμην, παρακμ. πέπυσμαι, ὑπερσυν. ἐπεπύσμη.

Πωλέω, -ῶ ἢ ἀποδίδομαι, παρτ. ἐπώλουν ἢ ἀπεδιδόμην, μέλ. πωλήσω ἢ ἀποδώσομαι, ἄορ. ἀπεδόμην, παρκμ. πέπρακα, ὑπερσ. ἐπεπράκειν.—Πωλοῦμαι ἢ πιπράσκομαι, παρτ. ἐπωλούμην, παθ. ἄορ. ἐπωλήθην ἢ ἐπράθην, παρκμ. πέπραμαι, ὑπερσ. ἐπεπράμην, τετελ. μέλλ. πεπράσομαι. (Ἰδὲ Πιπράσκω).

ῤέω (θ. ῥε-, ῥεF-, ῥε-, ῥυ-, ῥυε-), παρτ. ἔρρεον, μέσ. μέλλ. με ἔνεργ. σημασίαν) ῥυήσομαι, ἄορ. ἔρρῶν (§ 266), παρακμ. ἔρρῶχα.

ῤήγνυμι (=σχίζω. θ. ῥηγ-, ἔξ οὗ ῥηγνν- § 253, 2, ῥωγ-, ῥαγ- § 30, 2), παρτ. ἔρρηγνν, μέλλ. ῥήξω, ἄορ. ἔρρηξα.—ῤήγνυμαι, παρτ. ἔρρηγνύμην, μέσ. ἄορ. ἔρρηξάμην, παθ. ἄορ. β' ἔρρηγάμην, ἔνεργ. παρακμ. (με μέσην ἢ παθητ. σημασίαν) ἔρρωγα, ὑπερσ. ἔρρώγειν.

ῤιγῶ. Ἰδὲ σελ. 125 (§ 247).

ῤώννυμι (=δυναμώνω. θ. ῥωσ-, ἔξ οὗ ῥώννν- ἐκ τοῦ ῥωσ-νυ- § 254, 2, Σημ.), μέλλ. ῥώσω, ἄορ. ἔρρωσα.—Παθ. ἄορ. (καὶ με μέσην σημασίαν) ἔρρώσθην, παρκ. ἔρρωμαι (μετχ. ἔρρωμένος ὡς ἐπίθετον = γερός, δυνατός. § 154, 1).

Σβέννυμι (=σβήνω. θ. σβεσ-, ἔξ οὗ σβεννυ- ἐκ τοῦ σβεσνυ- § 253, 2, Σημ., σβη-. Συνήθ. σύνθετον ἀπο-, κατα-σβέννυμι), παρτ. ἔσβέννυν, μέλλ. σβέσω, ἀόρ. ἔσβεσα.—Σβέννυμαι, παρτ. ἔσβεννύμην, μέσ. μέλλ. σβήσομαι, παθ. ἀόρ. ἔσβέσθην, ἐνεργ. ἀόρ. β' (μὲ παθητ. σημασίαν) ἔσβην (πρβλ. § 266), ἐνεργ. παρκ. (μὲ παθ. σημασίαν) ἔσβηκα (= ἔχω σβησθῆ).

Σείω. Ἰδὲ σελ. 128.

Σήπω (=σαπίζω. θ. σπη-. σᾶπ- § 38, 1).—Σήπομαι, παθ. μέλλ. β' σαπήσομαι, παθ. ἀόρ. β' ἐσάπην, ἐνεργ. παρκμ β' (μὲ παθ. σημασίαν) σέσηπα.

Σκοπέω, -ῶ ἢ σκοπέομαι, -οῦμαι (= παρατηρῶ, ἐξετάζω, σκέπτομαι. θ. σκεπ-, σκοπε-), παρτ. ἐσκόπουν ἢ ἐσκοπούμην, μέσ. μέλλ. σκέφομαι, μέσ. ἀόρ. ἐσκεψάμην, παρκμ. ἔσκεμμαι, τετελ. μέλλ. ἐσκέφομαι.

Σπάω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 128.

Στρώννυμι (=στρώνω. θ. στρω-, ἔξ οὗ στρωννυ- § 253, 2, Σημ. καὶ στορ-, ἔξ οὗ στορνυ-, στορεσ-), παρτ. ἐστρώννυν, ἀόρ. ἐστόρεσα.—Στόρνυμαι, παρκμ. ἔστρωμαι.

Συλ-λέγω, παρτ. συν-έλεγον, μέλλ. συλ-λέξω, ἀόρ. συν-έλεξα, παρκμ. συν-είλοχα.—Συλλέγομαι, μέσ. μέλλ. συλλέξομαι, μέσ. ἀόρ. συν-ελεξάμην, παθ. μέλλ. β' συλ-λεγήσομαι, παθ. ἀόρ. α' (μὲ μέσην σημασίαν) συν-ελέχθην καὶ β' συν-ελέγην, παρκμ. συν-είλεγμα. (Ἰδὲ καὶ Λέγω καὶ Διαλέγομαι καὶ § 203, 4).

Τείνω. Ἰδὲ σελ. 116 (§ 234).

Τελέω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 128.

Τέμνω (=κόπτω. θ. τεμ-, ἔξ οὗ τεμν- § 268, 3, α', καὶ τμε-), παρτ. ἔτεμνον, μέλλ. (συνηρημένος) τεμῶ, ἀόρ. β' ἔτεμον, παρκ. τέμμηκα.—Τέμνομαι, παρτ. ἔτεμνόμην, μέσ. μέλλ. (συνηρ.) τεμοῦμαι, μέσ. ἀόρ. β' ἔτεμόμην, παθ. μέλλ. τμηθήσομαι, παθ. ἀόρ. ἐτμήθην, παρκμ. τέμμημαι, ὑπερσ. ἐτετμήμην, τετελ. μέλλ. τετμήσομαι.

Τήκω (= λειώνω. θ. *τηκ-*, *τᾶκ-* § 38, 1), παρτ. *ἔτηκον*, ἄορ. *ἔτηξα*.—*Τήκομαι*, παθ. ἄορ. *ἀ' ἐτήχθην* καὶ *β' ἐτάκην*, ἐνεργητ. παρκμ. *β' (μὲ μέσῃν ἢ παθ. σημασίαν) τέτηκα*, ὑπερσ. *ἐτετήκειν*.

Τίθημι. Ἰδὲ σελ. 131 κ.ἔ.

Τίκτω (= γεννῶ. θ. *τεκ-*, *τικτ-* ἐκ τοῦ *τι-τεκ-*, *τι-τεκ-*, § 38, 6, *τοκ-*), παρτ. *ἔτικτον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *τέξομαι* (= θὰ γεννήσω ἢ θὰ γεννῶ), ἄορ. *β' ἔτεκον*, παρκμ. *τέτοκα*.

Τίνω (= πληρώνω. θ. *τει-*, *τῖ-*, *τῖ-*, *τῖν-*), παρτ. *ἔτινον*, μέλλ. *τείσω*, ἄορ. *ἔτεισα*, παρκμ. *τέτεικα*.—*Τίνομαι*, μέσ. μέλλ. *τείσομαι*, μέσ. ἄορ. *ἔτεισάμην*, παθ. ἄορ. *ἐτείσθην*, παρκμ. *τέτεισμαι*.

Τιτρώσκω (= πληγώνω. θ. *τρωσ-*, *τραν-*, *τρω-*, ἐξ οὗ *τιτρωσκ-* § 268, 2), παρτ. *ἔτιτρωσκον*, μέλλ. *τρώσω*, ἄορ. *ἔτρωσα*.—*Τιτρώσκομαι*, παρτ. *ἐτιτρωσκόμην*, παθ. μέλλ. *τρωθήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἐτρώθην*, παρκμ. *τέτρωμαι*, ὑπερσ. *ἐτετρώμην*.

Τρέπω. Ἰδὲ σελ. 119 (§ 238).

Τρέφω. Ἰδὲ σελ. 119 (§ 238).

Τρέχω (θ. *θρεχ-*, *τρεχ-* § 39, 6, *δραμ-*, *δραμε-*), παρτ. *ἔτρεχον*, μέσ. μέλλ. (συννηρημένος μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *δραμοῦμαι*, ἄορ. *β' ἔδραμον*, παρκμ. *δεδράμηκα*, ὑπερσ. *ἐδεδραμήκειν*. (Ἰδὲ καὶ *Θέω*).

Τυγχάνω (= ἐπιτυγχάνω, εὐρίσκω, τυχαίνω. θ. *τευχ-*, *τυχ-*, ἐξ οὗ *τυγχαν-* § 268, 3, *β' τυχε-*), παρτ. *ἐτύγχανον*, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) *τεύξομαι* (= θὰ ἐπιτύχω), ἄορ. *β' ἔτυχον*, παρκμ. *τετύχηκα*.

Τύπτω (= κτυπῶ. θ. *τυπ-*, *τυπι-*, § 224, 1, *τυπιε-*), παρτ. *ἔτυπτον*, μέλλ. *τυπτήσω*, (ἄορ. *ἐπάταξα ἢ ἔπαισα ἢ πληγὰς ἔδωκα*, παρκ. *πέπληγα ἢ πληγὰς δέδωκα*).—*Τύπτομαι* (ἢ *πληγὰς λαμβάνω*, παρτ. *πληγὰς ἐλάμβανον*, παθ. μέλλ. *πληγὰς λήψομαι*, παθ. ἄορ. *πληγὰς ἔλαβον*), παρκμ. *τέτυμμαι* (ἢ *πέπληγμα ἢ πληγὰς εἴληφα*). Ἰδὲ καὶ *Παίω*, *Πατάσσω*, *Πλήττω*.

Ὑπ-ισχνέομαι, *-οῦμαι* (ἀποθετικὸν = ὑπόσχομαι. θ. *σεχ-*, *σχε-*, *σχ-*, ἐξ οὗ *ισχ-* ἐκ τοῦ *οισχ-*, § 252, 1 καὶ *ισχνε-* § 268, 3, *γ'*), παρτ. *ὑπισχνούμην*, μέσ. μέλλ. *ὑποσχήσομαι*, μέσ. ἄορ. *β'*

ὑπεσχόμεν, (ὑποτ. ὑπόσχωμαι, εὐκτ. ὑποσχοίμεν, ὑπόσχοιο, κλπ.)
παρκμ. ὑπέσχημαι, ὑπερσ. ὑπεσχήμεν.

Φέρω (θ. φερ-, οἰ-, ἐνεκ-, ἐγκ- § 38, 6), παρτ. ἔφερον,
μέλλ. οἶσω, ἄορ. α' (ἄσιγμος) ἤνεγκα καὶ β' ἤνεγκον, παρκμ. ἐνή-
νοχα, ὑπερσ. ἐνηνόχων.—**Φέρομαι**, παρτ. ἐφερόμεν, μέσ. μέλλ.
οἶσομαι, μέσ. ἄορ. α' (ἄσιγμος) ἤνεγκάμεν, παθ. μέλλ. οἰσθήσο-
μαι καὶ ἐνεχθήσομαι, παθ. ἄορ. ἤνέχθην, παρκμ. ἐνήνευμαι,
ὑπερσ. ἐνηνέγημεν (§ 204).

Φεύγω (=τρέπομαι εἰς φυγὴν, καταδιώσκομαι, εἶμαι ἐξόριστος.
θ. φευγ-, φυγ-), παρτ. ἔφευγον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν)
φεύξομαι καὶ (δωρικὸς) φευξοῦμαι, ἄορ. β' ἔφυγον, παρκμ. πέ-
φευγα, ὑπερσ. ἐπεφεύγειν.

Φημί. Ἰδὲ σελ. 142.

Φθάνω. (=προφθάνω, προλαβαίνω. θ. φθη-, φθα-, φθᾶν-),
παρτ. ἔφθανον, μέσ. μέλλ. (μὲ ἐνεργ. σημασίαν) φθήσομαι, ἄορ. α'
ἔφθασα καὶ β' ἔφθην (§266), παρκμ. ἔφθακα.

Φθείρω. Ἰδὲ σελ. 116 (§ 234).

Φύω. Ἰδὲ σελ. 141 (§ 266).

Χαίρω (=χαίρομαι. θ. χαρ-, ἐξ οὗ χαιρ-, § 230, 3, χαιρε-),
παρτ. ἔχαιρον, μέλλ. χαιρήσω, ἄορ. β' ἐχάρην (§ 266), παρκμ.
γέγηθα.

Χαλάω, -ῶ. Ἰδὲ σελ. 128.

Χέω. Ἰδὲ σελ. 127.

Χόω ἢ **χώννυμι**. Ἰδὲ σελ. 128.

Χράω, -ῶ (=χρησιμοδοτῶ. θ. χρη-, κρα-), ἄορ. ἐχρησα.—
Χρῶμαι (=ἔρωτῶ τὸ μαντεῖον, ζητῶ χρησμόν), μέσ. ἄορ. ἐχρη-
σάμεν, παθ. ἄορ. ἐχρήσθην.

Χρῆ. Ἰδὲ σελ. 145.

Χρίω. Ἰδὲ σελ. 118.

Χρῶμαι (=μεταχειρίζομαι). Ἰδὲ σελ. 124 (§ 245).

¹Ωθέω, -ῶ (=σπρώχνω. θ. *Φωθ-*, *ὠθ-*, *ὠθε-*), παρτ. *ἐώθουν*, μέλλ. *ῶσω*, ἄορ. *ἔωσα*.—²Ωθοῦμαι, παρτ. *ἐωθούμην*, μέσ. μέλλ. *ῶσομαι*, μέσ. ἄορ. *ἔωσάμην*, παθ. μέλλ. *ὠσθήσομαι*, παθ. ἄορ. *ἐώσθην*, παρκμ. *ἔωσμαι* (§ 202, 2).

³Ωνέομαι, -οῦμαι (ἀποθετικόν=ἀγοράζω. θ. *Φωνε-*, *ὠνε-*, *πρια-*), παρτ. *ἐωνούμην*, μέσ. μέλλ. *ὠνήσομαι*, μέσ. ἄορ. *ἀ'* (ἄσιγμος) *ἐπριάμην* (=ἠγόρασα), παθ. ἄορ. *ἐωνήθην*, παρκμ. *ἐώνημαι*, ὑπερσ. *ἐωνήμην* (§ 202, 2 καὶ § 265).

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Γ. ΠΡΟΕΣΤΟΣ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤ' ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΗΝ ΣΕΙΡΑΝ

- Ἀκατάληκτα τριτόκλιτα, σελ. 34, § 74.
- Ἀναδιπλασιασμός (ῥημάτων) σελ. 92, § 200—ἀνώμαλος, σελ. 95, § 203—ἀττικός, σελ. 96, § 204—ἐνεστωτικός, σελ. 129, § 253,1.
- Ἀνάπτυξις συμφώνου, σελ. 22, §41.
- Ἀνομοίωσις συμφώνου, σελ. 19, § 39,6—συλλαβῆς, σελ. 22, § 40,8.
- Ἀντέκτασις, σελ. 17, § 38, 2.
- Ἀντιμεταχώρησις, σελ. 17, § 38, 3.
- Ἀντωνυμῖαι, σελ. 72, § 161 κ. ἑ.
- Ἀνώμαλα οὐσιαστικά, σελ. 50, § 116—ἐπίθετα, σελ. 63, § 144—παραθετικά, σελ. 69, § 155—
- Ἀνώμαλα ῥήματα, σελ. 142, § 267 κ. ἑ. σελ. 172 κ. ἑ. (κατάλογος ἀνωμάτων ῥημάτων).
- Ἀόριστοι δεύτεροι κλινόμενοι κατὰ τὰ εἰς -μι, σελ. 140, § 266.
- Ἀπαρέμφατον, σελ. 88, § 192, 1.
- Ἀποβολὴ φωνήεντος, σελ. 17, § 38, 6—συμφώνου, σελ. 20, § 40 κ. ἑ.
- Ἀποθετικά ῥήματα, σελ. 148, § 270.
- Ἀρθρον, σελ. 25, § 46.
- Ἀριθμητικά, σελ. 82, § 178 κ. ἑ.
- Ἀριθμοὶ ὀνομάτων, σελ. 25, § 45, 2—ῥημάτων, σελ. 88, § 191.
- Ἄτονοι λέξεις, σελ. 10, § 21.
- Ἄτικόκλιτα οὐσιαστικά, σελ. 33, § 69—ἐπίθετα, σελ. 57, § 129.
- Ἀὔξησις ὀμαλή, σελ. 91, § 199—ἀνώμαλος, σελ. 94, § 202.
- Ἄφρομοίωσις φωνήεντος, σελ. 17, § 38, 4—συμφώνου, σελ. 18, § 39, 4.
- Ἄφρονόληκτα τριτόκλιτα, σελ. 39, 89 κ. ἑ. — ῥήματα, σελ. 108, § 224 κ. ἑ.
- Γένος, σελ. 24, § 45,1 — σελ. 26, § 49.
- Γράμματα, σελ. 3, § 1 κ. ἑ.
- Δεύτεροι χρόνοι ῥημάτων, σελ. 117, § 235 κ. ἑ.
- Διάθεσις ῥήματος, σελ. 86, § 185.
- Δίγαμμα, σελ. 4, § 2, Σημ.
- Διπλόθεμα τριτόκλιτα, σελ. 34, § 75, 1.
- Διφθογοί, σελ. 6, § 7 κ. ἑ.
- Δυνικός ἀριθμὸς ὀνομάτων, σελ. 50, § 115—ῥημάτων, σελ. 107, § 223.
- Ἐγκλισις τόνου, σελ. 11, § 22 κ. ἑ. — ῥήματος, σελ. 87, § 188.
- Ἐγκλιτικαὶ λέξεις, σελ. 11, § 23.
- Εἰμί (βοηθητικόν), σελ. 96, § 205 κ. ἑ.

- Ἐκθλιψις, σελ. 15, § 31.
- Ἐκτασις φωνήεντος, σελ. 17, § 38, 2.
- Ἐργινόληκτα τριτόκλιτα, σελ. 42, § 95 κ.έ. — ῥήματα, σελ. 112, § 230 κ.έ.
- Ἐπίθετα, σελ. 54, § 117 κ. έ. — παράγωγα σελ. 158, § 285 κ.έ.
- Ἐπιρρήματα (ἀριθμητικά), σελ. 84, § 182 — (παραθετικά), σελ. 71, § 160 — σελ. 148, § 271 — (παράγωγα), σελ. 161, § 288.
- Ἐπιφωνήματα, σελ. 150, § 275.
- Ἐτυμολογικόν, σελ. 151, § 276 κ.έ.
- Ἐὐφωνικά σύμφωνα, σελ. 16, § 34 κ.έ.
- Ἡμιφωνόληκτα τριτόκλιτα, σελ. 42, § 94 κ.έ.
- Θέμα (λέξεως ἐν γένει), σελ. 23, § 43,1 — ἀσθενές, ἰσχυρόν, σελ. 34, § 75, 2 — ῥηματικόν, χρο- νικόν, σελ. 89-90, § 195.
- Καταληκτικά τριτόκλιτα, σελ. 34, § 74.
- Κατάληξις (λέξεως ἐν γένει), σελ. 23, § 43,1 — καταλήξεις πρω- τοκλίτων, σελ. 28, § 53, δευτε- ροκλίτων, σελ. 31, § 63, τριτο- κλίτων, σελ. 37, § 82.
- Κλίσις πρώτη, σελ. 27, § 50 κ. έ. — δευτέρα, σελ. 30, § 60 κ.έ. — τρίτη, σελ. 34, § 72, κ.έ.
- Κράσις, σελ. 14, § 29.
- Μέρη τοῦ λόγου, σελ. 23, § 42 — κλιτά, σελ. 25, § 46 κ.έ. — ἄ- κλιτα, σελ. 148, § 271 κ.έ.
- Μετάθεσις φωνήεντος, σελ. 17, § 38, 5 — συμφώνου, σελ. 20, § 40 κ.έ.
- Μετοχή (κλίσις μετοχῶν), σελ. 64, § 145 — σελ. 89, § 192, 2.
- Μονόθεμα τριτόκλιτα, σελ. 34, § 75.
- Οὐσιαστικά, σελ. 25, § 47 κ. έ.
- Παράγωγα, σελ. 154, § 282 κ. έ.
- Παραγωγή, σελ. 151, § 276, 2 κ.έ.
- Παραθετικά, σελ. 66, § 150 κ. έ. — ἐπίθετα, σελ. 66, § 150 κ. έ. — ἐπιρρήματα, σελ. 71, § 160.
- Παρασύνθετα, σελ. 169, § 300.
- Παρεπόμενα ὀνομάτων, σελ. 25, § 45, 3, Σημ. — ῥημάτων, σελ. 86, § 184.
- Πνεύματα, σελ. 8, § 13 κ.έ.
- Προθέσεις, σελ. 149, § 272.
- Πρόσφωνα, σελ. 104, § 212, 2.
- Πρόσωπα (τοῦ λόγου), σελ. 72, § 162 — ῥήματος, σελ. 88, § 190.
- Πτώσις, σελ. 24, § 44.
- Ῥῆμα, σελ. 86, § 183 κ.έ.
- Ῥήματα ἀποθετικά, σελ. 148, § 270 — βαρύτονα σελ. 97, § 207, 1 — ἄφωνόληκτα, σελ. 108, § 224 κ. έ. — ὑγρόληκτα, σελ. 112, 230 κ. έ. — περισπώμενα ἢ συνηρημένα, σελ. 120, § 240 κ. έ. — εἰς -μι, σελ. 129, § 251 κ. έ. — κλινόμενα κατὰ τὰ εἰς -μι, σελ. 139, § 265 — παράγωγα, σελ. 152, § 279 κ. έ.
- Σημεῖα τοῦ γραπτοῦ λόγου, σελ. 12, § 25.
- Σιγμόληκτα τριτόκλιτα, σελ. 46, § 103 κ. έ.
- Συγκοπή (φωνήεντος), σελ. 17, § 38, 6.
- Συγκοπόμενα ὀνόματα, σελ. 45, § 100 κ.έ.

υξυγία, σελ. 86, § 186—τῶν εἰς
-ω, σελ. 97, § 207 κ. ἐ. — τῶν
εἰς -μι, σελ. 129, § 251 κ.ἐ.
υλλαβή, σελ. 6, § 9 — ποσότης
συλλαβῆς, σελ. 8, § 12.
υλλαβισμός, σελ. 6, § 9 κ.ἐ.
υμπνευματισμός, σελ. 18, § 39, 1.
υμφωνα, σελ. 4, § 4 κ.ἐ.
υμφωνόληκτα τριτόκλιτα, σελ. 39,
§ 89, κ.ἐ. — ῥήματα, σελ. 108,
§ 224 κ.ἐ.
υναιρέσεις, σελ. 14, § 27.
υνδεσμοί, σελ. 149, § 274.
υνηρημένα ὀνόματα, σελ. 29, §
57 — σελ. 32, § 66 — ῥήματα
σελ. 20, § 240 κ.ἐ.
υνήσεις, σελ. 151, § 276, 3 —
σελ. 162, § 289 κ.ἐ.
υνήσεια, σελ. 151, § 276, 3, —σελ.
163, § 290 κ. ἐ. — νόθα, σελ.
69, § 299—συνθέτων σημασία,
σελ. 171, § 303, τονισμός, σελ.
169, § 301.
στολή (φωνήεντος), σελ. 17, §
38, 2.

Τονισμός, τόνοι, σελ. 8, § 15 κ.ἐ.
τονισμοῦ κανόνες, σελ. 9—10,
§ 17—τονισμός τῶν συνθέτων,
σελ. 169, § 301 κ.ἐ.

*Υγρόληκτα τριτόκλιτα, σελ. 43,
§ 97, κ. ἐ. — ῥήματα, σελ. 112,
§ 230 κ.ἐ.

Φθόγγοι, σελ. 3, § 1 κ.ἐ.

Φθογγοῖα πάθη, σελ. 14, § 26 κ.
ἐ.—φωνηέντων, σελ. 17, § 38
— συμφώνων, σελ. 18, § 39 κ.ἐ.

Φωνή ῥήματος, σελ. 86, § 187.

Φωνήεντα, σελ. 4, § 3—θεματικά,
σελ. 104, § 215 κ. ἐ. — ἐγκλιτι-
κά, σελ. 106, § 222.

Φωνηεντόληκτα τριτόκλιτα, σελ. 35,
§ 78 κ.ἐ.—ῥήματα, σελ. 90, §
197 καὶ σελ. 120, § 240 κ.ἐ.

Χαρακτήρ θέματος, σελ. 23, § 43,
2—χρονικός, ῥηματικός, σελ.
90, § 196 καὶ σελ. 104, § 212 κ. ἐ,
Χρόνοι ῥήματος, σελ. 87, § 189.

15 307 1
δρ Ραε
4000

8,
0 x